

Олаф Стейпълдън
Сириус

Кеймбридж преди Втората световна война... Видният физиолог Томас Трелоун създава свръхкуче с човешки интелект. Сириус, потомък на елзаски вълк и шотландско коли, и Плакси, най-малката дъщеря на Томас, израстват заедно в уединена ферма в Северен Уелс. Дълбоката любов, която свързва момичето и кучето, неизбежно ги изправя пред много изпитания...

Английският писател Олаф Стейпълдън отдавна си е спечелил слава на класик в научната фантастика, а романтичната история на Сириус и Плакси продължава да очарова милиони читатели по света и си остава една от неговите най-популярни книги.

>

Издателите благодарят на Робърт Кросли, професор по английска литература в Масачузетския университет и биограф на Олаф Стейпълдън, за неговата любезност и неоценимата му помощ.

>

Бих искал да благодаря на г-н Дж. Херис Макълък за прекрасната му книга „Овчарските кучета и техните господари“. Той обаче не носи никаква отговорност за моя роман, който е чиста фантазия.

Глава 1
Първата среща

С Плакси бяхме любовници — доста срамежливи любовници, защото тя никога не се отпускате да говори за миналото си, а понякога се затваряше в себе си и изпадаше в мрачно настроение. Но често бяхме много щастливи заедно и ми се струваше, че щастието ни е пуснало здрави корени.

После майка ѝ се разболя за последен път и Плакси изчезна. Получих едно-две писма без адрес, но ми пишеше, че мога да ѝ отговарям пост-рестант до едно селце в Северен Уелс — във второто писмо името на селото беше друго. Тонът на писмата се менеше от съдържана любезност до истинско желание пак да сме заедно. Споменаваше за някакво тайнствено „особено задължение“, което — така пишеше — се отнасяло до работата на баща ѝ. Знаех, че този виден физиолог бе направил редица сензационни експерименти, свързани с мозъка на висшите бозайници. Той беше създал страшно интелигентни овчарски кучета и се говореше, че малко преди смъртта си работел върху още по-амбициозни проекти. В едно от по-студените си писма Плакси споменаваше за някаква „неочаквана приятна награда“, произтичаща от новото ѝ задължение, но в друго — от по-емоционалните — се оплакваше от „изтощителния, поглъщащ всичките ѝ сили, обезчовечаващ я начин на живот“. Понякога като че ли я обземаха противоречиви чувства и се измъчваше от нещо, което не желаше да ми обясни. Едно от писмата беше толкова объркано, че се уплаших да не е загубила разсъдъка си. Затова реших да прекарам предстоящата си отпуска в пътуване из Северен Уелс с надежда да я намеря.

Десет дни обикалях от кръчма в кръчма из околността, спомената в адреса, като навсякъде питах дали не познават мис Трелоун. Най-после в Лан Фестиниог научих нещо за нея. Имало една млада дама с това име, която живеела в овчарска къща близо до блатистата местност някъде над Траусвинит. Собственикът на магазинчето, който ми съобщи това, добави със загадъчен вид:

— Тя е особено момиче. Има приятели, сред които съм и аз, но има и врагове.

Следвайки указанията му, изминах няколко мили по криволичещия път към Траусвинит и после свих наляво по една пътека. След още около миля, там, където започваше блатистата местност, стигнах до къща, изградена от груби каменни плочи. Около къщата имаше малка зеленчукова градина и няколко залинели дървета. Вратата беше затворена, но от комина се виеше пушек. Почуках. Никой не отвори. Надзърнах през прозореца и видях обикновена селска кухня, само че на масата имаше купчина книги. Отпуснах се на един стар стол в градината

и се загледах в окопаните лехи със зеле и грах. Отдясно, отвъд стръмната долина на река Кинфал се виждаше селцето Фестиниог — къщите и църквата без камбанария приличаха на стадо сиви слонове, поело след водача си по склона на долината. На заден план се издигаха Мелуинските планини.

Пуших втора цигара, когато отдалече долових гласа на Плакси. Тъкмо той ме беше привлякъл към нея в началото. Седях в едно кафене и не можех да се откъсна от изразителния непознат глас зад мен. Сега пак я чувах, без да я виждам. За момент се заслушах в гласа ѝ, който, както често обичах да казвам, напомняше играта на прохладни искрящи вълнички върху каменист плаж в горещ ден.

Станах да я посрещна, но нещо необикновено ме спря. Гласът на Плакси се смеси с друг глас, който звучеше съвсем различно — беше отчетлив, но нечовешки. Точно преди да се появи зад ъгъла, тя каза:

— Но, мили мой, стига си повтарял, че нямаш ръце! Ти прекрасно се справяш и без тях!

Онзи, който беше с нея, отвърна с няколко особени думи, а после в градината влезе Плакси с едно голямо куче.

Тя спря с широко отворени от изненада и (надеявах се) от радост очи, но бързо пак се намръщи. Сложи ръка върху главата на кучето и остана за малко така, без да проговори. Забелязах, че се е променила. Носеше мръсни кадифени панталони и синя риза. Сивите очи, чувствените, но решителни устни, за които напоследък си мислех, че лъжат за характера ѝ, непокорната кестенява коса с едва забележим червен оттенък — всичко това си беше същото. Но бледото ѝ преди лице сега беше загоряло от слънцето и без никакъв грим. Не си беше сложила дори червило. Пращеше от здраве, но под очите имаше сенки и устните ѝ бяха свити. Странно колко много неща може да забележиш за няколко секунди, когато си влюбен!

Плакси вдигна ръка от главата на кучето, протегна я към мен и се усмихна:

— Е, хубаво, щом като си ни надушил, най-добре ще е да ти се доверим. — В гласа ѝ пролича известно смущение, но и нотка на облекчение.

— Нали така, Сириус? — обърна се тя към голямото куче.

Тогава за пръв път се вгледах в това забележително същество.

Явно не беше обикновено куче. Най-много приличаше на немска овчарка, може би с примес на дог или мастиф, защото беше огромно. Козината му беше с къс косъм и забележително гъста и лъскава, особено по врата, където образуваше къдрава яка. Приличаше на коприна и би му придавала изнежен вид, ако с нещо не подсказваше твърд и упорит нрав. Копринена жица — така я нарече веднъж Плакси. По гърба и главата беше черна, но по хълбоците, краката и корема преминаваше в светлокафяво. Над очите също имаше две светлокафеви петна, поради които муцуната му напомняше маска или гръцка статуя с отметнат нагоре шлем. Това, което отличаваше Сириус от всички други кучета, беше огромният му череп. Всъщност, не беше толкова голям, колкото бихте очаквали в същество с човешки интелект, защото — както ще обясня по-нататък — методът на Трелоун не само увеличаваше обема на мозъка, но и подобряваше структурата на нервните влакна. Все пак Сириус имаше много по-голяма глава от всяко друго обикновено куче. Поради високото чело и копринената козина приличаше на прочутото шотландско гранично коли — най-благородното овчарско куче. По-късно научих, че този блестяща порода наистина е допринесла за създаването му. Но черепът му беше много по-голям от този на граничното коли. Сводът му беше почти наравно с дългите уши, по които приличаше на немска овчарка. За да поддържат тежката глава, вратът и раменете бяха силно развити. При първата ни среща Сириус определено напомняше лъв. Козината по гърба му беше настръхнала, сякаш подозрителността му към мен я бе вчесала обратно. Сивите очи приличаха на вълчи, с тази разлика, че зениците бяха кръгли като на куче, а не две тесни ивици като при вълците. Общо взето, той беше величествен звяр, слаб и жилав като обитател на джунглата.

Без да сваля поглед от мен, той отвори уста, показва наниз от остри бели зъби и издаде странен звук, завършващ на висока нотка като въпрос. Плакси отговори:

— Да, това е Робърт. Верен ми е до смърт, нали ти казах. — Тя се усмихна умолително и продължи: — Може да ни бъде полезен.

Сириус учтиво помахна пухкавата си опашка, но продължи да ме гледа студено в очите.

Пак настъпи неловко мълчание. Накрая Плакси каза:

— Цял ден се занимавахме с овцете горе в планината. Не сме

обядвали и съм ужасно гладна. Заповядай вътре, ще направя нещо да хапнем всички.

Преди да влезем в малката кухня с каменен под, тя допълни:

— Сириус разбира всичко, което казваш. Ти отначало няма да му разбираш, затова ще ти превеждам.

Докато Плакси приготвяше храната и сновеше напред-назад, аз ѝ говорех. Сириус седна на пода срещу мен и ме заразглежда с нескрита тревога. При тази гледка Плакси възкликна с малко остър тон, който бързо премина в нежност:

— Сириус! Казвам ти, че е свестен. Недей да бъдеш толкова подозрителен!

Кучето стана, изрече нещо на странния си език и излезе в градината.

— Отиде да донесе дърва за огъня — обясни Плакси и после понижи глас: — О, Робърт, хубаво е, че си тук, макар че не исках да ме намериш.

Станах, за да я прегърна, но тя ме спря:

— Не, не сега!

Сириус се върна с една цепеница между зъбите. Изглежда ни накриво, видимо провеси опашка, хвърли дървото в камината и пак излезе.

— Защо не сега? — извиках аз.

— Заради Сириус... О, скоро ще разбереш. — Тя замълча и после каза: — Робърт, не трябва да очакваш, че ще бъда само твоя, че ще ти принадлежа напълно и с цялото си сърце. Твърде много съм отдадена на... на работата на баща ми.

Възразих и я грабнах в прегръдките си.

— Милият ми Робърт, ти си изцяло човек — въздъхна тя и сложи ръка на рамото ми, но веднага я отдръпна и добави: — Не, това не бях аз, обади се самката в мен. Но аз ще ти кажа, че не мога да се държа така, както искаш, поне не изцяло.

Тя се обърна към отворената врата и извика:

— Сириус, закуска!

Той отвърна с лай и след малко влезе, като се стараяше да не поглежда към мен.

Плакси разстла покривка на пода, постави на нея купичка с чай и

ми обясни:

— Обикновено се храни два пъти на ден — на обед и вечер. Но днес е различно.

Тя сложи пред него голяма филия хляб, парче сирене и купичка със сладко.

— Това ще ти стигне ли? — попита тя.

Той отвърна с одобрително ръмжене.

Двамата с Плакси седнахме да закусим с хляб, дажба масло и кекс, приготвен по военновременна рецепта. Тя започна да ми разказва историята на Сириус. От време на време й задавах някакъв въпрос или пък Сириус я прекъсваше със странната си реч, състояща се от скимтене и ръмжене.

Съдържанието на този и много други разговори за миналото ще предам в следващите глави. Междувременно трябва да кажа следното. Ако Сириус не присъстваше, нямаше да повярвам на тази история, но забележките му, макар да бяха кучешки и неразбираеми, с интонацията си говореха за човешки интелект и предизвикваха смислени отговори от страна на Плакси. Той очевидно разбираше разговора, коментираше и следеше моята реакция. Затова, въпреки че бях слисан, не посрещнах с недоверие разказа за произхода и кариерата на Сириус. Отначало ме обзе силна тревога — толкова дълбоко замесена във всичко това беше Плакси. Започнах да разбирам защо в любовта ни винаги имаше нещо недоизказано и защо не се върна при мен след смъртта на майка си. Вътрешно обмислях кой е най-добрият начин да я освободя от това „нечовешко робство“. Но колкото повече ми разказваше, толкова повече разбирах, че в тази странна връзка между нея и кучето имаше нещо истински красиво, нещо свято. (Последната дума употребих мислено). И с това проблемът ми стана още по-труден.

По едно време, когато Плакси каза, че често е копнеела да ме види, Сириус произнесе някакво по-продължително слово. Докато говореше, той се приближи до Плакси, постави предните си лапи върху облегалката на стола и много нежно и деликатно я целуна по бузата. Тя прие тази ласка сдържано, без да се отдръпне, както обикновено постъпват хората, когато някое куче се опитва да ги близне. Но излъчването на здраве от лицето й се засили, очите й се навлажниха и тя се обърна към мен, като продължаваше да гали лъскавия пухкав врат на

Сириус:

— Трябва да ти кажа, Робърт, че двамата със Сириус израснахме неразделни, той ме обича така, както само кучетата могат да обичат, особено сега, откакто се върнах, въпреки че не се чувствам длъжна да остана с него, защото вече може сам да се грижи за себе си. Но каквото и да се случи, аз... как се изрази ти, Сириус, милото ми глупаче? — Той вмъкна бързо някакво изречение и тя продължи: — О, да, аз съм дирята, която той винаги ще следва, търсейки Бог.

Тя обърна лице към мен с усмивка, която никога няма да забравя. Не мога да забравя и как се смутих от искрения и приповдигнат тон на кучето. По-късно установих, че в силно емоционални моменти Сириус беше склонен да се изразява доста високопарно.

Той направи още някаква забележка с лукав вид и помръдна опашка. Плакси се засмя, пак се обърна към него и лекичко го тупна по муцуната.

— Звяр такъв, това няма да го превода на Робърт.

Сириус я целуна, а аз изпитах внезапен пристъп на ревност. (Мъж да ревнува от куче!) Но последвалият превод на кратката му реч ме изпълни с по-великодушни чувства. Вече започнах да кроя планове как двамата с Плакси ще създадем на Сириус дом и ще му помогнем да изпълни призванието си, каквото и да е то. Но както ще стане ясно по-нататък, съдбата ни беше отредила друго.

По време на тази странна закуска Плакси ми обясни, че както сигурно съм се досетил, Сириус е върховното постижение на баща й, отгледан е като член на семейство Трелоун, сега работи в овцефермата, а самата тя се грижи едновременно за домакинството и за овцете — прави това, за което на него му липсват ръце.

След закуската помогнах на Плакси да измие чиниите, а Сириус обикаляше около нас и ми се струваше, че ревнува, задето можех да свърша нещо полезно с ръцете си. После тя каза, че двамата трябва да отидат до фермата по работа преди да се е стъмнило. Реших да тръгна пеш към Фестиниог, да си взема багажа и да се върна вечерта с влака до Траусвинит. Имах намерение да преспя в местната страноприемница. Забелязах, че при тези думи Сириус тъжно провеси опашка. А като обях, че се каня да прекарам цяла седмица в околността с надеждата да се виждаме по-често, той съвсем оклюма.

— През деня съм заета, но вечер може — каза Плакси.

Преди да си тръгна, тя ми даде папка с документи, за да ги прочета на спокойствие. Това бяха научните изследвания на баща ѝ, включително дневникът му за развитието и възпитанието на Сириус. Тази папка, заедно с дневника на самата Плакси и откъслечните бележки на Сириус, които получих много по-късно, наред с многобройните дълги разговори с Плакси и със Сириус, когато се научих да разбирам говора му, са главните „източници“ на настоящия разказ.

Възнамерявам свободно да използвам въображението си, за да запълвам празнините в много случаи, за които източниците ми дават само бегла представа. Въпреки че работех в едно министерство (преди да ме мобилизират във военновъздушните сили), аз съм и писател; убеден съм, че с въображение и самокритичност, човек често може да проникне в същността на събитията, дори да разполага с оскъдни данни. Затова ще ви разкажа изумителната история на Сириус така, както мога.

Глава 2

Създаването на Сириус

Бащата на Плакси, Томас Трелоун, беше твърде голям учен, за да остане напълно неизвестен, но работата му по стимулирания растеж на мозъчната кора при бозайниците започнала още докато бил многообещаващ млад научен сътрудник и впоследствие продължила при пълна секретност. Той изпитвал направо болезнено отвращение към славата — опасявал се, че от методите му могат да се възползват шарлатани и печалбари. Ето защо в продължение на много години експериментите му били известни само на малцина от най-близките му колеги в Кеймбридж и на жена му, която играела определена роля в тях.

Макар че съм виждал записките и съм чел статиите му, мога да говоря за работата му само като лайк, защото нямам научно образование. Чрез вкарване на някакъв хормон в кръвта на майката, Трелоун стимулирал мозъчния растеж на плода още в утробата. Очевидно хормонът имал двойно въздействие — увеличавал действителния обем на мозъчната кора и същевременно създавал много

по-фини нервни влакна, така че в един и същ мозъчен обем се съдържали много повече влакна със значително по-голям брой връзки. Доколкото знам, подобни експерименти по същото време правел и Заменхоф в Америка, но между двата метода има съществена разлика. Заменхоф давал своя хормон на новородени животни, а както вече казах, Трелоун вкарвал хормона в зародиша през кръвообращението на майката. Само по себе си това било забележително постижение, защото кръвоносната система на майката е доста добре изолирана чрез филтрираща ципа от тази на ембриона. Една от трудностите пред Трелоун била, че хормонът предизвиквал увеличаване както на мозъка на зародиша, така и на мозъка на майката, а тъй като нейният растеж е завършил и черепът ѝ не може да се разширява, процесът неизбежно би предизвикал прилив на кръв и смърт, ако не откриел начин да изолира мозъка ѝ от стимуланта. Постепенно Трелоун преодолял този проблем. Ако не друго, станало възможно да осигури на зародиша нормална среда на развитие. След раждането на бебето, той периодично прибавял хормон към храната и постепенно намалявал дозата, докато растящият мозък достигнал максималния обем, считан за безопасен. Освен това, Трелоун разработил метод, чрез който забавял затварянето на черепните кости, за да постигне нужните размери.

В стремежа си да усъвършенства този метод Трелоун пожертвал голям брой плъхове и мишки. Накрая успял да създаде няколко забележителни същества. Неговите плъхове, мишки, морски свинчета и зайци имали огромни глави и макар че били болнави и почти винаги ги постигала преждевременна смърт поради една или друга болест, показвали определена гениалност по скромните критерии на вида си. Със забележителна бързина те намирали пътя из лабиринтите, превъзхождали себеподобните си във всички стандартни тестове за интелигентност и имали умствено ниво на кучета и маймуни, а не на гризачи.

Но за Трелоун това било едва началото. Той усъвършенствал метода си и създал далеч по-здрави животни, като същевременно разработвал начини да измени скоростта на развитие, така че животното да съзрява много по-бавно и да живее много по-дълго, отколкото е нормално за неговия биологичен вид. Това очевидно било изключително важно. За по-обемистия мозък е необходим по-дълъг

живот, през който да натрупа и асимилира опит. Едва когато постигнал забележителен напредък в тези две насоки, Трелоун си позволил да експериментира с по-едри и по-висши животни. Това било далеч по-внушително начинание и не обещавало бързи резултати. За няколко години той създал известен брой умни, но болнави котки, една много интелигентна маймуна, която умряла по време на продължителния си пубертет и куче, чийто мозък се увеличил до пръсване, а незрящите очи стигали почти до върха на муцуната. Това същество толкова страдало, че неговият създател се принудил да сложи край на живота му в съвсем ранна възраст.

Изминали още няколко години и Трелоун усъвършенствал метода си до такава степен, че вече можел да отделя по-малко внимание на физиологическата страна на проблема и да се съсредоточи върху психологичната. Противно на първоначалния си план, започнал експерименти с кучета, а не с маймуни. Разбира се, маймуните предлагали перспектива за по-сензационен успех. По природа те са по-надарени от кучетата. Мозъкът им е по-голям, зрението — по-развито и имат ръце. Все пак за това, към което се стремял Трелоун, кучетата притежавали едно безспорно предимство — можели много по-свободно да се движат в човешкото общество. Трелоун признава, че би предпочел да работи с котки поради по-независимия им характер, но дребният им размер ги правел безполезни. Нужен бил определен абсолютен мозъчен обем, независимо от големината на животното, който да предоставя множество неврални канали. Разбира се, при животни с интелигентност от една и съща категория съвсем не е необходимо по-дребното да има мозък с размера на по-едрото. Колкото по-голямо е тялото, толкова по-голям мозък е нужен, за да го задвижва. Мозъкът на лъва е по-голям от котешкия. Слонът има по-голям мозък от човека, който, макар и по-дребен, го превъзхожда по разум. От друга страна, при всеки клас на интелигентност, независимо от размера на животното, се изисква определена степен на развитие на невралната структура и определен мозъчен обем. Пропорционално човешкият мозък е много по-голям от този на слона. Някои животни са достатъчно големи, за да осигурят абсолютния мозъчен обем, необходим за човешки тип интелигентност, а други — не. При големите кучета лесно може да се постигне такъв обем, докато при котките допълнителното натоварване би предизвикало

сериозни телесни нарушения. При мишките подобно нещо е невъзможно.

По онова време Трелоун не хранел никакви надежди да издигне умствените способности на някое животно до такава степен, че да го приближи до човешкия интелект. Целта му била просто да създаде, както казва той, „нещо като свръхдочовешка интелигентност, липсващото свързващо звено“. Кучето било изключително подходящо за тази цел. Човешкото общество предлага на кучетата различни „поприща“, изискващи максимална интелигентност в рамките на дочовешките видове. Трелоун се спрял на овчарското куче като най-подходящо за неговата цел. Амбицията му, признава той, била да създаде „свръховчарско куче“.

Трелоун избрал кучето и поради едно друго съображение. А фактът, че то присъства в началния стадий на изследванията, показва, че още тогава в главата му се въртяла идеята да постигне нещо повече от „липсващото свързващо звено“. Според него кучешкият темперамент в общи линии е по-подходящ за развитието на човешки тип интелигентност. Ако предимството на котките е в независимия им характер, то кучетата се отличават с общителност. Трелоун твърди, че само социалното животно може да използва пълния капацитет на интелигентността си. Независимостта на котката в края на краищата не е независимост на социално същество, изявяващо своята индивидуалност, а просто сляп индивидуализъм, който се дължи на нежеланието ѝ да общува. От друга страна, Трелоун признава, че общителността на кучето го превръща в послушен слуга на човека. Той обаче се надявал, че с увеличаването на интелигентността му, то ще придобие известна доза самоуважение и критичен поглед към човешкия род.

След време Трелоун успял да създаде едно котило кученца с големи мозъци. Повечето умрели преди да достигнат зряла възраст. Оцелели само две, които били изключително умни. Изобщо резултатите донесли на Трелоун повече разочарования, отколкото удовлетворение. Той продължил да експериментира и накрая от една английска овчарка получил потомство с големи мозъци и трите кученца, които оживели, достигнали определено „свръхкучешко“ умствено ниво.

Изследванията продължили още няколко години, а Трелоун решил

да подбира по-внимателно „суровия материал“, който използвал. Не можел да пренебрегне факта, че сред всички кучета най-големи възможности имало шотландското коли, което хората отглеждат вече двеста години заради неговата интелигентност и чувство за отговорност. Всички днешни призьори са от тази порода и всички до един са потомци на едно удивително куче на име Олд Хемп, родено в Нортъмбърланд през 1893 година. Шотландското коли е издържливо, но сравнително дребно на ръст. Ето защо Трелоун решил, че най-подходяща ще бъде кръстоска между някой виден медалист от международните състезания за овчарски кучета и друго интелигентно, но много по-едро животно. Немската овчарка очевидно била най-подходяща. След дълги преговори със собственици на колита-медалисти и почитатели на немската овчарка, той създал потомства, които в различна степен съчетавали двете породи. Тогава приложил подобрения си метод върху няколко бременни майки и когато малките се родили, вече бил в състояние да снабди свои приятели с домашни кучета, които „по интелигентност се доближавали до липсващото звено“. Но около тези същества нямало нищо сензационно, за съжаление всички били с крехко здраве и умрели преди края на доста продължителния си пубертет.

Накрая по-нататъшното усъвършенстване на метода му донесло истински успех. Той създал няколко изключително умни животни с нормална здрава физика, които най-много приличали на немски овчарки.

Трелоун обещал на жена си, че ако опитите му се окажат сполучливи, ще наеме къща в някой овцевъден район на Уелс и тя ще живее там с трите деца и бебето, което очаквали, а той ще идва през отпуската и почивните дни. След много търсене намерили една стара ферма близо до Траусвинит. Казвала се Гарт. Употребили доста усилия, за да я направят удобна за живеене. Построили тоалетни и баня. Разширили прозорците и прокарали електричество, а една от пристройките превърнали в луксозен кучешки дом.

Малко след раждането на четвъртото дете, семейството се преместило да живее в къщата. Придружавала ги старата им прислужница Кейт, която отдавна била станала член на семейството. За нейна помощничка наели едно момиче от селото. С тях била още

бавачката Милдред и, разбира се, четирите деца — Томасина, Морис, Джайлс и бебето Плакси. Томас взел със себе си две кучешки семейства. Едното се състояло от майка и четири здрави кученца, които възнамерявал да обучи като „суперовчарки“, а другото — от четири осиротели паленца, чиято майка умряла при раждането и затова трябвало да ги хранят с биберон. Те имали много по-големи мозъци, отколкото кученцата от другото котило, но за нещастие и трите били болнави. Две умрели скоро след преместването в Уелс. Третото получавало толкова силни спазми, че се наложило да бъде умъртвено. Четвъртото — Сириус — било здраво и весело кученце, което много след като малките от другото котило били в разгара на пубертета, си оставало безпомощно бебе. Месеци наред то не можело да се изправи на крака. Просто лежало по корем, опряло голямата си глава на земята и скимтяло от радост, че живее — непрекъснато махало с опашка.

Другото котило също се развивало доста по-бавно от нормалното, макар и много по-бързо от човешките деца. Когато кучетата поотраснали, раздали трите в съседните ферми, а четвъртото задържали като домашно куче. Повечето местни фермери не желаели да приемат тези животни с големи глави дори като подарък. Само един, мистър Люелин Пю от Кар Блай, се заразил от духа на начинанието и впоследствие си купил второ куче за компания на първото.

Развъждането на тези суперовчарки, последвани от други, било нещо като камуфлаж за по-интересните занимания на Томас, резултат от които по онова време бил само Сириус. Томас се стараел да убеди всички, че се интересува единствено от отглеждането на тези суперовчарки и други животни, притежаващи интелект на „липсващото свързващо звено“, така че ако кученцето действително развие интелигентност от човешки тип, малцина да се досетят за това. Томас винаги изпитвал болезнен страх, че някой може да злоупотреби с животното. То трябвало да расте спокойно и да достигне зряла възраст по колкото е възможно по-естествен начин.

От друга страна, Трелоун не попречил славата на суперовчарките да се разнесе из околността. Фермерите, които отначало ги взели с неудоволствие, скоро установили, че съдбата ги е дарила със скъпоценни бисери. Животните научавали задълженията си с учудваща бързина и изпълнявали заповедите с безпогрешна точност. Рядко се

налагало да им се повтаря. Кучетата на Трелоун не блъскали овцете и все пак нито веднъж не позволили някоя да се отлъчи от стадото. Освен това, по някакъв тайнствен начин разбирали дадените им указания и не било нужно да ги наглеждат. Те разпознавали имената на определени пасища, склонове, долини, ливади. Когато им се кажело „Доведи овцете от Кефн“, от Мел Фах или някое друго място, те се справяли сами, докато господарите им си оставали въщи. Освен това ги пращали по работа в съседните ферми и села, например, да занесат кошница с бележка до магазина и те се връщали с поръчаното месо или дреха.

Всичко това било много полезно за фермерите и изключително интересно за Трелоун, който получил прекрасна възможност да изучава животните. Открил, че притежават изумително висока степен на практическа изобретателност и зачатъчно, но все пак забележително разбиране на речта. Тъй като били подчовешки вид, те не разбирали езика така, както го разбираме ние, но били несравнимо почувствителни към познати думи и фрази, отколкото обикновените кучета. Безпогрешно изпълнявали заповеди като „Донеси дърва от навеса“, „Занеси кошницата до месарницата и хлебарницата“ и други прости команди. Томас написал монография за своите суперовчарки и в Гарт започнали да пристигат учени от цял свят, за да ги видят на живо. Славата им сред фермерите из цялата област се затвърдила и търсенето на кученца нараснало. Предлагането обаче било незначително. Селяните просто не можели да повярват, че потомците на тези умни животни не наследяват способностите на родителите си. Естествено всички опити да се създадат суперовчарки от други суперовчарки без вкарване на хормон в майката останали напълно безуспешни.

Време е обаче да се върнем към кученцето, тоест към Сириус. Отначало то силно въодушевявало Трелоун. Колкото по-дълго си оставало безпомощно бебе, толкова повече нараствало вълнението на създателя му. В това той виждал шанс да се сбъднат най-смелите му надежди. Разговарял с Елизабет, разпалвал въображението ѝ за бъдещето на кученцето и ѝ разкрил плана си. Трябвало да създадат, доколкото било възможно, една и съща психологическа среда за кученцето и за своето бебе. Разказал ѝ за някакъв американски зоопсихолог и съпругата му, които отгледали малко шимпанзе при съвсем същите условия като момиченцето си. Те хранели, обличали и се

грижели по един и същ начин за шимпанзето и за дъщеря си. Томас не искал точно това за Сириус, защото не можело да се отнасяш към кученцето като към бебе, без да влезеш в противоречие с природата му. Кучето и бебето са устроени много различно. Томас искал Сириус да израсне, чувствайки се равен с малката Плакси. В отношението към тях двамата никога не трябвало да личи разлика поради биологичната или социалната им категория. Елизабет вече доказала, че е идеална майка, подчертал Томас, защото създавала в децата безценното чувство, че ги обича божествено, мъдро и великодушно същество, а в същото време поощрявала самостоятелността им и не предявявала емоционални претенции. Тъкмо такава атмосфера, съчетана със семейната среда, искал да осигури Томас за Сириус. А тяхното семейство, казал Томас, го било научило на много важна истина. Поради изживявания в собственото си детство, на младини вярвал, че семейството е безнадеждно вредна институция, която трябва да бъде разрушена. Елизабет помнела налудничавите му идеи да експериментира със собствените им деца. Проявявайки такт обаче, тя успешно се противопоставила на всичките му опити и още преди раждането на третото Томас се убедил, че действително добрата семейна среда е най-благоприятният фактор за развитието на детето. Несъмнено Елизабет правела грешки, а много пъти и Томас се заблуждавал. Те сигурно неволно причинили травми на децата си. Например, инатът на Тамси или стеснителността на Морис може би се дължели на това. Но общо взето би било несправедливо и проява на ненужна скромност да не признаят, че и трите им деца са чудесни — дружелюбни, с чувство за отговорност и все пак самостоятелни. Това била идеалната социална среда за експеримента с малкия Сириус. Кучетата, припомнил Томас, са склонни към раболепие, но този порок едва ли се дължи на нещо в самата им природа. Той по-скоро произтича от факта, че голямата им общителност насила се насочва към послушание поради тираничното господство на по-развития вид, който властва над тях. Куче с човешка интелигентност, възпитано в самоуважение, вероятно изобщо няма да е сервилно и може би ще развие свръхчовешка способност за общуване.

Елизабет известно време обмисляла предложението на съпруга си, защото отговорността щяла да падне главно върху нея. Тя естествено се тревожела и за евентуалното въздействие на експеримента върху

собственото ѝ дете. Дали нейната малка Плакси няма да бъде ощетена по някакъв начин? Томас я убедил, че това няма да ѝ навреди с нищо — напротив, приятелството между детето и кучето можело да се окаже благотворно и за двамата. Той бил страстен поддръжник на идеята, че най-ценните социални отношения са тези между възможно най-различни умове, които същевременно са способни на взаимно разбиране. Забележително е, че Томас, който сам не бил надарен с особено проникновение или съчувствие, разбирал същността на обществото. Щяло да бъде много интересно, казал той, да наблюдават това трудно, но забележително приятелство. Разбира се, можело да не излезе нищо. Възможно било антагонизмът да се окаже по-силен. Елизабет непременно трябвало да прояви много такт, за да не позволи на детето да установи надмощие над кучето поради многобройните човешки предимства. Особено ръцете и по-доброто зрение на момичето били качества, които кучето никога нямало да притежава. Пък и човешката среда изобщо, чужда и неудобна за кучето, би могла да предизвика невроза в съзнание, което не е човешко, но има човешка чувствителност. Трябвало да направят всичко възможно Сириус да не стане нито прекалено послушен, нито предизвикателно арогантен — добре известно поведение на хора, страдащи от чувство за малоценност.

Томас посочил още един принцип, който Елизабет трябвало да спазва. Било невъзможно да предвидят как ще протече развитието на кучето. В края на краищата, Сириус може би изобщо нямало да се доближи до човешкото умствено ниво. Но всичко се основавало на предположението, че това ще стане. Ето защо било особено важно кучето да бъде отгледано не като домашен любимец, а като човек, като индивид, който след време ще живее активно и самостоятелно. По тази причина трябвало да се стимулира развитието на специфичните му способности. Докато все още е, както се изразил Томас, „ученик“, интересите му естествено ще бъдат „ученически“ — физически, примитивни, дивашки. Но тъй като е куче, те неизбежно ще се проявяват по съвсем различен начин. Сириус ще трябва да се отдава на обичайните кучешки занимания — самотни скитания, борба и лов. Но по-късно, когато чрез интелекта за него стане достъпен светът на хората, той ще има нужда от някаква последователна „човешка дейност“. Очевидно овцете можели да му осигурят подходящо

поприще, дори ако далеч надминел типичните за суперовчарките способности. Изобщо, кучето трябва да се отгледа така, че да стане „твърдо като стомана и дяволски здраво“. Елизабет прилагала същите правила по отношение на децата си. Но Сириус понякога трябвало да понася много по-тежки условия, отколкото тези в най-спартански настроеното човешко семейство. Само че щяло да е безполезно насила да му се налагат такива условия. По някакъв начин Елизабет трябвало да му внуши той сам да пожелае това — отначало, за да изпита гордост от собствената си природа, а по-късно — за да му послужи в работата. Разбира се, това не се отнасяло до детството му, но в юношеството си кучето трябвало само да търси трудности. Още по-късно, когато узреело умствено, можело да изостави кариерата на овчарско куче и да се стреми към по-сериозни цели. Но дори тогава усилената практическа подготовка от младостта му нямало да бъде напразна, а щяла да изгради у него твърдост и самоувереност.

Елизабет, за разлика от мъжа си, се отнасяла доста по-скептично към бъдещето на Сириус. Тя изразила опасение, което Трелоун не споделял. Според нея, едно толкова раздвоено същество като Сириус сигурно било обречено на душевни страдания. Все пак накрая се съгласила да участва в експеримента и подготвила съответен план.

Глава 3

Ранното детство

Още преди да проходи, Сириус не отстъпвал по интелигентност на бебето Плакси. Но дори в този ранен етап липсата на ръце го поставяла в твърде неизгодно положение. И той като Плакси си играел с дрънкалка, но зъбите му далеч не били така сръчни като ръчичките на бебето. Към първите си играчки проявил интерес, много по-сходен с този на децата, отколкото на нормалните кученца, чиито единствен стремеж е да разрушават. Разклащал дрънкалката, заслушвал се, после я оставял неподвижна и се наслаждавал на редуването на звук и тишина. Когато Плакси започнала да лази, Сириус вече ходел, макар и със залитане. Гордостта му от тази нова способност, както и радостта от разширяването на територията му, били очевидни. Сега той имал

предимство пред Плакси — неговият начин на придвижване бил много по-подходящ за същество с четири крака, отколкото пълзенето за двуного като Плакси. Преди тя да проходи, той вече сновял из целия приземен етаж и градината. Когато най-после се научила да ходи изправена, той много се впечатлил и настоявал да му помагат, за да ѝ подражава. Скоро разбрал, че тази работа не е за него.

Плакси и Сириус започнали да градят приятелството, което щяло да има толкова силно въздействие върху личностите на двамата през целия им живот. Те играели заедно, хранили се заедно, заедно ги къпели и обикновено заедно били послушни или непослушни. Когато единият се разболеел, другият изпадал в лошо настроение. Ако единият се ударел, другият ревял от съчувствие. Когато Плакси се научила да вързва възел, Сириус ужасно се разстроил, че не може да прави същото. Когато Сириус, наблюдавайки домашната суперовчарка Гелърт, усвоил навика да оставя визитната си картичка по стълбовете, Плакси не можела да приеме, че този навик, макар и уместен за кучетата, изобщо не приляга на малки момиченца. Единственото, което я възпирало, било трудността на самото изпълнение. Също така, тя бързо разбрала, че е безполезно да души край стълбовете, защото носът ѝ не бил чувствителен като на Сириус, но все пак не ѝ било ясно какво толкова неприлично намират другите в тези действия. Плакси не догонвала Сириус по развиващата се у него способност за социален нюх, ако мога да я нарека така, но това се компенсирало от неговата несръчност. Тя първа открила колко приятно е да построиш нещо с кубчета. Но скоро дошъл денят, в който Сириус, след като съсредоточено я наблюдавал, сам донесъл едно кубче и несръчно го поставил върху издигнатата от нея доста неправилна стена. Усърдието на Сириус предизвикало рухване на стената. Това не бил първият му опит да построи нещо. Веднъж го забелязали да съединява три пръчки в триъгълник — постижение, от което изглеждал безкрайно доволен. Трябвало също да се научи да „държи“ кубчетата така, че да не ги поврежда със слюнката и острите си като игли зъби. Той вече завистливо се възхищавал от ръцете и сръчността на Плакси. Нормалното кученце поначало е любопитно, но няма стремеж към съзидателност. Сириус проявявал необикновена любознателност и понякога страстен стремеж към градивност. В много неща поведението му било по-скоро маймунско,

отколкото кучешко. С кучешко упорство той се мъчел да надмогне своя недъг — липсата на ръце.

Томас преценил, че слабите му заложиби в строителството се дължат не само на липсата на ръце, но и на недиференцираност в зрението — нещо нормално при кучетата. Доста след ранното си детство Сириус все още не можел да отличава различни форми, които Плакси никога не бъркала. Например, отнемало му много по-дълго време, отколкото на Плакси, за да направи разлика между намотан на макара канап и пазарска мрежа, оплетена от същия канап. Повечето кръгли форми Сириус възприемал като кълбо, заоблените четириъгълници му приличали на квадрат; бъркал петоъгълник и шестоъгълник и не отличавал ъгъл от шейсет градуса от прав ъгъл. Ето защо когато строял нещо, все правел грешки и си навличал подигравките на Плакси. По-късно Сириус донякъде поправил този недостатък чрез старателно обучение, но по отношение на формите възприятията му си останали завинаги непълноценни.

В детството си Сириус не подозирал несъвършенството на зрението си. Неуспехите си в строителството отдавал на обстоятелството, че няма ръце. Съществувала сериозна опасност липсата на ръце да се превърне в мания и да го умопомрачи, особено през периода, когато Плакси се подигравала на безпомощността му. Тя скоро осъзнала, че не трябва да дразни горкия Сириус и се заела да му помага. Тогава започнали необикновените отношения между двамата — ръцете на Плакси се превърнали в почти обща собственост, също като играчките им. Сириус постоянно тичал след Плакси и я молел да свърши нещо, с което не може да се справи сам, например да отвори някоя кутия или да навие пружината на механична играчка. Самият той постепенно започнал да придобива учудваща „сръчност“ с предните лапи и зъбите си. Много неща обаче си останали завинаги непостижими за него. Сириус цял живот не можел да направи възел с конец, макар че се научил да се справя с по-дебели въжета.

Плакси първа проявила признаци, че схваща думите, но Сириус скоро я настигнал. Щом тя проговорила, той започнал да произнася странни звуци и по всичко изглеждало, че те са имитация на човешка реч. Неспособността да накара другите да го разбират често му причинявала горчиво разочарование. Заставал с опашка между краката

и жално виел. Плакси първа разтълкувала опитите му за общуване, но не след дълго и Елизабет започнала да го разбира. Тя постепенно се научила да свързва всяко ръмжене и скимтене с определени основни звуци от човешката реч. Също като Плакси, и Сириус започнал с много прост бебешки език, състоящ се от едносрични звуци. Малко по малко това прераснало в кучешки или по-точно свръхкучешки еквивалент на литературния английски език. Гласните му струни били толкова непригодни за говор, че дори когато усъвършенствал това изкуство, външен човек не би могъл да допусне, че тези странни звуци са смислена реч. Той имал свой заместител за всеки човешки звук. Някои съгласни доста си приличали, но Елизабет, Плакси и останалите от семейството започнали да го разбират с такава лекота, с каквата се разбирали помежду си. Описах речта му като скимтене, ръмжене и виене. Това може би я представя в лоша светлина, макар по същество да е вярно. Сириус говореше с подчертана мекота и изисканост, а гласът му беше плавен и мелодичен.

Томас, разбира се, изпаднал в невероятен възторг, когато кучето проговорило, защото това било сигурен признак за напълно човешка степен на интелигентност. Малкото шимпанзе, отгледано с човешко бебе, се развивало със същия темп като заварената си сестричка до момента, в който тя не проговорила и после изостанало; маймуната не давала никакви признаци, че може да си служи с думи.

Томас решил да документира речта на кучето. Купил необходимата апаратура и записвал разговорите между Сириус и Плакси на грамофонни плочи. Не позволил никой друг да чуе записите, освен семейството и двамата му най-близки колеги — професор Макалистър и доктор Билинг, които използвали влиянието си да осигуряват средства за изследванията и знаели, че тайните амбиции на Томас далеч надхвърлят създаването на суперовчарка. Няколко пъти Томас канил тези изтъкнати биолози да видят Сириус.

По едно време изглеждало, че грамофонните плочи ще останат единственото трайно и материално доказателство за триумфа на Томас. Въпреки имунизацията, Сириус се разболял от гана и едва не умрял. Дълги дни и нощи Елизабет бдяла над нещастното кученце, докато траела тази особено коварна болест, а своите деца поверила на грижите на Милдред. Без уменията и всеотдайността на Елизабет, Сириус едва

ли би останал невредим, а най-вероятно изобщо не би оживял. Това събитие имало две важни последици — първо, събудило в Сириус страстна обич към Елизабет, така че в продължение на седмици надавал страхотен вой, щом за миг изчезнела от полезрението му, и второ, подхранило в Плакси мъчителното чувство, че майка ѝ обича само Сириус. Положението бързо се променило, когато кученцето оздравяло и Елизабет била в състояние да отделя повече внимание на децата си. Но сега дошъл ред на Сириус да ревнува. Кулминацията настъпила, когато Сириус видял как Елизабет утешава падналата Плакси, втурнал се бясно към нея и я захапал за крака. Последвала ужасна сцена. Плакси не спирала да пици. Елизабет за пръв път наистина се ядосала. Сириус виел от разкаяние за постъпката си и дори, чувствайки, че трябва да има възмездие, направил недотам искрен опит да ухапе собствения си крак. Нещата особено се влошили, когато на местопроизшествието пристигнала домашната суперовчарка Гелърт. Щом видял кръвта по крака на Плакси и разгневеното лице на Елизабет, той решил, че случаят изисква строго наказание и се нахвърлил върху клетия злосторник. Разяреният Гелърт повалил Сириус на земята и най-безцеремонно го изпотъпкал. Разкаянието на кученцето се сменило с уплаха и то започнало да скимти и да вие от ужас, към което се прибавили писъците на изплашената за любимия си приятел Плакси. На местопроизшествието дошли и другите деца, а след тях Кейт и Милдред, въоръжени с метли и куки за плетене. Но Сириус се спасил от лапите на смъртта (както му се сторило) благодарение на Елизабет, която строго се скарала на натрапника Гелърт.

И тази случка изглежда имала няколко важни последици. Сириус и Плакси разбрали колко много всъщност се обичат. Плакси се убедила, че майка ѝ не я е изоставила заради Сириус. Самият той получил доказателство, че Елизабет го обича, дори когато се е държал много лошо. Само нещастният Гелърт нямал с какво да се утеши.

Единственото наказание на Сириус било, че изпаднал в немилост. Елизабет оттеглила благоволенията си. Плакси, макар тайно да съзнавала колко скъп ѝ е Сириус, веднага щом той бил спасен, отново се отдала на самосъжаление и се държала към него студено и надменно. За да го накаже, демонстрирала бурна обич към котенцето Томи, придобито наскоро от съседна ферма. Естествено Сириус се измъчвал

от ревност и така му се отдала добра възможност да упражнява самоконтрол. За това допринесло и обстоятелството, че при единствения случай, в който нападнал Томи, открил, че котенцето има нокти. Сириус бил много чувствителен и страдал, ако не му обръщали внимание или му се карали. Когато приятелите му били недоволни от него, той преставал да се интересува от всичко друго, освен от нещастията си. Не играел, не ядял. Този път той си поставил за цел да спечели Плакси с различни дребни жестове. Носел й ту красиво перо, ту изящно бяло камъче и всеки път плахо целувал ръката й. Накрая тя го притиснала силно към себе си и двамата изпаднали в лудо веселие. С Елизабет Сириус не бил толкова смел. Само навъсено я следял с очи и боязливо махал с опашка, щом го погледнела. Гледката била толкова комична, че Елизабет не успяла да сдържи смеха си и му простила.

Скоро след този инцидент у Сириус се породило почтително възхищение към Гелърт. Това суперживотно-субхуманоид било почти на същата възраст, но вече напълно зряло и се отнасяло към него с небрежно презрение. Сириус го следвал по петите и му подражавал във всичко. Един ден Гелърт имал рядкото щастие да улови заек и го изгълтал, като започнал зловещо да ръмжи, щом Сириус приближил. Малкото кученце наблюдавало сцената със смесица от възхищение и ужас. Ловкото преследване и залавянето на жертвата събудило у Сириус нормалните кучешки инстинкти. Пищенето на заека, борбата, внезапната безжизненост, отвратителното разкъсване на тялото дълбоко го потресли. Сириус по природа бил състрадателен и имал богато въображение, а и Елизабет възпитавала цялото семейство в дух на обич към всички живи същества. Но сега в него възникнал конфликт, който щял да го мъчи цял живот — конфликт между „вълчата му природа“, както се изразяваше той по-късно, и състрадателния, цивилизован начин на мислене. Сириус бил обзет от силно и гузно желание да ловува и бурно привличане и страхопочитание към Гелърт. Мисълта за зайци напълно завладяла съзнанието му. Непрестанно стоял пред заешките бърлоги и скимтял от възбуда. Известно време забравил дори за Плакси. Тя напразно се опитвала да го накара да играят заедно. Напразно чакала с него пред дупките, отегчена и обидена. Веднъж в нейно присъствие той уловил жаба и отвратително я размазал, мъчейки се да я изяде. Плакси избухнала в сълзи. Ловният му инстинкт изведнъж угаснал и го

обзел ужас. Той се хвърлил към любимата си и я обсипал с кървави целувки.

Оттогава Сириус често се разкъсвал от мъчителното противоречие между нормалните кучешки инстинкти и по-висшата си природа.

Възхищението му към Гелърт постепенно стихнало, като открил, че по-голямото куче не се интересува от нищо друго, освен от лов и храна. Отново възникнал конфликт. Сега ловът завладял съзнанието на Сириус като най-голямото удоволствие в живота, макар и греховно. Приемал това влечение почти като религиозен дълг да принася жертви в името на зъл, кръвожаден бог. Същевременно обаче това жертвоприношение го отвращавало, а ужасът на Плакси дълбоко го разстройвал. Той постепенно започнал да възвръща интереса си към многото различни неща, които двамата правели заедно.

Окончателното разочарование настъпило, когато Сириус разбрал, че Гелърт не само не иска, но и не може да говори. Той отдавна таял такова подозрение, но допускал, че необщителността на Гелърт се дължи на надменния му нрав. Дошъл обаче денят, в който тази теория рухнала. Малкият Сириус, който на своите четири крака се движел много по-бързо, отколкото тичала Плакси, в началото на ловен поход се мъчел да не изостава от Гелърт. Двамата намерили една овца със счупен крак. Макар да не се занимавал с овцевъдство, Гелърт много добре знаел, че овцете са нещо, което трябва да се пази. Знаел също, че в случая заинтересованото лице е мистър Пю от Кар Блай. Ето защо той хукнал натам и бързо изпреварил малкото кученце с още неукрепнали крака. Когато накрая и Сириус пристигнал във фермата, заварил Гелърт безсловесно да се върти около мистър Пю, опитвайки се напразно да го убеди, че трябва да отидат на хълма. Сириус съзнавал, че мистър Пю няма да разбере и него, но бил сигурен, че може да обясни положението на всекиго от своето семейство. Затова тръгнал да търси помощ и срещнал Джайлс, който се връщал от училище. Разказал му задъхано историята и двамата бързо се отправили към Кар Блай. Джайлс за миг забравил семейното табу да пази пълна тайна за Сириус и извикал:

— Сириус казва, че на Нант Туликум има една овца със счупен крак и може да се удави.

Пю го изгледал с недоверие, но се поддад на искрената тревога в гласа на момчето и на възбудата на кучетата. Изкачили се на хълма и

намерили овцата. След този инцидент Сириус смятал Гелърт за слабоумник, а фермерът подозирал, че Сириус е супер-суперовчарка.

Откритието, че Гелърт не само не може да говори, но и в много отношения е малоумен, било истински удар за Сириус. Гелърт го превъзхождал във всичко, в което самият той надминавал своите приятели-хора — бързина, издръжливост, обоняние и слух. Дълго време Гелърт бил образец за него. Подражавал на мълчаливостта му, дори се мъчел изобщо да не говори. Усилията му били толкова ревностни, че в едно писмо до Томас Елизабет споменава за западане на човешкия манталитет на Сириус. След това откритие кученцето изведнъж се променило, станало приказливо и проявявало силно желание да не изостава от Плакси в най-различни човешки умения. Освен това измислило забавен начин да се подиграва на Гелърт. Сириус водел въображаеми разговори с Гелърт, като се преструвал, че мълчанието му се дължи на съзнателна неразговорливост. Отначало по-възрастното животно не обръщало внимание на бърбивото кученце, но по-късно, особено ако публиката избухнела в смях, Гелърт със своя дочовешки ум започвал да подозира, че Сириус му се подиграва. Придобивал смутен и озадачен вид и накрая пропъждал нахалното кутре или го грабвал и го набивал.

Плакси вече се учела да чете и пише. Майка ѝ отделяла по един час на ден за това занимание. Сириус проявил известно любопитство към тази странна работа, но под влиянието на Гелърт я зарязал в полза на лова. Елизабет не го насилвала да продължи учението. Или отвращението му било преходна фаза, от която скоро щял да излезе, или пък умът му в края на краищата не бил достатъчно свръхкучешки, за да напредва в това чуждо на природата му умение и в такъв случай насието би се оказало пагубно. След падането на идола му обаче Сириус се върнал към забавната игра с четенето и писането. Бил пропуснал доста и Елизабет се захванала да го учи, за да достигне Плакси. Естествено поради липсата на ръце било невъзможно да се научи да пише, освен със специални средства. Станало ясно и друго — четенето също му създавало сериозни трудности — толкова недиференцирано било зрението му. Плакси вече изписвала прости думи с буквичките от читалото си, но за Сириус било много трудно да прави разлика между S, G, D, O и Q, както и между B, R, P и K. Освен

това бъркал E и F, S и Z, A и H, H и K. По-късно, когато Плакси се учела да чете малки букви, а след това и дребен печатен текст, Сириус още повече се затруднил. Понякога изглеждало, че интелигентността му все пак е дочовешка. Елизабет, която, въпреки възхитителното си безпристрастие спрямо своето и осиновеното дете, тайно желаела Плакси да бъде по-добра във всичко, дори писала на Томас, че Сириус в края на краищата е съвсем слабоумен. Но Томас, чието тайно желание било тъкмо обратното, ѝ отговорил с лекция за слабото зрение на кучетата и настоявал да насърчава Сириус — тя трябвало да му обясни, че това е недостатък на всички кучета, да похвали усилията му изобщо да се научи да чете и да пише и да го убеди, че има големи предимства в други области. Похвалите събудили удивително кучешко упорство у Сириус — той прекарвал дълги часове всеки ден в самостоятелни упражнения. Постигнал голям напредък, но след една-две седмици Елизабет се почувствала длъжна да се намеси, защото се появили симптоми на нервно разстройство. Тя го прегърнала, дълго го галила и го убедила, че по-бързо ще се научи, ако не се преуморява толкова.

Сириус разбрал, че в писането никога няма да настигне Плакси, но все пак упорито се стараел да усвои в някаква степен това ценно умение. Сам измислил начин да преодолее недъга си. Накарал Елизабет да му направи стегната кожена ръкавица без пръсти за дясната лапа. От вътрешната страна на ръкавицата пришили калъфче, в което можело да се вкара молив или писалка. Когато приспособлението било готово, Сириус за първи път се опитал да пише. Бил много развълнуван. Легнал на земята с изправена глава, с лявата лапа притискал листа хартия, за да не се мести, и като се облягал на десния си лакът, успял с разкривени букви да изпише думите КУЧЕ, КОТКА, ПЛАКСИ, СИРИУС и така нататък. Нервите в лапите и двигателните центрове в мозъка му сигурно не били много пригодени за такава дейност, но той пак победил с упоритост. След няколко години дълги упражнения бил възнаграден — научил се да пише с едри, неравни, но четливи букви. В зрялата си възраст, както ще ви разкажа по-нататък, той дори се захванал да пише книги.

Томас се възхищавал от постиженията на Сириус повече, отколкото Елизабет, вероятно защото по-добре разбирал пред какви трудности е изправено кученцето.

Доколкото било възможно, Сириус участвал във всички прости уроци, които Елизабет давала на Плакси. Аритметиката не му вървяла много, може би поради слабото зрение. Все пак не допуснал Плакси да го задмине — тя също не била много силна в смятането. Правописът му бил много лош, вероятно по същата причина. Но още от най-ранна възраст той проявявал голям интерес към езика и изкуството да се изразява точно. Понякога поезията силно го вълнувала. Въпреки слабото си зрение Сириус четял много и често молел другите да му четат на глас. Те обикновено се съгласявали, съзнавайки какво удоволствие му доставят.

Но да се върнем към детството му. Настъпил моментът, когато Плакси трябвало да тръгне на училище в селото. Разбира се, за Сириус това било невъзможно. Той гледал как сестричката му сутрин тръгва с книгите за училище — ту с радост, че е свободен, ту със завист. Сега бил на възраст, когато имал желание да скита на воля, а страстта му към уханията и премеждията в планината се засилила. Но мисълта, че Плакси го изпреварва в познанието за големия човешки свят жестоко го измъчвала. Следобед, когато се връщала от училище, тя често му повтаряла колко скучни са уроците. Той обаче разбирал по тона ѝ, че тя се чувства важна и горда и че в училището се случват забавни неща. Станало му навик да измъква от нея най-полезното, което била научила през деня. А тя свикнала редовно да си пише домашните с него, от което имали полза и двамата. Междувременно Елизабет продължила уроците със Сириус, които му действали стимулиращо, макар да се чувствал самотен. Често той бил в състояние да се отплати на Плакси, като споделял с нея резултатите от собствените си занимания, макар че тя обикновено се отнасяла към старанията му с чувство за превъзходство. Понякога той ѝ предавал разговорите си с Томас, който имал навик да води Сириус на дълги разходки в планината и да го запознава с най-различни важни събития в науката или световната история. Разбира се, понякога и Плакси участвала в тези разходки, но общо взето Томас имал нужда от усилен физически упражнения през почивните дни и малката му дъщеря не можела да издържа на неговия темп. Като малко кученце Сириус често се връщал вкъщи уморен след дългите походи с Томас, но когато поотраснал с радост очаквал неделните екскурзии до Арениг, Риног или Мелуин, слушал

разсъжденията на Томас върху най-различни теми и му задавал въпроси. Големият физиолог му отговарял със същото търпение и внимание, които отделял на студентите си. Тези чести контакти с един зрял и блестящ ум били главното интелектуално обучение на кучето. Понякога двамата обсъждали бъдещето на Сириус и Томас му внушавал, че го очакват велики дела. Но за това ще стане дума по-късно. Отклоних се от детството на кучето — да се върнем към него.

Сириус отстъпвал както на Плакси, така и на почти всички хора не само по способността си да чете и пише, но и в много други области. Той изобщо не различавал цветовете. Доколкото знам, и до днес съществуват съмнения относно цветоусещането на кучетата. Чрез дисекция, струва ми се, е установено, че те имат приблизително същото устройство на ретината като хората, но от психологичните експерименти все още не е ясно дали кучетата наистина разпознават цветовете. Възможно е далтонизмът сред тях да е много по-разпространен, отколкото при хората, макар някои кучета да възприемат цветове. Каквато и да е истината, едно е сигурно — Сириус беше пълен далтонист. До късно детство, дълго след като се научил да говори, самият той изобщо не подозирал, че му липсват някои от способностите на Плакси. Томас обяснил на Елизабет, че кучетата почти сигурно са лишени от цветоусещане, но тя отказвала да повярва, че това се отнася и за Сириус и настоявала, че той различава различните цветове на роклите й.

— Не — казал Томас, — вероятно се ориентира по миризмата или с чувствителния си език. Освен това, не забелязваш ли как бърка имената на цветовете? Добре, нека да проверим.

За целта Томас купил кутия дървени кубчета с картинки и ги облепил с разноцветна хартия, която много внимателно подбрал така, че да има еднакъв цвят, миризма и усещане при допир. Напръскал кубчетата с одеколон, за да заличи миризмата на различните бои и после сложил кутията пред Плакси и Сириус. Плакси бързо подредила розовите и сините кубчета шахматно. Сириус не проявил никакъв интерес към кубчетата, а когато го накарали да ги подреди като Плакси, започнал да ги поставя съвсем произволно. Скоро дори той разбрал, че Плакси притежава нещо, което му липсва. Веднага се захванал да се „самообучава“ така, както се научил да чете. С помощта на Плакси се

мъчел да открие какво му убягва в кубчетата и да засили способността си да го вижда. Плакси му показвала предмети с различен цвят и му казвала името на цвета. Джайлс намерил фенерче с червено и зелено стъкло. Но всичко било-напразно. Сириус бил напълно неспособен да схване понятието за цвят.

Отначало много се разстроил, но Томас го успокоил с това, че всички кучета, а може би и всички бозайници с изключение на маймуните и човека, са лишени от цветоусещане. Напомнил му, че кучетата имат далече по-съвършен слух и обоняние от хората. Сириус отдавна вече знаел, че човешкият нос е много слабо сетиво. Той често се държал презрително към Плакси, защото не можела да подуши следите на майка си в градината или да познае по миризмата дали някой отпечатък е от Гелърт или друго куче. От най-ранна възраст той се учудвал и дразнел от невъзприемчивостта ѝ към всички онези тайнствени и вълнуващи миризми на природата след дъжд. Докато тя в умерена степен се наслаждавала на неопределените аромати и свежест, той с тръпнещи ноздри анализирал съобщенията, носени от вятъра и след всяко подушване изричал по нещо:

„Кон — казвал той, подушвал пак и добавял: — При това кон, който не съм помирисвал досега“. Или: „Пощенският раздавач! Сигурно идва по пътеката“. Или може би: „Днес се усеща мирис на море“, въпреки че морето било на няколко километра зад хълмовете. И най-лекият полъх за него носел миризми на далечен водопад, аромати на пасище, торф, пирен и папрат. Понякога, завладян от някоя непозната изкусителна миризма, той хуквал да я открие. Веднъж след няколкоминутно душене се върнал и казал: „Странна птица, но не можах да я разгледам добре“. При друг случай внезапно изскочил от къщи, подушил вятъра, хукнал през полето, повъртял се, за да намери следата и продължил, докато прехвърлил билото на хълма. След около час се върнал много развълнуван, накарал Плакси да донесе книгата за животни и да прелиства страниците, докато стигнала до лисицата.

— Ето я! — извикал той. — Леле, каква миризма!

Веднъж, докато се гонели в градината, рязко спрял и почнал да души. Козината му настръхнала, а опашката му провиснала между краката.

— Хайде да се прибираме — казал той, — вятърът носи миризма

на нещо ужасно.

Плакси се засмяла, но той бил толкова разтревожен, че го послушала. След двадесетина минути Джайлс се върнал от училище с новината, че по пътя към Фестиниог е минала пътуваща менажерия.

Джайлс много се забавлявал от реакцията на Сириус и го поканил заедно с цялото семейство да види дивите зверове. Нека, казал той, малкият страхливец да се научи, че лошите миризми всъщност не са опасни. След дълги убеждения Сириус се съгласил да отиде. Преживяването оставило траен спомен у него. Като влязъл в шатрата, ужасната смес от миризми — някои приятни, други отвратителни — го подлудила, сякаш (както се изрази години по-късно) едновременно настройвали всички инструменти на оркестъра. С подвита опашка и подплашен поглед той се притискал до Елизабет, докато обикаляли от клетка на клетка. Много животни събудили ловния му инстинкт, но големите хищници — потиснатият и проскубан лъв, тигърът и мечката, които тъжно обикаляли тесните клетки — го измъчвали отчасти с ужасяващата си естествена миризма, отчасти с придобития дъх на болести и нещастие. Вълкът с неговите тесни зеници също много го развълнувал поради приликата със самия него. Докато съзерцавал като хипнотизиран далечния си братовчед, лъвът внезапно изревал и Сириус, треперещ от страх, се притиснал в краката на Елизабет. По примера на лъва другите животни също надали рев. Когато слонът започнал мощно да тръби с хобот, Сириус си плюл на петите и изчезнал.

В света на миризмите Плакси имала съвсем малко опит. В света на звуците Сириус нямал абсолютно превъзходство, но все пак тя била далеч зад него. Той можел да чуе приближаващи се стъпки много преди всички и безпогрешно да познае кой идва. Писъкът на прилеп, недоловим за повечето хора, Сириус описвал като убождане с игла. Елизабет и Плакси скоро разбрали, че Сириус е невероятно чувствителен към тона на гласовете им. Той винаги различавал искрената похвала от обикновената любезност, истинското каране от добродушното гълчене. Той усещал не само това, но и промените в настроението им много преди те самите да ги забележат.

— Елизабет — питал неочаквано той, — защо си тъжна?

Тя отговаряла със смях:

— Не съм! Доволна съм, защото хлябът бухна хубаво.

— Не, вътрешно си тъжна — отвърщал той. — Много добре го чувам. Доволна си само външно.

След малко тя се съгласявала:

— Е, да, може би е така. Чудно защо.

Носът му предоставял много информация и за емоционалните състояния на хората. Често говорел за „ядосана миризма“, „приятелска миризма“, „миризма на страх“, „изморена миризма“.

Сириус имал толкова чувствително обоняние и слух, че понякога човешката реч му се струвала съвсем недостатъчна да изрази богатството на тези два свята. Веднъж казал, че къщи мирише на „следа на заек, преследван от шпаньол, прекосена малко по-късно от магаре“. Миризмите и звуците имали богато емоционално значение за него — както сами по себе си, така и поради външни причини. Очевидно едни миризми, с които се сблъсквал за първи път, събуждали силен импулс да тръгне по следата, а други отбягвал. Освен това било ясно, че много миризми придобивали за него допълнително емоционално значение поради някакви асоциации. Един ден, когато бил сам в блатистата област, Сириус дълбоко порязал лапата си на счупена бутилка. Случило се така, че докато куцукал към къщи, избухнала силна буря. Накрая се добрал до входната врата, където Елизабет го посрещнала с майчинска ласка и почистила лапата му с някакъв широко употребяван разтвор за дезинфекция. Миризмата му била неприятна, но винаги останала свързана с дъх на сигурност и нежност.

Много звуци предизвиквали в Сириус бурна реакция.

Гръмотевиците и други силни шумове го ужасявали. При късането на памучен плат подскачал от чисто физически страх и протестираше с весел лай. Човешкият смях намирал за много заразителен. Започвал да се смее с особено, характерно само за него скимтене. Нюансите в човешкия глас не само му разкривали емоционалното състояние на говорещия, но предизвиквали и силни емоционални реакции в самия него. Подобно въздействие имал и „мирисът“ на емоциите.

Като много други кучета, и малкият Сириус считал човешката музика за доста мъчителна. Отделна вокална или инструментална тема сама по себе си била терзание, но от съчетанието на няколко гласа или инструменти напълно обезумявал. За неговия прецизен слух дори добре изпълненото соло звучало силно фалшиво. Хармонията, както и

съчетанието на няколко теми, представлявали непоносима какофония. Елизабет и децата понякога пеели, например като се връщали през полето от разходка. Сириус винаги изоставял обичайния си обходен маршрут и се присъединявал към групата с вой. Възмутените деца го гонели, но щом отново започвали да пеят, той веднага залайвал с тях. При един такъв случай Тамси, която била най-музикалната в семейството, го помолила:

— Сириус, или стой тихичко, или изчезвай. Защо не ни оставиш спокойно да си попеем?

Сириус отговорил:

— Как е възможно да ви харесва тази ужасна нехармонична бъркотия от упоителни звуци? Идвам при вас, защото те са толкова сладки, но започвам да вия, защото всичко е такава каша и... защото би могло да звучи толкова прекрасно.

Веднъж казал:

— Ако аз нарисувам картина, ти така ли ще си останеш безучастна? Няма ли да се изнервиш от погрешните цветове? Е, за мен звуците са много по-вълнуващи от вашите странни цветове.

Но никой не си признавал, че пее фалшиво. Вместо това, решили да му „дават уроци по музика“. Сириус приел това с кучешко усърдие и издържливост. В края на краищата, макар и мъчителен, този процес щял да му помогне да научи повече за хората, а той още от най-ранна възраст проявявал любопитство по отношение на разликата между себе си и приятелите си.

Цялото семейство се събрало в дневната за „урока по музика“. Елизабет извадила любимата си, но вече изоставена цигулка. Дотогава щом се опитала да свири, когато Сириус бил наблизо, той винаги се нахвърлял върху нея с вой. Ако вратата била затворена, виел отвън. Иначе се втурвал в стаята и скачал върху нея, докато престанела да свири. Този път обаче той направил усилие да се владее по време на мъчителната процедура, на която семейството било твърдо решено да го подложи. Но скоро възбудата му надделяла. Тамси свирела на пианото. Морис и Джайлс носели флажолетите си, за да се включат, ако ги поканят. Плакси седнала на пода и прегърнала примирения, но доста палав Сириус, „за да не се разбеснее“. Било ясно, че Сириус се готви за съпротива. Щом Плакси го пуснала, той се втурнал върху

инструментите, преструвайки се, че иска да ги счупи един след друг. Размахвал опашка на всички страни, разкъсван от агония и удоволствие, избил лъка от ръката на Елизабет и запратил единия флажолет далече в ъгъла на стаята. Плакси го хванала, но той надал силен виртуозен вой и заглушил звука на инструментите. Накрая успели да го убедят да се държи сериозно, но скоро станало ясно, че Сириус има далеч по-верен слух от цялото семейство. В един момент ръката на Елизабет трепнала по струните — толкова леко, че децата не усетили нищо. Сириус обаче забелязал грешката. Елизабет с изумление открила, че Сириус пее вярно. Веднъж изсвирила само една нота, а той не се сдържал и надал вой. Основният елемент в този вой явно бил в съзвучие с цигулката. След известно увещаване Сириус изпял чистия тон без всякакви примеси. Друг път Морис изсвирил гамата на флажолета си, а Сириус му пригласял, като възпроизвеждал вярно дори грешките, които младият музикант правел на несъвършения си инструмент.

С присъщата си кучешка упоритост Сириус се заел да усвои това непоносимо нещо — човешката музика. Показал учудваща певческа дарба, като скоро изпреварил Плакси и научил всички любими на семейството песни. Понякога пеел без думи, понякога използвал своя кучешки вариант на английския език. (Той произнасял неправилно думите, но римите и ритъмът съвпадали).

След дълги упражнения човешката музика престанала да го измъчва толкова. Въсщност той дори започнал да я харесва, когато не звучала съвсем фалшиво. Често се включвал в семейния хор, който порано така го дразнел. Когато Елизабет свирела на цигулка, сядал до нея и се заслушвал, а щом изпаднел в особено настроение, той се усамотявал на любимото си място на хълма и прекарвал часове в пеене.

Цялото семейство имало слабост към музиката. Под влияние на Елизабет те възприели една забавна система от музикални сигнали, с която си разменяли съобщения. Определена кратка мелодия означавала „време е за ставане“, друга — „закуската е готова“, трета — „тръгваме на екскурзия“ и така нататък. Плакси и Сириус, най-малките в семейството, си измислили собствени сигнали. Един от тях например означавал: „Ела да ми помогнеш!“, друг — „Тук има нещо интересно. Ела да видиш!“ или „Хайде да си играем!“. С определен писклив звук си съобщавали: „Отивам да се изпия!“ . На това имало два възможни

музикални отговора. Единият гласял: „Добре. Идвам и аз!“, другият: „Сега не искам!“. Между другото, интересно е, че ако единият отидел по малка нужда, другият трябвало да го направи на същото място по общоприетия кучешки обичай. Винаги ли? Не! Плакси скоро открила, че е неспособна да поддържа темпото на Сириус, що се отнася до тези правила за маркировка.

Когато узнал за навика на Сириус да се усамотява на хълма и да се упражнява по пеене, Томас се изплашил да не би безценното му животно да се прочуе като „пеещото куче“ и някой да се помъчи да извлече полза от това. За местните хора наистина било странно да слушат приятния и верен, но нечленоразделен и нечовешки глас или да попаднат на това голямо куче, което седяло на задните си лапи и издавало мелодичен вой. Говорело се, че Томас притежава сатанински способности и може да вселява демони в кучетата. За щастие, колкото по-далеч достигали тези слухове, толкова по-малко им вярвали. Около пеещото куче не се създали безумни легенди като тези за говорещата мангуста или чудовището от Лох Нес.

Като малко кученце Сириус изпълнявал само човешка музика. През целия си живот запазил дълбок интерес към великите класически произведения на човешкия музикален гений, но тъй като винаги смятал основната структура на човешката музика за груба и неспособна да задоволи интереса му към звуковите форми и емоции, за които търсел музикален израз, започнал да експериментира с нови гами, интервали и ритми, по-подходящи за изтънчения му слух. Използвал четвъртини и дори осмини. Понякога изпадал в чисто кучешки настроения и октавата в мелодиите му се разделяла по начин, различаващ се от всички познати модалности дотолкова, че за човешкото ухо най-забележителните му постижения все по-малко звучали като музика, а повече приличали на кучешки лай, макар и особено необикновен и обезпокояващ.

Мекият и топъл глас бил единственото изразно средство на Сириус. Той често мечтаел да свири на някакъв инструмент, за да използва хармония в експериментите си, но трагичната липса на ръце не му позволявала това. Понякога сядал на пианото и се опитвал да налучка двутонов акомпанимент за пеенето си, само че лапите му били твърде несръчни дори за тази цел. Напълно изоставял музиката за дълго време, защото липсата на ръце му пречела да осъществи желанието си.

В такива моменти се разхождал безутешно с провесена опашка и омърлушен вид. Измъчвало го чувството, че е едновременно талантлив и безпомощен. Но не след дълго той пак се изпълвал с жизнерадост и въпреки че инструменталната музика щяла да си остане завинаги недостъпна за него, решавал да постигне нови и прекрасни неща с гласа си. Цял живот Сириус се разкъсваше между самосъжаление заради недостатъците си и учудващо непредубедено и насмешливо примирение със себе си и околните — раздвоение, което засилваше у него страстното желание да победи въпреки всичко.

Глава 4

Младите години

В предишната глава трябваше да говоря само за Сириус като малко кученце, но за да опиша недостатъците и способностите му, неизбежно засегнах и по-късния му живот. Сериозните му експерименти в музиката, например, започнали, когато бил вече доста голям. Сега ще се съсредоточа по-определено върху юношеството и младостта му като подготовка за разказа, свързан с онзи период от неговия живот, който тясно се преплита с моя.

Още през пубертета Сириус бил по-едър от повечето овчарски кучета. Но въпреки високия си ръст бил много слаб и източен — често казвали, че много бърза да порасне. Освен това съвсем не бил смел. Предпазливостта му при срещите с други кучета се увеличила, след като в различни дребни стълкновения открил, че поради големия череп, главата му е доста тежка и победата над неприятеля не е толкова лесна, колкото би могло да се очаква. До голяма степен Сириус преодолял този недостатък, когато възмъжал напълно — чрез постоянни упражнения успял да развие достатъчно вратните мускули, за да компенсира допълнителното тегло на главата. В ранните си години обаче, той бил по-слаб от по-малките, но по-опитни колита, които пазели овцете. Едно от тях, за съжаление близък съсед, го погвало при всеки удобен случай. Настъпил денят, когато Сириус бил унизително преследван до къщи от това куче, носещо подходящото име Диол Дю, което на уелски означава Черен дявол. Плакси, по това време ученичка, грабнала една дворна

метла и прогонила Черния дявол с удари и пронизителни писъци. По-късно Сириус я чул как предава на майка си инцидента. Разказът ѝ завършил с думите:

— Май на горкия Сириус доста му липсва кураж.

Сириус не знаел какво означава тази дума, но доловил в гласа на Плакси, в който тя се стараела да вложи само весела нотка, дълбоко огорчение. Той се измъкнал тихичко и отишъл да потърси речник. С доста затруднения, като си служел главно с мокрия си език, за да прелиства тънките страници, успял да намери думата. Никак не му харесало, че според Плакси няма кураж. Защото „кураж“ в Оксфордския кратък речник означавало „смелост, мъжество, храброст“... Трябвало някак да си възвърне уважението ѝ, но как?

През същия ден Плакси престанала да се интересува от Сириус и насочила вниманието си към малкото котенце Трикс, потомък на Томи. Този импулс да се занимава с котки бил обичайната ѝ реакция винаги, когато чувствала известно отчуждение от Сириус. Тя често галела Трикс пред него и повтаряла колко красива е шарената му козина и колко нежно е нослето му. Освен това, Сириус забелязал, че самата тя на моменти заприличва на котка — излежава се в надменно мълчание и се „разнежва към себе си“, както понякога се изразявал.

Скоро след поражението от Диол Дю, Сириус изпаднал в сериозна немилост поради Трикс. Котката тъкмо се канела да скочи в скута на Плакси, когато Сириус загубил самообладание и с гневен лай се нахвърлил върху малката си съперница. Трикс обаче извила гръб и не отстъпила, одраскала го по муцуната и той трябвало да се оттегли със скимтене. Писъците на Плакси преминали в смях. Тя обвинила Сириус, че е грубиян и страхливец, прегърнала Трикс и я обсипала с нежности. Сириус се отдалечил засрамен и нещастен.

Две седмици по-късно в семейството се коментирало как Сириус с неочаквана ярост атакува една стара лопата, която се търкаляла под навеса. При всяка възможност той увещавал някой по-силен мъж, обикновено Морис, който бил във ваканция, да участва в играта. Момчето и кучето хващали дръжката от двата края и дърпали напред-назад, като всеки се стараел да я изтръгне от противника си. Към края на ваканцията Морис отбелязал:

— Сириус е станал много силен. Не пуска лопатата. Изобщо не

можеш да му я вземеш.

През цялото това време Сириус старателно отбягвал Диол Дю. Накрая почувствал, че е готов. Въпреки увереността си, че хватката му е много по-здрава, а движенията на главата — по-бързи и по-точни отпреди, той не желаел да разчита само на физическа сила. Замисълът му се основавал на хитрост. Разработил стратегията си много внимателно, изучавал избраното бойно поле и репетирал съдбоносните действия, които трябвало да му донесат победа там, където претърпял поражение и то пред очите на Плакси.

Един следобед, когато Плакси се върнала от училище, Сириус бързо се отправил към фермата Гласдо, където живеел Диол Дю и се спотайвал в околността, докато неприятелят му не се впуснал като черна светкавица към него. Сириус скочил на крака и побегнал към къщи. За да стигне до входната врата на Гарт, което привидно било целта му, трябвало да тръгне надясно. (Читателят сигурно помни, че Гарт е стара селска къща). Преди да влезе, Сириус погледнал назад, за да се увери, че Диол Дю е на достатъчно разстояние от него. После светкавично обиколил двора и се върнал при портата, но от другата страна, така че стената го скривала от погледа на Диол Дю. В този момент преследващото го коли прелетяло през вратата. Сириус го нападнал отляво, повалил го и скочил отгоре му. Забил зъби в гърлото на Диол Дю, където намерил много по-здрава опора, отколкото в дръжката на старата лопата. Стискал с всички сили, защото се страхувал, че ако пусне, другото куче, по-добре обучено от него, ще го победи. Сподавеният вой на колито и равномерното приглушено ръмжене на Сириус скоро принудили обитателите на къщата да се притекат на помощ. Сириус зърнал Плакси, докато се търкалял по земята с неприятеля си. Топла кръв се стичала в устата му, не можел да си поеме дъх и се давел, но не отпускал хватката си. Соленият вкус и миризмата на кръв, както обяснил по-късно, го влудили. За пръв път в него се освободила някаква натрупана ярост и енергия. В разгара на битката в главата му проблеснала една мисъл: „Това е истинският живот, роден съм за това, а не за всички тези човешки глупости!“ Той стискал, ръфал и разкъсвал гърлото на Диол Дю, чиято съпротива все повече отслабвала, докато хората наоколо с всички сили се мъчели да го обуздаят. Удряли го, хвърлили пипер в очите му, от което започнал

неудържимо да киха, но той не пускал жертвата си. Всички заедно се вкопчили в него и с пръчка се помъчили да разтворят челюстите му. Неговата собствена кръв се смесила с кръвта на колито в устата му и той се учудил, че вкусът ѝ е толкова различен. Всички усилия на семейството останали напразни, нищо не можело да накара Сириус да пусне жертвата си. Обезумялата от ужас Плакси се опитала да пъхне ръка в устата му. После изведнъж надала отчаян писък. Сириус най-накрая пуснал Диол Дю, който останал да лежи безжизнен на земята.

Победителят, с все още настръхнала козина, гордо се оттеглил, облизвайки кръвта от устните си. Пийнал малко вода от коритото пред водната помпа в двора и легнал с муцуна на лапите си, за да наблюдава развитието на събитията. Елизабет изпратила децата да донесат от къщи топла вода, дезинфекционни средства и превръзки, а самата тя разгледала раната. Плакси държала главата на безжизненото куче, докато Елизабет го превързала с голямо парче памук и бинт. След известно време Диол Дю показал признаци на живот — главата му в ръцете на Плакси леко потрепнала. Съвсем слабо изръмжал, после започнал да скимти. Внесли го в къщата и го сложили до кухненската печка, като оставили пред него купичка с вода.

Никой не се сещал за Сириус, който все още лежал на двора, изтощен до смърт, доста объркан и огорчен въпреки победата си. Щом като Плакси искала от него да има кураж, защо не идвала да го похвали и да го погали?

След малко Елизабет излязла и запалила колата. Изкарала я на пътя, а после се върнала в къщата и с помощта на Морис изнесла на ръце Диол Дю, докато останалите му приготвили място на задната седалка. Щом го настанили, Елизабет подкарала колата към Гласдо.

Децата се нахвърлили върху Сириус:

— Господи! — възкликнал Морис — Този път си го намери!

Тамси казала:

— Ще те застрелят като опасно животно.

— Ти си истински убиец! — допълнил Джайлс.

А Плакси само възкликнала:

— О, Сириус!

Сириус я изгледал мълчаливо, като се опитвал да анализира тона ѝ. Той изразявал предимно упрек и ужас. Но съдържал и нещо друго —

може би задоволение от храбростта му, може би обикновено човешко превъзходство. Все едно, какво го интересувало?

Лежал така неподвижно с муцуна на лапите и се взирал в Плакси. В този момент се появила котката Трикс и се потъркала в краката ѝ. Плакси я вдигнала и я погалила. Сириус станал, козината му отново настръхнала, издал някакъв слаб звук, нещо средно между пуфтене и ръмжене и с подчертано достойнство се отдалечил.

Сражението с Диол Дю отбелязало поврат в кариерата на Сириус. Той познал вкуса на победата. Не отстъпил. Никога вече нямало да позволи да го тероризират слабоумни преследвачи. Но освен предвижданото тържество се било случило още нещо. Проявила се скритата му, несъзнавана природа. Открил нещо много по-приятно от човешката цивилизованост. Тогава тези мисли още не били ясно оформени в съзнанието му, но припомняйки си инцидента след години, Сириус беше сигурен, че си е мислел точно това.

Елизабет го предупредила, че ако пак се опита да убие някого, ще има сериозни последици.

— Помни — казала му тя, — за другите хора ти си само куче. По закон нямаш никакви права. Ако някой реши, че застрашаваш реда и те застреля, няма да отиде в затвора. Можем да го съдим само за унищожаване на чужда собственост. Освен това, как можа да го направиш? Беше ужасно, животинско!

Сириус не отвърнал нищо, но подигравателният тон не му убягнал. Със слуха и обонянието си усещал нейното презрение и враждебност. Вероятно в нея неочаквано се появила някаква потисната, несъзнавана омраза към осиновеното куче, която се отприщила неочаквано. Сириус достатъчно ясно виждал, че постъпката му е глупава и опасна, но последната забележка го изпълнила с гняв. Вътрешно си казал: „Да вървят по дяволите всички те!“ Външно обаче с нищо не показал, че дори я слуша. Седял пред огъня в кухнята и като свършило надменното слово на Елизабет, протегнал задната си лапа и много старателно и демонстративно почесал интимните си части — жест, който често с голям успех използвал, за да дразни жените от семейството.

Месеците минавали, превръщали се в години и самочувствието на Сириус по отношение на другите кучета доста се повишило. Теглото и силата му нараснали, а това, съчетано с високата му интелигентност, му

осигурявало не само спокойствието, че никой няма да го преследва, но и неоспоримо превъзходство над всички овчарски кучета в околността, които били по-дребни от него.

Комбинацията от физически качества и хитрост го поставяла в отделна категория. Що се отнася до „куража“, истината е, че до края на живота си Сириус си остана плахо същество, проявяваше храброст само при липса на друг изход или при пълен шанс за победа, като се изключат онези редки случаи, когато го обладаваше вътрешният му демон.

Не мога да коментирам отношенията му с животните от неговия биологичен вид без да дам някои сведения за сексуалните му похождения. Много преди битката с Диол Дю, Сириус започнал да изпитва смущаващ интерес към всяка разгонена кучка, която срещнел. Обикновено те не желаели да имат нищо общо с него — сигурно го смятали за преждевременно развито кученце. Имало обаче една едра, доста стара черна кучка, на която неопитният млад гигант се сторил привлекателен. С нея Сириус от време на време се наслаждавал на дълги часове безцелна любовна игра. Томас наблюдавал лудориите на двойката с голям интерес, защото скоро станало очевидно, че при Сириус липсва типичната за обикновените кучета интуитивна склонност да използват докрай предоставящите се възможности. Двете кучета се впускали в гонитба, скачали едно върху друго, боричкали се и явно изпитвали голямо удоволствие от физическото съприкосновение. Но не след дълго Сириус заставал на едно място, размахвал глупаво опашка и се чудел какво да прави по-нататък. Разбира се, тази безцелност била естествен етап в сексуалното развитие на кучетата, но все пак трябвало да завърши с копулация. Сириус, който по една случайност дотогава не бил виждал как кучетата правят любов, така и не се сещал какво трябва да направи. Чак след като заварил любимата си в момент, когато я обладавало друго куче — много по-младо, но с по-развити инстинкти и физиологически по-зряло от него — разбрал желанията на тялото си.

Оттогава любовните му приключения протичали нормално. Той все още бил „в училищна възраст“ и поради това зрелите кучки не го смятали за особено привлекателен. А и на този етап сексът за него не бил всепоглъщаща страст — Сириус го приемал по-скоро като белег на

зрялост, отколкото като самоцел. Естествената привлекателност на секса се подсилвала от факта, че „така правят големите кучета“. В сравнение с Плакси и дори с по-големите деца в семейството, Сириус изглеждал преждевременно развит просто защото свободата в любовните му похождения му донесла опит и практически познания, докато за останалите деца тези неща още дълго останали неизследвана територия.

В едно отношение обаче любовните истории на Сириус през целия му живот били свързани с мъчителна незадоволеност. Защото любимата на деня, колкото и прелестни да били нейният аромат и външност, колкото и приятно да било съприкосновението с нея, неизменно се оказвала малоумна. Тя не можела да говори и не разбирала нежните му думи, не желала да сподели полета на будния му ум. А когато свършело разгонването, пак ставала фригидна и непривлекателна. Благоуханието изчезвало, оставало само слабоумието.

Томас проявявал силен интерес към разказите на Сириус за любовните му похождения, които между другото последният споделял без задръжки. На въпроса: „Какво те привлича в нея?“, младият Сириус бил способен да отговори само: „Така прекрасно мирише!“. Като поотраснал, вече можел да даде повече информация. Години по-късно двамата разговаряхме по този въпрос и той ми каза:

— Разбира се, най-важна е прелъстителната миризма. Изобщо не мога да ти обясня въздействието ѝ, защото вие, хората, имате много лошо обоняние — не само слабо, но и сляпо за цветовете. Помисли си за всичко, което вашите поети са казали за прелестите на любимата откъм форми и цветове и как красотата ѝ е упоително (и често измамно) духовна, а после си представи цялото това нещо като благоухания. Благоуханието на Морин, когато ме желае, е като аромата на утрото с възбуждащ примес, за който няма думи. Това е ароматът на един много нежен и благоухаещ дух, но за нещастие девет десети от духа ѝ спят и винаги ще е така. Тя обаче ухае сякаш е будна.

— А външността ѝ? — попитах аз. — Тя не те ли привлича?

— Мен много ме привлича — отвърна Сириус. — Но обикновените кучета почти не ѝ обръщат внимание. За тях важна е миризмата и естествено допирът, но ги заплънява именно миризмата — този влудяващ, силен, сладък аромат, който прониква в цялото тяло,

така че ден и нощ не може да мислиш за друго. Но външността ѝ? Да, за мен е важно как изглежда. Тя е толкова лъскава, стройна и гладка. Освен това, красотата ѝ допринася много за проявата на духа, който би имала, ако беше истински будна, като мен. Но нали разбираш, аз съм се научил да обръщам внимание на външността поради общуването с вас, а вие сте същества с остър поглед. Въпреки това, дори за мен, гласът е по-важен от вида ѝ. Тя, разбира се, не може да говори, но е способна да изрази и най-сладките и нежни неща с гласа си. Естествено не ги казва съзнателно. Казва в съня си онова, което би казала, ако беше будна.

Но да се върнем към юношеството на Сириус. Елизабет възпитавала децата си в съвременен дух. Ясно било, че щом живеят на село, ще научат нещо за секса, като наблюдават животните и птиците. Но тъй като в съзнанието им все още не съществувало чувството за вина, съпътстващо секса, интересът им към него бил непостоянен и преди да го открият минало учудващо много време. Когато Сириус осъществил първата си любовна връзка, двете най-малки деца в семейството, които още не ходели на училище, не подозирали нищо. Сириус обаче скоро започнал да говори за това с нескривана гордост. Елизабет трябвало да използва целия си такт и чувство за хумор, за да ги убеди, че онова, което е напълно редно и естествено за Сириус, не е подходящо за деца и че за тези неща не е прието да се говори извън семейния кръг, особено в Уелс. Елизабет признала пред Томас, че се чувства доста неловко от цялата тази работа и се надява да не е причинила повече вреда, отколкото полза.

В детството си Плакси естествено имала много романтични увлечения. Скоро след като тръгнала на училище, тя бурно се влюбила в една своя съученичка. Не знам дали това може да се разглежда като сексуално увлечение, но сигурното е, че била напълно обладана от тези чувства. За пръв път през живота си Сириус усетил, че е нежелан. Изведнъж Плакси нямала време за игрите, които играели след като се върнела от училище и напишела домашното си, защото все била обещала нещо на Гуен. Отказвала да го вземе със себе си, когато излизала с приятелката си, защото (така твърдяла) Гуен бързо би разбрала, че Сириус може да говори. Според най-ревностно съблюдаваното семейно табу никой не трябвало да научи, че Сириус е нещо повече от суперовчарка. Това било тайната, която пазели като

племенен ритуал. Никой освен тях шестимата не можело да бъде посветен в нея, с изключение на Кейт, която и без това отдавна била част от семейството. Другите две помощнички — бавачката Милдред и едно момиче от селото — за голямо съжаление на всички не влизали в кръга на посветените от съображения за сигурност. Сириус добре разбирал доводите на Плакси, но нещо в тона ѝ му подсказвало, че тя с радост използва това убедително извинение, за да не го взима със себе си. Внезапната загуба на това сърдечно приятелство се отразила много зле на малкото кученце. То се разхождало тъжно из къщата и градината, и непрестанно я чакало. Щом се върнела, Сириус я обсипвал с нежности, на които тя отвръщала разсеяно и дори с безразличие.

След време тази детска страст избледняла и Сириус възвърнал положението си, но последвали нови увлечения. На дванайсет години Плакси се влюбила в сина на местния ковач Гуилъм, който бил осемнайсетгодишен. Любовта била несподелена и Плакси рядко виждала младежа. Тя разкрила тайната си пред Сириус, а той я успокоявал, като изтъквал, че Гуилъм трябва да е глупак, за да не обикне такова прекрасно момиче. Веднъж казал:

— Нищо, Плакси, нали аз те обичам!

— Да, знам, аз също те обичам. Но всъщност съм влюбена в Гуилъм. Освен това той е от моя вид, а ти не си. Теб те обичам по различен начин. Не по-малко, но другояче.

Докато Плакси страдала по своя снажен млад ковач, самият Сириус започнал да проявява сериозен интерес към женския пол на своя вид. Плакси изведнъж открила, че верният ѝ изповедник, който освен през кратките си отсъствия, когато ходел на лов, винаги бил готов да я изслуша и да ѝ съчувства, вече не бил изцяло на нейно разположение. Когато се връщала от училище, често го нямало. Не се появявал нито за домашните, нито за игра, нито дори за вечеря. А ако присъствал, мислено бил далече и проявявал повърхностно съчувствие. Веднъж, когато му разказвала как прекрасно удрял Гуилъм с чука върху нажеженото желязо и как ѝ се усмихнал, Сириус внезапно скочил на крака, подушил въздуха и побегнал. Плакси си казала с горчиво разочарование: „Значи все пак не ми е истински приятел. Той е просто едно тъпо животно“. (Била научила този израз неотдавна в училище). „Той всъщност не ме разбира, не се интересува от мен“.

Нespoделената ѝ любов към Гуилъм продължавала вече осемнайсет месеца и я изпълвала с много сладка мъка и важност, когато един ден заварила Сириус на местопрестъплението с благоуханната му любима. Малко преди това била видяла две кучета, които се държали по същия странен начин, но виждала Сириус за пръв път. С учудване установила, че гледката предизвиква у нея ужасен шок. Бързо се отдалечила от сцената, изпълнена с необясним гняв и чувство за самота.

Две-три години след историята с Гуилъм, Плакси завоювала първата си победа. Конуей Причард, синът на пощаджията, бил много по-отзивчив в любовта от винаги любезния, но безстрастен Гуилъм. Конуей се сбил с едно друго момче заради нея и това особено я развълнувало. Конуей установил пълно господство, а Сириус отново бил пренебрегнат. Когато самият той се отдавал на любовни похождения или на ловна страст, това не го тревожело, но през останалото време се чувствал много самотен.

Освен това, по време на страстната си любов към Конуей, Плакси понякога се държала необичайно грубо към Сириус — сякаш не само го била забравила, но и самото му съществуване я дразнело. Веднъж той срещнал младите влюбени да се разхождат по една алея, хванати за ръце. Щом го видяла, Плакси издърпала ръката си и му викнала така, като че ли е обикновено куче:

— Бягай вкъщи, Сириус!

Конуей възкликнал:

— Защо баща ти отглежда тези кучета с големи глави?

Плакси нервно се засмяла и отвърнала с писклив глас:

— А, Сириус е послушно куче. Хайде изчезвай, Сириус. Не те искаме тук.

Сириус останал на пътя без да помръдне, като се мъчел да анализира тона на Плакси и какво точно чувства. Конуей в това време понечил да грабне един камък и изкрещял:

— Бягай вкъщи, пес такъв!

Гъстата копринена козина по врата на Сириус настръхнала, той се обърнал заплашително към Конуей, привел глава, прибрал уши и ниско изръмжал. Плакси извикала уплашено:

— Сириус! Не се побърквай!

Сириус я изгледал студено, обърнал се и се отдалечил.

Същата вечер Плакси упорито се мъчела да се сдобри с него, но той не ѝ обръщал внимание. Накрая тя извикала, а по гласа ѝ ясно се чувствало, че скоро ще избухне в сълзи:

— Ужасно съжалявам за днес следобед. Но какво можех да направя? Трябваше да се преструвам, че си обикновено куче, нали така?

Отговорът му силно я смутил:

— Ти всъщност искаш точно това, нали?

Тя се разплакала и казала:

— О, Сириус, не говори така. Просто аз раста и трябва да бъда като другите момичета.

— Разбира се — отвърнал той, — също както и аз трябва да бъда като другите кучета, макар да не съм като тях и да няма друг такъв като мен в целия свят.

Той понечил да си тръгне, но тя го сграбчила и започнала да го гали:

— О, ние двамата винаги ще си останем приятели. Дори когато всеки от нас иска да е далеч и да води друг живот, пак ще се връщаме един при друг и ще си казваме всичко.

— Ако можеше да бъде така, не бих се чувствал самотен, дори когато заминеш някъде — отвърнал той.

Плакси се усмихнала и го погалила.

— Плакси, независимо, че ти си момиче, а аз куче, от всички същества на света ти си най-близка до моята самотна персона. — Сириус подушил лекичко врата ѝ и продължил: — А миризмата ти е по-прекрасна от влудяващото ухание на кучките. — После изскимтял от смях и добавил: — Мила човешка кучка!

Плакси почервеняла от смущение, но също се засмяла. Замислила се малко върху последните му думи, а после заявила:

— Ако Конуей ме нарече кучка, той би имал предвид нещо ужасно и аз никога повече няма да му проговоря. Но тъй като го казваш ти, това сигурно е комплимент.

— Но ти наистина си кучка — възразил Сириус. — Ти си кучка от вида хомо сапиенс, за който Томас винаги говори така, сякаш става дума за животно от зоологическата градина.

След инцидента на алеята връзката на Плакси с Конуей се развалила. Тя вече го гледала с други очи — като сравнително

привлекателно животно от вида хомо сапиенс, но нищо повече. С изключение на приятната външност и увереното му, покоряващо ухажване, в него нямало нищо. Кучето Сириус притежавало много почовешки качества.

Известно време Плакси и Сириус поддържали много близки отношения. Тя дори успяла да го убеди да я изпраща сутрин до училище и следобед да я взима, „за да не ѝ досажда Конуей“. Сега двамата били все заедно и никога не им липсвали теми за разговор. Когато Плакси отивала на забавите в селското училище, за да потанцува, Сириус естествено се чувствал самотен и отегчен, но нямал нищо против. Знаел, че ще се върне. Когато пък Сириус отивал да прекара деня с Томас, тя не възразявала. Чувствала се самотна, но се занимавала с други неща. Той се връщал и ѝ разказвал всичко. Дори когато обезумявал по някоя нова кучка, тя не била дълбоко засегната. Тайно и неочаквано ревнувала, но се присмивала сама на себе си и не показвала ревността си. Неговите любовни истории, казвала си тя, не я засягали и всъщност нямали значение. И без това били кратки, пък и самата тя започнала да се увлича по едно момче, студент в Бангор, с което се запознала на танцова забава.

По това време Плакси вече започнала да придобива (така твърдят хората) онази доста особена грациозност, която имаше толкова силно въздействие върху околните в зрялата ѝ възраст. Дали по природа или поради постоянното ѝ общуване със същество от друг животински вид, а може би и по двете причини, Плакси придобила качество, което накарало жената на местния доктор с право да забележи:

— Това момиче ще стане голяма чаровница, но по нещо не прилича на човек.

В училище често я наричали „Пуси“ и тя наистина напомняла котка. В меката коса, огромните зелени очи, кръглото лице с остра брадичка и малкия нос имало нещо котешко. Отмерената ѝ плавна походка засилвала това впечатление. Понякога ставала меланхолична и затворена, и тогава майка ѝ я наричала „саможива котка“. Вече дълго време бяхме женени, когато споделих с нея собствената си теория за тази грациозност. Според мен, влиянието на Сириус бе породило тези „почти нечовешки“ черти, а несъзнаваният антагонизъм към него я бе накарал да възприеме „котешкото“. Именно това нейно качество

привличаше и вбесяваше не само него, но и всичките ѝ обожатели, като се почне от Конуей и се стигне до мен. Особено характерна беше една нейна реакция, която подсказваше несъзнаван протест срещу Сириус и се проявяваше в засилен вид, когато беше в конфликт с него — изразяваше се в необикновено изящество и прецизност в движенията на ръцете, независимо дали вършеше нещо или просто жестикулираше. Като че ли усещането ѝ за себе си бе съсредоточено главно в ръцете и донякъде в очите. Това елегантно „изтъкване на ръцете“ надминаваше „обикновената“ котешка грациозност и приличаше на изящните движения, с които си служат явайските танцьорки. Те бяха едновременно много човешки и мъничко свръхчовешки, така че на мен ми приличаше не толкова на котка, колкото на фея. Сякаш беше едновременно котка, фавън, горска нимфа, самодива, магьосница.

Това описание всъщност се отнася за Плакси като млада жена, когато аз се запознах с нея. Вероятно в детството ѝ този особен чар е бил едва доловим. Но дори когато била на петнайсет-шестнайсет години, „почти нечовешката“ грация вече започнала да се появява и силно привличала младите самци от нейния биологичен вид.

Именно през този период, когато Плакси била шестнайсетгодишна, Елизабет каза на Томас, че е крайно време да я изпратят в пансион. Другите деца постъпвали в пансион много по-рано. Една от причините Плакси да остане вкъщи била желанието им да осигурят на Сириус интелигентна компания.

— Сега тя вече прекалено силно се е привързала към Сириус — каза Елизабет. — Живее затворена с него на това отдалечено място. Трябва да общува повече с деца на нейната възраст.

Томас тайно си правел сметка изобщо да не праща Плакси в пансион, отчасти заради Сириус и отчасти защото другите три деца доста се обезличили от престоя си в тези училища.

— Затворена! — извикал възмутено той. — А какво ще кажеш за проклетия манастир, където пратихме Тамси?

Елизабет признала, че това наистина се оказало неудачно, но прибавила:

— Аз и без това имах предвид някое по-модерно училище за Плакси, по възможност смесено. Тя има нужда да общува повече с момчета.

Странно е, а може би изобщо не е, че и двамата родители, макар да имали подчертано модерни възгледи и приятелски отношения с децата си, били напълно неосведомени за любовните им увлечения. Много рядко им минавало през ум, че такива неща се случват!

Склонен съм да мисля, че има и друга причина за нежеланието на Томас да изпрати Плакси далеч от къщи и подозирам, че самият той не я е съзнавал. Може би греша, но в малкото случаи, когато ги видях заедно, останах с чувството, че зад неговия безпристрастен и „научен“ интерес към дъщеря му се криеха силни чувства. Според мен той просто не е можел да си представи уикенда в Гарт без нея. Самата Плакси винаги се държеше доста настрана от баща си, макар да имаше приятелско чувство към него. Понякога му се присмиваше за някои навици, например за начина, по който свиваше устни, когато нещо го озадачаваше. Тя никога не се зарази от неговата страст към науката, но го защитаваше с изненадваща разгорещеност, ако някой го упрекнеше за нещо. Ето защо, в светлината на последвалите събития, може да се допусне, че подсъзнателната страст на Томас към нея е била взаимна. Все пак, много години по-късно, когато вече бях женен за Плакси и обсъждах с нея плана си да напиша тази биография на Сириус, тя се присмя на предположението ми за някакви силни чувства между нея и баща ѝ и заяви, че и аз като всички други психолози-аматьори „все търся Едипов комплекс“.

Тази книга е посветена на Сириус, не на Плакси. Изобщо не бих споменава за отношенията ѝ с Томас, ако не чувствах, че това донякъде обяснява необикновено дълбоките ѝ, макар и противоречиви чувства към Сириус, който беше върховното постижение и най-голямото съкровище на баща ѝ.

Така или иначе, Томас трудно се оставил да го убедят, че Плакси трябва да отиде в пансион. Когато накрая се съгласил по принцип и двамата с Елизабет започнали да търсят подходящо училище, той постоянно намирал сериозни възражения срещу всяко от тях. Все пак накрая одобрил едно смесено, сравнително модерно училище, което имало предимството, че се намира близо до Кеймбридж.

Въпросът естествено бил предварително обсъден със самата Плакси, която не се примирила лесно с перспективата, както се изразила, „да я пратят в затвора“. Тази голяма промяна в живота ѝ

несъмнено я притеснявала. Освен това си мислела: „А какво ще прави Сириус без мен?“

Сякаш в отговор на негласния въпрос, майка ѝ каза:

— Смятаме, че и за Сириус е време да замине някъде за известно време. Той ще се обучава за овчарско куче.

Накрая Плакси се примирила с положението и щом веднъж взела това решение, открила, че от време на време с голямо нетърпение очаква заминаването си. Тя неволно си обяснила това с възможността да живее като нормално момиче сред други момчета и момичета като нея. Очевидно вече страдала от сериозен вътрешен конфликт по отношение на Сириус.

Томас се заел да съобщи на кучето за големите промени, които го очакват. Започнал с обяснението, че е назрял моментът Сириус да започне да води активен живот далеч от къщи.

— Разбира се, много добре съзнавам, че нямам право да се отнасям с теб като с обикновено куче — ти сам трябва да избереш кариерата си. Обаче още си много млад. Физическата и психологическата ти възраст съответства на възрастта на Плакси — около шестнайсет. Затова съвет от по-възрастен човек може да ти бъде полезен. Естествено аз имам свои планове за бъдещето ти. Ти си не по-малко интелигентен от повечето хора на тази възраст, но имаш и някои особени предимства. Желанието ми е да станеш един от най-видните ветеринарни психолози в света и да работиш с моите колеги в Кеймбридж. Но още е рано да се появяваш на сцената. Това би ти се отразило зле, пък и не си получил необходимото образование. Най-вече умствено си още твърде млад. Мисля, че сега ти трябва постоянна работа като овчарско куче, да кажем за около година. Ще те представя като една от моите „супер-суперовчарки“. Мога, струва ми се, да те настаня на работа при Пю и той със сигурност ще се държи с теб прилично. Естествено животът ти ще е труден, но това ти е необходимо. Ще натрупаш опит, който по-късно ще ти бъде много полезен. Трябва да внимаваш да не се издадеш, че можеш да говориш. Но ти вече си свикнал с това. Боя се, че работата ти на моменти ще е много скучна, но това се отнася за повечето работи. За задоволяване на интелектуалните си интереси ще трябва да разчиташ на себе си. Няма да имаш възможност да четеш, но ще можеш да наблюдаваш някои интересни черти от поведението на животните и

хората.

Сириус напрегнато слушал тази тирада, докато двамата се разхождали по билото на връх Мел. Накрая заговорил бавно и отчетливо, защото Томас не бил свикнал да го разбира толкова добре, колкото останалите.

— Да — казал той, — готов съм да опитам. Според теб, ще мога ли да се връщам вкъщи сравнително често?

— О, да — отвърнал Томас с променен тон. — Ти може би още не знаеш, че Плакси заминава в пансион. Ще обясня на Пю, че цялото семейство би било много разочаровано, ако не прекараш ваканцията с нас, защото след смъртта на Гелърт сега ти си нашето семейно куче. Пю ще има грижата... Сигурно отначало на вас двамата с Плакси ще ви е много мъчно един за друг, но ще свикнете. Пък и без това един ден ще трябва да живеете отделно, затова е добре да започнете да се приспособявате.

— Да, естествено — отвърнал Сириус, провесил опашка, дълго мълчал, а накрая неочаквано попитал: — Защо си направил само един като мен? Така ще бъда много самотен.

Томас му обяснил, че в котилото е имало четири кученца, но е оцелял само той.

— Много пъти сме опитвали — продължил той. — Доста лесно е да се създадат кучета от типа на Гелърт, но ти си съвсем друго нещо. Сега отглеждаме две многообещаващи кученца — те обаче са още прекалено малки, за да се разбере какви способности ще имат. Имаме и женско супершимпанзе, но то естествено е безполезно за теб. Създава ни грижи — ту се държи много глупаво, ту доста хитрува.

Всяко изпращане на някое от децата за училище винаги се съпровождало от голяма суетня. Когато детето заминавало за пръв път, подготовката била още по-дълга. Трябвало да се купят или ушият дрехи, да се осигурят книги, ученически пособия, спортни екипи. С приближаването на определената дата Плакси все повече се занимавала само с тези неотложни неща. Сириус се озадачавал от веселото й настроение. То трябвало да се тълкува като проява на твърдост в очакване на приближаващото нещастие, но често „намирисвало“ на истинска радост. Самият той почти нямало с какво да участва в приготовленията, освен че понякога разнасял съобщения, така че му

оставало твърде много свободно време, за да размишлява за бъдещето. Веселостта на Плакси отчасти наистина прикривала мрачните ѝ предчувствия, защото трябвало скоро да напусне дома си и всичко, което обичала. В по-ранна възраст тя сигурно би понесла раздялата по-леко. Сутринта преди заминаването си Плакси срещнала Сириус на стълбите. За негова изненада тя хвърлила на земята вързопчето с дрехи, коленичила и го прегърнала. С типична ученическа сантименталност, но и с прозираща зад нея дълбока искреност, тя му казала:

— Каквото и да се случи с мен, Сириус, аз винаги ще ти принадлежа. Дори когато съм се държала лошо с теб, пак съм била твоя. Дори да се влюбя в някого и един ден да се омъжа, аз пак ще ти принадлежа. Защо до днес не съм разбирала истински това?

— Аз ти принадлежа и ще ти принадлежа, докато съм жив — отвърнал Сириус. — Винаги съм го знаел, още от деня, когато те ухапах.

Тя се взирала в сивите му очи и галела гъстата козина около врата му:

— Сигурно много често ще си причиняваме болка един на друг. Толкова сме различни.

— Да, но колкото по-различни сме, толкова по-прекрасно е, че се обичаме — отвърнал Сириус.

Глава 5

Сириус става овчарско куче

В деня след заминаването на Плакси Томас отвел Сириус при Пю в Кар Блай. По целия път той му говорил за бъдещето и обещал, че щом навърши една година служба при Пю, ще има възможност да види повече от човешкия свят освен овцевъдството и вероятно ще се засели в Кеймбридж. Сириус слушал и се съгласявал, но си оставал тъжен и разтревожен и въпреки усилията си не можел да държи опашката си гордо вдигната.

Единствено обстоятелството, че познавал Пю и знаел, че е почтен човек, му вдъхвало сериозно успокоение. Сириус разделяше хората на няколко типа в зависимост от отношението им към кучетата. Дори в

зряла възраст това му служеше като полезен ориентир за човешката природа. Към първата група причисляваше безразличните към кучетата, които нямат достатъчно въображение, за да влязат в каквито и да е взаимоотношения с тях. Друг тип бяха „кучелюбците“, които не понасяше. Според него това са сантиментални хора, които всъщност не разбират кучетата, преувеличават интелигентността и чара им, глежат ги и ги тъпчат с ядене, а задушават инстинктите им за секс, войнственост и ловуване. За тях кучетата са просто одушевени кукли, които са „съвсем като хора“. Следваха „кучемразците“, които са или прекалено надменни и намират за недостойно да общуват с животни, или пък са твърде смутени от собствената си животинска природа. В последната група влизаха „хора с интерес към кучетата“, които съчетават доста точен усет за разликата между двата вида с нагласата да уважават кучето като куче — доста отдалечен, но по същество сходен животински вид. Пю спадаше към последния тип.

Във фермата шумно ги посрещнали двете суперовчарки, които Пю притежавал по онова време. Фермерът излязъл от краварника. Той бил мъж на средна възраст с розови бузи, щръкнали червеникави мустаци и сини очи, в които винаги светело шеговито пламъче. Сириус предположил, че често се смее. Поканили ги в къщата, мисис Пю поднесла нещо за пиене, а двамата мъже си поприказвали. Пю разгледал Сириус, който бил приседнал на задните си крака до Томас.

— Наистина е прекалено едър за овчарско куче, мистър Трелоун — казал Пю с напевния си уелски глас. — Повече му подхожда да пази носорози, а не уелските планински овчици. Но бога ми! Каква глава! Ако мозъкът е главното, мистър Трелоун, това куче сигурно е гений, нали? Виждам, че той ще управлява стопанството, а аз ще тичам подир овцете вместо него. Жалко, че така ме мъчи ревматизмът!

Томас признал, че Сириус е доста умен за куче.

— Ще ви е полезен. Но не се надявайте на прекалено много. В края на краищата той е само едно глупаво животно.

— Разбира се — отвърнал Пю и после изведнъж намигнал на Сириус. — Имам опит с вашите кучета, мистър Трелоун, и те са превъзходни животни. Ето например Айдуол. Вече е на дванайсет, но е изпълен с енергия, а това е съвсем необичайно за отрудено овчарско куче. Освен него имам и една кучка, която ми изпратихте преди две

години. Джино ѝ казваме. Господи! Толкова бързо научи занаята. Сега има шест кученца от стария Айдуол. Но магията не се пренесе от родителите на децата. Те са шест глупачета. Все пак ги продадох много добре.

— Е, така е — казал Томас. — Предупредих ви да не очаквате нищо от второто поколение.

— Да, наистина — въздъхнал Пю. — Предупредихте ме, мистър Трелоун. Обясних това на купувачите, но те не ми повярваха. И какво друго ми оставаше, освен да приема добрата цена и да си кажа, че са глупаци! — Пю запалил лулата си и после попитал. — А това куче на колко е години, мистър Трелоун?

Томас се поколебал, после казал:

— На петнайсет, нали, Сириус?

Сириус изпуснал едно „да“, но Пю очевидно не забелязал нищо необикновено в това внезапно изръмжаване.

— На петнайсет? Боже Господи, мистър Трелоун! Повечето кучета умират преди да достигнат тази възраст, а това изглежда още юноша.

Томас му припомнил, че дълголетието е една от целите на експеримента.

— Да — отвърнал с усмивка Пю. — Ако остане достатъчно дълго при мен, сигурно ще се ожени за дъщеря ми Джейн и след смъртта ми ще поеме управлението на фермата. Но на какво име отговаря той, мистър Трелоун, не знам дали споменахте?

— Аз го наричам Сириус.

Пю свил устни и се намръщил.

— Не е удобно име да го вика човек из баирите. — Помълчал, смукнал няколко пъти от лулата и добавил. — Може би, мистър Сириус, ще ми разрешите да се обръщам към вас с някакво друго име. Какво ще кажете за Брен?

Сириус наклонил глава на една страна, сякаш напразно се мъчел да разбере тази очевидно отправена към него забележка. Томас казал:

— Чудесно. Той много бързо ще свикне.

Отчаянието на Сириус още повече нараснало, когато разбрал, че ще му отнемат дори името. Ето, помислил си, искат да ме превърнат в съвсем друго същество. От предишния му живот не оставало нищо освен споменът. Вкъщи, макар че от малки били свикнали да

притежават заедно повечето неща, Плакси и Сириус все пак имали и собствени вещи. Почти всичките им играчки били общи, но когато Плакси тръгнала на училище в селото, започнала да трупа разни неща, свързани с този нов начин на живот — книги, моливи, писалки и най-различни дреболии, придобити от общуването ѝ със съучениците. Сириус също имал лични вещи, макар и много по-малко от Плакси, защото поради липсата на ръце използвал по-малко предмети. Притежавал някои стари съкровища, които бил подредил на една лавица в определената за него миниатюрна стаичка — гумен кокал, парче светещ бял кварц, овчи череп, няколко книжки с картинки. Имал и по-късни придобивки — книги, ноти, три ръкавици за писане, няколко молива и писалки.

Новият му живот щял да бъде още повече лишен от собственост, отколкото този на свети Франциск, защото бил куче, а кой е чувал за куче, притежаващо вещи? За щастие собствеността не била от значение за него. Сириус имал склонност към комунизъм, вероятно дължаща се на общителната кучешка природа. Не трябва да се забравя обаче, че макар и да проявяват много по-силен социален инстинкт от хората, кучетата в някои отношения имат изострено чувство за собственост, например за кокали, кучки, приятели и територия. Да бъде напълно лишен дори и от скъпоценните си ръкавици за писане, поне за Сириус означавало да бъде сведен до животно. А сега се канели да му отнемат името. Естествено, ограбили го и от словото, по простата причина, че никой във фермата не му разбирал. Нито пък той можел да им разбира, защото в семейство Пю се говорело на уелски.

Сириус се унесъл в тези мисли и престанал да слуша разговора. Дошъл на себе си чак когато Томас станал да си тръгва. Тримата излезли на двора. Томас се ръкувал с Пю, погалил Сириус и му казал:
— Довиждане, стари приятелю. Ти оставаш тук.

Сириус се престорил, че не разбира, понечил да тръгне след Томас, бил прогонен и се оттеглил с озадачено скимтене.

Същия следобед Пю завел Сириус и Айдуол на една поляна високо в планината. По околните склонове пасели овце. Пю извикал някаква команда на уелски. Сириус го погледнал разтревожено. Пю повторил командата, този път заедно с новото му име — Брен. Сириус се втурнал като стрела да помага на Айдуол, който тичал зад овцете в широк

полукръг, за да ги принуди да тръгнат надолу по поляната към стопанина им. Сириус веднага схванал ситуацията и решил да започне от другия край, за да се срещнат с Айдуол по средата. Всяко куче автоматично поело своята половина от дъгата. Участъкът на Айдуол обаче бил много по-голям — по-неопитният Сириус допускал някои овце да се отклонят нагоре по склона, а и Айдуол бил по-бърз. Операцията продължила докато събрали всички овце от хълма долу на поляната, където стоял Пю. Той произнесъл някаква уелска дума, при което Айдуол веднага застанал на задни крака с изплезен език. Сириус последвал примера му, като се напъгал да запомни думата.

След това Пю накарал двете кучета да изпълняват разнообразни маневри с овцете — да ги вкарат в кошара с каменна ограда, да ги изкарат навън, да ги преведат през поляната плътно една до друга, да ги разделят на две равни групи, да ги разпръснат, да извадят от стадото овца, която посочвал с тоягата си. Всичко това се извършвало под команди на уелски, придружени с различни изсвирвания. След известно време Пю давал команди само на Айдуол, а Сириус държал до себе си. Айдуол трябвало да отдели определен овен и да го фиксира с поглед. Заставал на два-три метра от него и го гледал втренчено като змия. След това замръзвал неподвижно, опрял корем в земята, готов всеки момент да скочи, с вдигната муцуна и опашка, изпъната на тревата. Овенът отвърщал на погледа му или понечвал да тръгне нанякъде, което Айдуол предотвратявал само с едно движение. Животното оставало неподвижно или обхванато от безпокойство кротко пристъпвало от крак на крак. Но очевидно не се страхувало особено. Свикнало било с тази игра и разпознавало в погледа на Айдуол команда, на която трябва да се подчини.

Сириус разбрал, че наблюдава прочутия трик на овчарските кучета да държат овцете с поглед. Айдуол очевидно владеел тази способност до съвършенство.

После Айдуол показал и други маневри, които Сириус разтревожено наблюдавал. Дошъл неговият ред да ги изпълни. Той напъгал всички сили, но напълно се объркал. Не само че овцете непрекъснато му се изплъзвали, при което Пю надавал престорено гневни викове, но и умората му пречела да контролира движенията си и често се препъвал в камъни и дупки. На всичкото отгоре се прибавяли и

езиковите трудности. През цялото време недоумявал какво да прави, докато Пю повтарял някакви неразбираеми уелски звуци на все по-висок глас, а Айдуол до него раздражено скимтял. Колко щеше да е лесно, ако човекът говореше на английски, мислел си той.

Но когато стигнали до упражнението да приковава овците с поглед, Сириус с радост открил, че това му се удава доста добре. Разбира се, процедурата трябвало да се усъвършенства. Една-две овце почти му се изплъзнали. Очевидно им въздействал по-слабо отколкото Айдуол, но все пак овците се подчинявали. Пю явно останал доволен.

След това Пю отново пуснал в действие и двете кучета, само че им давал различни команди по име и с различен тон. Сириус трябвало да свикне да реагира веднага при по-пронизителен звук, независимо дали Пю споменава името му и да не обръща внимание на по-плътния глас, предназначен за Айдуол.

Накрая урокът свършил. Пю тръгнал към къщи, а двете кучета го следвали по петите. Сириус бил по-изморен отвсякога — бил изморен наистина „като куче“. Опашката му провиснала, главата му почти допирала земята. По корема му били полепнали парчета кал. Краката му се разранили, главата го боляла. Мисълта, че трябва да прекара цяла година по този начин в компанията на безмозъчните кучета и недосегаемия Пю, го изпълвала с отчаяние. Сигурно изобщо щял забрави да говори и когато отново видел Плакси, наистина щял да бъде тъпо животно. Но колкото и да бил изморен и нещастен, все пак успял да събере вроденото си кучешко упорство и вътрешно решил да издържи на този нов живот. А когато уловил погледа на Пю, в който се четяла дружелюбна насмешка заради окаяния му вид, навирил опашка, размахал я и се озъбил, сякаш искал да каже: „О, да, не ми липсва кураж, ще видиш!“. Тази несъмнено човешка реакция смутила Пю и го накарала да се замисли.

Прибрали се във фермата и двете кучета получили остатъците от семейния обяд. Те бързо ги излапали и после се прибрали да спят в пристройката. Под сламата се виждал неравния каменен под. На Сириус му се сторило, че току-що си е легнал и заспал, когато го стреснал воят на Айдуол пред затворената врата. От пролуката прониквала слънчева светлина.

През следващите седмици Сириус непрекъснато се занимавал с

овците и скоро започнал да усвоява работата. Научил се да изразходва по-малко енергия, за да поправя грешките си и вече не се връщал вкъщи толкова изморен. Запомнил не само командите, но и имената на поляните на уелски. Един ден Пю завел двете кучета нагоре из хълмовете, за да проверят как са овците по отдалечените високи пасища и Сириус да научи имената на хълмовете, потоците и долините там. Сириус се озовал на позната територия, защото често се бил разхождал по тези места с Томас. По едно време стигнали само на два-три километра от дома му. За секунда дори му се сторило, че долавя лек полъх на позната миризма, но това може би било илюзия.

Не след дълго Сириус свикнал да изпълнява заповеди, непридружаван от никого. Изпращали го например да претърсва шубраците за болни овце. Когато се разболеят, овците често странят от стадото, крият се в обраслите с орлова папрат местности и има опасност да умрат там поради липса на грижи. Сириус се научил как да помага на овце, затънали в тресавището или заклещени между скалите. Внимателно издърпвал животното, докато то успее да се измъкне на безопасно място. Можел също да хване овца, да я повали на земята и да я задържи така, докато Пю или помощниците му я прегледат.

Той развил и способността си да приковава овците с поглед. В това отношение кучетата се различават — някои проявяват прекомерна мекост, а други излишна грубост. Айдуол бил общо взето доста безмилостен и понякога предизвиквал в животното ненужна нервност и паника. От друга страна, Сириус често бил твърде благодушен, затова успял да наложи авторитета си едва когато се научил да бъде по-твърд. Разликата в природата на двете кучета се проявявала в цялото им поведение. Айдуол бил „инат“ и се опитвал да прави всичко по свой начин. Когато Пю не му разрешавал нещо, той навирвал предизвикателно опашка и се отдалечавал от сцената, сякаш казвал: „Няма да играя“. За чест на Пю, в такива случаи той обикновено отстъпвал с весели ругатни, защото добре знаел, че Айдуол ще свърши работата по своя начин. Сириус бил от „послушния“ тип. Отчаяно се стремял да научи всичко и малко се доверявал на собствената си интуиция. Очарите смятат този тип кучета за по-ненадарени, защото им липсва проникновението на гения. Пю обаче скоро разбрал, че усърдието на Брен не се дължи на сервилност. Щом веднъж си научило

урока, кучето често внасяло нововъведения, които силно подобрявали метода. Но дори когато станал експерт по овцете, Сириус винаги бил готов да възприеме някой нов способ и наблюдавал как действат другите кучета.

Вече изпращали Сириус сам да подбира определена група от стадото — само млади женски овце, само шилета (животни преди първото им стригане) или само овни. Довеждал ги до фермата през хълмовете без човешка помощ. Всичко това било типична суперовчарска работа. За да използва напълно тези умни животни, Пю бил снабдил всички врати на оградата си с резета, които кучетата можели сами да отворят.

С настъпването на есента дошло време да прекарват групи агнета или стари и болни животни през планината, за да ги продават. Тази задача Пю поверил почти изцяло на Айдуол и Сириус, а понякога изпращал Джуно да им помага. Но тази умна кучка имала отчайващо неуравновесен характер и често била безполезна, тъй като изпадала в неконтролируеми настроения. Двете кучета обхождали високите пасища и подбирали подходящите животни, понякога ги губели в мъглата и отново ги намирали с душене, докато накрая успеели да ги преведат на групи по торфената пътека през планинската долина. Всички овце на Пю били белязани с червен знак на хълбока, но за кучетата, разбира се, това било безполезна, тъй като не различавали цветовете. Овцете имали още и три малки резки на лявото ухо, което означавало, че са собственост на Пю. Този белег бил безценен за Айдуол и Сириус, защото допълвал специфичния мирис на стадата от Кар Блай. Те бързо откривали и изпращали у дома заблудилите се овце от съседните ферми. Освен общата миризма на стадото, всяка овца имала и своя собствена миризма. За не повече от три-четири седмици Сириус се научил да разпознава всяко отделно животно от стадото по мириса и дори по гласа. Понякога кучетата откривали някоя ранена овца и се налагало да се върнат във фермата, за да повикат Пю. Имало установен начин на лаене, който означавал: „Ранена овца!“ и друг, по-спокоен: „Овцата не е ранена, но се е заклешила между скалите и не мога да стигна до нея!“.

Събирането на овце за пазара било процес, който продължавал седмици наред. Доведените от планината животни трябвало да бъдат

откарани с влак или със специално нает за целта камион до местата долу в равнината, където ставали търговете на животни. Кучетата ги придружавали и тези пътувания в големия свят носели на Сириус истинска наслада. Удоволствие му доставяла дори само възможността да слуша английски говор, за да се увери, че все още го разбира.

Когато търговете свършили и наближил краят на есента, основната задача на кучетата станала охраната на високите планински пасища. Планинските овце често спят по хълмовете, а сутрин слизат надолу, където растителността е по-богата. Но през есента не им се разрешава да правят това, защото тревата в долината е по-нужна през зимата, а и трябва да се следи да не пасат по мочурливите места, където могат да хванат чернодробна тения. През този сезон се извършва и обеззаразяването на цялото стадо. Пю притежавал стотици овце, затова работата била много и кучетата дни наред нямали нито минута почивка. Те отвеждали овцете на групи в кошарата, като Пю или помощникът му потапяли всяка поотделно в ямата с дезинфекционен разтвор. Сириус със задоволство открил, че издържа на напрежението не по-зле от Айдуол, макар по онова време все още да не бил толкова бърз и подвижен.

После идвал ред и на следващата задача. Трябвало да съберат агнетата и да ги закарат в друга ферма в равнината, за да им спестят суровата зима в планината, студа и оскъдната храна. Щели да ги върнат обратно чак през май.

Въпреки усилената работа, в някои дни кучетата нямало какво друго да правят освен да се разхождат из двора, да придружават Пю до пазара или да носят съобщения до селото. Една малка книжарничка особено привличала Сириус. Отвън излагали плакати с най-сензационните новини. Понякога той поставял лапи на витрината и четял заглавията на вестниците и кориците на евтините романи. В селото се срещал с други кучета. Те не представлявали заплаха за него, защото вече бил много едър и „твърд като стомана“. От вярност към Томас Сириус се помъчил да изучава психологията на тези животни, но като се изключат някои различия в темперамента, умствено всички били потискащо еднакви. Най-изразените разлики между тях се дължали на човешката среда. Някои били дружелюбно настроени към хората изобщо, други били хладни към непознати, но фанатично привързани

към господарите си, а трети се подмазвали и раболепничели.

Един ден Сириус срещнал в селото разгонена млада кучка — красив червен сетер. Изведнъж отново си струвало да се живее. Миризмата и допирът с нея го опиянили. Двамата се впуснали в любовна игра в ливадите край селото, докато Пю бил в кръчмата. (Той бил на мнение, че суперовчарките ужасно биха се отегчавали да му правят компания в кръчмата). Консумирането на тази любов се извършило под похотливите погледи на двама ученици и един безработен каменоделец.

Оттогава Сириус развил непрекъснат копнеж по селото и кучката. Изкушавал се да избяга от фермата и да ѝ се наслаждава колкото може повече, докато трае настроението ѝ. Но не го направил, защото веднъж видял как били с камшик едно куче в съседното стопанство, защото отсъствало от работа. Сириус решил никога да не допусне такова унижение. Никога не го били удряли с камшик, макар че се случвало някой да го ритне от яд. Но да бъде бичуван за наказание му се струвало смъртна обида спрямо достойнството му на интелигентна и самоуважаваща се личност. Ако Пю се опитал да стори това, Сириус щял да го убие на място, каквито и да били последиците. Но Пю никога не го направил. Той бил привърженик на онази школа собственици на овчарски кучета, които се гордеят, че постигат подчинение с добро, не с жестокост. Вероятно нямало да посегне на Сириус дори ако имал сериозни причини поради твърдото си, макар и неясно убеждение, че новото куче е необиковено, дори нещо повече от суперовчарка.

Няколко случки събудили това подозрение у Пю. Веднъж изпратил Сириус в селото с кошница и банкнота от десет шилинга да вземе от поправка чифт ботуши. Кучето изпълнило поръчката и се върнало с ботушите и рестото. Когато влизало в двора, Пю бил в дъното на бараката и наблюдавал как Сириус изважда ботушите и разглежда парите в кошницата. Нещо го озадачило и се върнал назад по пътеката, като душел по земята. Бързо намерил някакъв малък предмет, който след дълги усилия успял да хване със зъби. С очевидно задоволство той го пуснал в кошницата, а Пю успял да забележи, че това е дребна жълта монета — едно пени. После Сириус занесъл кошницата на Пю. В нея били ботушите, сметката от обуцаря и рестото: две монети от половин крона, един флорин и седем пенита. Пю не страдал от чак толкова

богато въображение и не си помислил, че кучето наистина е преброило рестото, но решил, че то все пак може да прави разлика между шест и седем пенита.

Друг случай Пю се усъмнил, че в кучето наистина има нещо „човешко“ (така се изразил). Фермерът притежавал няколко крави и един чудесен млад бик. Като малък Сириус бил намушкан от крава, а и бил чувал ужасни неща за биковете. От време на време водели някоя крава от съседните ферми, за да бъде обслужена от бика в Кар Блай. Тогава кучетата трябвало да влязат в обора, да подгонят бика и да го изкарат по пътеката в двора, за да изпълни задълженията си. Сириус винаги бил нервен и се справял много зле с тази задача. Айдуол посрещал бика със свирепо упорство и после светкавично се изплъзвал от насочените към него рога. Но Сириус бил твърде напрегнат и се държал на разстояние. Бикът усетил, че Сириус се страхува и свикнал да го преследва.

Между другото, на Пю му направила силно впечатление разликата в поведението на двете кучета при гледката на бика и кравата, изведени на двора за разплод и обикновено заобиколени от няколко любопитни мъже и момчета, докато жените предпочитали да останат вкъщи. Айдуол се разхождал и душел из двора или се излежавал някъде. Сириус наблюдавал цялото представление със същия добродушен интерес, който проявявали и другите зяпачи. Интересът му явно бил сексуален, защото докато бикът обсипвал кравата с недодялани нежности, кучето показвало недвусмислени признаци на сексуална възбуда.

Но случаят, който поразил Пю и породил у него подозрението, че по интелигентност Сириус не отстъпва на хората, бил свързан с навика на бика да напада страхливия Сириус. Пю отишъл до селото с Айдуол. Помощникът му Оуен разоравал една отдалечена нива. По някакъв начин бикът успял да се измъкне от ограденото място и тръгнал из двора. Видял Джейн, която носела кофата с прането, приближил се до нея и я подушил. Джейн поначало била нервно момиче, изпищяла, изпуснала кофата и се скрила в конюшнията. Бикът си поиграл малко с прането, а после тръгнал надолу по алеята. Междувременно мисис Пю се показала от къщата. Тогава се появил Сириус и погнал бика. Настигнал го чак на пътя. Без да лае, той се хвърлил върху него и го

захапал за опашката. Животното изревяло и се обърнало, но Сириус вече го бил пуснал и отстъпвал по алеята. Бикът тръгнал след него и така Сириус го вкарал обратно в двора и после зад оградата. Бикът се разярил, Сириус обаче го принудил да тича след него в кръг, докато започнал да се изморява. Колкото по-малко желание показвал да го преследва, толкова по-смел ставал Сириус. Когато бикът застанал на едно място, кучето се хвърлило върху него и го захапал за задния крак. Побеснялото животно пак се спуснало след него, но скоро се изтощило. Сириус повтарял тази тактика, докато се уверил, че двете жени са затворили дупката в оградата с бодлив тел. Тогава се оттеглил с гордо вдигната опашка, оставяйки зад себе си напълно усмирения бик.

Скоро след това Сириус извършил нещо, което далеч надхвърляло способностите на суперовчарките.

През времето до първата ваканция Сириус се чувствал непоносимо самотен. Копнеел за близките си и най-много за Плакси. Само да можел да ѝ пише! Но нямал нито писалка и ръкавица за писане, нито хартия и плик. Пък и било неопишимо трудно да залепи марка на писмото.

Знаел, че може с много разкривени букви да изпише няколко думи, като държи молива със зъби, стига, разбира се, да намери молив и хартия. Веднъж видял как Пю изважда писалка, мастило и хартия от чекмеджето на дъбовия долап в кухнята. Един ден, докато мисис Пю и Джейн доели кравите, Сириус се вмъкнал вътре и отворил чекмеджето — в него имало няколко листа хартия, пликове, писалка, мастилница и счупен молив. Откраднал лист и плик. Да използва писалка и мастило било много сложно, а моливът бил безполезен, затова се върнал в кучешката пристройка само с плика и хартията. Скрил ги в една стара картонена кутия под сламата.

Сега не му оставало нищо друго освен да чака някой да подостри молива. Използвал всяка възможност да се промъкне незабелязано в кухнята и да надзърне в чекмежето. Междувременно дълго обмислял как точно да напише писмото и какво да каже в него. Упражнявал се. Хващал със зъби остра плочка и драскал с нея по стълбите. Това било много трудно, защото муцуната му пречела да види какво е написал, а и плочката често се чупела.

Минало доста време, докато накрая някой подострил молива. Сириус го взел и го отнесъл в пристройката.

Чакал още няколко дни да му се отдаде възможност и най-после написал писмото с разкривени букви. То гласяло: „Мила Плакси, надявам се, че си щастлива. Аз съм ужасно самотен без теб. С обич: Сириус“. Старателно изписал адреса, като се надявал, че паметта му не го лъже. Сериозно затруднение срещнал, докато сгъне листа и го пхне в плика. После облизал лепилото, залепил плика и го притиснал с лапа. Имал намерение да го изпрати без марка, но при мисълта, че Плакси ще трябва да плати двойната тарифа от три пенса, толкова се разстроил, че решил да почака, докато намери марки в чекмеджето. Накрая някой оставил вътре шест марки по половин пени. Сириус ги грабнал, отнесъл ги в пристройката и се заел със задачата да откъсне само една марка. Отначало ги държал между лапите си и дърпал със зъби. Марките се скъсали по средата, една част залепнала за зъбите му и не можел да я махне. Той се разтревожил и решил да обмисли проблема по-внимателно. Тогава му хрумнало нещо. Притиснал плика с лапа на земята и облизал горния десен ъгъл. После много внимателно стиснал марките със зъби и ги поставил върху плика, така че крайната да попадне приблизително в ъгъла на плика. Това било трудно, защото, както винаги, муцуната ограничавала зрителното му поле. Сложил писмото на земята, за да види какво е станало. Марката била накриво и стърчала малко извън плика. Сириус внимателно я наместил и я притиснал с лапа. Почакал да изсъхне лепилото, хванал с лапите си марките и лекичко дръпнал писмото със зъби. Марката върху плика останала цяла, но се скъсала част от съседната. Сириус загладил крайчеца със зъби. После отишъл в кухнята и оставил обезобразените марки в чекмеджето. Чак като се върнал, забелязал, че е залепил марката обратно.

Писмото скрил под сламата и изчакал да го пратят до селото. Това станало след няколко дни. Често се случвало да му дават да пуска писма, но този път неговото писмо било единствено. Сириус се запътил към селото с кошницата и с поръчка за бакалина. Отишъл направо в пощата, оставил кошницата на земята, извадил писмото, дигнал се на предни лапи и го пуснал в кутията.

В селото това не било необичайна гледка. Доктор Хю Уилямс минал край него почти без да обърне внимание, но на другия ден срещнал Пю и в желанието си да му направи комплимент за това колко

умни са кучетата му, споменал за случилото се. Пю обаче този ден не бил изпращал никакви писма. Помислил си, че жена му може би е писала на майка си в Бала или пък Джейн е пратила по Брен някакво любовно писмо. Втората възможност го разтревожила, защото макар да бил по природа добродушен човек, родителските му възгледи съвсем не били модерни. Щом се прибрал, разпитал мисис Пю и Джейн, но и двете отrekli да са давали писмо на Брен. Пю пак отворил чекмеджето и видял, че марките са изпомачкани. Една липсвала, а други две били скъсани. В изблик на гняв обвинил дъщеря си в тайни срещи, кражба, лъжа и нескопосност. Джейн яростно се защитавала и накрая извикала:

— Отиди да питаш Брен чие е било писмото!

Тази саркастична забележка породила у Пю невероятна мисъл. Той пак отворил чекмеджето и извадил молива. По него имало следи от зъби. Но дали били неговите собствени или на Брен? Фантастично подозрение!

Глава 6

Родилните мъки на личността

Първият срок на Плакси в пансиона се сторил на Сириус безкраен, но времето минавало и празниците наближили. Сириус броял дните, като прибавял по едно камъче в стария сандък. Накрая оставало съвсем малко и един ден, когато се връщали от планината с Пю и другите кучета, целите в сняг, заварили Томас да ги чака в двора. Сириус се хвърлил върху него с дива радост и почти го повалил на земята. Двамата мъже изтърсили дрехите си и влезли в кухнята. Сириус знаел, че не е редно да влиза в къщата преди да се е почистил, но започнал неудържимо да трепери и с един скок се намерил вътре. Мисис Пю го пуснала със снизходителна усмивка.

Томас разпитал Пю как се справя Сириус като овчарско куче и получил подробен доклад. По издръжливост Сириус не отстъпвал на Айдуол, но бил много по-съобразителен и имал повече чувство за отговорност. Само че понякога „се разсейвал“. Падал си малко мечтател. Забелязан бил да дреме. Някоя овца можела да се отлъчи от стадото и да избяга, без Сириус да я забележи. Сякаш „мислел за нещо

друго“. В края на разказа си Пю кимнал многозначително на Томас, който просто сменил темата. Преди да си тръгнат Пю настоял да плати на Томас десет шилинга без четири пенса и половина. Тази сума определил като възнаграждението на Брен, „от което е приспаднал един малък разход“. Като казал това, изгледал изпитателно кучето и му намигнал. Сириус бързо отвърнал поглед, но не успял да скрие съвсем изненадата си, което се изразило в леко изръмжаване и потреперване на опашка.

Пътят към къщи в силната лапавица се сторил на Сириус като пътуване за рая. Томас му казал, че двамата с Елизабет са пристигнали два дни по-рано, за да пригответь къщата преди завръщането на Плакси и Джайлс от пансиона. Там си и Морис, които вече били студенти, щели да прекарат ваканцията при приятели.

Сириус споделил някои свои преживявания.

— Всичко това беше много полезно за мен, знам, но повече не бих могъл да понеса този живот. Ще се побъркам от самота. Няма с кого да говоря, няма книги, няма музика. И постоянно ме мъчи чувството, че светът отвъд фермата е толкова голям и непознат. Плакси страшно много ще ме изпревари.

Тази реч напълно потресла Томас, който не се отличавал с особено въображение.

— О, не вярвам да е чак толкова зле — казал предпазливо той. — Както и да е, ще трябва внимателно да обсъдим всичко.

По тона Сириус разбрал, че това никак не му харесва и че ще си има неприятности.

Елизабет посрещнала Сириус като свое дете, прегърнала го и го целунала. Сириус не проявил предишната си буйност, а само изскимтял от радост.

На другия ден пристигнал Джайлс, а вечерта и Плакси. Томас отишъл до гарата да я посрещне с колата, а Сириус седял до него. От влака слязло дългокрако момиче с ученическа униформа. След като целунала баща си с обичайната си съдържана нежност, тя приклепнала до Сириус, прегърнала го и прошепнала:

— Получих писмото. Но нямаше как да ти отговоря!

Сириус потръпнал от радост при познатия глас, но изпитал и безпокойство, защото училищният живот очевидно я бил променил.

През първата половина на ваканцията той изцяло се отдал на удоволствието, че си е вкъщи. Почти не обръщал внимание на двата тревожни факта, които били очевидни от първия миг — Томас не желаел да го освободи от чиракуването и Плакси не била същата.

Цяла седмица Сириус се наслаждавал на предишния семеен живот, в който макар далеч да не царяла пълна хармония, всеки изпитвал незаменимото усещане, че принадлежи към истинска общност. Постоянно се обсъждало нещо, а след дългата самота Сириус изпитвал голяма необходимост да разговаря. Често ходел на разходка с някой от семейството и участвал в дългите походи до Мелуин, Риноп, Арениг. Но сега повече от всичко копнеел за живот на закрито — за четене, музика, разговор, за всички онези дребни неща, които запълват времето.

След един-два дена непрекъснато общуване с хора, той възобновил някои от старите си занимания. Жадно четял, докато го заболят очите и прекарвал часове в музикални експерименти. Предприел и някои авантюри в своето лично изкуство на ароматите. Например, събирал различни материали с особена или „изразителна“ миризма и ги смесвал в един съд. Всички много се забавлявали, като го гледали как поръсва сместа в градината от единия край на пътеката до другия, после върви по следата, души и непрекъснато си тананика някакви странни сложни напеви — нито човешки, нито кучешки. Това занимание изглежда събуждало ловните му инстинкти, защото често изчезвал за няколко часа и се връщал изморен и мръсен. Понякога донасял заек, дива патица или гъска и ги давал на Джайлс да ги сготви. Но друг път не носел нищо и по всичко личало, че вече си е похапнал.

Все пак Сириус не прекарвал много време в уединени занимания, защото копнеел да общува с хора, главно с Плакси. Постепенно станало ясно, че когато двамата излизали на разходка, не винаги постигали онази непосредствена близост, която в миналото им се удавала без усилие. Никой от двамата не се сещал какво да каже. Понякога Сириус се отегчавал от разказите на Плакси за училищния живот. Друг път пък тя като че ли губела интерес към предишните им общи удоволствия в миналото. Сириус очаквал, че тя не само го е надминала в знанията си по всички учебни предмети, което естествено било така, но и че е развила постоянен и дълбок интерес към интелектуална дейност. Нищо подобно. Съзнанието ѝ било заето главно със съучениците ѝ, с това

какво обичат и какво не обичат, както и с учителите от двата пола, които играели толкова важна роля в новия ѝ живот. Той неведнъж я молил да му разкаже за прекрасните неща, които е научила в училище, тя все обещавала, че ще го стори някой път и все намирала извинение да отложат урока. Накрая дошъл моментът, когато вече нямало извинение. Плакси се била излегнала в един фотьойл и галела котката Смат, която доволно мъркала. Сириус, чиято жажда за знания по това време била силна, макар и не много рационална, я накарал да му разкаже какво е научила през срока за роялистите и парламентаристите от гражданската война. Хваната натясно, Плакси изтърсила:

— О, нямам намерение да се занимавам със зубрене през ваканцията!

Сириус повече не я помолил.

Не че двамата по-малко се обичали. Напротив, всеки търсел присъствието на другия. Но между тях винаги имало известна нотка на отчужденост. А понякога се проявявала и открита враждебност, например когато Плакси демонстративно обсипвала Смат с нежности, наричала я полушеговито-полуискрено „черната ми пантера“ и твърдяла, че тя самата е вещица, а вещиците, както е известно, имат черни котки, не недодялани кучета. Но това се случвало рядко. По-често отношенията им били приятелски, но и двамата се чувствали неловко. По това време в държанието на Плакси към Сириус се появила моминска стеснителност. Той например бил озадачен от нежеланието ѝ (напълно необяснимо за него) да отвърне на старата им песничка за ходене по малка нужда, като изпее припева, означаващ готовност, а после да клекне и да се облекчи. Тази новопоявила се стеснителност била краткотрайна, но обземала Плакси винаги когато се почувствала прекалено свързана със Сириус.

Всъщност отчуждеността ѝ се дължала отчасти на съпротива срещу дълбоката ѝ връзка с него. Но Сириус, който усещал отчуждеността ѝ много повече от самата нея, си обяснявал това с факта, че тя го е задминала както по знания, така и по опит в отношенията с хората, докато той е престанал да се развива, захвърлен в Кар Блай. Все пак веднъж, когато тя добродушно му се присмяла, че се интересува само от учение, Сириус си задал въпроса дали не той, а тя не е престанала да се развива. Кучето било обладано от истинска страст да

трупата знания, да опознае големия свят, да разбере загадъчната човешка природа изобщо и собствената си неповторима природа в частност. Изминалите безплодни седмици и тези, които му предстоели, го изпълвали не само с жажда за истински разговори, но и за интелектуален живот. Собствената му близост до животинското съществуване го подтиква да докаже, че са му достъпни дори и най-висшите сфери на човешкия дух.

Пак през тази ваканция друг, отдавна съществуващ източник на отчуждение между Сириус и Плакси напомнил за себе си в нова и по-обезпокоителна форма. Плакси от дълго време проявявала особено силен интерес към зрителните възприятия. Още като дете се разочаровала и дразнела от неспособността на Сириус да сподели това удоволствие с нея. Тя се прехласвала по багрите и формите на цветята и хълмовете, преливащи в далечината от ръждивочервено към виолетово. Веднъж стигнала дотам, че невинно го поканила да сподели възхищението ѝ от изящната форма на собствената ѝ ръка. Сириус винаги отвръщал автоматично, защото зрението за него изобщо не било път към блаженството. Дори за ръката на Плакси успял да каже само:

— Да, прекрасна е, вижда ми се доста полезен инструмент. И тя като теб мирише хубаво и е приятно да се близне.

Още от дете Плакси обичала да си играе с моливи и бои, а в училище усетят за цветовете и форми ѝ спечелил много похвали от страна на учителката по рисуване. През ваканцията с часове разглеждала репродукции на прочути художници и разговаряла с майка си за живопис. С още по-голямо увлечение рисувала ученички в предизвикателно елегантни пози на фона на планинския пейзаж, разкриващ се през прозореца на спалнята. За Сириус целият този възторг от външния вид на нещата бил много отегчителен. Навремето правил опити да развие вкус към изобразителното изкуство, които завършили с пълен неуспех. А сега Плакси била погълната от рисуването и той се чувствал „изолиран“. Ако не обръщал внимание на произведенията ѝ, тя се обиждала, а ако ги похвалел, се дразнела, защото много добре знаела, че всъщност не може да ги оцени. Интересът ѝ към визуалното в основата си несъмнено бил бунт срещу Сириус и все пак тя копнеела да го сподели с него. Ето така тези две същества, принадлежащи към различни биологични видове, но дълбоко свързани

помежду си, се измъчвали взаимно.

Приближил краят на ваканцията и тревогите на Сириус за бъдещето му нараснали. Използвал всеки удобен случай да подхване тази тема с Томас, който обаче винаги успявал да обърне разговора в друга посока. Дошло време Плакси да се връща в пансиона и станало ясно, че Сириус ще отиде пак в Кар Блай. На сбогуване тя го помолила да не се противи. И на нея ѝ било много мъчно да тръгне, твърдяла тя, но той усещал добре по гласа и по тръпчивата ѝ миризма, че макар това да било истина, заминаването я изпълвало с радост и вълнение. Сириус обаче с изненада открил и в себе си желание да се върне в Кар Блай. Радвал се, че ще избяга от отчуждението, появило се между него и Плакси, и от домашния живот, който преди толкова обичал. Защо било така? Какви били причините? Какво се изпречило между него и най-скъпите му неща, какво го карало да се държи предизвикателно и невъздържано? Дали било само желанието да намери ухайна кучка — приятна, макар и глупава спътничка от своя вид, вместо тези зловонни хора? Или пък търсел нещо повече? Дали в него понякога не се пробуждал първичният звяр от джунглата? На сбогуване с Плакси външно бил преизпълнен с обич и мъка. Тя никога не би отгатнала, че един друг, непознат Сириус точно в този момент се прозява, за да не заспи, тъй като намира компанията ѝ за отегчителна, а миризмата ѝ — неприятна.

Последвали студени дни, изпълнени с много работа. Кучетата постоянно трябвало да следят овцете да не се отдалечават нагоре по хълмовете поради снега. Ако изглеждало, че ще вали, оставали с тях, докато се стъмни. Понякога неочаквано през нощта падал много сняг и рано сутринта хората и кучетата отивали да свалят овцете в долината. Макар че в Уелс не вали толкова сняг, колкото в по-северните планински райони, ако зимата се случи сурова, работата на кучетата става тежка и доста опасна. През онази зима няколко пъти кучета и дори хора затъвали в снега. Случвало се овца да бъде напълно затрупана в някоя преспа. Тогава само куче можело да я открие и се налагало да дойде човек с лопата, за да я разрине. Нерядко снегът покривал както високите, така и ниските пасища. Докато бил пресен, овцете го разравяли с крака и пасели тревата под него, но когато студът сковавал земята, това ставало невъзможно. Тогава Пю и помощниците му

трябвало да докарват храна с каруцата и старата кобила Меб. Но от кучетата — като от суперкучета — се очаквало да съобщават за състоянието на снега. Ако бил твърд, трябвало да се върнат къщи и да драскат и вят в краката на Пю.

На разсъмване Сириус често отивал сам в планината, за да провери какъв е снегът и дали няма някоя затънала овца. В такива моменти безутешната пустош го изпълвала с вледеняващ страх от битието. Снежната покривка, простираща се докъдето стига погледът, замъгления от снежинки въздух, нещастните тъмни силуети на овцете, ровещи земята за храна, собственият му заскрежен дъх — всичко създавало усещане, че светът е точно такъв, че топлото огнище и приятните разговори в Гарт са рядка случайност или може би само сън. „Целият свят е мрачна случайност с много малко приятни случайности, смесени с останалото“. Тепърва му предстояло да научи, че съществуват много по-лоши неща от суровата зима, когато все пак те очаква храна и подслон, далеч по-лоши дори от горчивата му самота в Кар Блай. И че най-ужасните неща в света до едно са дело на човека. Може би било добре, че още не съзнавал дълбочината на човешката глупост и безсърдечие, защото иначе сигурно би намразил завинаги господстващия вид. Така отдавал злото на случайността или „съдбата“, в чиято жестокост понякога намирал известна възвишеност. Проправяйки си път през снега към къщи един ден (както по-късно ми разказа), той преживял нещо като видение — представил си как всички живи същества, начело с човека, вървят смело напред срещу безразличната или враждебна съдба и макар в крайна сметка да са осъдени на пълно поражение, все пак се учат да ликуват в битката и успяват да извлекат много наслада преди финала. Той виждал себе си като самотен воин на пост в голямата война, в която победата била невъзможна, а единствената награда била радостта от самото сражение. Но още на другия ден — така ми каза той — настроението му се променила от самодраматизиране към насмешливо примирение със собствената му незначителност и безсилие.

Преди да се родят агнетата, Пю отивал при овцете, за да остриже вълната от виметата, така че малките да не гълтат козина и да не страдат. Тази проста операция била свързана с много работа за хората и кучетата, но появата на агнетата предизвиквала още повече трудности.

Трябвало да посрещнат стадото призори, когато се спускало от хълмовете. През деня хората имали много работа, но кучетата често били свободни. Пю забелязал, че Брен се интересува повече от раждането, отколкото обикновените кучета и дори суперовчарките. Това бил един от многото признаци, които го убедили, че Брен всъщност е нещо като човек-куче. Пю постепенно започнал да му дава доста сложни команди на английски и кучето винаги ги изпълнявало много точно. Пю не споделил с никого подозренията си за Брен, пък и все още не се досещал, че той може да говори. Но вече го разглеждал не като домашно животно, а като умен и добросъвестен помощник, за жалост несръчен поради липсата на ръце. Всички хитроумни начини, към които Сириус прибягвал, за да носи предмети, да налива течности и така нататък, не можели да компенсират печалната липса на ръце. Една полезна работа, изискваща сръчност, обаче му се удавала — можел да управлява старата кобила Меб, независимо дали теглела лека каруца, фургон, валяк или брана. Оранта си останала невъзможна за Сириус. Не можел също така да товари каруцата с ряпа, сено, тор и прочее, нито бил в състояние да се справи с такова просто нещо като впрягането на кобилата. Стягането на юздите не било по силите му.

Когато в края на срока Елизабет дошла да го прибере, радостта на Сириус била помрачена — преизпълнен с важност, той се чудел как ще се оправя Пю без него.

През тази ваканция Сириус се отдал на интелектуални занимания. Пренапрегнал зрението си и дори се захванал с трудовете на Хърбърт Уелс „Преглед на историята“ и „Науката на живота“. Досаждал на всички с молбите си да му четат на глас стихове и откъси от Библията. Бил много чувствителен към ритъма на поезията и прозата и, разбира се, към мелодията на думите, но големите литературни произведения не означавали нищо особено за него — възприемал ги само като словесна музика, защото подсъзнанието му нямало необходимата човешка структура, за да откликне на чувствата емоционално и му липсвал опит, за да направи необходимите асоциации. Поради силното си чувство за индивидуалност в един момент се пристрастил към Браунинг. По-късно развил и траен интерес към „поезията на личността и вселената“, както я наричаше. Ранният Елиът го опиянявал с новаторските си ритми и с чувството, че трябва да се изправиш очи в очи с най-страшната

действителност, за да достигнеш прозрение. Но прозрението не дошло. На негово място винаги присъствало баналното. Сириус копнеел за прозрение. Надявал се, че ще го получи от по-младото поколение модерни поети. Но и те не му говорели много, макар да бил по-млад от всички тях.

Музиката си останала най-вълнуващото изкуство за Сириус. Това обаче го измъчвало, защото тъканта на собствената му музикалност била чужда за хората. Той съзнавал, че трябва да избира между две злини — или да се изразява с пълна искреност, но същевременно в пълна самота без разбиране от страна на кучета и хора, или в стремежа си към братство с човека да измени на тънката си кучешка чувствителност и да се пригоди към по-грубите човешки модалности с надеждата, че ще успее по някакъв начин да се изрази разбираемо за хората, като си служи с техния музикален език. За тази цел той упорито се стараел да поглъща колкото е възможно повече човешка музика.

По онова време отношенията му с Плакси били обтегнати. Докато той бил обладан от духовни стремежи, тя била погълната от личните си чувства. Приятелствата и враждите в училище все още били много по-важни за нея от учението. А и училищният живот бил съвсем различен от суровото и напрегнато ежедневие във фермата. Естествено било момичето и кучето да нямат много общо помежду си. На пръв поглед било така. По време на разходките си често мълчали и всеки си мислел за нещо свое. Понякога единият се впускал в подробни разсъждения за нещо, а другият от време на време откликвал на монолога с любезна, но доста озадачена забележка. Понякога взаимното неразбиране предизвиквало раздражение.

Разединението им често се усилвало от склонността на Плакси да изразява неясното си чувство на безсилие с дребни жестове на прикрита жестокост. Тя обикновено не съзнавала тази „котешка“ склонност да измъчва жертвата си. Понякога подсъзнателната омраза към Сириус поради емоционалната ѝ зависимост от него изведнъж ставала причина приятелското боричкане да премине в нещо друго. Без да усеща, че го прави, тя твърде силно извивала ухото му или стискала муцуната му. И веднага след това, съзнавайки, че му е причинила болка, се разкайвала. Но в повечето случаи тази котешка коварност се изразявала в психичен тормоз. Например веднъж се връщали от разходка из хълмовете, имало

ослепителен залез и Плакси много се развълнувала от заревото в алено, златно, пурпурно, синьо и зелено. Без да помисли колко ще нарани своя сляп за цветовете приятел, тя възкликнала:

— Залезите в картините са много скучни, но да не се възхитиш от истинския залез трябва да си простак или слабоумен.

Като изключим тези редки и обикновено неволни инциденти, при които показвала ноктите си, Плакси се държала приятелски дори когато тайно се опитвала да се откъсне от него. Вътрешно всеки уважавал изживяванията на другия и се радвал на общуването. Корените на тези две създания толкова тясно се преплитали, че въпреки биологичната разлика, те имали нужда едно от друго. Съществувала една обща тема, към която двамата имали постоянен интерес и често обсъждали помежду си. Тези две млади и възприемчиви същества се опитвали да разгадаят природата на личността. И двамата по различни причини се бунтували срещу строго научните принципи, господстващи в дома им, според които личността била само психологичната страна на много сложен физически организъм. Плакси смятала, че личността е най-реалното нещо. Сириус все по-дълбоко усещал несъответствието между тялото си на куче и свръхкучешкия си дух. Думата „дух“ за тях изразявала онези неща, които убягвали на науката. Но какво точно означавала, това не можели да решат. В пансиона имало една учителка, от която Плакси дълбоко се възхищавала. Тази умна и чувствителна млада жена преподавала биология, но била също така голяма почитателка на литературата. Изглежда именно под нейно влияние Плакси за пръв път почувствала, че колкото и да е важна науката, за нея самата не науката, а литературата е пътят към пълноценен духовен живот. Младата учителка веднъж казала:

— Сигурно би трябвало да вярвам, че Шекспир е бил просто високоразвит бозайник, но не мога. В един или друг смисъл той е бил... ами да, дух.

Тази забележка послужила като основа за младежкия флирт на Плакси с думата „дух“, а оттам и на Сириус.

Той сериозно се тревожел за бъдещето си. Овцевъдството вече не му изглеждало толкова безинтересно, след като помагал на Пю по почовешки начин. Но не за това бил предназначен той. А за какво? Дали изобщо бил предназначен за нещо? Спомнил си мрачното си видение

сред снежната пустош, че светът е безцелен експеримент. Но сега това му се виждало невероятно. От друга страна премъдрият Томас твърдял, че никой не е създаден за нищо, че хората просто съществуват и толкова. Но какво можело да открие за себе си това единствено по рода си същество? Как можело да намери душевно спокойствие? Томас не виждал причина за тревогите му.

Една вечер, когато другите си легнали, Томас и Сириус останали в хола за обичайния си разговор — един от онези разговори, които изиграли важна роля в образованието на кучето. Томас седял на фотьойла пред камината, а Сириус се бил излегнал на канапето. Томас му разказал как вървят изследванията и изложил пред него най-новата теория за умствените центрове в мозъка. Останал доволен от проницателните въпроси на кучето и му го казал. Сириус помълчал малко, облизал разсеяно лапата си, втренчил поглед в пламъците и го попитал:

— Дори според човешките критерии аз съм доста интелигентен, нали?

— Така е — отвърнал Томас без колебание.

Сириус продължил:

— Знаеш ли какво, аз май не мога да мисля както трябва. Умът ми блуждае. Замислям се за нещо, после изведнъж се стряскам, идвам на себе си и разбирам, че съм мислил за нещо съвсем друго. И дори не се сещам каква е била първоначалната ми мисъл. Много обезпокояващо. Според теб да не би да се побърквам? То е като да тичаш по дирите на един заек, след това на друг, после да ти замирише на лисица, да се повъртиш и да се поколебаеш дали да тръгнеш подир нея, докато накрая изведнъж се намиращ на брега на реката, където следата прекъсва. Тогава си казваш: „Как по дяволите се озовах тук? Какво за бога правя?“ На хората това не им се случва, нали?

Томас весело се засмял.

— Ами! На мен със сигурност ми се случва, а аз не съм от най-разсеяните.

Сириус въздъхнал облекчено, но продължил:

— Има и още нещо. Понякога доста добре успявам да проследя мисълта си за по-продължителен период — тя върви напред, изкачва се, слиза, само че през цялото време умът ми души следата. И после

изведнъж откривам, че... сякаш времето се е променило и всичко е получило съвсем друго значение. Било е топло и слънчево, а е станало студено и влажно. Не, още по-лошо! Имало е лисица, а сега има, как да кажа — котка, някаква глупава крава или отвратителен тигър от зоологическата градина. Не, всичко си е както преди, но аз съм се променил. Страшно съм искал нещо, а вече не го искам. Изведнъж съм съвсем друг. Това също е обезпокояващо, нали?

— Не се тревожи, мило момче — успокоил го Томас. — Работата е там, че ти всъщност си доста сложна личност и в теб има противоречия, които не се поддават лесно на систематизиране.

Сириус отново започнал да ближе лапата си, но скоро спрял и казал:

— Значи наистина съм личност, а не само лабораторно животно?

— Разбира се — отвърнал Томас. — При това много приятна личност, както и отличен събеседник за личност като мен, всъщност моят най-добър събеседник, като се изключат един-двама колеги.

— И сигурно Елизабет — допълнил вместо него Сириус.

— Разбира се, но това е различно. Имах предвид мъжки разговор.

На това място Сириус се почесал по ухото и Томас вътрешно се засмял. Кучето казало:

— Тогава защо ме пращаш да уча нечовешки занаят, който ще ме дехуманизира?

— Скъпи ми Сириус — отвърнал малко разгорещено Томас, — вече говорихме но този въпрос, но нека сега се опитаме да го разрешим веднъж завинаги. Вярно е, че притежаваш първокласна човешка интелигентност, но ти не си човек, а куче. Безсмислено е да учиш човешки занаят, защото не може да го упражняваш. Изключително важно обаче е да вършиш някаква практическа работа, докато стане време да дойдеш при нас в Кеймбридж. Ти няма да бъдеш имитация на човек. Ти си супер-суперкуче. Животът на овчарско куче е много полезен за теб. Не забравяй, че си само на седемнайсет години. Има време. Ти се развиваш с темпа на Плакси, а не на Айдуол. Ако пораснеш много бързо, развитието ти скоро ще спре. Постой при овцете. Ще научиш много от тази работа, ако се стараеш да вникнеш в нея. Искаме, когато дойдеш в Кеймбридж, да знаеш как живее обикновеното куче.

Сириус си помислил: „Дявол да я вземе тази лаборатория!“, но на

Томас отвърнал:

— Аз се старая да вникна в работата. Ако искаш да знаеш, тя вече съвсем не е само кучешки труд. Пю ми възлага и много човешки задачи. Той знае, че съм различен от Айдуол. Само че... този вид работа, макар да е човешка, затъпява ума. А умът — това съм аз. Аз не съм човек, но не съм и куче. В основата си съм точно като теб. Имам кучешка обвивка, също както ти имаш човешка, но аз съм... — На това място Сириус замълчал, изгледал изпитателно Томас и после продължил: — Аз съм дух, също като тебе.

Томас изсумтял и миризмата му се променила — вкиснал се. После възприел тона на търпелив родител, поучаващ дете, което току-що е казало нещо „неприлично“ и попитал:

— Защо трябва да употребяваме тази глупава и безсмислена дума? И кой ти набива тези неща в главата?

Сириус не отговорил на последния въпрос. Вместо това казал:

— В мен има нещо много различно от кучешкото ми тяло. Ако и ти имаше кучешко, а не човешко тяло, щеше добре да разбереш това. Би било неизбежно. То е все едно някой да се мъчи да пише на шевна вместо на пишеща машина. Самият ти никога няма да си помислиш, че си шевна машина.

— Разбирам какво искаш да кажеш — отвърнал Томас, — но противоречието всъщност не е между твоя дух и кучешкото ти тяло. То е между кучешката част на тялото ти и свръхкучешката му част, която аз ти дадох.

Цяла минута двамата мълчали. После Сириус се прозял и усетил на езика си топлината на огъня.

— Това звучи толкова разумно. И все пак, въпреки че съм само на седемнайсет години и съм само едно куче, надушвам, че нещо не е точно така. Май не е кой знае колко по-близо до истината от приказките за „душата“, които дрънкат пасторите — например, преподобният Дейвис, когато дойде на гости и се опита да те привлече в лоното на методистката църква, а ти се помъчи да го спечелиш за каузата на научната истина. Помниш ли? Той забеляза, че се вглеждам в него с твърде голям интерес и каза, че му се виждам по-непредубеден от тебе и е жалко, дето Бог не ме е дарил с душа, та да бъде спасена.

Томас станал и тръгнал да си ляга. Като минал покрай Сириус го

погалил по ухото и казал:

— Е, накрая често се оказва, че човек почти винаги се заблуждава. Вероятно и двамата грешим.

Като слизал от канапето, Сириус изведнъж разбрал, че разговорът отново е тръгнал в друга посока и пак не са обсъдили бъдещето му.

— Едно е сигурно — казал той. — Моята работа не е само да се занимавам с овцете, или да бъда ту овчарско куче, ту суперлабораторно животно. Моята работа е духът.

Томас спрял.

— Е, добре — отвърнал тихо той — с уважение, но и с лека нотка на присмех, която не убегнала на Сириус. — Нека твоята работа да е духът. — Помълчал и добавил с добродушен сарказъм: — Трябва да те изпратим в духовна академия.

Сириус изръмжал от възмущение.

— Разбира се, че не искам старите религиозни глупости. Но не искам и новите научни глупости. Искам истината. — После, като усетил, че е казал нещо нередно, докоснал ръката на господаря си. — Страхувам се, че не се развивам по плана. Но ако наистина съм личност, така и трябва да бъде. Защо си ме направил, а не си направил и свят, в който да живея? Все едно Бог да създаде Адам без рай и без Ева. Мисля, че ще ми бъде ужасно трудно да бъда това, което съм.

Томас погалил кучето по главата. Двата се загледали в догарящата камина. Човекът казал на кучето:

— Моя е вината, че си повече от куче. Моята намеса е събудила в теб „духа“, както го наричаш. Ще направя за теб всичко, което е по силите ми, обещавам ти. А сега хайде да си лягаме.

Глава 7

Сириус-вълкът

Томас успял да склони Сириус да остане до края на годината при Пю, като с всякакви коварни средства го уверявал, че това ще бъде безценно „възпитание на духа“. Наистина било така. Сириус водел спартански, аскетичен живот с всички несгоди, които понасяли обикновените овчарски кучета. Понякога дните били изпълнени само с

усилен труд. Хората и кучетата се прибирали капнали от умора, вечеряли и си лягали. През други дни обаче за кучетата нямало никаква работа. Тогава Сириус се излежавал и се преструвал, че спи, но всъщност отчаяно мислел за хората и за себе си, мъчейки се да определи кое в тях е духът. Усилията му неизменно завършвали с неуспех.

Тъй като Пю вече разбирал доста неща за Сириус, Томас успял да издейства през последния срок кучето да има нещо като работен ден, да си ходи често до къщи, за да учи по малко. Думата „да учи“ естествено не била употребена, но Пю намигнал многозначително и се съгласил.

Обиколките из планината изморявали застаряващия уелсец и той прехвърлял все повече работа на Сириус. Поръчал при седларя две кошнички, които запасвал с ремъци на хълбоците на кучето. В тях слагал мазила, лекарства и превръзки. Сега Сириус можел да кръстосва местността и да лекува овцете без Пю. Тръгвал с Айдуол, който вече бил приел да му се подчинява и за един ден двамата обикаляли стадата. Вкарвали овцете в някоя планинска кошара и Сириус една по една ги преглеждал за кърлежи и паразити по копитата. Ако някое от животните било неспокойно или се хапело, това показвало, че има кърлежи. На Сириус, който притежавал много човешки качества, му било неприятно да маха паразитите със зъби и да почиства раните с език, но съзнавал, че някой трябва да свърши тази работа. И така, като следял овцете отблизо и лекувал навреме ранните симптоми, Сириус успял да намали до минимум броя на напредналите случаи, изискващи намесата на човешка ръка. Все пак било неизбежно, че някои заболели овце ще бъдат забелязани чак когато раните им силно се инфектират. Те трябвало да бъдат лекувани от човек. В много редки случаи Сириус се натъквал на овца, която лежала отпуснато, без да преживя и без да спи — тогава трябвало да доведе човек на помощ, иначе животното щяло да умре. Между другото, Пю слагал лекарствата и мазилата в кутийки с капачки, които Сириус отварял без затруднение.

Дошъл сезонът за стригане и трябвало да водят овцете на групи в долината. Вкарвали ги в кошарите и с тях се заемали няколко стригачи, които обслужвали целия район. Самата манипулация естествено била непостижима за Сириус. Нищо друго освен човешка ръка или някакво механично устройство не можело да раздели овцата от руното ѝ. Сириус стоял и гледал сръчните движения на стриганите с възхищение и тъга.

Човекът държал животното между коленете си, а то от време на време се съпротивлявало, най-често когато прищипвали кожата му и по белоснежните корени на вълната се появявали малки алени петънца. Но обикновено ножиците сваляли кожухчето на овцата на един път, сякаш я събличали. То падало на земята откъм мръсната външна част, а отвътре се показвала бялата като извара вълна. Накрая голото животно, което изведнъж добивало измършавял вид, се изправяло на крака и смутено блеело.

През последните месеци от престоя си при Пю Сириус се посветил изцяло на задълженията си във фермата, но живеел в състояние на потисната възбуда и вътрешен конфликт. С радост очаквал освобождението си, но без да иска съжалявал, че ще трябва да прекъсне работата си. Тя го увличала, а освен това изпитвал истинска обич към Пю. Струвало му се подло да го изостави. И макар че Кеймбридж обещавал нови изживявания и много контакти с хора, Сириус имал достатъчно въображение, за да осъзнае, че градският живот едва ли ще му допадне.

В съзнанието му се породил и друг, по-дълбок конфликт, който с времето започнал все повече да го безпокои. Това било неразрешимото противоречие в отношението му с господстващия биологичен вид на планетата. Сириус никога не престанал да чувства, че е едновременно диаметрално противоположен на човека и все пак същността им е еднаква. На този ранен етап той още не разбирал добре тревогата си и не можел ясно да види причините. Но аз като негов биограф трябва да обясня това още неопределено и до голяма степен неизказано страдание, да изразя положението му с яснота, която той самият по онова време далеч не бил постигнал. Хората били много, а той — единствен. Хората обитавали земята повече от милион години и вече я били завладели напълно. А той? Не стига, че самият той бил уникален продукт на човешкия гений, но и цялата кучешка раса била човешко творение. Единствено вълкът си оставал независим. Но вълците днес били само романтичен спомен от миналото и човекът нямал никакви сериозни основания да се страхува от тях. Малко по малко през тези хиляди години хората изградили своя чудесен начин на живот и достигнали върха на човешката цивилизация. Със завидно сръчните си ръце построили първия си подслон в гората, после колиби и селища, а

след това — солидните каменни къщи, градовете, влаковете. Благодарение на взаимодействието на ръцете и очите си създали безброй прецизни устройства, като се почне от микроскопа и се стигне до бойните кораби и самолетите. Открили толкова много неща — от електроните до галактиките. Написали милиони книги, които разчитали толкова лесно, сякаш са следа във влажно утро. А някои от тези книги и Сириус трябвало непременно да прочете, защото съдържаха истината или поне частица от нея. На противоположната страна стоял той, сам със своите несръчни лапи и несъвършено зрение и нямал шанс да постигне нищо достойно за ума, с който Томас го бил дарил. Всичко забележително, което притежавал, бил получил от човешкия род. Хората го научили на всичко, което знаел, колкото и малко да било то. Любовта му към изкуството, към мъдростта, към „хуманитарните науки“! Господи! Хуманитарни, разбира се, а не „бестиални“! За него нямало друга реална цел в живота освен да си остане смирен труженик — да отглежда овце или да следва предопределената му от Томас кариера на музеен експонат и десетокласен учен. За него не можело да има друга мъдрост освен човешката — толкова чужда на природата му. Също както не можело да има и друга любов освен мъчителното занимание да обича тези безкрайно чужди човешки същества. Или може би Томас все пак някой ден щял да създаде други екземпляри като него, за да има кого да обича? Но те щели да бъдат толкова млади!

Вярно било, че тъкмо хората със своите нежни, галещи пръсти и успокояващи гласове му показали какво е любовта. Неговата майка-машеха, към която се отнасял с пълно доверие и кучешко обожание, винаги го обичала като свое дете. Или все пак имало мъничка разлика, която нито тя, нито Плакси, а само той с острия си слух и нос, можел да долови. Тази разлика не го огорчавала. Тя всъщност била свързана не с любовта, а с животинските майчински инстинкти. И накрая Томас! Да, Томас му показал какво е любов, но от друга гледна точка — от гледната точка на интелигентното общуване „по мъжки“. Разбира се, Томас далеч повече обичал науката си. Вероятно бил способен да подложи творението си на всякакви мъчения — физически и духовни — в името на своята наука и работата си. Но и това било в реда на нещата. Самият Бог, ако Бог съществувал, сигурно също би постъпил така. А може би не? Както и да е, Сириус разбирал подобно отношение. И не

чрез Томас или Елизабет, а чрез Плакси той познал същността на любовта, дълбоката взаимна зависимост и споделеност. И все пак кой знае защо, най-често точно Плакси събуждала у него онова друго настроение, което го карало да се бунтува срещу човешкото господство.

Цяло лято Сириус много разсъждавал около връзката си с Плакси. Когато срокът свършил и те отново се срещнали, установил, че времето и различният им начин на живот са задълбочили пропастта помежду им. Все още имали нужда да са заедно и взаимно се привличали, но и постоянно се мъчели да се откъснат един от друг, за да водят своя различен живот. Наистина странна била връзката му с Плакси! Толкова различни били вродените им склонности, но толкова обединени били в общото си детство и първична душевност. Обаче сега се били отдалечили един от друг в такава степен, че приличали на звезди, които се срещат за миг в небето и после отлитат към противоположните полюси на космическото пространство. Затова пък как я обичал! И как я мразел, щом го обхванело другото настроение, без да престава да я обича!

Естествените миризми на Плакси не били така привлекателни за инстинктите му, както омайващият аромат на кучките. В природата, в джунглата, специфичната човешка миризма сигурно би му била не по-малко отвратителна от вонята на маймуните. Несъмнено ставало въпрос за изграден вкус, но той толкова отдавна и толкова дълбоко го бил превърнал в част от себе си, че любовта към нейния мирис вече била втора, по-истинска природа. Затова сега макар влудяващото сладко благоухание на някоя кучка понякога неудържимо да го откъсвало от Плакси, той неизменно се връщал при нея. Усещал безпогрешно, че тя винаги ще бъде център на неговия живот, както и той на нейния. Знаела го и тя. Все пак двамата неизбежно щели да поемат различни житейски пътища. Нямащо общо бъдеще за тях. А дори още тогава, колко отегчителни били ученическите ѝ истории, колко скучни неосъществените ѝ любовни увлечения! (Как по дяволите човешкият род бил успял да развие толкова смешно отношение към секса? И как го отвърщавало то!) А да не говорим за тези бездушни изкуствени парфюми, които тя започнала да употребява в извратеното си желание да прикрие здравата си — и за него станала прекрасна — естествена миризма!

Имало и моменти, когато естествената миризма на Плакси го изпълвала с отвращение. Тогава всички хора дразнели обонянието му, но най-много Плакси — неговата любима Плакси! Понякога, докато лежал на двора в очакване на заповед и гледал как старият петел опложда някоя избраница от своя харем, как Джейн се приготвя да тръгне за Долгели, облечена в най-новите си дрехи, как мисис Пю носи кофи с мляко за мандрата или пък някой от ратаите чисти кочината, Сириус усилено се мъчел да анализира чувствата си към хората и причините, поради които изпитвал ту възхищение, ту презрително възмущение. Съзнавал, че човешкият вид, който го бил създал (малко или повече за собствено удоволствие), общо взето се отнася доста добре към него. Индивидите, които познавал отблизо, винаги били мили към него. И все пак не можел да не негодува от сегашното си робско положение. Дори Пю, който бил съвсем почтен човек, всъщност разглеждал кучетата като вещи. Щом му пречели, ги прогонвал — винаги с присъщото му грубовато добродушие, но това все пак било дразнещо. Да не говорим за хората от селото! Много от тях зад гърба на Пю с необяснима злоба го удряли и ритали без всякаква причина. Отначало Сириус си мислел, че те са врагове на Пю или на Томас. Но не било така. Те изливали някаква натрупана омраза върху друго живо същество, просто защото то не можело да им отвърне. Повечето кучета били приучени да понасят смирено ударите и ритниците, но Сириус често изненадвал нападателите с бурната си съпротива.

Една от причините за зараждащата се в Сириус омраза към човешкия род се криела в обстоятелството, че хората, смятайки го за „обикновено животно“, често разкривали най-лошите си страни в негово присъствие. Когато били под погледа на себеподобните си, те спазвали общоприетите норми на поведение и се възмущавали, ако друг ги наруши. Но когато мислели, че никой не ги гледа, правели точно това, от което се възмущавали. Както може да се очаква, те си бъркали в носа (как се кикотел на гримасите им), пърдяли и така нататък. Обаче онова, което предизвиквало презрението му, било лицемерието им. Например мисис Пю, която бил виждал да облизва лъжицата вместо да я измие, възмутено се карала на дъщеря си за същото нещо. А ратаят Рис, който не пропускал да отиде на църква и бил голям пуритан по отношение на секса, често, ако наоколо нямало никой друг освен

Сириус, за да облекчи сексуалните си желания, правел неща, които не е прието да се описват на хартия. Не че Сириус намирал нещо лошо в това, но човешкото лицемерие го отвращавало.

Тази неискреност на господстващия биологичен вид, решил Сириус, била една от главните причини за внезапните пристъпи на гняв и физическа погнуса, които понякога го обхващали. В някои моменти човешката миризма се превръщала в непоносима воня. С течение на времето Сириус започнал да тълкува това отвращение като знак, че се събужда „вълчата му природа“, както я наричал. Изпаднел ли в такова настроение, изчезвал придобитият смисъл на миризмите, а естественото им въздействие го изпълвало с наслада и ужас. Ако бил вкъщи, бягал от неприятната миризма и отивал да прочисти ноздрите си с благоуханния въздух в планината. Обхващала го силна омраза към хората. Хвърлял се да поплува в потока, за да измие мръсотията или се въргял в ароматните кравешки изпражнения. След това се впускар в лов и грижливо избягвал всяка среща с хора поради необяснимото си усещане, че навсякъде го преследва човешката ръка. Най-често плячката му била някое зайче или с повече късмет и съобразителност — планински заек. Звукът на пречупващия се гръбнак, омекващата плът и кръвта, бликваща в устата му, го опиянявали като алкохол. Усещал как кръвта на жертвата пречиства духа му, как изхвърля от себе си човечеството с неговия ненаситен стремеж към пари и непрестанни игри с материалните неща, с живите същества и живите умове. По дяволите мъдростта, любовта и всички глупости на цивилизацията! Истинският живот бил да преследваш, да настигаш, да сграбчваш със зъби и да чуваш пронизителния писък, да разкъсваш плътта и костите. После да пиеш вода и да се излегни на слънце в усамотение и покой.

През последния месец при Пю Сириус се измъчвал от честата смяна на настроенията си. Понякога бил изцяло погълнат от грижите за овцете, друг път копнеел за интелектуален живот, а после усещал странното надигане на вълка в себе си.

Един ден, след като се погрижил за няколко овце, пострадали сериозно от кърлежи, острата миризма на лекарствата, с които ги намазал, продължила да го преследва. Това го влудявало. Защо трябвало да робува на тези тъпи преживни животни? Постепенно вълчето настроение го завладяло изцяло. Този следобед бил свободен и трябвало

да се прибере вкъщи да чете. Вместо това хукнал из хълмовете, докато стигнал една далечна „чужда“ овча пътека отвъд Арениг Фах — умалено копие на планината Тейбъл, която се издигала далече на изток. Помирисал полъха на вятъра и продължил да души, докато намерил следата, която търсел. Не минало много време и жертвата се изправила пред него — голям козел с величествена глава и набъбнал от мускули врат. Сириус спрял и вперил поглед в животното, което също застанало на едно място, душейки вятъра и ровейки земята с копита. Изведнъж кучето усетило човешкото, човечното пак да го завладява. Защо да убива това красиво създание? Но то било създание на човека и символизирило робското положение на овчарското куче. Сириус връхлетял върху козела, който посрещнал атаката му с наведена глава и го отхвърлил настрани. Последвала дълга битка. Ранил Сириус в плешката. Той обаче упорствал и продължил да атакува козела, докато накрая успял да го стисне за гърлото. Животното отчаяно се мъчело да се освободи, като го блъскало в земята и камъните, но Сириус не го пускал, помнейки битката си с Диол Дю. Съпротивата на козела започвала да отслабва, също както било станало с Диол Дю и накрая спряла. Сириус се отдръпнал и подвил опашка. Огледал се да види дали наоколо има хора. После погледнал мъртвия козел. Обзела го човешка мъка, ужас и отвращение. Но си спомнил, че е гладен и сподавил тези чувства. Разкъсал козината, забил зъби в топлата плът и се нахранил донасита. Накрая крадешком се отдалечил.

Имал голям късмет, че не го обвинили в това престъпление. Случило се така, че друго овчарско куче от близка ферма побесняло и убило няколко овце. Приписали и козела на него. Но когато вълчето настроение отминало и Сириус осъзнал пълния смисъл на постъпката си, заживял с ужаса, че ще бъде разкрит. Страхувал се, че раната на плешката ще го издаде. Надявал се да си помислят, че се е наранил на гвоздей, като е прескачал някоя ограда.

През останалата част от службата си при Пю Сириус се посветил изцяло на овцете, полагал необикновени грижи и се държал много добре с тях. Когато най-после Томас дошъл да го вземе, старият Пю ги изпратил с думите:

— Да, мистър Трелоун, той е прекрасно куче и не знам как ще се оправям без него. Това лято се грижеше за овцете като майка, толкова

внимателен беше с тях. Всички са в отлично здраве, защото той ги следваше неотлъчно и ги лекуваше преди още да са се появили признаците на болестта. Ако беше човек, мистър Трелоун, щях да накарам дъщеря си да се омъжи за него заради доброто на овцете. Но тя си е харесала едно двуного животно — продавач е в манифактурния магазин, а той не е наполовина толкова умен, колкото това куче, макар че го бива в работата му. Затова сега ще се наложи да потърся някой друг младеж за помощник, щом като мистър Брен настоява да си върви.

Пю погледнал Сириус с тъга и любов и продължил:

— Но моля ви, мистър Трелоун, когато се хванете да правите друг път куче като него, не забравяйте, че ръцете са не по-малко необходими от ума. Често ми се къса сърцето, като гледам как Брен се мъчи да прави със зъби нещата, които аз така лесно върша с тези мои непохватни лапи. Да, непременно трябва да дадете на следващото куче ръце, мистър Трелоун.

Когато Сириус се върнал вкъщи, вълчето настроение неочаквано го обзело по-силно отвсякога. При Пю обикновено бил зает с някаква работа и не му оставало много време за размисъл. Но вкъщи през онова лято бъдещето му изглеждало толкова несигурно и трябвало да го обсъдят, а и Плакси била там с познатото си въздействие върху него и все по-засилващото се отчуждение помежду им.

Още с тръгването си от Кар Блай Сириус подхванал тази тема.

— Първо имаш нужда от хубава почивка вкъщи — казал Томас предпазливо. — После си мислех да отидем на екскурзия с моя млад колега Макбейн в Езерната област, където ще видиш съвсем различен начин за отглеждане на овце. След това може да участваш в състезанията за овчарски кучета в Къмбърланд, та да поучудиш местните хора. Така ще стане време да дойдеш да живееш в лабораторията, за да започнем заедно важни физиологически и психологически експерименти. Всичко това ще ти бъде много интересно и естествено през цялото време ще трябва да ни сътрудничиш активно. По този начин ще научиш много неща. Малко по малко ще те подготвим да станеш научен работник и специалист по психология на животните. Ако всичко мине добре, с удоволствие ще публикуваме някои от трудовете ти. След това, разбира се, най-различни учени, посещаващи Кеймбридж, ще искат да се запознаят с теб. Така че ще

живееш много интересно. Ще предизвикаш голям интерес сред академичните среди. Искрено се надявам, че това няма да те главозамае и няма да се превърнеш в позьор.

Сириус не отвърнал нищо. След малко Томас продължил:

— О, да — когато можем да се лишим от теб, струва ми се, понякога би могъл пак да работиш по няколко седмици като овчарско куче — било при Пю, било другаде. След време сигурно ще приключим всички необходими изследвания с теб и тогава вероятно ще станеш постоянен член на катедрата.

— Разбирам — казал Сириус и не добавил нищо повече. През целия път размишлявал върху думите на Томас. Ден и нощ си мислел за това и за другите неща, които го тревожели. Едно от тях било, разбира се, отношенията му с Плакси. Скоро след като се върнала, получила съобщение, че е спечелила стипендия за университета в Кеймбридж. Между другото, щяла да учи английска литература. Желанието на Томас било Плакси да следва медицина, но тя все повече се насочвала към хуманитарните науки, като по този начин (според моята теория) утвърждавала независимостта си от баща си, от когото тайно се възхищавала. В Кеймбридж при изучаването на литературата се прилага научен подход и затова според мен с този избор Плакси едновременно доказала своята самостоятелност и останала вярна на бащините си морални принципи. Тя вложила много труд, за да се подготви за изпитите и сега искала да си почине, докато Сириус след тежката работа при Пю се канел да прекарва цялото си свободно време именно в интелектуални занимания. Плакси обаче била необикновено мълчалива и затворена в себе си. Както винаги, външно била мила и често излизала на разходка със Сириус. Но двамата не разговаряли и мълчанието, което тя сякаш не забелязвала, подтискало Сириус. Плакси като че ли не се вълнувала от неговите проблеми. Дори големият въпрос, свързан с неговото бъдеще, макар и често да го разпитвала, всъщност не я интересувал. Тя все по-малко говорела за училищния живот, защото това изисквало много обяснения. Затова през онова лято в Уелс разговорите им обикновено се въртели около семейството, местните събития и природните явления. Това били лесни и приятни теми, но Сириус чувствал, че така няма да стигнат доникъде.

Един ден, обхванат от душевни терзания, Сириус я попитал:

— Плакси, защo си така безразлична към мен? Толкова искам да сме щастливи заедно.

— Знам, че понякога се държа лошо с теб — отвърнала тя, — но в момента съм ужасно разстроена от нещо и не мога да говоря за друго.

— Кажи ми какво — помолил той.

— Не мога, много сложно е. Няма да разбереш. Пък и как би могъл. Няма нищо в твоя живот, с което да го сравниш. Не, извинявай, но някакси не мога да ти го кажа. Това е... нещо съвсем човешко.

Сириус се обидил не толкова от думите, колкото от леката нотка на превъзходство в гласа ѝ. Вълчето настроение, което се спотайвало в него през цялото време след разговора му с Томас, сега излязло на повърхността. Миризмата на жената до него изведнъж изгубила цялата си прелест и се превърнала в отблъскваща воня. Погледнал я крадешком — вместо лицето, което било за него най-скъпо на света, видял недодяланото, неокосмено лице на свръхмаймуната — на биологичния вид, който преди стотици хиляди години поробил прадедите му и ги превърнал в свои физически и духовни роби.

— Извинявай — казал той, — не исках да ти се натрапвам.

Стреснал се от гласа си, който прозвучал като ръмжене. Учудил се (и кой знае защо му станало неприятно), че тя не забелязала нищо. На връщане никой не проговорил през целия път. Като стигнали вкъщи, тя сложила ръка на главата му и казала:

— Извинявай.

— Няма защо, бих искал да мога да ти помогна — отвърнал той. Ръмженето все още било в гласа му, скрито под нежния тон. Тя не го доловила. От докосването ѝ по гърба му пробягали едновременно приятни и неприятни тръпки, защото това било ръката на неговата любима и същевременно на свръхмаймуната — неговия тиран.

На вратата му се повдигнало от отвращение при човешката миризма на къщата. Плакси влязла вътре. Копнеейки да възвърне близостта си с нея, той близнал ръката ѝ и в същия миг усетил за свой ужас, че отваря уста и оголва зъби, готов да я ухапе. Тя изчезнала в къщата. Той се обърнал и подушил чистия въздух.

Сириус прегазил безмилостно цветната леха, прескочил оградата и поел нагоре по хълма, като развявал гордо опашка.

През онази нощ Сириус не се прибрал. В това нямало нищо

особено и никои не се разтревожил. На другата нощ също не се появил. Томас прикрил безпокойството си, като привидно се ядосвал, че ще се провали заплануваната дълга разходка със Сириус на следващия ден. Третата вечер Сириус пак го нямало. Пю не го бил виждал, не се бил появявал нито в съседните ферми, нито в селото. Томас сега вече наистина се разтревожил, а Плакси, мислейки си за последната им среща, изпитвала угризения, че се е държала студено.

Цялото семейство тръгнало да го търси заедно с Айдуол и една друга суперовчарка, взета назаем за случая. Преди да тръгнат да търсят Сириус, дали на двете кучета да подушат коша, в който спял. Тъй като в района на фермите не го били виждали, изглеждало най-вероятно да е някъде из бластистата местност. Търсачите се пръснали в редица и потеглили.

Плакси намерила Сириус привечер. Заобикаляйки една скала, тя го видяла застанал над трупа на малко пони. Приближила се към него срещу вятъра и той не я усетил! Сириус ожесточено дърпал кожата от изпохапания врат, за да я отдели от плътта. Стремейки се да намери здрава опора, той бил забил крака дълбоко в калта. Опашката му била подвита под корема. Челюстите и гърдите му били покрити с кръв и целия бил изпоцапан с кал. Главата на понито лежала в голяма кална локва кръв. Навсякъде личели следи от жестока борба — хълбоците на понито били изподрани, а папратите и тревата наоколо — изпотъпкани.

За миг Плакси замръзнала от ужас при тази гледка. После извикала: „Сириус!“ Сириус пуснал жертвата си и се обърнал към нея, като облизвал кървавата си муцуна. Двамата се гледали очи в очи — тя виждала вълка, а той — бледото, голо, свръхмаймунско лице на вечния си тиран. Козината по гърба му настръхнала. Той оголил зъби. Единственият му поздрав било глухо ръмжене.

Въпреки уплахата и отвращението си, Плакси разбрала, че за да го спаси от гибел, трябва да прибегне към някаква отчаяна хитрост.

И в този момент (както ми разказваше после), за първи път осъзнала колко е силна връзката между тях.

— Сириус, мили! — извикала тя и тези думи я изненадали не по-малко отколкото него. — Какво ще стане сега с нас?

Плакси тръгнала към него, изпълнена с отчаяние, а обувките ѝ затъвали в калта. Ръмженето станало още по-заплашително, защото

звярът в него пазел плячката си. Ушите му се дръпнали назад. Зъбите му сега не били бели, а червени. Тя усетила, че краката ѝ се подгъват, но продължила да гази през калта към него и протегнала ръка да го погали по главата. При това движение видяла отблизо трупа и изведнъж повърнала. Когато първият пристъп отминал, тя се разплакала.

— Защо го направи? Нищо не разбирам. Сега ще искат да те убият.

Тя седнала на влажната земя и двамата не откъсвали поглед един от друг. Накрая той се обърнал към трупа и започнал да ръфа месото. Плакси изкрещяла, скочила и се опитала да го издърпа назад за нашияника. С рев той се хвърлил върху нея и я повалил. Огромното животно надвиснало над нея и Плакси усещала, че потъва в студената блатна вода. Дъхът му миришел на кръв.

В отчаяни ситуации някои хора имат дарбата да действат по единствения правилен начин. Плакси е от тях.

— Мили мой — казала тя, — ти не си див звяр, ти си Сириус. Ти всъщност не искаш да ми сториш зло. Ти ме обичаш, знаеш, че ме обичаш. Аз съм твоята Плакси.

Той спрял да ръмжи. След малко изскимтял и леко я целунал по бузата. Тя започнала да го гали по врата.

— Горкичкият ми, сигурно си полудял — казала тя, после се изправила и добавила: — Хайде, дай те поизчистя малко. Защо трябваше да правиш това? Защо трябваше да избягаш от нас? Толкова ужасно ли се държах с теб онзи ден?

Той не продумвал и стоял безучастно с все още подвита опашка. Плакси изчистила кръвта, колкото можала, целунала го по челото, изправила се и се приближила до понито.

— Горкото — казала тя. — Прилича на нашата Поли, която яздехме с Джайлс, като бяхме малки. Помниш ли как я целуваше по носа и почти падаше по гръб?

Той изведнъж проскимтял жално. Без да откъсва поглед от понито, тя добавила с друг тон:

— Ако го оставим така и го намерят, няма да се успокоят преди да те заловят и какво ще стане тогава? Да можехме да го скрием в тресавището! Най-добре да се приберем и да кажем на Томас.

По дългия път за вкъщи тя се помъчила да накара Сириус да ѝ разкаже всичко и изведнъж осъзнала, че той не е продумал откакто го е

намерила.

— Кажи ми, кажи ми! — молела го тя. — Кажи поне една дума. Какво ти е?

Накрая той проговорил.

— Ти не би разбрала. Няма нищо в твоя живот, с което да го сравниш. Това е... нещо съвсем кучешко.

Повторил нейните думи, което я притеснило и изплашило.

— Извинявай много — казала тя, — държах се ужасно.

— Не си виновна ти — казал той. — И без това бях започнал да подивявам.

Другите вече се били прибрали. Посрещнали Сириус радостно, но и разтревожено. Той се държал студено. Не пожелал да вечеря и си легнал. Плакси веднага разказала всичко на Томас, който отначало се ядосал, а после я слушал с все по-голям интерес, въпреки тревогата си от надвисналата над Сириус опасност. На другия ден намерил собственика на понито и му разказал всичко, като приписал убийството на „нова необучена експериментална суперовчарка“. Платил му двойно.

Случаят с понито бил повратна точка в живота на Сириус. Благодарение на него отношенията му с Плакси се изяснили, а Томас осъзнал, че кучето изпитва сериозни вътрешни противоречия и трябва да се погрижи за него.

След няколко дена Плакси и Сириус установили, че общуват по-непринудено отколкото от много месеци насам. Тя му разказала какво било „човешкото“ нещо, което криела от него. Не мога да предам подробностите от уважение към Плакси, а те и без това не са свързани с темата на настоящия разказ. Ще е достатъчно да спомена, че Плакси имала връзка с някакъв младеж, към когото изпитвала силно сексуално влечение, но не особено голям респект. При тези обстоятелства според нея не било подходящо да се доверява тъкмо на Сириус поради необременената от никакъв срам свобода в неговия сексуален живот. Но случаят с понито станал причина да осъзнае по-ясно колко важна била близостта им и за двамата. Тя била готова да направи всичко, за да възстанови взаимното доверие. Сириус на свой ред ѝ разказал за противоречията, които го разкъсвали, за редуващите се настроения на уважение и омраза към човечеството.

— Ти, например, понякога си най-скъпото ми нещо на този свят —

казал той, — а понякога — само ужасна маймуна, която ме държи в подчинение.

— А ти понякога си само опитното куче на баща ми — отвърнала веднага тя, — с което кой знае защо съм свързана и за което нося отговорност единствено заради баща ми, но понякога си Сириус — тази част от Сириус-Плакси, която обичам.

По едва доловимата промяна в уханието й Сириус усетил топлотата на чувствата й много по-добре, отколкото по думите или дори по свенливо-откровения тон на гласа й.

Томас изнесъл дълга лекция на Сириус каква лудост е да се убиват понита, но тя постепенно преминала в обсъждане на причините за появата на вълчето настроение. В най-критичния момент от този разговор, Сириус извикал:

— Ако не ми помогнеш да бъда такъв, какъвто съм, ще ме принудиш да се превърна в имитация на вълк.

— А какъв трябва да бъдеш, за да си такъв, какъвто си? — попитал Томас.

— Още не знам — отвърнал Сириус след дълга пауза. — Но трябва да разбера. Трябва да ми помогнеш да видя света. Няма да видя много, ако стоя ту при овцете, ту в лабораторията. Мисля, че трябва да дам собствения си активен принос към... човешкото познание. Не мога да си остана пасивен материал за експерименти или в най-добрия случай десетокласен научен работник. Има нещо, което трябва да изясня за самия себе си и когато постигна това, трябва по някакъв начин да го предам на хората.

Томас лекичко подсвирнал:

— По думите ти разбирам, че искаш да станеш нещо като кучешки месия за човечеството!

Сириус помръднал неспокойно и отвърнал:

— Не, не съм толкова глупав. Аз не се чувствам по-издигнат, далече съм от тази мисъл. Но... моята гледна точка е съвсем различна от човешката и все пак в основата си е една и съща. Създавайки ме, ти си направил нещо, което вижда човека извън самия него — аз мога да му кажа как изглежда отстрани.

Томас замълчал, размишлявайки върху тези думи.

— Има и друго — продължил Сириус след кратка пауза. — Когато

почувствам, че не мога да постигна истинската си същност или ми пречат да го сторя, цялото човечество започва да ми мирише лошо и направо подивявам. Причернява ми. Не знам защо, но е така.

Сега вече Томас напълно разбрал, че отношението му към Сириус е твърде опростено. Той се заел да поправи това. На другия ден двамата с Елизабет обсъдили всичко.

— Какъв глупак съм бил — казал й той, — да не предвидя тези психологически проблеми! Досега не съзнавах истински, че ако експериментът се провали, не мога просто да измия ръце и да започна отначало — също както хирургът не може просто да измие ръце, ако операцията излезе несполучлива. Чувствам се така, както сигурно се е чувствал Господ, когато Адам е съгрешил — изпитвам морална отговорност. Най-лошото е, че макар моралната отговорност да е само субективно чувство, не мога да я пренебрегна.

След дълъг разговор Елизабет и Томас съставили нова програма за Сириус. Той щял да отиде в лабораторията, както било планирано, но също така Елизабет трябвало „да го поразведе насам-натам, за да започне да разбира смисъла на този откачен човешки свят“. Щял да я придружава като нейно куче, да се запознае с приятелките й в Кеймбридж и другаде, да слуша какво си говорят. Трябвало да му помогне, доколкото е възможно, да види най-различни места — бедните квартали, фабриките, пристанището, музеите, концертните зали. Това щяло да става, когато не е зает в лабораторията. Томас щял да се погрижи кучето да извлече истинска полза от възможностите, които предоставя Кеймбридж като образователен център. Щял да състави учебна програма и да му носи книги от библиотеката. По този начин сигурно щял да разбере по-ясно какво иска да постигне в живота си.

Томас обяснил новия план на Сириус и завършил с едно предупреждение. Когато излизал с Елизабет, трябвало много да внимава да не се издава и да се държи като куче. Никой не трябвало да го заподозре, че може да говори — никой друг освен онези хора от лабораторията, които щели да знаят истината.

— Но защо? — възразил Сириус. — Не е ли време да престана да се крия? Не мога вечно да се преструвам.

Томас настоявал, че още не е дошло време да разкрият тайната.

— Трябва да си извоюваш име в научния свят преди светът на

бизнеса да успее да се домогне до теб. Иначе някой безскрупулен мошеник, готов на всичко, ще иска да те отвлече, да те закара в чужбина и да те излага на показ за пари. Тогава наистина ще си останеш роб за цял живот.

— Нека само се опитат — изсумтял Сириус.

Томас посочил, че много лесно могат да го упоят с хлорформ и да го отвлекат.

— Не смятай, че фантазирам — добавил Томас. — Вече има хора, които са по следите ти. Време е да те предупредя за това. Вчера идваха двама от града и питаха как могат да си купят суперовчарка. Отпратих ги, защото не ми харесаха. Казах им, че нямам готово животно. Те споменаха, че видели едно куче да пуска писмо в Траусвинит — всъщност, видели са теб. Питаха дали не те продавам. Предложиха ми 30, 40 и накрая стигнаха до 250 лири. Това е фантастична цена за суперовчарка, затова ги заподозрях. Е, тези хора се разхождат в околността оттогава насам, затова внимавай. И помни — хлороформ.

След няколко седмици, когато Сириус вече почти бил забравил тази история, наистина направили опит да го отвлекат. Връщал се от лов по обичайния си маршрут, който минавал през дупка в оградата на стотина метра от къщата. Тъкмо щял да скочи през дупката, когато доловил особена миризма. Била сладникава и остра. Сетил се за хлороформа и спрял. За нещастие на нападателите му, на връщане Сириус бил налегнат от мрачни мисли. Разсъждавал върху подчиненото си положение спрямо човешката раса и затова бил настроен отмъстително. Скочил през дупката и се нахвърлил върху двамата мъже, които го дебнели в засада. Те не очаквали кучето да се появи изневиделица като снаряд, изстрелян от оръдие и отгоре на това да експлодира при удара. Сириус повалил и двамата, а в последвалата битка захапал единия за гърлото преди другият да успее да го упои. Задушаващата миризма го принудила да пусне първия и да нападне другия. Номер едно обаче временно бил изваден от играта, така че Сириус трябвало да се разправя само с номер две и с хлороформа. Вкусът на човешка кръв или по-скоро представата за вкуса ѝ събудила вълчето настроение у Сириус. Той се превърнал в животно, което се бори с естествения си биологичен враг. Човекът се помъчил да притисне парцала с хлороформ към муцуната му, но макар да вдъхнал няколко

пъти, Сириус успял да избегне пълното му въздействие. В това време Томас, който бил в градината, дочул шума от сражението. Той се изкачил на хълма и се развикал. Раненият успял да се изправи и се мъчел да помогне на приятеля си, но щом видял Томас, побегнал. Другият упоил Сириус с хлороформа в достатъчна степен, за да го направи безопасен, но и той скочил на крака, като чул гласа на Томас. По лицето му се стичала кръв и той си плюл на петите, като оставил кучето, което вече било почти упоено и не можело да ги преследва. Двамата стигнали до черния път, където били паркирали колата си и потеглили толкова бързо, колкото позволявали дупките. Томас не направил опит да тръгне след тях. Вместо това отишъл при Сириус и сграбчил нашийника му, да не би кучето да се съвземе и да хукне след нападателите си.

Скоро след инцидента Томас и Сириус заминали с кола за Езерната област на планираната екскурзия с младия му колега Макбейн. Главната цел на Томас била да запознае Макбейн със Сириус и особено да му даде възможност да се научи да разбира говора на кучето преди да започне работа с него в лабораторията. Между другото, Сириус успял да види как действат северните овчарски кучета. Тримата посетили едно прочуто състезание за овчарки. Макбейн убедил Томас да запише Сириус като участник. Сириус вече няколко пъти се представял блестящо на състезания в Уелс, докато бил при Пю, но Томас нямал никаква представа за изискванията. Както за съдиите, така и за зрителите много бързо станало ясно, че господарят на кучето не разбира нищо от овце, но то било най-блестящо от всички. Колкото и нескопосни команди да давал Томас, Сириус не му обръщал внимание и изпълнявал необходимото действие с изключително умение. Накрая се разчуло, че Томас е прочутият създател на суперовчарки. Той получил много предложения за Сириус, но отхвърлил всички с насмешка. Купувачите трябвало да се задоволят с това да бъдат включени в списъка на чакащите.

Глава 8

Сириус в Кеймбридж

Когато свършила ваканцията, Томас завел Сириус в Кеймбридж. За кучето-вундеркинд била приготвена специална стая в сградата на лабораторията, близо до кабинета на самия Томас. Той го представил поотделно на всеки от старшите сътрудници — условието било да пазят тайна и на публично място да се държат към него като към обикновена суперовчарка.

Сириус отначало бил много щастлив в Кеймбридж. Динамичният живот в града и университета, макар и доста смущаващ, му се отразил благоприятно. През първите няколко дни дълго обикалял из улиците и наблюдавал хората и кучетата. Учудил се колко пренаселено е с кучета и какво голямо разнообразие на породи има. Струвало му се невероятно, че господстващият вид отглежда толкова много екземпляри от подчинените му видове, които живеят в пълно безделие, защото нито едно от тези разглезени същества нямало никакво друго предназначение, освен да служи за жива играчка за собственика си. Физически почти всички били в добро състояние, като се изключи общата склонност към затлъстяване, която в някои случаи придобивала грозни размери. Психически обаче те били нездрави. А и как би могло да бъде иначе? Не правели нищо друго освен да чакат яденето си, да дремят от отегчение, да придружават господарите и господарките си на малки разходки, да се душат едно друго и да участват в простия ритуал около електрическите стълбове и вратите. В сексуално отношение всички били незадоволени, защото кучките били не само малко на брой, но и ревниво пазени от собствениците си. Ако нямали подчовешка интелигентност, те вероятно до едно щели да бъдат невротизици — спасявала ги само глупостта им.

Самият Сириус често трябвало да се държи като тези нисши същества. Елизабет го водела на гости при приятелите си и той разрешавал да го гаят, да му се присмиват или да го хвалят, че е толкова „ужасно интелигентен“, понеже „дава лапа“ или затваря вратата. После компанията напълно забравяла за него, а той се изтягал на пода и привидно скучаел, но всъщност слушал всяка дума и се мъчел да следи разговорите за литература и живопис, а понякога дори крадешком хвърлял поглед към графиката или статуетката, която компанията обсъждала.

Елизабет полагала всички усилия Сириус да получи добра

представа за живота в университетския град. За нея станало нещо като забавление непрекъснато да измисля начини да го заведе на някакво събиране или концерт. След простия природен живот в овцефермата, излишествата от човешка енергия, въплътена в Кеймбридж, го изпълвали със страхопочитание. Всички тези огромни, изящно украсени сгради били издигнати камък по камък, век след век от ловките човешки ръце. Всички тези стоки по витрините били изработени с човешки машини и транспортирани с човешки влакове, автомобили и кораби от най-различни земи, населени с хора. Може би най-силно впечатление в неговото невинно съзнание оставила голямата библиотека, където Елизабет успяла да го вкара след дълги машинации. Хилядите книги по стените по-силно от всичко друго го накарали да осъзнае колко необятна и невероятно сложна е историята на човешката мисъл. Сириус стоял безмълвен пред всичко това с провиснала от страхопочитание опашка. Тогава още бил много наивен и не съзнавал колко незначителни били повечето тонове пред него. Мислел, че всички са изпълнени с дълбок смисъл. А наивната му вяра, че за да стигне до мъдростта, трябва с несъвършеното си зрение да прочете всички тези милиони печатни редове, го изпълвала с отчаяние.

Томас решил, че е настъпил моментът, в който вече може да разкрие тайната за способностите на Сириус пред грижливо подбрана група хора. Престрашил се да покани няколко свои приятели от академичните среди да се запознаят с кучето и да си съставят мнение за възможностите му при условие, че истината засега няма да бъде публикувана. Все още бил убеден, че широката публика не трябва да научи за съществуването на Сириус — опасявал се, че жадните за сензация търговски интереси биха могли да оказат натиск върху изследванията и да ги осуетят.

Уредил срещи на Сириус с видни личности от университета, предимно зоолози, биохимици и биолози с различни специалности, но също и психолози, философи и филолози, за които представлявала интерес способността на кучето да говори. Прибавил и няколко подбрани хирурзи, художници, скулптори и писатели — негови лични приятели. Обикновено Томас канел тези хора на обяд и разказвал на гостите за експериментите си и успешната суперпорода овчарско куче. После ги въвеждал в по-смелите си изследвания и им съобщавал, че

Сириус „вероятно не отстъпва по интелигентност на повечето студенти в университета“. Като свършил обядът, компанията се настанявала в креслата, Томас поглеждал часовника си и казал:

— Предупредил съм го, че ще сме готови към два часа. Всеки момент ще дойде.

Тогава вратата се отваряла и необикновеното животно наперено влизало в стаята. Не му липсвала величествена осанка — високо и стройно като тигър, с намек за лъвска грива, кучето заставало и оглеждало компанията. Томас се изправял на крака и тържествено, един по един, му представял гостите си:

— Професор Стоун — антрополог, доктор Джеймс Крофърд — ректор на този и този колеж... — и така нататък.

Гостите обикновено много се притеснявали, не знаели как да се държат и често подозирали, че Томас им е скроил някакъв номер. Понякога не помръдвали от мястото си, друг път доста стеснително ставали да поздравят Сириус, сякаш той е някаква много видна персона. Сириус поглеждал уверено в очите всекиго от гостите и поздравявал с деликатно помахване на рунтавата си опашка. След това заемал полагащото му се централно място — най-често сядал на задни крака на килимчето пред камината.

— Е, първо сигурно бихте искали да се уверите, че Сириус наистина разбира английски, затова помолете го за някаква услуга.

Често всички толкова се вцепенявали от необичайната ситуация, че им трябвало най-малко половин минута да измислят нещо подходящо. Накрая някой карал кучето да донесе възглавница или книга, което то естествено веднага правело. После Томас започвал да разговаря със Сириус, а гостите напрегнато слушали странната кучешка реч и не разбирали нито дума. Сириус произнасял няколко думи много бавно, а Томас превеждал. Завързвал се общ разговор, при който гостите обикновено задавали въпроси на кучето и получавали отговор чрез Томас. Сириус също им задавал въпроси и понякога ги питал такива неща, които Томас очевидно не желаел да преведе. Гостите получавали твърдо убеждение, че са се запознали със силна и независима личност.

Така и самият Сириус постепенно достигнал известни заключения за тези видни представители на господстващия биологичен вид. Една тяхна особеност силно го обърквала. Ставало въпрос за много

съществено нещо, което те самите като че ли не осъзнавали. Всички до един подценявали ръцете си и не ги смятали за особено важни. Повечето, всъщност всички освен хирурзите, скулпторите, художниците и учените, били безнадеждно несръчни и съвсем не се срамували от това. Дори онези, чиято работа изисквала сръчност — хирурзите, скулпторите и прочее — често били загубили по-общите си умения, онази многостранна способност да си служат с ръцете, благодарение на която техният биологичен вид бил възтържествувал. Общо взето, те били безпомощни същества. Ръцете за тях били високоспециализирани инструменти, нещо като крилете на птиците или плавниците на тюлените — идеални за определено действие, но не и с универсално предназначение. Онези, които пристигали на велосипед, никога не си поправяли сами спуканите гуми. Те не можели да зашият сами копчетата си и да закърпят чорапите си. Освен това, дори и най-специализираните „гении на ръката“ в известна степен били заразени от всеобщото презрение към „физическия труд“, създадено от средната класа, за да извини мързела си. Що се отнасяло до писателите, академиците, адвокатите, политиците, липсата на сръчност и презрението им към обикновения ръчен труд били удивителни. Писателите не можели дори да пишат както трябва. Те се задоволявали с по-лесния начин да удрят клавишите на пишещата машина или просто диктували. Сириус научил, че в древен Китай учените оставяли ноктите си да израснат фантастично дълги, за да демонстрират пред всички, че не се занимават с физическа работа. Какво невероятно прахосничество на милиони умели ръце! Как презирал тези назадничави хора, затова че омаловажавали и причинявали атрофията на най-забележителния човешки орган, истинския инструмент на сътворението, а освен това заразявали с презрението си към труда и самите физически труженици, върху чиито практически умения се граждала цялата постройка на цивилизацията! Занаятчиите всъщност искали синовете им „да се издигнат в обществото“ до класата на „служителите с черни костюми“. Какво само не би постигнал Сириус, стига да имал чифт непохватни маймунски или дори най-несръчните човешки ръце — тази най-презряна от хората част на тялото.

Първите няколко седмици в Кеймбридж били наистина прекрасни за Сириус. Всяка сутрин в лабораторията правели някакъв опит, в който

той активно участвал. Понякога изучавали моторните и сенсорните, а друг път ендокринните му реакции спрямо емоционални стимули, после интелигентността му и тъй нататък. Правели рентгенови снимки на черепа му, записвали говора му на грамофонни плочи. С помощта на психолог той самият планирал да напише монография върху опита си в областта на обонянето и друга за способността си да улавя промените в характера и емоциите на човека по миризмата и тона на гласа. Психолози и музиканти изследвали музикалната му дарба. Половият му живот също трябвало да бъде документиран.

Наред с цялата тази строго научна работа, в която Сириус помагал на изследователите си, той възнамерявал да напише съвсем сам две популярни книги. Едната трябвало да се нарича „Електрическият стълб — изследване на обществения живот на домашното куче“. Началният пасаж е интересен поради светлината, която хвърля върху темперамента на Сириус. „При човека социалното взаимодействие е насочено главно към приемане на течности от организма, докато при домашното куче и в по-малка степен сред всички диви кучешки видове, действието, носещо най-голямо социално значение, е изхвърлянето на течности. Фокусните точки на обществения живот за човека са кръчмата, бистрот, бирхалето, а за кучето — дървото, вратата и най-вече електрическият стълб. За човека най-мощните стимули на стадния инстинкт са ароматите на алкохолните напитки, за кучетата — безкрайно разнообразните мирисми на урината“. Другият си проект — „Отвъд електрическият стълб“ — Сириус пазел в пълна тайна. Книгата щяла да бъде автобиографична и да изразява житейската му философия. Тези трудове останали незавършени — втората книга дори не била започната, но бележките, които Сириус бе нахвърлял, се оказаха изключително полезни за мен, докато пишех биографията му. Те разкриват ум, съчетаващ смехотворна наивност в някои отношения със забележителна проникателност в други, нещо повече — ум, който като че ли се люшка между тромава, пропита със самосъжаление сериозност и насмешлива обективност и самоирония.

За Сириус било много приятно, но и много нездравословно, че е център на толкова голям интерес. Неизбежно се питал дали мисията му не се състои само в това да бъде единствен по рода си субект и да позволява на човечеството почтително да го изследва. Той вече далеч не

изпитвал смирението, което го обзело при първото посещение в библиотеката, а развил високо мнение за себе си. С нарастването на известността му все повече хора искали да се запознаят с него. Томас получавал многобройни покани извън кръга на посветените — от хора, до които очевидно били стигнали неясни слухове за кучето-човек. Когато Сириус излизал на улицата, минувачите често втренчвали поглед в него и си шушукали. Томас никак не искал Сириус да излиза сам, защото се страхувал, че може да го отвлекат. Обезпокоеният физиолог дори си позволил да намекне, че ако скъпоценният му питомник не приеме да излиза само с придружител, ще му забрани да напуска лабораторията. Тази заплаха вбесила Сириус и Томас осъзнал, че ако я изпълни, безвъзвратно ще изгуби доброволното му сътрудничество. Примирил се и наел детектив, който следял кучето на велосипед. Сириус се отнасял към детектива с добродушно презрение.

— Този човек с раздрънканото си колело е като стара тенекия, вързана за опашката ми — казал Сириус и оттогава винаги го наричал „Старата тенекия“. Играта да се изплъзне на Старата тенекия или да го постави в неудобно положение се превърнала в основното му забавление извън къщи.

Противно на първоначалното си намерение Сириус прекарал целия есенен семестър в Кеймбридж. Макар че изпитвал силна носталгия по природата, почти непрекъснато главоболие и неразположеност, животът в Кеймбридж го завладял със своите прелести. Наистина няколко пъти споменал на Томас, че е време да замине за някъде, но Томас не желал да прекъсва изследванията, пък и самият Сириус се чувствал твърде удобно, за да настоява.

Неусетно дошла коледната ваканция и заедно с Томас, Елизабет и Плакси, Сириус се върнал в Уелс. Щом се озовал в планината, разбрал, че е в отчайващо лоша физическа форма и предприел дълги ловни походи за възстановяването си.

През пролетния семестър Сириус не се чувствал така щастлив. Блясъкът на Кеймбридж започнал да избледнява и кучето все повече се безпокояло за бъдещето си, още повече, че университетският град имал въздействието на привикващ наркотик. Той вече не му доставял голямо удоволствие и все пак така бил влязъл в кръвта му, че Сириус не можел да се откаже от него. Когато пристигнал в Кеймбридж, Сириус имал

отлична стойка и мускулатура, сякаш бил излязъл от анатомичен атлас. Изнежващият, заседнал живот и честото ходене на гости, където постоянно го черпели с лакомства, се отразили зле на стройната му фигура и той постепенно се покрил с тлъстини. Веднъж срещнал Плакси на улицата и тя възкликнала:

— Господи! Станал си дебел и самодоволен и се мъкнеш като пекинез!

Тази забележка дълбоко го разстроила.

Успоредно с физическия упадък сякаш настъпил и не така лесно забележим духовен упадък. Сириус се поддад на изкушението и възприел ролята на суперлюбимец в съчетание със суперлабораторно животно. Ставал все по-капризен и егоцентричен. Сигнало се до сериозен сблъсък с Макбейн, асистента на Томас. Макбейн подготвил апаратура за прецизно изследване на обонянието му. Сириус обаче заявил, че не е в настроение за такава изморителна работа, че носът му е възпален и не трябва да го дразни. Макбейн посочил, че ако Сириус откаже, цялото време, което е вложил в подготовка, ще отиде на вятъра. Сириус изпаднал в истерия и изскимтял, че носът му е по-важен от времето на Макбейн.

— Боже Господи! — възкликнал Макбейн. — Ти май си роден за примадона!

Томас бил изненадан и доволен от начина, по който Сириус се приспособил към своя нов живот. По всичко изглеждало, че кучето е надживяло романтичните си копнежи и ще се примири да си остане постоянна собственост на Лабораторията. Обаче през втория семестър Сириус, макар и външно все още да вършел с удоволствие работата си, изпитвал дълбок вътрешен смут и недоволство. Не за този удобен и пълен със суета живот бил „предназначен“ той! Липсата на физически упражнения му причинявала страдание. Направил опити да тича по няколко мили край реката, но това му се сторило много досадно. Потискало го и неизменното присъствие на детектива с колелото, който го следвал по петите. Не успял да си наложи да тича всеки ден, поради което страдал от хроничен запек и винаги бил в лошо настроение. Изпитвал все по-силна носталгия към планината, към мъглите и сочната миризма на овцете, свързана в съзнанието му с усилен труд и просто удовлетворение от работата. Спомнял си с обич за Пю и си мислел

колко по-истински човек е той от всички тези професори и техните жени.

Неясно съзнавал и моралния си упадък. Все по-трудно му било да свърши нещо, ако не му било приятно. Не че бил неспособен да напряга ума си — той продължавал да върши съвестно и точно интелектуалната си работа. Само че тя му била приятна. Не можел обаче да надвие егоизма си. Често губел най-елементарни задръжки. Възникнал например проблемът с кучките. Малкото, които срещал по улиците на Кеймбридж, така или иначе били твърде дребни за него. Освен това ги къпели с някакъв шампоан, който убивал прекрасната им естествена миризма и карал потенциалния ухажор да ги мисли за зловонни вещици. Сириус уверявал Томас, че след като няма истинска възможност за полови контакти в Кеймбридж, се налага да му водят кучки. Не можело да се очаква от едно енергично младо куче при такива лишения да запази душевното си равновесие. Започнали редовно да му намират привлекателни млади дами. Едно след друго тези същества пристигали в квартирата на Сириус и всичко това се разглеждало като част от продължителните и сложни изследвания, в които сам той бил участник. Между другото лабораторията направила химически анализ на миризмата, от която се възбуждал Сириус, затова с голям успех му избирали подходящи партньорки. Но вместо да се уталожат, апетитът му нараствал. Водели му някоя млада кучка почти всеки ден, но той все бил незадоволен. Ставал все по-похотлив и по-капризен. Томас го убеждавал, че трябва да се контролира, защото иначе ще изразходва цялата си духовна енергия. Сириус му обещал, но не изпълнил обещанието си. Отгоре на всичко започнал да проявява и нотки на садизъм. Веднъж настанала голяма суматоха, тъй като в разгара на любовната игра Сириус забил зъби във врата на кучката.

Този инцидент вероятно го изплашил, защото оттогава се променил. Ужасили го тъмните сили, които се надигали вътре в него и управлявали поведението му, затова положил отчаяни усилия да се овладее. Решил веднага да се махне от Кеймбридж, да се върне в Уелс и да прекара известно време с овцете. Томас неохотно се съгласил, че ще е по-добре, но посочил, че в такова физическо състояние Сириус едва ли ще се справи с работата на овчарско куче и трябва да прекара поне три-четири седмици в усилените тренировки. Това било самата истина.

Томас обещал, че ще помоли Пю да приеме Сириус за един месец като квартирант срещу заплащане. Дълго обсъждали плана, но Сириус кой знае защо не могъл да се примири с такъв унизителен компромис. Поради липса на по-добри перспективи, той просто останал в Кеймбридж до края на семестъра. Последвала Великденската ваканция в Уелс. Сириус изцяло я посветил на физически упражнения, готвейки се да работи като овчарско куче в Къмбърланд. За съжаление никой не успял да му уреди нищо подходящо, очарованието на Кеймбридж надделяло и Сириус се върнал с Томас за летния семестър.

В познатата обстановка старият начин на живот се оказал пагубно лек. Работата в лабораторията, срещите с приятелите на Томас от академичните среди, доста безсистемното четене на биологична, философска и друга научна литература, писането на бележки за „Електрическият стълб“ и „Отвъд електрическия стълб“, ходенето на гости, където професорските жени го третирали като знаменитост, поредицата кучки — всичко това се отразило неблагоприятно на здравето и характера му. Сириус все по-често се държал като примадона. Ставал все по-егоцентричен и надут. Но през цялото време дълбоко в сърцето си се чувствал все по-объркан и непотребен, все по-зависим от волята на човека.

Накрая, когато открил, че пак го обземат садистични нагони, той обезумял от ужас, събрал всичките си вътрешни сили и се опитал да се възстанови. Наложил си строга самодисциплина и аскетичен режим. Отказал се от кучките. Намалил яденето наполовина. Понякога гладувал и се молел на „боговете, все едно как се казват“. Правел физически упражнения. Най-съвестно сътрудничел във всички лабораторни изследвания. Отново се заел с литературните си занимания, защото вече бил изоставил дори и писането, единственото нещо от доста време насам, което активно го интересувало.

Известно време той наистина водил по-аскетичен живот, прекъсван от краткотрайни изблици на невъздържаност, когато давал воля на апетитите си. Но решимостта му бързо започнала да отстъпва и той неусетно се върнал към стария начин на живот. Изпитвал ужас и отчаяна самота сред оживеното общество, в което се движел. Почувствал силна нужда от Плакси и ѝ изпратил бележка с молба да дойде при него и да направят заедно дълга разходка.

Плакси с радост приела поканата, но прекараният с нея ден бил неуспешен. Естествено тя била погълната от университетския живот. В известен смисъл Сириус принадлежал към същия университет, но изживяванията им не съвпадали. Лекциите, есетата, събиранията, танците и преди всичко новите ѝ приятелства запълвали съзнанието ѝ с неща, които били чужди за Сириус. Отначало разговорът вървял леко и приятно, но по-дълбока близост между двамата не се получила. Няколко пъти Сириус отварял уста да излее мъката си, но му се струвало глупаво да ѝ каже направо онова, което всъщност искал: „О, Плакси, помогни ми, аз пропадам!“ Освен това с напредването на деня Сириус доловил лека промяна в миризмата ѝ и започнал да подозира, че тя подсъзнателно се настройва враждебно към него. При разказа му за кучките миризмата се изострила, макар че думите и държането ѝ си били все така приятелски. Към края на деня и двамата станали мълчаливи и мрачни. Опитали се да разменят шеговити реплики, но нищо не излизало. Когато дошло време Плакси да си тръгва и тя казала: „Приятно ми беше да сме заедно“, Сириус отбелязал мислено, че колкото повече приближавал моментът на раздялата, толкова повече миризмата ѝ „омеквала“. „Да, наистина прекарахме хубаво“ — отвърнал той, но още докато изричал тези думи, от човешката ѝ миризма, въпреки че за обонянието му тя си оставала непроменена, започнало да му се повдига.

За да се върне в лабораторията, трябвало да прекоси града. Няма особено желание нито да се прибира, нито да прави нещо друго. Разхождайки се из улиците, той почувствал, че се задушава от заобикалящото го стадо грозни свръхмаймуни — онези, които били покорили земята и оформили кучешкия вид по същия начин, по който подрязват живия плет пред къщите си, а накрая създали и собствената му уникална личност. В него се надигнала яростна омраза. С огорчение си припомнял какви ли не дребни, но показателни случки. Много отдавна в полето близо до Фестиниог се натъкнал на момченце с ангелско лице, което вадело малките пиленца от гнездото им и едно след друго ги набождало на ръждива тел. А неотдавна в Кеймбридж наблюдавал добре облечена жена, която седяла на една пейка и галела някакво куче по главата. Жената се огледала, за да се увери, че никой не я следи. Наблизо бил само Сириус — някакво си животно. Тя

продължила да гали кучето с една ръка, а с другата загасила запалената си цигара в слабините на нещастното създание. Тази склонност към сексуална жестокост у хората ужасявала Сириус още повече, защото самият той правел нещо подобно със своите кучки, макар да се самоуспокоявал, че при него това отклонение се дължи изцяло на зараза от човека, на човешкото му възпитание. Неговият собствен вид, казвал си той, по природа не е жесток. О, не, кучетата винаги убиват жертвата си колкото може по-бързо. Само непроницаемата и дяволска котка достига падението да измъчва плячката си.

Причината за всичко е ужасният егоизъм на хората, мислел си той. Общественото чувство у хомо сапиенс е несъвършено, както посочват по-прозорливите му представители, Например Хърбърт Уелс. Разбира се, и кучетата са егоцентрични, но общителността им е далеч по-спонтанна. Те често се сбиват за някой кокал или кучка и се преследват едно друго заради удоволствието от властта, но когато са общителни, са много по-искрени. Кучетата са много по-склонни към абсолютна вярност, без никакъв таен стремеж за собствена изгода. Това си повтарял Сириус. Кучетата са способни на абсолютна, безкористна вярност — например към човешкото семейство, което използва инстинкта им за принадлежност към глутницата, към един-единствен обожаван господар или към работата, която им е възложена. Овчарското куче не очаква да получи никакво възнаграждение за работата си. То я върши заради самата нея. То е като човека на изкуството. Сигурно някои хора са не по-малко способни на вярност, но животът в Кеймбридж бил научил Сириус да надушва егоизъм и в най-дребната проява на безкористност. Дори любовта на Плакси към него изглеждала в тогавашното му настроение само желание да остане вярна на представата за собствената си драгоценната персона, а не истинска самоотвержена любов. Или например Макбейн. Какво го интересувало повече — науката или бъдещият велик учен Хю Макбейн? Сириус забелязал, че Макбейн излъчва особено развълнувана и ентусиазирана миризма, когато става дума за някакво негово дребно лично постижение. А и всички тези видни хора, с които се запознал на обедите, устройвани от Томас — биолози, физици, психолози, доктори, хирурзи, академици, писатели, художници, скулптори и бог знае още какви. Те били толкова изтъкнати и привидно толкова скромни и

дружелюбни, но все пак всички до един, ако Сириус можел да се оплани на обонянието и чувствителния си слух, горели от амбиция за личен успех, за слава или (още по-лошо) кроели планове да изместят някой друг от сцената, да направят така, че другият да изглежда глупав или грозен. Несъмнено кучетата биха били бъдат тъкмо толкова лоши, ако не им пречеше възхитителната вярност. Точно там била цялата работа. Верността на кучетата можела да бъде пълна и чиста. При хората тя винаги била изкривена от непоправим егоизъм. Господи! Те наистина били страшно безчувствени — опиянени от себе си, глухи за всички останали. В тях имало нещо змийско, нещо, напомнящо влечугите.

Навремето той идеализирал човечеството. Глупавата му безкритична кучешка вярност била причина за това. Но сега благодарение на тренирания си нос Сириус разкрил истината за хората. Те били коварни зверове и естествено дяволски хитроумни, но не така неизменно интелигентни, както си въобразявал. И те като него непрекъснато пропадали в дочовешка глупост. При това не познавали самите себе си така, както ги познавал той, не знаели и половината от онова, което той знаел за тях. А колко добре ги познавал! Сириус израснал сред доста издигнати хора, но дори семейство Трелоун често проявявало глупост и безчувственост. И Плакси твърде малко се познавала. Тя била толкова погълната от себе си, че не можела да се види отстрани, както се казва, дърветата ѝ пречели да види гората. Колко често се държала неразумно и самодоволно, заради жалкото си дребнаво самолюбие, без дори да го съзнава. Но той винаги го усещал — о, да! Била способна и на жестокост. Тя можела да го накара да се почувства нищожество и червей — само за удоволствие.

Това, което най-много го вбесявало у хората и особено у тези, с които се запознал в Кеймбридж, било склонността им да се самозаблуждават. Всъщност те до един били съвсем различни от маската, която показвали на света. Ето например Макбейн. Той наистина бил донякъде отдаден на науката, но все пак мислел повече за себе си и не смеел да признае това, дори вътрешно. Защо не можел просто да каже: „Знам, че по душа съм самолюбиво животно, но се мъча да не съм такъв?“ Вместо това се преструвал, че изпитва истинска кучешка вярност към науката, а всъщност съвсем не ѝ бил предан докрай. Може би някой ден щял да стане като Томас. Някой ден може

би и той щял да бъде готов да пожертва живота си за науката. Но дори такава саможертва щяла да бъде по-скоро в името на репутацията му като самоотвержен учен.

О, Господи! Що за животни господствали над планетата! При това толкова недосетливи за всичко, което не било свързано с тях. Толкова неспособени да си представят друг вид душевност освен човешката. (Нали самата Плакси му изменила?) Толкова жестоки и отмъстителени! (Нали самата Плакси му причинила болка?) И толкова самодоволени! (Нали самата Плакси дълбоко в себе си го разглеждала „само като куче“).

Изобщо що за вселена! Нямало смисъл да вини хората, че са такива, каквито са. Всички същества били създадени, за да измъчват другите. Самият Сириус, разбира се, не представлявал изключение. И той бил устроен по същия начин! Никой не бил виновен, че по природа преследва другия: кучето — заека и добитъка, човекът — почти всичко живо, насекомите и микробите — човека и накрая самият човек — другите хора. (Никой друг освен човека не бил действително жесток и отмъстителен с изключение може би на омразната котка). Всичко живо отчаяно се стремяло да се задържи над повърхността за няколко глътки въздух, докато накрая силите неизменно го напуснат и потъне под натиска на другите. А отгоре блестели тези безмозъчни, безръки, глупави звезди, които само си придавали важност. Тук-там имало по някоя планета — нищожна песъчинка, където господствал полуразвит разум, подобен на човешкия. И тук-там на тези планети една-две нещастни, нищожно малки души се пробуждали и се питали защо по дяволите е всичко това, какъв е смисълът на всичко това, какво биха могли да постигнат — и съзирали смътно възможностите си и се мъчели безуспешно да ги осъществят, но винаги били обречени на провал, никога не достигали целта и често имали чувството, че ще се пръснат на парчета, както сега ставало с него. В редки случаи те намирали призиванието си в някаква творческа работа или в сладостно единение с друга незначителна душа. Много рядко те сякаш успявали да създадат или да се обединят в нещо по-красиво от самите тях, нещо, което изисквало да пожертват самоличността си и им вдъхвало нов живот. Но това било толкова несигурно и мъчително, и траело само секунда! Целият им живот бил миг в безкрайността на титаничното време. Дори

след като всички планети се покриели с лед или експлодирали, дори след като всички звезди угаснели и изстинели, пак щяло да има време. О, господи, защо?

Глава 9

Сириус и религията

Сириус се прибирал към лабораторията след прекарания с Плакси ден, потънал в мрачни мисли за човешките недостатъци, за собствената си самота и безразличието на вселената, когато започнало да го обзема вълчето настроение. Отчаянието винаги имало такова въздействие върху него, а Сириус бил отчаян. Копнеел за самоизява, но не можел да намери начин да я постигне. Като малко кученце искал да стане генерал, да поведе човешките армии със свръхчовешко умение към свръховешка победа. Комично неосъществима мечта! По-късно решил, че ще изследва сибирската тундра или прериите (мислел, че тези земи подхождат на темперамента му). Но как би могло едно куче да вземе със себе си необходимото оборудване, без това да предизвика вълнение сред местните жители? Може би да се захване с отглеждането на овце в Австралия или пък някои видове лов в Канада? Не, сега вече станало болезнено ясно, че всичко било неподходящо, всичко било невъзможно за него. Той щял да си остане домашен любимец и свръхлабораторно животно по съвместителство.

И все пак някакъв странен глас дълбоко в него повтарял: „Направи нещо! Ти имаш уникални способности. Ти си единствен и съществуващ, за да оставиш отпечатък върху земята. Намери призванието си. Трудно ти е наистина, но трябва да го намериш, иначе си загубен!“. Друг път гласът казал: „Човечеството е твоята глутница. Ти не си човек, но хората са те създали и ти си за тях. Тъкмо защото си различен, можеш да им дадеш онова прозрение, което не биха могли да постигнат сами“. Дали пък не можел да изпълни мисията си чрез музиката? Завладели го грандиозни фантазии. „Сириус, неповторимият композитор-куче, не само промени същността на човешката музика, вплитайки в нея елементи на изтънчения кучешки слух. В несравнимите си произведения той разкри дълбоката идентичност зад външното

разнообразие на всички души, независимо към кой животински вид спадат — кучешки, човешки или свръхчовешки“.

Но не! Това било невъзможно! Хората никога нямало да му обърнат внимание. А и защо си въобразявал, че притежава гения, с който ще проникне дълбоко в непроницаемата човешка душа?

По пътя към къщи Сириус чул познатия заядлив глас, приканващ го да изрази своя „дух“. Сириус му отвърнал с вътрешно ръмжене. Какво можел да направи? Нищо. Той бил несполучлив експеримент, грешка. Изобщо не е трябвало да се ражда.

Почувствал непреодолим порив да беснее из улиците. Животът му нямал смисъл. Защо да не го захвърли, защо да не убие колкото може повече от тези смешни двуноги маймуни с огромни глави, преди те да го убият? „Няма да го сторя, няма! — повтарял си той — Нищо, че са маймуни и разклонени червеи, те всъщност са направени от същата мая, от която съм направен и аз“. Сякаш за да избяга от себе си, той ускорил ход и накрая хукнал с всичка сила към уединението на жилището си. До късно през нощта се разхождал напред-назад из стаите. Тези часове са повратна точка в живота му, затова ще цитирам част от описанието, написано от самия него на другата сутрин. Стилът е малко бомбастичен и отразява болезненото му душевно състояние.

„Обикалях из стаята без да спра, силно удрях рамо в стената при всеки завой, ръфях пердето при всяко минаване. Драматизирах нещата. Вживявах се в ролята си на затворено в клетка животно. Камбаните на параклисите и църквите отмерваха всеки четвърт час. С настъпването на нощта, шумът от улицата утихна. Яростно си припомнях миризмата на Плакси — обичана и отблъскваща, аромата на последната кучка, с която бях — толкова сладка, но и толкова измамна, обещаваща ми прелестна, но несъществуваща душа. После изведнъж изникваше приятелската миризма на Айдуол и на стадо овце, пропито с дъх на мъгла. Мирисът на Пю — запотен и възбуден. Аромат на скреж. Летен ден. Вятър от морето. Промяна в посоката на вятъра от запад на изток. Заешки следи. Вбесяващата миризма на котка. Богатото и изтънчено ухание на лисица. Менажерия. Хлороформ и двамата грубияни, които ме нападат. Лек полъх на страдание, от който ти се свива гърлото и който понякога долита от онези части на лабораторията, където никога не съм ходил.

Под този порой от миризми има вълна от приглушени звуци —

различни човешки гласове, кучешки лай, блеене на овце и агнета, вятър, стенещ или ревящ, откъслечна човешка музика и теми от моите песни.

Целият ми живот ме връхлетя под формата на миризми и звуци. И осезание, защото чувствах ръката на Плакси на гърба си, хрущенето на кости между зъбите си, нежния хълбок на младата сетерка, която срещнах преди много години във Фестиниог.

Споходиха ме и видения, само че неясни, променливи. Зърнах Томас, който ме разглеждаше с присвити устни и Плакси, която ми се усмихваше.

Докато ме завладяваха спомени, в главата ми една след друга бушуваха най-различни мисли, най-вече ужас и негодувание от властта на човека над мен. Как бих могъл да се спася от разрухата, която вече е започнала в мен? Кой ще ми помогне? Томас не разбира истински съществуването, което сам е създал. Елизабет винаги е готова да ме изслуша и да ме успокои, но някак все успява да представи оплакванията ми за детински. А Плакси сега е толкова далече от мен. Казвахме си, че главното е «духът» и че «по дух» сме свързани завинаги. А сега? Дали наистина сме вярвали, че този «дух» съществува? Кой знае! В края на краищата, ние сме само две животни, притежаващи известна степен на интелигентност. Животни от различни видове, предопределени никога да не постигнат хармония, да бъдат винаги в разногласие и неизбежно да се отдалечават едно от друго.

Защо, защо мечтите са толкова омайни, а осъществяването им носи такова горчиво разочарование?

Но изведнъж, както се разхождах из малката стая, се случи странно нещо. Сякаш блуждаещото ми въображение се натъкна на едно ново качество, различно от всичко, което съм знаел досега и същевременно по-познато и по-близко от миризмата на Плакси в любящо настроение, по-пронизително омайващо от уханието на кучките, по-примамливо от лисича следа.

Не, не трябва да романтизирам нещата. Това е научен доклад. Всъщност не ме споходи никаква нова сетивна способност. Но нещо се случи в съзнанието ми, което не знам как точно да опиша. Ако може да се нарече ухание, то това е благоуханието на любовта, на мъдростта и сътворението — тези неща за самите себе си, независимо дали ще се увенчаят с успех и щастие или не. Усещането ме разтърси с такава

свежест и сила, че беше напълно ново за мен. Всъщност това беше благоуханието, чиято следа криволичи през пропасти и скали и опасва вселената, което винаги ме е примамвало. Но сега, в състояние на превъзбуда, почувствах това с такава свежест и острота, че трябваше да драматизирам нещата и да го представя като някакво ново качество — нито миризма, нито звук, нито форма, но все пак най-подобно на омайна миризма.

И аз тръгнах подир нея. Престанах да се разхождам и легнах на пода, протегнах предните си лапи и сложих глава на тях. Изхвърлих от главата си всички стари аромати и следвах тази нова диря, обладан от непреодолим подтик. Колкото повече напредвах, толкова по-силна, чиста и прекрасна ставаше следата. Понякога я губех, но се връщах назад и пак я откривах. Понякога се изморявах, отпусках се и тя отслабваше. Но отново се настървявах за лов и колкото повече напредвах, колкото повече се скъсяваше разстоянието между мен и плячката, толкова по-ясно и по-непреодолимо ставаше уханието.

Накрая се случи нещо ужасно. Когато приближих, качеството на божествената цел някак се промени. Изящната сладост на уханието си оставаше все така примамлива, но към нея се примеси някакъв нов аромат — остър, парлив, задушаваш, горчив, нежен и страшен. В него имаше нещо, което ми завъртя главата, също както хлороформа. И нещо свирепо, като миризмите на тигъра и лъва, само че с такава неумолимост, каквато не може да излъчва никое земно същество. Вече не можех да се откажа. Със замъглено съзнание продължавах да вървя по следата. Нещото, което преследвах, сигурно е източникът на всички миризми във вселената, както и на всички ужаси. Жадувах за него. Трябва, трябва да го достигна, макар че накрая несъмнено не аз него, а то мен ще погълне. Очевидно онова, което така бясно преследвах, трябва да е самото нещо, което хората наричат Бог — обичан, прекрасен и страшен.

После плячката сякаш прикри следите си и ме сломи. Сега като си спомням, не мога да възпроизведа момента на агония и блаженство — агонията на посечената ми самоличност и блаженството на освобождения ми дух. Беше така, сякаш... не знам как да го кажа... сякаш следата, която отначало обещаваха най-сочна плячка, а после най-страшен, но омайващ противник, накрая се оказа не Вселенският тигър, а

Вселенският господар, свръхчовешкият господар, когото моята свръхкучешка природа така отчаяно търсеше, за да ме обладае и да ме успокои, да ми наложи абсолютна вярност и подчинение.

Върховният момент премина. Спомням си само, че щом свърши, изпитах такова спокойствие, каквото дотогава не бях изпитвал — струва ми се, че никога няма да го загубя напълно. Сега виждах цялата вселена по съвсем нов начин, сякаш черно-бялото ми зрение изведнъж придоби величието на цветовете. Но тези цветове нямаха връзка със сетивата. Това бяха цветовете, които само очите на духа различават. Всички неща, всички хора, които бях виждал в сивотата на ежедневието, сега бяха наситени с несравнимото богатство на това ново качество, което наричам цвят, за да му придам нов смисъл, точно както звуците придобиват нов смисъл в речта и музиката. Видях нещата със собствените им истински цветове, но потопени в музиката на единното цяло. Дори и сега, на другия ден след този величествен миг, който изчезна и остави в съзнанието ми само сияйна диря, все още виждам всичко оцветено от светлината на духа“.

Следва послепис:

„Горното е записано в деня след прозрението ми, ако е било прозрение. Сега, след като измина още един ден, го прочетох отново и виждам, че изобщо не предава онова, което ми се случи. Това са сантиментални словоизлияния. Те не възпроизвеждат преживяното от мен, а го замъгляват. Но съм сигурен, че наистина ми се случи нещо голямо. И доказателството ще бъде моят живот. Ще го променя. Повече няма да бездействам. Ще остана верен на науката, но ще бъда верен и на новата светлина в мен. Ще бъда скептик по отношение на всичко, освен на едно нещо, което не допуска скептицизъм (стига веднъж да си го видял ясно), а то е, че е важно да бъдеш колкото може по-ускорен дух и да посветиш живота си на духовното ускоряване на света. Дори се каня да стана «хрътка на духа». Кой, аз ли? Аз, мързеливецът, който вечно намира извинения, за да не си свърши работата? Голяма шега, няма що! Като разглеждам въпроса с научна безпристрастност, не се и съмнявам, че ще се отклоня от този път преди да е дошъл краят на седмицата. Но дори и да е така, онова, което ми се случи по-миналата нощ, ще остави следа. А като разглеждам всичко в светлината на нещото... не, за Бога! Никога няма да се отклоня. Поне не във важните неща!“

С доста притеснение Сириус съвестно предал тези бележки на Томас. Дали те били забавни за Томас или го ядосали? Или може би ги приел с безпристрастния подход на учен просто като психологически данни? Сириус така и не разбрал какво всъщност мислел Томас по този въпрос. Големият физиолог се отнесъл с уважение и дори малко стеснително. Надявал се, че Сириус няма нищо против документът да се препише на машина в три екземпляра — както казал, „за архивите на лабораторията, а и за да го покажа на няколко приятели, стига да не възразяваш“.

Тези очевидно мистични преживявания предизвикали у Сириус нов интерес към религията. Чрез един от гостите на Томас той открил литературата на мистицизма и скоро започнал да посвещава голяма част от времето си на Света Катерина Сиенска, Свети Йоан Кръстител, Якоб Бьоме, Веданта и тъй нататък. Томас се принудил да му доставя такива книги, но щом станело дума за това, започвал да мирише кисело и неодобрително, макар с думите и поведението си да показвал разбиране.

У Сириус се събудило силно желание да обсъжда религията с искрено вярващи християни. Изглежда обаче, че такива нямало сред близките приятели на Томас, посветени в тайната за разумността на Сириус. Те или имали строго научни възгледи в тесния смисъл на думата, или пък били склонни да кажат: „Дълбоко в себе си човек усеща, че в религията сигурно има нещо, но Бог знае какво е то“. Общуването с тях само засилвало желанието на Сириус да не се предава, но не му помогнало с нищо.

Понякога Сириус висял пред входа на параклиси и църкви, за да гледа как вярващите влизат и излизат от сградата и наострял свръхчувствителните си уши, за да долови отзвука от музиката, молитвите, уроците и проповедите. Обстоятелството, че като обикновено куче не му било позволен достъп в светата сграда, засилвало чувството му за изолираност и малоценност и готовността му да повярва, че каквото и да твърдят противниците на религията, тъкмо между тези стени човек постига най-висшите си изживявания.

Веднъж така силно закопнял за истината, че не успял да се съдържи и извършил нещо много глупаво. Това се случило през един горещ летен ден. Сириус гледал как хората влизат в малка методистка църква. Противно на обичая, не затворили вратите преди началото на службата.

Отвътре се изливали пламенни молитви и ентузиазирани химни. За неговата изтънчена чувствителност музиката била недодялана, а изпълнението ѝ — вулгарно, но тъкмо тези несъвършенства засилили убеждението му, че в случая музиката е небрежно нахвърлян символ на някакво висше преживяване. Всички стихове могат да бъдат и искрени, независимо колко набързо са надраскани. Подразнен, но и омагьосан от варварските звуци, Сириус пристъпвал крачка по крачка, докато накрая прекосил прага. Влязъл по време на молитвата. Свещеникът бил притворил очи в благоговение. Гласът му звучал много набожно, но издавал самодоволна сервилност. Като си служел с традиционните строфи за разкаянието и вярата, но без истинско вътрешно чувство, свещеникът потвърдил греховността на цялото човечество и възхвалявайки своя бог без капка съмнение, той го помолил за прошка и вечна благословия за себе си и за паството. Привели гърбове над църковните пейки, богомолците приличали на овце в кошара. Само че миризмата им в този горещ ден била безпогрешно човешка.

Когато молитвата свършила, свещеникът отворил очи, видял голямото куче, застанало на пътеката, посочил театрално с пръст към Сириус ѝ възкликнал:

— Кой доведе това животно в божия дом! Изгонете го!

Към Сириус се насочили няколко мъже с черни сака и раирани панталони. Очаквали да отстъпи пред тях, но Сириус не помръднал и останал с вдигната глава и опашка, а козината по гърба му настръхнала. Едва доловимото ръмжене, напомнящо далечна гръмотевица, накарало нападателите да се поколебаят. Сириус се озърнал наоколо. Всички погледи били насочени към него — едни го гледали с възмущение, други се забавлявали. Той бавно се обърнал към вратата. Мъжете, които искали да го изхвърлят, предпазливо се приближили. Единият казал: „Ти си добро куче. Върви си къщи“, но другият се опитал да го мушне с чадъра си и безразсъдно докоснал хълбока му. Сириус подскочил с лай, който проехтял в църквата и преследвачите се дръпнали назад. Той ги поизгледал няколко секунди, развеселен от лесната си победа. Козината на гърба му прилегнала. Помахнал неопределено с опашка и тръгнал към изхода. После му хрумнало да се пошегува. На вратата пак се обърнал с муцуна към паството и с ясен и верен глас, макар и без думи, изпял припева на химна, който чул преди да влезе. Когато

излизал, в църквата се разнесъл женски писък. Свещеникът с доста смутен глас казал:

— Приятели, най-добре всички заедно пак да се помолим.

Друг път тръгнал след оркестъра на Армията на спасението и по едно време се прехласнал дотолкова, че започнал да приглася на тромпетите. Службата под открито небе, както споделил с Томас, го изпълвала с необяснима увереност, че ще получи спасение. Най-много му харесал един химн, който всички изпълнявали с огромно въодушевление и чийто рефрен бил: „Греховете ни са измити от кръвта на Агнеца“. Сириус не се сдържал и тихичко запял с другите. Недоумявал как метафорите, използвани в химна, се съотнасят към религията на любовта, но песента по необясним начин го завладяла. Изпитвал неясно и нелогично чувство, че най-нежните нотки в живота му се свързват в едно с всичко най-вълче в него. Пак усетил в ноздрите си прелъстителната миризма на козела и понито, които убил. Вината му била измита. Няма л разумен довод — просто изпитвал такова чувство. Тези човешки животни, към които се присъединил и той, по някакъв начин разтоварвали греховете си върху Агнеца и изпитвали недодялано въодушевление от общността помежду си. Самоличността им се била разтворила в обособилия се дух на групата. Умовете им били упоени, те напълно се отказали от усилието да мислят ясно и да чувстват точно и се предали на общото настроение за някаква универсална, космична, одухотворена „общност“ на всички индивидуални души във всички светове. Такива чувства изпитвал Сириус, докато варварската мелодия заливала сетивата му. Но с друга част на мозъка си възприемал звука на тромпетите, ударите на барабаните и хората, които пеели, колкото им глас държи, като нещо съвсем чуждо — като вой на непознато животно в джунглата. Не по този начин, обаждал се един протестиращ глас в него, не чрез отхвърляне на ясната мисъл и емоциите заради успокояващото усещане, че си част от тълпата, ще намериш основния дух, макар той да е един и същ и в тези хора, и в теб. Духът можел да бъде открит единствено чрез най-ясно формулирано, най-точно самосъзнание и съзнание за другия — например в онези редки случаи на духовно съгласие с Плакси, когато именно чрез различията помежду си двамата разбирали колко еднакви са всъщност. Да, понякога изпитвал същото и с Томас, по малко по-друг начин, когато интелектите им се

придвижвали по стръмната пътека на някакъв спор, а Томас винаги го водел напред към върха, откъдето сякаш се виждала цялата вселена.

Глава 10

Преживявания в Лондон

Един ден Сириус настойчиво поискал от Томас да му уреди срещи с някои видни духовни лица в Кеймбридж.

— Но аз не познавам такива — възпротивил се Томас. — Те нямат нищо общо с моята работа. А и не съм сигурен дали няма да се раздрънкат.

Сириус обаче не пожелал да отстъпи. Накрая се съгласили, че Елизабет ще му помогне да задоволи любопитството си по отношение на религията и същевременно ще му покаже Лондон. Един неин братовчед бил пастор в Ийст Енд. На него можели да се доверят и сигурно щели да му отидат на гости.

Преподобният Джефри Адамс, вече в напреднала възраст, бил от онези духовници, които се интересуват повече от благополучието на енорията, отколкото от собственото си преуспяване. Преди много години той поел една енория в бедните квартали на Лондон и останал там завинаги. Прекарвал живота си в грижи за болните и умиращите и ги утешавал, че в отвъдното ще намерят покой, борел се с местните власти да предоставят помощ за някои тежки случаи, водел кампании за спортни игрища, безплатно мляко за майките и децата и сносно отношение към безработните. Бил си спечелил слава в цяла Англия на нещо като пастор-революционер, защото действията му в защита на бедните често го довеждали до конфликт с властите и висшето духовенство.

Елизабет писала на Джефри, разказала му за Сириус и го попитала дали може да го посети с кучето-чудо. Той отговорил, че е ужасно зает, че религията не е нещо, което се достига с приказки, но ако дойдат в Ийст Енд, ще имат възможност да видят как се прилага на практика.

Елизабет завела Сириус с влак до Кингс Крос — досадно пътуване за кучето, защото трябвало да се вози в пощенския вагон. Цял следобед се разхождали из проспериращите части на метрополията. Оксфорд

Стрийт, Риджънт Стрийт, Пикадили, парковете дали на Сириус нова представа за многочислеността и могъществото на човешкия род. Какви невероятни животни били хората със своите огромни сгради, безкрайния поток от коли, препълнените витрини и тълпите от пешеходци, обути с панталони и копринени чорапи! От вълнените костюми се разнасяла позната овча миризма, а от кожените палта все още се долавял дъх на менажерия. Сириус искал да зададе много въпроси на Елизабет, но двамата, разбира се, не смеели да разговарят, за да не възбудят любопитство.

След известно време Елизабет се изморила и поискала да пие чай. Трудно било да открият заведение, където може да се влезе с такова голямо куче, но накрая намерили подходящо място и се настанили на малка масичка. Сириус, разбира се, легнал на пода и доста пречел на келнерките. Елизабет му поръчала кифла и купичка подсладен чай. Докато тя си пушела цигарата, той наблюдавал посетителите. Чули някой да казва:

— Това куче има почти човешко изражение.

След като си отпочинали, тръгнали с метрото на изток и като излезли на улицата се озовали в напълно различен свят — бедстващия свят, за който Плакси често му била говорила. Сириус бил изумен от контраста между хомо сапиенс, живеещ в охолство и хомо сапиенс, живеещ в нищета. Млади хора се разхождали безцелно край кръчмите. Мръсни деца и измършавели кучета играели в калта. Както миризмата, така и гласовете на минувачите създавали у Сириус впечатление за поражение и недоволство. Вървял до Елизабет с тревожни очи и провиснала опашка. Опасявал се, че трудно би свикнал с живота на това място. Единственото познато и успокояващо нещо наоколо били различните миризми на себеподобните му при всеки електрически стълб. Останалото било непоносимо не само защото човешката воня била потискаща, но и защото издавала дълбокото отчаяние на тези хора. В Уест Енд тълпата миришела главно на козметика, парфюм, сапун, нов вълнен плат, тютюн, нафталин, на закланите животни, чиито кожи хората били откраднали. Всичко това, разбира се, било силно примесено с нюанси на пот, главно женска, и всевъзможни телесни миризми, сред които от време на време несъмнено се усещал и дъх на сексуална възбуда. Но в източната част на града неподправената миризма на

човешки тела господствала над всичко и качествено се различавала от тази в западната част. В благоденстващите квартали миришело предимно на здрави тела, а при бедните имало лек, но ясен и много разпространен нездрав мирис, който понякога преминавал (за неговото остро обоняние) в зловонията на различни болести. И в западната част се долавяла издйническата миризма на раздразнителна неудовлетвореност, но в източната, където чувството за безсилие било далеч по-остро, същата миризма била много по-силна и често придружена от киселия примес на хроничен, макар и потиснат гняв.

Естествено Сириус и преди бил попадал в бедни градски райони, но дотогава не си представял, че в Англия съществува такъв упадък на човешкия род. Ето това, повтарял си той, причинява човек на човека, това е обичайното положение на гордия тиран. Неговата дълбоко егоистична интелигентност и недостатъчно развитото му обществено чувство са го докарали до това положение. Уест Енд не дава пукната пара за Ийст Енд, но и двата района са нещастни, макар и по различен начин.

Преподобният Джефри Адамс приел гостите с известно притеснение. Няма представа как да се държи със Сириус — дори обикновените кучета му се стрували малко далечни и непроницаеми. Скоро обаче разбрал, че към този голям звяр трябва да се отнася като към човек и с неочаквана бързина възприел странните звуци, издавани от Сириус като вариант на английския език. Съобразителността си обяснил по следния начин:

— Попадал съм на каква ли не странна реч на пристанището.

Елизабет имала намерение да прекарат при Джефри два-три дни и да се върнат в Кеймбридж, но Сириус пожелал да остане по-дълго сам, стига Джефри да го приеме. Пред него се разкривала една страна от човечеството, за която нищо не знаел и едва ли щял да научи много за толкова кратко време. Отначало Джефри се отнесъл скептично и дори малко презрително към религиозните стремежи на Сириус, но някои забележки на кучето по време на първия им разговор (превеждала му Елизабет), предизвикали интерес у него, особено твърдението, че същността на религията е любовта и нищо друго няма значение. Тази истина изисквала обяснения и уточнения. Джефри се заинтригувал и от певческите способности на Сириус. Пасторът бил музикален и сам пеел

доста добре. Това се оказало допълнителна причина за неочаквано радушния отговор, с който посрещнал молбата на Сириус да остане в Ийст Енд за известно време.

Уговорили се да прекара при Джефри една седмица. Всъщност Сириус останал много по-дълго, представял се за куче на Джефри и го придружавал при обиколките му из енорията, когато било възможно. Естествено, често трябвало да остава въщи. Джефри не можел да го взима, когато отивал да даде последно причастие или на среща с общинските съветници. Но в повечето случаи двамата тръгвали заедно, а на вратата Джефри питал:

— Може ли и кучето ми да влезе? То е много общително.

Дружелюбното изражение и размаханата опашка на Сириус винаги му печелели радушен прием.

По този начин Сириус видял в какви условия живеят по-злочестите представители на господстващия животински вид. Чул и много разговори по практически и духовни въпроси. Понякога Джефри развличал приятелите си в енорията, като включвал и Сириус в разговора, а Сириус, за да им достави удоволствие, „отговарял“. Естествено никой не подозирал, че тези малки представления са истински. Но странното куче на преподобния Джефри Адамс било приемано с радост от повечето семейства, като се изключат напълно лишените от въображение. Най-податливи били децата. Сириус им разрешавал да го яздят и да го галят и често „съвсем като човек“ разбирал думите и игрите им. Едно дванайсетгодишно момченце настоявало, че кучето наистина може да говори и понякога му разбира.

— Естествено, че може да говори — отвърнал пасторът и се усмихнал многозначително на възрастните.

Задълженията на Джефри често го отвеждали в закусвални и приюти, а понякога и в един мъжки клуб, където обикалял из помещенията и разменял поздравии с членовете, следван от наострилия очи и уши Сириус. От време на време свещеникът се включвал в игра на дартс и билиард или гледал боксов мач. Веднъж, докато Сириус лежал до него, Джефри изнесъл лекция за жилищния проблем.

Сириус бързо разбрал, че членовете на този клуб имат най-различно отношение към Джефри. Няколко души изпитвали към него подозрение и неприязън. Те изразявали чувствата си, като тайно

малтретирали кучето му. Други, макар и да го уважавали заради добротата и честността му, разглеждали него и религията му като останки от някаква предисторическа епоха. Някои се престрували на набожни според общоприетите правила. Един-двама, към които Джефри показвал шеговито предпочитание, постоянно се мъчели да го спечелят за каузата на атеизма. Аргументите и на двете страни доста разклатили вярата на Сириус в интелектуалната честност на доминиращия вид, защото нивото на доводите, които представяли, често било смешно ниско. И двете страни не се интересували от аргументите на логиката, тъй като били еднакво предубедени. Според Сириус, сред членовете на клуба нямало нито един истински християнин, отговарящ на критериите на Джефри, макар мнозина да се поддавали на обаянието му като личност.

Понякога Джефри водел Сириус на пристанището. Непознатите миризми на чуждестранните стоки му били много интересни. Той обяснил, че чрез тях получава информация не само за стоките, но и нещичко за атмосферата на земите, откъдето пристигат. По този начин Сириус един вид „пътувал чрез носа си“. Много го заинтригували най-разнообразните нови миризми на хората от други раси. Негрите, индусите, китайците — всички те носели специфичната миризма на своята раса и по този начин Сириус разграничил в съзнанието си характерния за европейците мирис.

Веднъж Джефри и Сириус попаднали на малък бунт. Докерите стачкували заради уволнението на свой колега по политически причини. Докарани били работници от друго място и местните хора нападнали стачкоизменниците. Джефри и Сириус пристигнали в разгара на вълненията. Голяма група работници пречела на друга, по-малка група да отиде на работа. Хвърляли камъни и бутилки. Един стачкоизменник паднал в несвяст и останал на земята с окървавена глава. Джефри се втурнал към него, последван от Сириус, в когото се надигнало вълчето настроение. Джефри се навел над ранения, а докерите му подвиквали обидни думи, задето помага на враговете им. Някои дори хвърлили камъни и Сириус заел позиция между Джефри и тълпата с оголени зъби и застрашително ръмжене. Пасторът не приел смирено нападките на тълпата. Сириус за първи път го видял да избухва.

— Глупаци! — извикал той. — Аз съм на ваша страна, но този

човек е не по-малко скъпоценен за Бог от всички нас.

В този момент раненото божие съкровище дошло в съзнание и станало на крака, като като изляло поток от най-неприлични псувни. После пристигнали ненужно много полицаи, извадили палките си и се нахвърлили върху докерите, повечето от които избягали. Няколко души оказали съпротива и били арестувани. Двама били откарани в безсъзнание.

Вечерта, както обикновено преди да си легнат. Джефри и Сириус обсъдили случилото се през деня. Този път Сириус проявил дълбок интерес. Той отдавна бил установил, че човечеството не е единно и властите не винаги са съчувствено настроени към обикновените хора, но сцената на пристанището го накарала да почувства това съвсем ясно. Според Джефри целта на стачкуващите била да изразят протеста си срещу политическите уволнения. А полицията, въпреки че намесата ѝ била законна, проявила излишна жестокост.

Сириус попаднал в свят, който коренно се отличавал от познатите му дотогава Северен Уелс и Кеймбридж. Жителите на тези три свята толкова се различавали помежду си, че му се стрували едва ли не като различни животински видове — фермери, интелектуалци и докери! Умствено те били толкова различни един от друг, колкото кучето, котката и коня. Но тази разлика, разбира се, била наложена от околната среда. Отначало Сириус изцяло се потопил в изучаването на този трети свят. Другите два незабелязано избледнели, сякаш били сън. В продължение на няколко седмици той толкова силно се интересувал от Ийст Енд, че рядко се сещал за Северен Уелс и Кеймбридж. Но по-късно, обикновено когато Джефри бил на благотворителните събрания, Сириус започнал да се улавя, че копнее за простор и миризма на овце. Защото в такива моменти нямало какво друго да прави, освен да се разхожда из улиците и да наблюдава доста оръфаните минувачи, да слуша маймунската им реч, да вдъхва леко нездравата им, потисната миризма и да се чувства напълно чужд. Тогава започвал да се тревожи за бъдещето си. Какво щяло да стане с него? В Уелс бил обикновено овчарско куче и предмет, в Кеймбридж — сензационна рядкост. В Лондон? Е, ако не друго, то поне изследовател на човешкия вид. Но какво изобщо можел да прави? Природата му била такава, че имал нужда напълно да се отдаде на някаква работа. Но на каква? Пак на

овцевъдството? На науката? Да, разбира се, на духа. Но как? Мрачното му настроение се дължало до голяма степен на запек. Колкото и да се стараел, в града било невъзможно да прави достатъчно физически упражнения, пък и ядял повече, отколкото трябва при толкова заседнал живот. Нещо по-лошо — сякаш душата му страдала от запек. През цялото време приемал умствена храна, но не я преработвал.

Един ден, когато се разхождал пред входа на гарата, видял големи, поставени в рамки снимки — реклами на някакви курорти. Една от тях изобразявала прекрасен планински пейзаж, потънал в мъгла. Виждало се малко езеро и няколко овце. Вълните примамливо се разбивали в каменистия бряг. В облаците на хоризонта се издигал тъмният силует на планина. Гъстата трева и цветята сякаш го приканвали да се впусне в бяг. Сириус дълго стоял и гледал тази снимка, припомняйки си настроението и уханията на уелския пейзаж. Хванал се, че наистина поема въздух, за да усети миризмата на овцете. Дали били на Пю или на някой съсед? Всичко изглеждало толкова реално и все пак толкова далечно, като сън. Струвало му се невероятно, че някой ден пак ще се върне там. Обзела го паника.

После той взел твърдо решение за бъдещето си. С или без науката, с или без духа, щял да прекара живота си сред тази природа, а не в беден квартал или в университет. Само такава място било подходящо за него. Това бил единственият свят, в който можел да живее. По някакъв начин само там можел да отприщи онази неизвестна вътрешна сила в себе си, която постоянно се стремяла да излезе на бял свят.

В събота Джефри винаги бил много зает, а Сириус естествено не участвал в богослужението. Той обикновено използвал случая, за да си осигури толкова нужните му физически упражнения и веднага се втурвал към горичката в Ипинг. В неделя вечер Джефри изглеждал потиснат и остарял. Сириус забелязал, че малцина влизат в църквата за службите. За нещастие, колкото и да бил уважаван и обичан, Джефри не успявал да привлече много богомолци. Той приписвал това на неспособността си да изпълнява добре свещеническите си задължения. За разлика от Сириус, Джефри не разбирал, че чрез личното си обаяние, а не чрез официалната си дейност върши много повече и така същността на религията достига до много повече хора, макар те самите да не възприемат религиозните ритуали и доктрини, които били свързани с

отминала епоха и противоречели на съвременния дух. Сред най-ревностните му почитатели имало хора, които никога не ходели на църква и дори не се смятали за християни. Някои от редовните посетители, разбира се, искрено вярвали в християнския мит — за тях той бил „божията истина“. Други идвали поради неясна необходимост от някакъв вид религиозен живот. Те разпознавали в Джефри истинския религиозен дух и той им вдъхвал увереност, че трябва да участват във всеобщото изповядване на вярата. Но живият пример за любов, който давал с поведението си, никак не се допълвал, не се доизяснявал в богослуженията му. Джефри не притежавал уменията да вдъхне на проповедите си онази силна религиозна страст, която сам изпитвал. Тъкмо този неуспех предизвиквал у него разяждащи съмнения в собствената му искреност.

Сириус смело споделял заключенията си с Джефри в многобройните им разговори на масата или пък късно вечер. Това натъжавало застаряващия свещеник, за когото било трудно да приеме, че в ритуалите и доктрината има само символична истина, въпреки че се съмнявал в собствената си искреност като божи служител. Натъжавал го и фактът, че хората могат да бъдат толкова слепи и да поставят под съмнение буквалната истина на християнската доктрина, а най-вече, че приятелят му Сириус е сред тях, защото между пастора и кучето бързо се развила дълбока обич и взаимно уважение. Те споделяли помежду си много неща за себе си и най-вече за религиозните си търсения. Според Джефри, неясните копнежи и религиозният агностицизъм на Сириус представлявали само някакво незначително подобие на религия. Според Сириус, религията на Джефри не била нищо друго освен противоречива смесица от истински интуитивни ценности и фалшиви, безсмислени интелектуални теории. Сириус му разказал за любовта си към Плакси като нещо, намиращо се в „сърцевината на религиозната любов към универсалния дух“. Споделил и странното прозрение, което получил в Кеймбридж. Веднъж казал:

— Виждам, по-точно знам, че в известен смисъл Бог е любов, Бог е мъдрост, Бог е съзидание и... да, Бог е красота. Но какво Бог в действителност е, дали е създателят на всички неща или е уханието на всички неща, или е само сън в сърцата ни, нямам способността да прозра. Вярвам, че и ти я нямаш. Няма я никой човек, никой дух от

нашата скромна величина.

Джефри просто се усмихнал и отговорил:

— Дано с времето Бог да ти покаже истината, която се прояви в смъртта на Неговия син.

При друг случай Сириус предизвикал Джефри на тема безсмъртие. Поспорили известно време, след което кучето възкликнало:

— Вземи например мен! Аз имам ли безсмъртна душа?

Джефри веднага отговорил:

— Често съм се чудил. Всъщност чувствам, че ти си безсмъртен дух и искрено се моля Бог да ти дари спасение. Но ако имаш душа и ако Той я спаси, то ти си чудо, за което нямам обяснение.

Сириус дошъл при Джефри с надеждата, че ще открие истинската религия. В Кеймбридж, въпреки наличието на толкова много свободна и безстрашна интелигентност, очевидно нещо липсвало — нещо, от което Сириус силно се нуждаел, макар че хората там го смятали едва ли не за неприлично. Сириус мислел, че това е религията и дошъл в Лондон, за да я намери. В лицето на Джефри, той наистина я намерил. Нямало съмнение, че пасторът притежавал онова, което липсвало на хората в Кеймбридж — „религията в действие“. Невъзможно било обаче да изповядва религията на Джефри, без да наруши всичко научено в Кеймбридж. В известен смисъл било по-лесно да се придържа към вярата и да изостави ума, макар и вярата на Джефри на практика да не била лека работа. Можел също да остане верен на ума си и да изостави вярата, като Макбейн например. Но дали нямало начин да бъде еднакво верен и на двете? Постепенно Сириус получил неясното усещане, че такъв начин има, но изисква както по-силен ум, така и по-тънко религиозно чувство, отколкото другите два пътя. Страстен стремеж към „духовност“ и просветлен начин на живот, каквато и съдба да му е отредена във вселената, към духа, изчистен от всякаква вяра и удобство, докато остане само радостта от самия стремеж и всичко това извършвано с всеотдайност като тази на Джефри — това бил единственият път, единствената истинска религия. Но горкият Сириус отчаяно съзнавал, че тя е недостижима за него. Липсвал му кураж. Нямал нито нужната нагласа, нито религиозната страст. А как искал духът да го завладее и да го запали! Но не бил готов за това. Не можел да се възпламени — всяка клетка от тялото му била просмукана с

прекалено много влажна мъгла.

Приятелството между пастора и кучето предизвиквало доста приказки — още повече, че преподобният Адамс неведнъж бил забелязан да разговаря с голямото животно като с човек. Горкият старец, казвали си хората, става все по-ексцентричен. Други направо заявили, че се побърква. Но по-късно плъзнал слухът, че човекът и кучето водят истински разговор и че около Сириус има нещо мистериозно. Благочестивите християни твърдели, че е обладан от дявола или е някакъв предрешен ангел. Поклонниците на науката пък заявявали, че всичко е много просто — кучето е каприз на природата.

Кулминацията настъпила с драматичното появяване на Сириус в църквата. Той отдавна тайно се мъчел да склони Джефри за това, отчасти защото искал да види богослужението и отчасти защото му било обидно, че го отстраняват от най-тържественото занимание на човешкия вид и го разглеждат като нисше същество. Естествено Джефри смятал, че не е редно животно да влиза в църквата. Помощникът му, както и енорияшите, щели да се възмутят. Но той бил силно впечатлен от прекрасното пеене на своя приятел-куче, освен това Сириус деликатно му внушавал идеята, че трябва да му позволи да изпълни някой псалм без думи, скрит зад вратата на вестиария. Вкъщи Сириус често демонстративно репетирал един от любимите „свещени“ химни на Джефри.

Макар Джефри да имал лоши предчувствия и усещане, че ще извърши ако не грях, то поне нещо нередно, той най-накрая се съгласил Сириус да пее на неделната утринна служба, скрит зад вратата на вестиария. Тържественият ден настъпил, двамата тръгнали към църквата, а по пътя пасторът обяснил на пееца-куче точно в кой момент от богослужението трябва да започне химнът.

— Стой добре скрит зад вратата, Сириус. Позволявам си голяма волност. Ако разберат, ще имам неприятности.

Когато стигнали пред малката църква, Сириус спрял за миг пред колоната на входа, погледнал Джефри доста тревожно и после изпуснал няколко капки златиста течност. Джефри нервно се позасмял и отбелязал:

— Можеше да се облекчиш на друго място!

— Не — отвърнал Сириус. — Това беше религиозен акт.

Възлияние в чест на твоя Бог. Освен това пречистих духа си от замърсявания. Облекчих се за лова — за преследването на божествената плячка чрез песнопение.

Службата вече започвала, когато църковният служител забелязал, че пасторът е оставил вратата на вестиария отворена. Понечил да я затвори, но Джефри му дал знак с ръка да не го прави.

Когато дошло време, Джефри обявил:

— Сега ще чуете един химн без думи. Ще го изпее скъп мой приятел, когото няма да видите и чието име няма да узнаете.

Църквата се изпълнила със звучния, чист глас на Сириус без никакъв съпровод. Джефри се наслаждавал на неговата сила и тънка изразност. Струвало му се, че в тази музика се съдържа истината, към която с думи и дела се е стремил цял живот. А сега едно куче, интерпретирайки велик човешки композитор (Бах), я изказвало по неоспорим начин, макар и без думи. Много от присъстващите също се развълнували дълбоко. Онези с музикален слух се впечатлили и озадачили, защото изпълнението било вярно, със строга сдържаност и изразявало дълбоко и сложно чувство. Но онова, което ги смутило, било особеното нечовешко качество на гласа. Дали все пак това не било някаква изкусна инструментална имитация на мъжки глас? Или гласът бил женски? И в двата случая диапазонът, твърдели те, бил прекалено широк. Ако наистина пеел човек, защо не се покажел? През следващата седмица се разнесли какви ли не слухове. Говорело се, че някакъв голям певец се съгласил да направи тази услуга на мистър Адамс при условие, че самоличността му остане в тайна. Набожните вътрешно вярвали, че големият певец не е човек, а небесен ангел. Но упадъкът на вярата бил толкова силен, че страхът от присмех възпирал всички освен няколко простодушни хорица да изразят гласно такова предположение.

Следващата неделя на утринната служба дошли много повече хора, макар и недостатъчно, за да се твърди, че църквата е пълна.

Пришълците очевидно били водени само от любопитство. В проповедта си Джефри ги упрекнал за това и нямало химн.

Едва другата неделя — последната преди да се завърне в Кеймбридж — Сириус отново пял. След първия си успех той жадувал за още една възможност и искал този път да се изправи пред публиката. Това щяло да бъде началото на посланието му към човечеството. Искал

да изпее някоя от собствените си композиции. Нещо разбираемо за човешкото ухо, достъпно за нивото на енорияшите. Нещо, което още веднъж да ги накара да почувстват основната истина в своята религия и маловажността на митологията ѝ.

Джефри неохотно му разрешил — и без това вече бил предизвикал голяма „сензация“. Освен това жадувал да чуе още веднъж как този прекрасен глас изпълва църквата. А вродената честност му подсказвала, че хората трябва да видят певеца. Също така, макар да съзнавал, че ще има неприятности с епископа и с някои представители на енорията, се чувствал длъжен да покани своя кучешки приятел в Божия дом. Накрая, изпитвал и тайно удоволствие, че ще шокира педантичния си помощник.

Няколко сутрини подред Сириус отивал в горичката край Ипинг и репетирал композициите си. Макар да внимавал, доколкото било възможно, да не го забележат, странният глас накарал няколко души да се озърнат, за да видят чий е. Щом някой го откриел, Сириус плавно преминавал от песен в обикновен кучешки лай, така че натрапникът да си помисли, че всичко му се е причуло.

На утринната служба Сириус пял пак зад вратата. Но песента му била съвсем различна от миналия път. Мелодията на човешкия глас и кучешкия вой сякаш се сливали в тази неземна и все пак разбираема музика, в тези омайни и все пак доста смущаващи звуци. Тя обхващала целия диапазон от оглушително ръмжене до високи чисти тонове, напомнящи чуруликане на птици.

Самият аз не съм дотам музикален, за да съдя дали „интерпретацията“ на музиката има смисъл. Според Джефри, въпреки дълбокият му интерес към музиката заради самата нея, върховната функция на това, както и на всяко друго изкуство, била да служи като средство за изразяване на религията. Оттам произтичало и желанието му Сириус да пее в църквата, както и намерението му да разтълкува песента му пред богомолците. Сириус също бил на мнение, че интерпретацията на музиката има смисъл, макар в ръцете на хора с несъвършен слух често да звучи нелепо. Чувал съм го да твърди, че дотолкова, доколкото музиката изобщо може да има някакъв „смисъл“ извън непосредствената и носеща безкрайно удоволствие поредица от звуци, то този „смисъл“ сигурно е в това, че предизвиква чувствена

реакция. Тя не може да говори пряко за обективния свят или за „същността на битието“, но може да създава сложни чувства, които съответстват на конкретни черти на обективния свят или на вселената като цяло. Следователно музиката може да създава религиозни чувства. В такъв случай „интерпретацията“ ѝ с думи трябва да включва онези характеристики на вселената, които предизвикват подобни чувства.

В този смисъл странната музика, която Сириус изпълнил в църквата на Джефри, разказвала за насладите и болките на тялото и за общуването между духовете. Тя изразявала със звукови средства и трансформирала в универсални символи конкретните духове на Томас, Елизабет, Плакси и самия Джефри. Тя разказвала за любовта и смъртта, за жаждата на духа и за вълчето настроение на Сириус, за Ийст Енд и Уест Енд, за стачката на докерите и за звездните небеса.

Такова въздействие имала тази музика за Сириус. За повечето слушатели обаче тя била объркана смесица от мелодия и шум и нещо по-лошо, смесица от божествено — онова, което им звучало познато и успокояващо, и сатанинско.

В проповедта си Джефри се опитал да обясни какво въздействие има тази странна песен върху него.

— Певецът — казал той — сигурно сам е изпитал любовта и я е разпознал като абсолютно благо. Същевременно сигурно е изпитал и присъствието на Сатаната в този свят и в собственото си сърце.

На вечерната служба Джефри посочил кой химн ще изпълнят и добавил:

— Този път певецът ще се покаже в църквата. Не се възмущавайте. Не мислете, че това е някаква измама. Певецът е скъп мой приятел и за вас е полезно да знаете, че Бог все още твори чудеса.

От вестиария излязъл величественият звяр — черен, със строги бежови петна. Главата и опашката му били гордо вдигнати. Сивите му очи зорко наблюдавали зрителите. Те ахнали от изненада и възмущение, после настъпила мъртва тишина. Може би умението на шотландското коли така успешно да фиксира овцете с очи сега послужило на Сириус да усмири цяло стадо хора. Колкото и сериозно да се отнасял към изпълнението си, при вида на прикованите човешки овце на Сириус му станало смешно, не устоял на изкушението и незабелязано за публиката намигнал на Джефри съвсем като човек. След това отклонение, което

изплашило Джефри, Сириус възвърнал изрядното си държание. Отворил уста, показал белите си зъби, с които неотдавна бил разкъсал козела и понито, и прехапал едно човешко гърло. После музиката му огласила църквата. Джефри долавял в нея отзвук от Бах и Бетовен, Холст, Вон Уилямс, Стравински и Блис, но тя все пак си оставала чист Сириус. Повечето присъстващи, чието музикално и индивидуално ниво било много по-ниско от това на пастора им, били заинтригувани просто от необикновената гледка. Други били достатъчно чувствителни, за да изпитат смут и възмущение. Неколцина поклонници на модерната музика вероятно решили, че това е нейна лоша имитация. Може би само един-двама изпитали онова вълнение, което Сириус искал да предизвика. Изпълнението продължило доста дълго, но публиката през цялото време не помръднала и слушала внимателно. Сириус свършил, погледнал за миг Джефри, който му отвърнал с усмивка на възхищение и обич. Кучето легнало на земята с муцуна на лапите си и протегната опашка. Службата продължила.

В началото на проповедта Джефри се опитал да разтълкува музиката и предупредил слушателите си, че тя по право има различен смисъл за различните хора, а неговото обяснение може би ще се стори много неправилно на композитора-певец. Енориашите се смутили. Наистина ли трябвало да повярват, че животното, което изпяло музиката, освен това я е и композирало и че току-що видяното от тях не е цирков номер, а истинско чудо?

За добро или за зло, Джефри потвърдил това:

— Песента ми даде поглед към човечеството от гледна точка на друго от божиите творения и то на такова, което едновременно ни се възхищава и ни презира, което се е хранило от човешката ръка, но и е страдало от нея. Чрез особената смесица, в която долавяме ехото на великите композитори, преплитащо се с вълчи вой и кучешки лай, певецът-композитор ни представя своето виждане за човека. И то какъв човек! В сърцето си той носи Бога и Сатаната, любовта и омразата. Той притежава хитрост и мъдрост, ненадминати от никое друго животно, но и върховно безумие. Той разполага с фантастична сила, която за съжаление често е в услуга на Сатаната.

Джефри говорил за разкоша, в който тънат богатите, за бедността на работниците навсякъде по света, за стачките и революциите, за

постоянно нарастващата опасност от нова война, по-ужасна от предишната.

— И все пак в личния си живот ние познаваме любовта. В песента, а също и в сърцето си, чухме посланието, че в крайна сметка любовта и мъдростта ще победят, защото Бог е Любов. — Джефри погледнал надолу към Сириус, който давал признаци, че възразява. — Моят приятел не е съгласен, но какво да се прави, такова въздействие имаше върху мен финалът на песента му.

Замълчал за миг и после завършил проповедта с думите:

— Бързо остарявам. Не ми остава още много дълго. Когато си отида, запомнете ме с тази неделя. Помнете, че веднъж по божия милост ви дадох възможност да видите прекрасно чудо.

Дори тогава, през лятото на 1939 година, малцина от присъстващите в църквата си представяли, че след няколко месеца не само старият пастор, но и много от тях ще лежат под развалините на сградите в Ийст Енд, а германските бомбардировачи ще използват горящата църква като ориентир.

В края на службата Сириус минал зад Джефри, излязъл преди другите и забързал към къщи. Малко след като пасторът се прибрал, пристигнала Елизабет (според предварителния план), за да отведе обратно в Кеймбридж кучешкия шедьовър на Томас.

През следващите седмици Сириус получавал писма от Джефри, който описвал царящата в квартала възбуда. Обсаждали го журналисти, но той абсолютно отказвал да им даде каквато и да е информация. Следващата неделя църквата била препълнена, но Джефри стигнал до заключението, че малцина са дошли поради религиозност. Всъщност скоро осъзнал, че смелата постъпка, която предприел с чисти подбуди, се възприела от всички като груба самореклама. Духовните му началници го смъмрили, а щели да му отнемат и енорията, ако не била ревностната подкрепа на привържениците му.

Когато научил за случая, Томас се ядосал, но комичността на цялата ситуация го принудила да прости тази лудория на Сириус.

Глава 11

Човекът в ролята на тиран

През лятото на 1939 година над Европа вече се събирали облаци, вещаещи война. Всички живеели в страх от бъдещето или отчаяно се надявали, че по някакво чудо бурята все пак няма да избухне. Дотогава Сириус не обръщал особено внимание на международното положение, но сега и той като много други се разтревожил. За Томас мисълта за евентуална война била много досадна. Той искал безпрепятствено да се занимава с изследванията си и се опасявал, че войната ще направи това невъзможно. Естествено, ако конфликтът избухне, казвал той, ще трябва, дявол да го вземе, да направим всичко, за да спечелим, въпреки че ако тези глупаци политиците бяха поне малко по-интелигентни и по-честни, никога нямаше да си имаме такива неприятности. Сириус бил горе-долу на същото мнение, но в него допълнително се надигал гняв към господстващия вид, който притежавал толкова много сила и възможности и въпреки това успявал да направи жалка бъркотия от делата си.

През лятото семейство Трелоун прекарало в Уелс само няколко седмици. Ваканцията била помрачена от тревожното международно положение. Томас се ядосвал, а Елизабет много тъгувала. Тамси, която преди няколко месеца се омъжила, дошла в Уелс за няколко дни и през цялото време мрачно преглеждала вестниците и слушала радио. Морис — вече бил преподавател в Кеймбридж — доста спорил с Тамси за шансовете на Хитлер. Джайлс бил много мълчалив и се мъчел да свикне с мисълта, че скоро ще го мобилизират. Плакси не искала дори да чуе за приближаващата война и щом някой заговорел за това, излизала от стаята. Сириус се отдал на възстановяването на физическата си форма след Кеймбридж и Лондон.

Когато войната избухнала, Сириус се намирал в една овцевъдна ферма в Къмбърланд, където изучавал методите за отглеждане на овце в Езерната област. Изживяванията му там били ценни, но болезнени. Туейтс, който в никакъв случай не бил типичен представител на прекрасните фермери от Лейкленд, се оказал жесток и неразумен господар. Той показал на Сириус една страна на човечеството, с която кучето дотогава не се било сблъсквало осезателно. Сириус веднага заподозрял Туейтс, защото собственото му куче Рой, шотландско коли, при всяка възможност избягвало господаря си и се свивало от страх,

щом му заговорел. В отношението на Туейтс към Сириус изглежда се проявявала някаква стара и вероятно забравена травма. Може би поради подозренията си, че кучето не е обикновена суперовчарка, Туейтс развил силна антипатия към него и все се мъчел да го изкара виновен за нещо. Каквато и да била причината, той скоро започнал да се отнася към Сириус с неприкрита жестокост. Трудно ми е да намеря извинение за непростимата небрежност на Томас, като избрал тъкмо този човек за учител на Сириус. Той изобщо показвал учудваща нечувствителност към психологическата страна на великия си експеримент — може би не толкова нечувствителност, колкото липса на въображение. Но в този случай пропускът му да осигури прилични условия за Сириус бил толкова крещящ, че съм склонен да го считам за умишлен. Дали бил решил да даде възможност на кучето да опознае отблизо някои по-груби черти на човешкия род? Ако е така, той отлично постигнал целта си.

Така или иначе, Туейтс постоянно изливал злобата си върху Сириус, карал го да носи тежки товари в уста, заповядвал му да прави най-различни неща, които можела да свърши добре само човешка ръка, изморявал го до смърт с трудна за изпълнение и очевидно ненужна работа и злобно му се подигравал в разговорите си със съседите.

Отначало Сириус бил донякъде доволен от възможността да общува с човек, чийто темперамент е толкова животински. До този момент хората около него били прекалено дружелюбни, за да си изгради обективна представа за тях. Той искал да опознае човека в неговия по-груб вариант. Скоро започнал да има неприятности, защото не се свивал от страх, когато Туейтс давал команда за нещо, а вместо това изпълнявал задачата точно и спокойно. Това карало човека да го ругае при най-малък повод, при което Сириус изненадано го поглеждал с твърд и студен поглед, което естествено влошавало нещата.

Постепенно грубият глас на Туейтс и цялата атмосфера във фермата започнала да изнервя Сириус. Споменът за по-лесните отношения с хората в Уелс, Кеймбридж и Лондон започнал да избледнява и Сириус установил, че в съзнанието му Туейтс се е превърнал в типичен представител на човека. Без сам да забележи, започнал да си фантазира, че е водач на своя вид в борбата с тираничните хора. Големите жестоки ръце на Туейтс за него символизирали процеса, по който този безмилостен биологичен вид станал господар на всички живи същества

на планетата. Въпреки че самият той бил ловец и неведнъж бил причинявал болка и смърт, Сириус започнал да изпитва презрително възмущение от жестокостта на човека. Състрадателността към слабите, която развил под влияние на своите приятели-хора, сега го настроила против човечеството.

Туейтс няколко пъти заплашвал Сириус с тояга, но все не се решавал да го удари — отрезвявали го внушителните размери и опасният блясък в очите на кучето. С течение на времето безпричинната омраза на човека към кучето се увеличавала. Но инцидентът, който предизвикал голямото нещастие няколко дена преди пристигането на Томас, бил свързан не със Сириус, а с Рой. Колито се затруднявало да вкара няколко овце в кошарата. Туейтс го издебнал и го ударил силно по хълбока. Сириус вбесен се нахвърлил върху Туейтс и го съборил на земята, а после се опомнил, отдръпнал се и наблюдавал как човекът се изправя. Рой бързо изчезнал от сцената. Туейтс имал неизменно правило — щом кучетата са непокорни, трябва да си получат заслуженото, докато започнат да се подчиняват, а това означавало да бъдат пребити почти до смърт. Той извикал наемния си работник:

— Андерсън, този звяр побесня, ела да ми помогнеш да му дадем урок.

Не получил отговор. Андерсън бил далече и не чул. Туейтс не бил страхливец, но нямал желание да атакува едрото и хитро животно сам. Неподчинението обаче трябвало да бъде наказано на всяка цена. Освен това такова опасно животно можело да нанесе непредвидими щети. Най-добре било веднага да го унищожи. Щял да обясни на Трелоун, че кучето е побесняло и се е наложило да го застреля. Туейтс влязъл в къщата. Сириус предположил, че ще се появи с пушката си, затова се втурнал към вратата и приклепнал отстрани. След малко Туейтс се показал на прага и се огледал. Сириус скочил върху него, пак го повалил и стиснал пушката със зъби. Двамата противници се затъркаляли по земята. Туейтс успял да се изправи на крака и се помъчил да насочи дулото към кучето. Единият патрон гръмнал без да го засегне, после другият. Сириус пуснал пушката и отскочил настрана. Туейтс бръкнал в джоба си и извадил още патрони. Сириус скочил върху него, повалил го отново и го стиснал с всички сили за гърлото с яките си челюсти. Вкусът на топлата човешка кръв и сподавените звуци,

които издавал човекът, го изпълнили с тържествуваща, сляпа ярост. С този символичен акт щял да убие не само Туейтс, но и целия тираничен вид. От сега нататък всички зверове и птици щели да заживеят природообразно и естественият ред на планетата нямало никога вече да бъде смущаван от машинациите на самодоволния човек. Такива мисли се въртели в главата му, докато двамата все още се борели и търкаляли по земята, всеки вкопчен в гърлото на другия.

Накрая съпротивата на човека отслабнала, а ръцете му загубили силата си. В Сириус настъпила промяна. Яростта му намалела и той започнал да вижда положението по-обективно. В края на краищата това същество проявявало само вродената си природа. Същото важало за цялото човечество. Каква причина имало за тази глупава омраза? Човешката воня изведнъж му напомнила аромата на Плакси. От вкуса на кръвта му се повдигало. Прегризаният гръклян го изпълвал с ужас. Той пуснал Туейтс, отдръпнал се и се загледал в едва забележимото помръдване на своя събрат, макар и не куче, когото той — също като Кайн — убил.

Замислил се върху практическата страна на нещата. Сега вече човешката ръка щяла безмилостно да се насочи срещу него. Ръката на два милиарда човешки същества — на цялото човечество, като се изключат малцината му приятели. Внезапно го обхванало паническо чувство за самота. Пилотът, който прелита над вражеска територия и под него е само врагът, а над него — само звездите, може понякога да се почувства отчайващо самотен, но тази самота е нищо в сравнение със самотата, която обзела Сириус — целият човешки род бил против него, неговият собствен вид не можел да го разбере, никъде нямало глутница, която би го утешила и приела като свой.

Сириус отишъл до коритото, напил се с вода и се облизал. Погледнал пак човека, който сега лежал неподвижно с прегризан окървавен врат. След отчаяната борба с Туейтс, и Сириус го болял вратът. Потръпнал, като си представил болката, която са причинили зъбите му. Върнал се при тялото и го подушил. Вече се усещал лекият дъх на смъртта. Нямало смисъл да рискува собствения си живот, за да доведе лекар и да спасява този човек. Подчинявайки се на внезапен необясним импулс, той леко близнал убития си събрат по челото.

Далечни стъпки! Изведнъж го обхванал ужас и той побягнал,

прескочил оградата и се устремил към сечището. Хрумнало му, че може да го преследват с хрътки и използвал всички лисичи хитрости, за да ги отклони от следата — връщал се по собствените си дири, следвал потоците и тъй нататък. Нощта прекарал скрит в храстите. На сутринта гладът го принудил да тръгне на лов. Успял да хване заек, отнесъл го в леговището си и бързо го изгълтал. Спотайвал се до залез слънце, измъчван от угризения, но същевременно изпълнен с особена приповдигнатост. Извършил престъпление, но то било и акт на самоутвърждаване, който завинаги го освободил от властта на господстващия вид. Отсега нататък нямало никога да се страхува от човека само защото е човек. Сириус прекарал в скривалището си още един ден и две нощи. После тръгнал да пресрещне Томас, който трябвало да пристигне следобед. Много предпазливо Сириус поел през хълмовете, докато стигнал до пътя, водещ към фермата на Туейтс. Намерил място, където имало добро прикритие и пътят правел остър завой. Там всички коли намалявали скоростта почти до човешки ход. Спотайл се в храсталака и зачакал. От време на време минавал някой пешеходец или кола. Накрая чул безпогрешния звук на Томасовия „Морис 10“. Сириус предпазливо изпъзлял от скривалището си, оглеждайки се за други хора. Нямало никой. Тогава излязъл на пътя. Томас спрял колата, отворил вратата и весело го поздравил. Сириус с подвита опашка казал само:

— Убих Туейтс!

— Господи! — възкликнал Томас, неспособен да добави нищо друго.

С острия си слух Сириус доловил далечни стъпки, затова влезли в гората да обсъдят положението. Решили Томас да отиде до фермата все едно, че не знае нищо за нещастieto, а Сириус да продължи да се крие.

Няма нужда да описвам подробно как Томас се справил с проблема. Естествено, не казал на полицията, че е срещнал Сириус. Употребил много усилия да ги убеди, че неговите суперовчарки не представляват опасност, като посочил доказателства. Повтарял, че сигурно Туейтс се е държал много лошо със Сириус — той (както станало ясно) бил известен със садистичния си характер. Очевидно Туейтс е нападнал кучето с пушка и го е ранил. В самозащита кучето го убило. Къде било то сега? Най-вероятно прекрасното животно е умряло

от раните си някъде в тресавището.

Томас казал на Сириус само тази част от истината — убиецът научил останалото дълго след това. Нещата всъщност не се развили така добре, както ги представил Томас. Служителите на закона си останали подозрителни и наредили кучето да бъде унищожено, щом го намерят. Томас решил, че за да защити своя уникален кучешки шедевър, трябва да си послужи с хитрост. След време щял да уведоми властите, че звярът-човекоубиец най-после се е добрал въщи и веднага е бил унищожен. Имал намерение да пожертва една голяма немска суперовчарка и да представи трупа за Сириус.

Томас прибрал кучето от скривалището му привечер, след като приключило следствието по причините за смъртта на Туейтс. Имало пълнолуние и въпреки затъмнението заради бомбардировките, двамата пътували без спиране цяла нощ.

Глава 12

Фермерът Сириус

Чак призори на другия ден Томас и Сириус стигнали до познатия път към Гарт и спрели пред къщата. Елизабет и Плакси още спели. Когато се събудили, те с изненада открили, че двамата вече са въщи. Поразило ги окаяното състояние на Сириус. Той бил мръсен, болезнено слаб, мълчалив и потиснат, а козината му била загубила обичайния си блясък.

Плакси, която току-що се била върнала от Кеймбридж след напрегнат и изпълнен с щастливи преживявания семестър, била настроена за весела ваканция. Освен това съзнавала, че последния път не се държала както трябва със Сириус и много искала да поправи това. Заела се да се „отнася мило“ към него. Изкъпала го и грижливо сресала козината му. Извадила трънче от едната му лапа и превързала раната на другата. Той се оставил в нейните уверени и нежни ръце и вдишвал тънката миризма, която за него била най-вълнуващата й черта. Плакси настоявала да й разкаже за всичко, което е правил в Къмбърланд и той й разказал — всичко с изключение на главното. Ясно било, че крие нещо, но тя не го насилвала, макар да подозирала, че той иска да й го каже.

Сириус наистина копнеел да се изповяда пред нея. Споменът за престъплението непрекъснато го измъчвал. Бил извършил убийство. Това била голата истина и трябвало да я приеме. Безсмислено било да се преструва, че е убил Туейтс при самозащита, защото стискал гърлото му много по-дълго, отколкото било нужно, за да го обезвреди. Не, това било убийство и рано или късно сигурно щели да разберат, че Томас е потулил истината. Но дори и да не го разкриели, цялото нещо щяло винаги да му тежи, не само поради страха от възмездие, а защото унищожил същество, което, макар и от друг биологичен вид, все пак било свързано с него по дух. Жадувал за съчувствието на Плакси, но се страхувал от ужаса ѝ. Освен това Томас го бил предупредил да не казва на никого.

През тази коледна ваканция Сириус и Плакси дълго разговаряли за себе си и приятелите си, за изкуство, особено за музиката на Сириус, за философия и религия, за неговите преживявания при Джефри, за войната, която не можели да отминат, макар че и за двамата била много далечна и нереална, а освен това „не била избухнала по тяхна вина“.

Но въпреки че отначало имали да си кажат много неща, скоро двамата започнали да потъват в мълчание и колкото повече време минавало, толкова по-чести и по-дълги ставали тези периоди. Той мислел за бъдещето си, тя се отдавала на спомени. Върнал се копнежът ѝ по човешка компания. Обонянието му казвало, че Плакси е в онази фаза, в която е готова за любовта на себеподобните си. Държала се ту подчертано нежно, ту съвсем отчуждено. Искала да поддържа общуването помежду им, само че в такива моменти бездната между човешкото и кучешкото изглеждала твърде голяма. Но не винаги. Понякога разпалването на сексуалните чувства в човешкото животно се свързвало с обичта ѝ към кучето и тя проявявала към него съвсем нова стеснителност, която от своя страна пораждала сексуални нюанси и в неговата обич. В такива случаи, ако не се възпротивяла, той я прегръщал с нова нежност и страст. Но тези епизоди били редки и след тях обикновено настъпвала тревожна отчужденост от страна на Плакси. Струвало ѝ се, както призна много по-късно, че в такива моменти предприема някаква необратима стъпка, която ще я откъсне от себеподобните ѝ. Но докато траели, тези мигове били съвсем невинни и истински красиви.

Веднъж Сириус казал на Плакси:

— Музиката на нашите два живота е дует с вариации на три теми. Първата е разликата в биологичната ни природа — твоята на човек и моята на куче, и различните изживявания вследствие на това. Другата е любовта, изникнала между нас, въпреки че сме различни. Тя ни е събрала и ни е направила едно цяло въпреки различията. Всъщност тя се подхранва от тях. И третата е сексът, който ту ни разделя поради биологичната ни отдалеченост, ту ни събира поради любовта.

Гледали се един друг мълчаливо.

— Има и четвърта тема в нашата музика — добавил Сириус. — Или може би тя е обобщение на първите три. Това е нашият път към духа — заедно, макар и да сме на противоположни полюси.

— О, мили мой, аз истински те обичам — отвърнала Плакси с внезапна топлота. — Ние всъщност никога не сме на противоположни полюси, искам да кажа, не и по дух. Но всичко е толкова странно и плашещо. Ти разбираш, нали, че аз трябва да бъда човек като другите. Освен това, мъжете за мен понякога имат много по-голямо значение, отколкото кучките за теб.

— Разбира се — съгласил се Сириус. — Ти си имаш свой живот, аз — мой. Понякога сме единомислещи, понякога в конфликт. Но естествено винаги сме едно цяло по дух.

Сириус се питал какво би станало, ако научела за Туейтс и осъзнал, че това не би променило нищо. Изведнъж разбрал, че през цялото време след убийството вътрешно се осъждаше от името на Плакси и по тази причина изпитвал враждебност към нея. Само че потискал това чувство толкова дълбоко, че до този момент не го осъзнавал. Сега по някакъв начин му станало ясно, че Плакси няма да го осъди, осъзнал враждебността си и в същия миг тя изчезнала.

С напредването на ваканцията Плакси започнала усилено да учи.

Твърдяла, че много е изостанала. Когато накрая настъпил денят на заминаването, тя, както обикновено, била и радостна, и тъжна. На гарата намерила повод да отведе Сириус до едно по-спокойно място на перона.

— Напоследък пак се отдалечихме един от друг — казала му тя. — Но каквото и да става, аз никога не забравям, че съм човешката част от цялото Сириус-Плакси.

Той близнал ръката ѝ и отвърнал:

— Ние двамата притежаваме едно общо съкровище — блестящия бисер на единството.

През ваканцията Сириус се вълнувал и от други неща освен от „общото съкровище“. Настоятелно обсъждал бъдещето си с Томас и Елизабет, а Плакси изпълнявала ролята на безпристрастен съдник. Сириус не желал да се връща към в известен смисъл пагубния живот в Кеймбридж. Настъпил моментът, твърдял той, когато наистина трябва да опита силите си сам. Готов бил да приеме, че поне за известно време ще постигне самоизява чрез уменията си в овцевъдството, но това било възможно само като поеме отговорна роля, а не като си остане обикновено овчарско куче. Какво предлагал Томас по този въпрос?

Накрая изработили смел план. Поради недостиг на работна ръка Пю, чието здравословно състояние се влошавало, имал доста трудности с управлението на фермата. Томас решил да му разкаже цялата истина за способностите на Сириус и да му предложи да го вземе на работа не като овчарско куче, а като бъдещ съдружник. Тоест, официалният съдружник щяла да бъде лабораторията, която щяла да участва с капитал във фермата. Елизабет щяла да бъде местният представител на лабораторията и да помага в работата. Сириус като куче не можел да подписва договори и да притежава собственост, но щял да бъде фактическият партньор на Пю, който трябвало да го въведе в управлението на стопанството и пазара на овце и вълна. Важна допълнителна дейност щяла да бъде обучението на суперовчарки за продан.

Последвали няколко дълги разговора с Пю. Те се оказали от полза, защото му дали възможност да свикне да разбира говора на Сириус, докато Томас и Елизабет били там, за да му помагат. Старецът с готовност възприел духа на играта, макар да проявявал предпазливост и да се сещал за много трудности, всяка от които трябвало да се обсъди и реши поотделно. Мисис Пю изпитвала доста опасения. Тя тайно се страхувала, че не Бог, а Сатаната е сътворил чудото с човека-куче. Всъщност така и не повярвала напълно, че цялото нещо е дело на Томас. Дъщерята на Пю била единственият друг човек, който знаел за това, но тя вече се била омъжила и живеела в Долгели.

Не след дълго Сириус заел новата си длъжност в Кар Блай. Решили

по принцип да спи в Гарт, тъй като изминавал разстоянието между двете къщи за няколко минути, но за всеки случай и в Кар Блай му отстъпили бившата стая на дъщерята. В новото му жилище Томас пренесъл книгите на кучето за овцете и овцевъдството, резервна ръкавица за писане и хартия. Сириус си взел и няколко колана и кошнички, направени специално да може да носи разни неща, а устата му да бъде свободна. Преди окачването на тези приспособления изисквало човешка ръка, но сега поради по-голямата си „сръчност“ и една хитроумно измислена закопчалка можел да слага и сваля коланите за секунди.

По самото отглеждане на овцете Пю нямало на какво да научи Сириус. Той имал непосредствен практически опит, много по-голяма научна подготовка и горял от желание да подобри породата на животните и да разработи пасищата. За управлението на стопанството обаче Сириус имал още много да учи. Освен проблемите по цените и счетоводството, трябвало да се запознае и със земеделската част на фермата, която макар и малка, имала съществено значение. Преди войната земеделието било изцяло подчинено на овцевъдството — произвеждали само сено, моркови и малко зърно. Но във военно време трябвало да обработват всяка педя земя, за да се изхранват и по онова време Пю вече отглеждал доста овес, ръж и картофи. Безръкият Сириус не можел да бъде много полезен в тази работа, но бил решен да я опознае и да се научи да я ръководи. Необходимостта да се наемат работници поставила на преден план въпроса за контактите на Сириус с външния свят. Томас изпитвал фобия към всякаква публичност и никак не искал да осведомява съседите за истинските способности на Сириус. Все пак било очевидно, че в новата си роля той няма да може да се представя за безмозъчно куче. Томас обаче настоявал, че хората трябва да научат истината постепенно. Така шокът щял да бъде по-малък. Отначало Пю щял да води прост разговор със Сириус на обществени места. Постепенно щяло да се разбере, че уважава мнението на кучето по всички въпроси, свързани с овцете. По този начин хората от околността щели малко по малко да свикнат със Сириус.

Отначало Сириус бил твърде зает с изучаването на новите си задължения и нямал време да обучава суперовчарки. Старият Айдуол и Мифани, млада кучка от същата порода, били изключително

интелигентни и вършели далеч повече работа, отколкото можело да се очаква от обикновени кучета. Джуно, най-интелигентната суперовчарка, развила някакви мозъчни смущения и Пю бил принуден да я умъртви.

След известно време Сириус писал на Томас, че вече е готов за новото начинание и той му изпратил три кученца на подходяща за обучение възраст. Сириус вътрешно вярвал, че ако съвестно ги обучава себеподобен (макар и превъзхождащ ги по интелигентност), тези животни биха могли да се превърнат в нещо много повече от Айдуол, Мифани и дори Джуно. Освен това, тайно се надявал, че някое от тях или кученце от бъдещо котило би могло да се окаже същество на неговото умствено ниво. Трябвало обаче да признае, че това било слабо вероятно, защото Томас несъмнено би разпознал такова животно много преди да достигне подходящата за обучение възраст. Всъщност многобройните му опити да създаде още един Сириус завършили с неуспех. Сириус се оказал нещо като връхна точка. Всички усилия да бъде възпроизведен довеждали в най-добрия случай до кучета, притежаващи голям мозък и висока интелигентност, които обаче били твърде болнави, умирали в ранна възраст и често проявявали различни умствени отклонения. На практика, ако се постигнело увеличаване на мозъчните полукълба до определен размер, несъответствието между мозъка и нормалния кучешки организъм се оказвало прекалено голямо за стабилна жизнеспособност. Дори при човека, чийто мозък и тяло са се развивали паралелно в продължение на милиони години, големият мозък все пак затруднява организма и до известна степен е патологично образувание, затова в много случаи настъпват психически разстройства. При кучетата рязкото уголемяване на мозъка предизвиква още по-сериозно напрежение в организма.

Не само Сириус, но и Елизабет трябвало да научи много нови неща, свързани с работата във фермата. Тя прекарвала повечето време в Кеймбридж, но според уговорката трябвало да остава в Гарт за три-четири месеца. Елизабет вече била жена на средна възраст, но в добро здраве, освен това през Първата световна война работила известно време във ферма. Отначало на Пю му било почти невъзможно да се отнася към нея другояче освен като към гостенка, но двамата постепенно изградили помежду си отношения, които идеално задоволявали чувството му за хумор. Тя възприела ролята на мързелива, вечно

мърмореща слугиня, той — на възискателен господар. Доставяло му голямо удоволствие да я укорява за работата ѝ, хокал я, че бездейства и заплашвал, че ако не си върши работата, ще я обади на Сириус и той ще я уволни. Тя, от своя страна, се държала с подигравателна сервилност и дързост, с която прикривала обичта си към него. Мисис Пю дълго време не разбираше, че постоянните им караници са съвсем приятелски. В началото тревогите ѝ се засилвали от това, че Сириус, който участвал в играта, понякога влизал в ролята на вярно куче, което защитава любимата си господарка от заплашващия я злосторник. Един ден когато мисис Пю най-сериозно се мъчела да обуздае приказките на мъжа си, Пю я заплашил с пръст, намигнал на Елизабет и казал:

— Ех, само да знаеше, скъпа, какво правим ние двамата с мисис Трелоун, когато не си тук. Да, така е. Ние сме като двама влюбени, нали, мисис Трелоун?

Сириус и Елизабет били много заети през летния семестър. Томас успял да се измъкне и да прекара няколко седмици в Уелс, за да види как върви експериментът. Един път довел двама свои приятели учени да се запознаят със Сириус. Друг път, тъй като Сириус изпитвал силно желание да подобри местните мочурливи пасища, двамата отишли за няколко дена в Ейбъристуит, за да разгледат опитната станция. Сириус се върнал преизпълнен със смели идеи, които споделил с възприемчивия, но все пак предпазлив Пю.

В известен смисъл това сигурно било най-щастливото време от живота на Сириус, защото най-после почувствал, че използва свръхкучешките си способности докрай и постигнал независимост, която дотогава не познавал. Често имал неприятности, защото в много отношения бил неопитен и правел грешки, но работата била разнообразна, конкретна и (както казваше той) „оздравяваща духа“. Не му оставало време за дълбокомислени разсъждения, още по-малко за писане, но сега, когато вършел отговорна работа, не изпитвал вече същата нужда от интелектуални занимания. Освен това си обещал, че по-късно, когато свикне с работата, пак ще се върне към старите си литературни и музикални интереси.

Единственото му развлечение било музиката. Вечер, докато Елизабет се прозявала в креслото след ден, прекаран в работа на чист въздух, той слушал радио или грамофонни плочи. Често, когато излизал

из пасищата с младите си ученици, пеел своите песни, някои от които — особено по-нечовешките — имали силно емоционално въздействие върху суперовчарките.

Освен това край него била и умната млада Мифани. Ти била красива кучка — коли, но с жилка от сетер. Била стройна като леопард и имала пухкава копринена козина. Сириус възнамерявал да се въздържа от каквито и да е сексуални отношения с подчинените си, а и смятал Мифани за запазена територия на Айдуол. Айдуол обаче остарявал. Той бил обикновена суперовчарка и поради това му било писано да достигне старост по-бързо от Сириус, който все още се намирал в разцвета на силите си. Когато се разгонила, Мифани отблъснала предишния си любовник и положила всички усилия да прелъсти Сириус. Известно време той не ѝ обръщал внимание, но един ден се отдал на флирта с тази чаровница, която наистина не притежавала неговия ум, но все пак била свръхкуче. Айдуол, разбира се, се възпротивил, но Сириус бил по-млад и по-силен и естествено при необходимост можел да покаже на по-стария си събрат, че съпротивата му е безсмислена. Всъщност Айдуол изпитвал такова страхопочитание към Сириус и му бил толкова предан, че протестът му не стигнал по-далече от неодобрително скимтене и няколко възмутени изръмжавания.

Когато му дошло времето, Мифани родила пет кученца. Главите им били с нормални размери, но повечето имали на челото си големи бежови петна — отличителен белег на Сириус и на майка му преди него. След няколко седмици елзаската жилка в тях станала очевидна за всички. Явно било също, че ако Сириус не им е баща, то поне им е дядо. От него тръгнали немските овчарки, които станали обичайна гледка в този район. По едно време фермерите отчаяно се надявали (без никой да ги насърчава), че като пускат кучките си при човека-куче, ще станат собственици на свръхкученца. Въпреки че тази надежда неизбежно пропадала, елзаската жилка се оказала полезна за подобряването на местната овчарска порода. Но дори когато и двамата родители били суперовчарки, децата им се раждали обикновени кученца. Колкото до Сириус, той не изпитвал интерес към многобройните си лишени от разум потомци. Отнесъл се към трите мъжки и двете женски кученца от Мифани като към всички други. Едно мъжко и едно женско били удавени веднага след раждането. Другите три останали при майка си

много по-дълго отколкото обикновено, докато нейното свръхкучешко, но все пак нечовешко майчино чувство отслабнало достатъчно, за да могат да ѝ ги отнемат без да ѝ причинят мъка. След това Сириус продал двамата си синове и дъщеря си.

Междувременно от Кеймбридж продължавали да изпращат свръхкученца за обучение. Повечето ставали суперовчарки, но поради войната умните животни на Томас намерили нова професия.

Наложените от войната ограничения сериозно пречели на работата в лабораторията. Томас предвиждал момента, когато ще трябва да прекратят дейността си или да преминат към някакви военни изследвания. Точно тогава, през пролетта на 1940 година, положението се променило и от нереална, войната изведнъж станала съвсем истинска. Падането на Холандия, Белгия и накрая Франция накарало англичаните да разберат, че наистина трябва да се бият за живота си. Томас дотогава считал войната за чудовищна глупост. Тя не заслужавала вниманието на умове, отдадени изцяло на напредъка в науката. Но накрая и той бил принуден да признае, че тази „чудовищна глупост“ не може да се пренебрегва, защото ще унищожи самата възможност за наука. Заел се с разрешаването на два проблема. Задал си въпроса дали сегашната му работа изобщо може да бъде от полза за спечелването на войната? И ако е безполезна, какъв вид военни задачи би могла да изпълнява лабораторията? Преценил, че суперовчарките, стига да може да ги произвежда в достатъчно голямо количество, биха могли да свършат много работа във войната. Вече се използвали обикновени кучета за разнасяне на съобщения на фронта и очевидно разумността на суперовчарките щяла да се окаже далеч по-полезна. Той се заел със задачата да открие опростен метод за масово производство на тези животни. Също така възложил на Сириус да обучи най-умните си кученца специално за такава куриерска работа.

Настъпил моментът, когато Томас бил готов да демонстрира три от животните си и след много настойчиви молби успял да стигне до висшето военно командване. Демонстрацията преминала блестящо. Томас получил уверения, че Военното министерство несъмнено ще използва неговите свръхкучета-куриери. Той прекарал дълги седмици в нетърпеливо очакване, написал много любезни писма и всеки път получавал отговор, че в момента се предприемат необходимите стъпки

за осъществяване на идеята му. Всички служебни лица, с които разговарял, проявявали интерес и често били готови на всичко, за да помогнат на видния учен. Нямащо обаче никакъв резултат. Огромната консервативна машина не реагираше. Междувременно цялата енергия на лабораторията била насочена към масово производство на свръхкучета за военни цели. По-интересната, но не толкова полезна работа за създаване на същества със способностите на Сириус била изоставена, а най-съкровенията мечта на Томас — да стимулира човешки зародиш към свръхнормално развитие на мозъка — сега се превърнала в неосъществима фантазия.

Сириус разбирал не по-зле от Томас, че войната трябва да бъде спечелена, иначе всичко добро в господстващия вид щяло да загине. Но той живеел в отдалечен район, бил изцяло погълнат от новата си работа и освен това я разглеждал като достойна служба в полза на нацията или по-скоро на цялото човечество. Поради това не приемал войната така емоционално, както Томас. Освен това, макар една страна от характера му да се отъждествявала изцяло с прекрасния човешки вид, друга тайно и безразсъдно се радвала на нещастieto, сполетяло тирана. С разума си той разбирал, че собственото му бъдеще зависи от бъдещето на Англия, но емоционално бил безразличен към войната по същия начин, по който по-късно милионите жители на Индия щели да бъдат към заплахата от Япония.

Когато Плакси се върнала вкъщи, атмосферата в Кар Блай ѝ се сторила нереална. Разбира се, тя била впечатлена от успехите на Сириус. Той като че ли наистина бил намерил призванието си, дори от гледна точка на войната. Но я поразило безразличието му към страданията на човечеството и може би малко му завиждала за душевното спокойствие, което бил постигнал. Тя самата се разкъсвала между отвращение към цялата тази налудничавата отвратителна жестокост и импулсивното желание да вземе участие в отчаяната битка за спасение на своя биологичен вид. В Кеймбридж Плакси се стараела да запази обичайното си хладнокръвие, защото толкова много от приятелите ѝ не се интересували от нищо друго освен от войната, но тук, в Уелс, започнала да укорява Сириус, че живее в „рая на глупците“ и че всеки момент целият му познат и скъп свят може да бъде пометен от германското нашествие. Самата тя се чувствала неудовлетворена от

работата си като преподавателка, която трябвало да започне в края на лятото. Предпочитала да се заеме с нещо по-полезно.

Сириус бил впечатлен от всички тези думи, но емоционално си оставал все така безразличен, както винаги. Може би трябвало да постъпи в армията и да стане куриер. (Но той и без това обучавал кучета-куриери.) По дяволите цялата тази война! Поне за момента бил намерил призванието си — да произвежда вълна и храна за господстващия вид, който и без това сигурно щял да се самоунищожи. Толкова по-добре! Толкова по-добре ли? Не, той всъщност не го мислел. Но дявол да го вземе, вината не била негова и не можел да отговаря за човечеството.

По това време Плакси много се интересувала от политика. За кратко време била член на комунистическата партия, но напуснала, защото „макар да са енергични и всеотдайни, те са едновременно непоносимо самоуверени и нечестни“. Въпреки това тя останала под влияние на марксизма, макар че трудно намирала в него място за вярата си в „духа“, а той играел все по-важна роля в живота ѝ.

— Духът — казвала тя — трябва да бъде най-висшето от всички диалектични нива — висш синтез.

Когато била вкъщи, говорела надълго и нашироко на Сириус за „равни възможности за всички“, „класова война“, „диктатура на пролетариата“ и тъй нататък. Настоявала, че ако в края на краищата комунизмът не е пълната истина, то само с някаква велика нова идея, основана на него, би могло да се спечели войната и да се създаде поносим обществен ред. Сириус винаги се отнасял съчувствено към желанието за революционни обществени промени. Времето прекарано в Йист Енд му показало колко необходимо е това. Той от все сърце се съгласявал с идеята за обществена собственост върху средствата за производство и обществено планиране. Но сега, когато му бил възложен имот, за който да се грижи, за свое голямо учудване установил, че гледа на нещата от съвсем друг ъгъл.

— Това е напълно вярно — казвал ѝ той, — но твоят нов обществен ред малко ме тревожи. Да не се каниш да слееш всички ферми в големи колективни стопанства? Намирисва ми на нещо доста опасно. Прекалено теоретично е. А какво ще стане с такива ексцентрични новаторски начинания като тези на Томас? Какво ще се

случи с куриози като мен, ако изобщо бих съществувал? Работата е в това кой ще извършва общественото планиране. Най-лесно е да се каже — хората, но Бог да ни пази от тях. Те всъщност въобще не са способни да вършат тази работа. С нея ще се заеме малка група хора — демагози или босове. По някакъв начин трябва да направим така, че това да се върши от хора с будно съзнание. Именно хората с будно съзнание създават всичко ценно. Останалите са само овце.

— Но цялото това планиране естествено е предназначено за обикновените хора — твърдяла Плакси. — Тъкмо затова те трябва да определят целите на планирането и да го контролират. Хората с будно съзнание служат на обществото така, както овчарските кучета на овцете.

— Глупости — отвърнал Сириус, — банални клишета! Кучетата служат на господаря си, който използва и тях, и овцете.

— Но хората, ако са свободни, нямат друг господар освен самите себе си — възразила Плакси. — Хората като цяло са господарят.

— Не-не! — извикал Сириус. — Все едно да твърдиш, че овцете като цяло са си господар. Аз, във всеки случай, признавам само един-единствен абсолютен господар — духа, а не четирийсет и пет милиона четириноги или два милиарда двуноги овце.

— Но кой може да каже какви са изискванията на духа? — попитала веднага Плакси. — Кой ще разтълува духа?

— Как кой? Самият дух, разбира се — отвърнал Сириус, — който се проявява в умовете на своите служители, на своите овчарски кучета, на хората с будно съзнание.

— Но Сириус, скъпи, смешни мой Сириус, този път води право към фашизма. Има един лидер, който знае всичко, останалите правят каквото им се каже, а партия от верни кучета ги принуждава да го правят.

— Само че фашистката партия — възразил Сириус — не се състои от хора с будно съзнание. Членовете ѝ нямат никаква представа що е дух. Те не познават миризмата му, не могат да чуят гласа му. В най-добрия случай те са побеснели овчарски кучета, диви кучета, глутница вълци, следващи водача си.

— Но скъпи мой Сириус, не разбираш ли, че те биха казали същото за нас? Кой би могъл да бъде съдник?

Сириус имал готов отговор:

— Кой е бил съдник в спора между Иисус и първосвещеника? Всеки друг, но не и обикновените хора, които са казали: „Разпни го!“. Истинският съдник е бил Христовият господар, духът, говорещ в ума на Христос, както и в ума на първосвещеника, но той не е пожелал да се вслуша в него. Работата е там, че щом служиш на духа, не може да служиш на никой друг господар. Това, което духът неизменно изисква, е любов, интелигентност, силни съзидателни действия в негова полза, любов към овцете като към индивиди, които трябва да постигнат всичко възможно, като към отделни носители на духа, а не само като към овче месо или красива пасторална гледка. Любов, интелигентност и съзидание — именно това представлява „духът“.

— Преподобният Сириус изнесе една от най-дълбоките си и полезни проповеди — отвърнала подигравателно Плакси.

Седели на тревата пред Гарт. Сириус шеговито се нахвърлил върху нея, повалил я и понечил да я захапе за гърлото. Тя била свикнала от детството си на такива битки — хванала го за ушите и ги задърпала силно. Още преди да успее да я стисне леко със зъби или да я близне с език, Сириус заскимтял за милост. Те се гледали отблизо и се усмихнали един на друг.

— Садистична кучка — казал ѝ той. — Сладка жестока кучка!

Плакси сграбчила долната му челюст, а той леко стиснал ръката ѝ с белите си зъби. Двамата се поборили на шега, докато накрая тя се изтощила и го пуснала.

— Лигльо такъв! — възкликнала възмутено тя и избърсала ръка в козината му.

Продължили да лежат в мълчание на тревата.

— Сигурно много си се забавлявал с Мифани? — казала внезапно Плакси.

Той усетил едва доловимо напрежение в гласа ѝ и не отговорил веднага.

— Прекрасна е. Въпреки че е страшно глупава, всъщност има зачатък на душа.

Плакси откъснала стръкче трева, сложила го в устата си и се вгледала в далечните планини.

— И аз имах един любовник — казала тя. — Искаше да се ожени за мен, но щеше да е толкова ангажиращо. Тъкмо беше постъпил в

Кралските военновъздушни сили. Искаше да имаме деца, много бебета и колкото може по-бързо. Но е много рано. Прекалено млада съм, за да се обвържа с някого завинаги.

Последвала дълга пауза, а после Сириус попитал:

— Той знае ли за мен?

— Не.

— С него ще бъде ли по-различно за... нас двамата?

— Аз не чувствам никаква разлика — отговорила бързо тя. — Но може би не го обичам достатъчно. Харесва ми много като човешко животно, сигурно както на теб Мифани ти харесва като кучка. И много го обичам като приятел. Но не знам дали това е достатъчно, за да се оженим. А трябва да се оженим заради децата, защото им е необходим баща. Те трябва да растат с родители.

Пак настъпило продължително мълчание. Тя го погледнала крадешком. Той се взирал в нея с леко наклонена на една страна глава и вдигнати вежди. Приличал на учуден териер.

— Ами омъжи се за него — казал й той накрая, — и си роди деца, щом като трябва. Разбира се, че трябва. Но всичко това е много по-сериозно, отколкото работата с кучките. О, Плакси, всъщност ние двамата сме женени един за друг завинаги. Той няма ли да поиска да развали това? Ще го приеме ли?

Тя нервно отскубнала стръкче трева.

— Знам, че по някакъв начин сме свързани по дух. Но ако заради това никога няма да мога да обичам някой мъж с цялото си сърце — толкова, че да искам да стана негова жена и да имам деца, — ще ненавиждам властта, която имаш върху мен.

Преди той да успее да отговори, Плакси го погледнала в очите и продължила:

— Не исках да кажа това. Не мога да мразя властта, която имаш върху мен. Само че... О, Господи, всичко е толкова объркано!

Очите й се напълнили със сълзи. Той понечил да докосне ръката й, спрял и после казал:

— Ако съсипвам живота ти, щеше да е най-добре Томас изобщо да не ме беше създавал.

Тя сложила ръка на рамото му.

— Ако ти не беше такъв, какъвто си, и аз нямаше да съм същата,

нямаше да ни има и двамата такива, каквито сме — очарователни и ексцентрични. Дори понякога да те мразя, през цялото време много повече те обичам. И дори когато те мразя, знам (и най-доброто в мен го съзнава с радост), че аз не съм само Плакси, а човешката част от Сириус-Плакси.

Той веднага отвърнал:

— Но за да осъществиш истински тази част е нужно да бъдеш колкото може повече човек и да живееш пълноценно човешкия си живот. Е, да, разбирам. Да си човек, при това момиче, и то в Англия, и освен това от добро семейство, не може просто да имаш любовници и незаконно котило. Трябва ти съпруг. — Вътрешно добавил: „А аз сигурно от време на време ще убивам някой от твоя вид“.

Тогава го връхлетял споменът за убийтия Туейтс и контрастът между тази картина и сегашната идилична обстановка го изпълнил с отвращение. Изпитал чувството, че тича из пущинака в слънчев ден и изведнъж затъва в блато. Струвало му се, че само Плакси може да го измъкне оттам. Подчинил се на внезапния си вътрешен импулс и й разказал всичко.

Глава 13

Войната

През есента на 1940 година Сириус вече се утвърдил в Кар Блай, планирал големи подобрения на пасищата, животните и обработваемата земя и бил известен в околността като „човека-куче на Пю“. Никой не можел да прецени какви точно били умствените му способности. Пю, разказвайки цялата истина за него, насочил всички по лъжлива следа. Знаело се, че човекът-куче се справя отлично и използва най-новите научни методи в овцевъдството. Но всички кой знае защо смятали, че това не е толкова въпрос на интелигентност, колкото някакъв свръхинстинкт, въплътен по тайнствен начин в него от науката. Знаело се също, че може да разбира човешка реч, както и да говори с онези, които разбират особеното му произношение. Сириус научил малко уелски — говоримия език в областта — но познанията му били ограничени, поради което истинските му езикови способности и

напълно човешкия му разум не били очевидни за всички.

Все пак, ако не била войната, вестниците сигурно щели да раздухат историята и да го направят по-известен от прочутата говореща мангуста преди него.

Сириус си спечелил популярност сред повечето местни фермери и селяни, но имало малцина, които упорито продължавали да се отнасят с подозрение към него.

Благочестивите богомолци твърдели, че истинският господар на човека-куче не е Пю, а Сатаната и че Пю продал душата си на дявола, за да го избави от недостига на работна ръка. Някои от онези, чиито мисли се въртели единствено около секса, виждайки голямата обич между човека-куче и малката дъщеря на Томас, шепнели, че именно Томас е продал душата си, за да си спечели слава в науката и Сатаната, превъплътен като куче, редовно влиза в порочна сексуална връзка с дъщерята на Томас. Тя самата, твърдели същите лица, независимо от чаровността си, била истинска вещица. Всеки можел да види, че в нея има нещо особено и нечовешко. Някои недодялани патриоти разпространявали друг слух. Според тях, Томас получавал пари от нацистите, за които човекът-куче се оказал идеален шпионин. Не случайно животното се върнало да живее близо до голямата военна база.

Повечето хора били твърде здравомислещи, за да приемат сериозно тези приказки. Пю се ползвал с добро име, а Сириус станал доста популярен, тъй като бил истински гений, що се отнасяло до гледане на овце, и допринасял за известността на района. Томас, въпреки че бил англичанин, се радвал на уважение от страна на местните жители, а дъщеря му, макар и да имала модерни възгледи, била красиво момиче. Общественото мнение станало враждебно много по-късно, когато войната се проточила и простите хорица тръгнали да търсят изкупителни жертви.

Когато започнали големите въздушни атаки срещу Лондон, Елизабет получила дълго писмо от Джефри, който описвал условията в енорията си и я молел да вземе няколко деца при себе си, а други да настани в подходящи домове в Уелс. Джефри вярвал в личната инициатива. Той изпитвал подозрение към всички правителствени организации и поради това се мъчел доколкото било възможно да не

оставя бездомните деца в ръцете на официалните евакуационни власти.

Разказът на Джефри за опустошението, героизма, хаоса, бездушието и човешката доброта по време на големите блицове дълбоко развълнувал Сириус. Той отчетливо си спомнял миризмата в къщата на Джефри, голата малка църква и всички онези тесни жилища, които посетил. Тези миризми рисували във въображението му картината на борбата на човешките същества срещу враждебната среда и собствените си недостатъци. Припомнил си много хора, за които Джефри споменавал, че са загинали и много деца, които се нуждаели от дом. Изпитал безкористен порив да се впусне веднага към Лондон с кошници, пълни с първа помощ, но съзнавал, че това е глупаво и само би пречил. Пък и едно нещо било да те обземе пристъп на великодушие, а съвсем друго да го осъществиш. Мислел си, че при въздушно нападение ще се държи като пълен страхливец, освен това по принцип презирал войната. Щом като човешката раса била толкова глупава, че да се самоизмъчва по този налудничав начин, какво общо имал той с това? Все пак, поради обичта си към Джефри, Сириус дълбоко се развълнувал от писмото му. Заедно с местните жители и той получил още по-ясна представа за трагичното положение в Лондон, когато по една от онези случайности, типични по време на война, отклонил се бомбардировач пуснал бомба напосоки. Бомбата паднала върху уединена селска къща и всичките ѝ обитатели били убити или ранени.

Елизабет се съгласила да приеме три лондонски деца при себе си, а мисис Пю, макар да очаквала, че ще ѝ създават неприятности, склонила да приюти други две. Сириус отстъпил стаята си в Кар Блай. Повечето местни жители вече или били взели, или били отказали да приемат евакуирани хора от бомбардираните градове в северозападна Англия. Все пак, след дълги увещания Елизабет съобщила на Джефри, че е намерила място за още петнайсет деца и две майки. Този район дотогава имал късмет — преселниците били малко. Макар че някои жени доста мърморели, общо взето нещата вървели добре. Двайсетината малки лондончани обаче се оказали особена порода. Те били мръсни, одърпани, непослушни зверчета и местните хора негодували, че никоя себеуважаваща се домакиня не би ги пуснала да прекрачат прага на къщата ѝ, ако знаела що за стока са. Децата обърнали всичко наопаки, изпочупили мебелите, изпотъпкали градините, лъжели, крадели, хапели

се едно друго и домакините си, изтезавали котките и говорели мръсни думи.

Някои домакини били достатъчно интелигентни, за да схванат, че тези деца са жертва на обстоятелствата. Ужасно е, казвали те, че обществото допуска по-ощетените му членове да растат в такава нищета. Но други жени, които не били надарени с кой знае какво въображение, били изпълнени със самодоволно негодувание към децата и родителите им. Някои стигнали до извода, че тъй като преселниците са англичани, то всички англичани са такива. Популярността на Елизабет донякъде пострадала. Нейна била вината за това нещастие. Някои си спомнили не само, че е англичанка, но и че съпругът ѝ е продал душата си на дявола. Нещата се влошили още повече от обстоятелството, че нейните евакуирани деца се държели много прилично. Елизабет имала вродена способност да се отнася човешки с децата и на свой ред изисквала да ѝ отвръщат със същото. Отначало имала доста неприятности, но след няколко седмици момиченцето и двете му братчета вече с гордост помагали в домакинството и градинарството.

Един ден Елизабет получила съобщение от Джефри, че църквата му е разрушена, но той продължава да посвещава цялото си време на грижи за енорияшите си. Бил преизпълнен с радост, защото след дълго настояване той и съмишлениците му извоювали големи подобрения на обществените скривалища в района. Няколко дена по-късно получила писмо с непознат почерк, в което я уведомявали, че братовчедът ѝ е загинал.

Вестта за смъртта на Джефри странно приближила войната до Сириус. За първи път го нямало човек, когото познавал и обичал. Дотогава си мислел, че много добре разбира въздействието на войната върху личността, но явно не било така. Джефри просто престанал да съществува, все едно, че някой бил духнал пламъчето на клечка кибрит. Било толкова просто и въпреки това толкова невероятно! Защото по някакъв особен начин Джефри сега му се струвал по-истински отпреди, чувствал го по-близък. Дни наред Сириус се хващал, че тихичко си говори с Джефри и свещеникът съвсем естествено му отговаря. Много странно! Несъмнено това било само илюзия, но все пак дълбоко в сърцето си не можел да повярва, че Джефри наистина е умрял. Или по-

скоро, една част от него била сигурна, но друга просто не можела да приеме факта. Сънувал фантастичен сън. Джефри потърсил Туейтс в ада и го заварил да държи душата на Сириус в джоба си. По някакъв начин Джефри успял да отведе Туейтс в рая и за награда получил свободата на Сириус.

Войната скоро щяла да стигне още по-близо до Сириус. През май Томас го взел с кола да разгледат една ферма близо до Шап, където няколко свръховчарки успешно вършели почти цялата обичайна работа по отглеждането на овцете. На връщане към северен Уелс минали през Ливърпул. От време на време този район бил подлаган на силни бомбардировки и Томас благоразумно възнамерявал да прекосят реката много преди да се стъмни. За беда тръгнали късно и пристигнали в Ливърпул едва привечер. Някъде в предградията колата им се развалила и докато механикът, който и без това имал много клиенти, я поправил, станало тъмно. Продължили пътя си, но много се забавили в града. Предишната нощ имало голяма бомбардировка и улиците все още не били разчистени. В края на краищата, преди да успеят да стигнат входа на прочутия тунел под река Мързи, започнала нова бомбардировка. До тунела оставало малко, затова Томас решил да побърза. Сириус изпаднал в ужас. Вероятно за неговите чувствителни уши шумът бил още по-мъчителен, отколкото за по-несъвършения човешки слух. Освен това, като се изключи вълчето му настроение, той цял живот си останал страхливец. Острият вой на самолетите, страхотния грохот на зенитните оръдия, свистенето на падащите бомби (напомняли му дрезгав, усилен докрай шепот), последвано от невъобразими експлозии и после от тътен на падащи тухли, лумващите пожари и пращенето на огъня, бягащите хора, виковете на жертвите, молещи за помощ, когато минали край разрушено скривалище — поради всичко това Сириус съвсем паднал духом. Лежал на задната седалка, безпомощен и ужасен. Освен това усещал миризмите — острата миризма на експлозивите, пращната миризма на съборените стени, тръпчивия аромат на горящо дърво и от време на време вонята на обезобразени човешки тела.

Изглежало лудост да продължават нататък, затова Томас спрял край пътя и двамата се спуснали към най-близкото скривалище. В този момент върху отсрещната къща паднала бомба и стените ѝ се срутили върху тях, затиснали Томас, а Сириус бил ранен, но останал извън

развалините. Томас лежал затрупан до кръста под тухлите. Със сетни сили въпреки страшната болка, той успял да му каже:

— Спасявай се. През тунела. В края на улицата. После към Уелс. Спасявай се, заради мен. Моля те върви, моля те!

Сириус отчаяно се мъчел да го освободи със зъби и нокти, но не можел.

— Ще доведе помощ — казал той.

— Не, спасявай се — простенал Томас. — Все едно, с мен е свършено. Дано ти имаш късмет.

Но Сириус хукнал, след малко намерил някакъв човек и с жално скимтене го задърпал за палтото. Било ясно, че търси помощ и няколко души го последвали. Когато стигнали до мястото, където бил Томас, намерили само нов бомбен кратер. Хората продължили работата си, а Сириус останал пред дупката с обезумял поглед. Дълго душил наоколо и жално скимтял. После страхът, за кратко време притъпен от нещастиято, отново го обзел с всичка сила. Но главата му била ясна. Трябвало да намери входа на тунела — Томас казал, че е наблизо. Той забързал по улицата, осветена от пожарите, които се издигали до небето. На едно място пътят бил напълно преграден от срутени стени и трябвало да се изкатери през тях. Накрая достигнал тунела и се промъкнал вътре без да го забележат. Препускал по пешеходната пътека — към Бъркънхед се движел непрекъснат поток от коли, които вдигали страхотен шум в тесния тунел, но никой не му обърнал внимание. На изхода в Бъркънхед той се втурнал стремглаво към свободата и отново се озовал сред заплашителния грохот на войната и осветеното от пожари небе. Но сега бомбите падали главно върху Ливърпул, от другата страна на река Мързи.

Сириус ми разказа много подробно за дългото си пътуване от Бъркънхед до Траусвинит, но тук не е нужно да го повтарям. Изморен и смазан от скръб, той прекосил града на запад и се отправил към Търстасоун. Тичал в нощта и непрестанно мислел за безвъзвратното изчезване на Томас — неговия създател, онзи, когото отначало обожавал с безкритична кучешка преданост, а неотдавна силно укорявал, но към когото винаги изпитвал дълбока обич, както и дълбоко уважение заради способностите му. С разума си Сириус не изпитвал съмнение, че Томас вече просто не съществува, но както и при смъртта

на Джефри, не можел да го повярва. Тичал по пътя и се хванал, че спори с Томас на тази тема. Мъртвият Томас настоявал, че сега никъде във вселената няма нищо, което би могло основателно да бъде наречено Томас Трелоун, няма разум, който да е приемник на неговите мисли, желаниа и чувства.

— Е, ти знаеш най-добре — казал Сириус на глас и изведнъж спрял, питайки се дали не полудява.

От Търстасоун той следвал устието на река Дий, през солените блата към Куинсфери, а после продължил по пътища, през поля и пушинаци, все на югозапад. Често се питал доколко се ръководи от пословичната способност на дочовешките бозайници „да намират пътя за къщи“ и доколко от смътния си спомен за картата на Томас. Особено изморителни били дългите участъци, когато се налагало да се движи по шосето. Постоянно се оглеждал, за да се пази от колите, тъй като шофьорите много-много не се съобразявали с него. Във въображението си виждал тираничния вид като хибридно същество, състоящо се от човек и машина. Как мразел неговия остър глас, неговата жестокост! И все пак само преди един ден седял в откритата кола на Томас и се наслаждавал на скоростта и вятъра, докато прекосявали Ланкаширската равнина. Сегашното му окаяно положение го накарало да осъзнае по-ясно от всякога колко презрителни и безсърдечни са хората към „тъпите животни“, ако не са техни домашни любимци.

Когато минавал през населено място, Сириус се стараел да привлече колкото е възможно по-малко внимание. Движел се бавно, спирал край пътя и душел стълбовете като другите местни кучета. Когато някой проявявал любопитство или дружелюбност, което се случвало доста често, защото Сириус бил изумително животно, отговарял с безгрижно поклащане на опашка, но никога не спирал. След като прекосил възвишенията и широката долина при Клуид, тръгнал през обширните блатисти поля и поради мъглата доста се отклонил от пътя, но накрая се спуснал към низината близо до Пентре-Волас и скоро се движел към високите безлюдни слонове на Мигнейнт. Изкачвайки се с труд по стръмен тревист хребет, попаднал в гъст облак и започнало да вали. Колкото и да бил изморен и потиснат от предстоящата мъчителна задача, той изпитал наслада от студения влажен вятър, от дъха на блато,

торф и овце. Веднъж усетил неповторимата миризма на лисица — онова рядко, опияняващо ухание на най-измамната плячка. Господи! Как сетивата винаги го водели към прекрасни тайнствени неща и му било съдено вечно да ги преследва, но никога да не ги достигне. Дори зрението събуждало това чувство у него. Бягащата мъгла, скалите, които ту се появявали, ту изчезвали зад нея, стръкчетата трева, поръсени с блестящи капчици влага — тази сладостно позната гледка и нейната притегателна сила, която все не можел да разгадае, сякаш го пробуждала. Несъмнено всичко се свеждало до електрони, вълни и стимулиране на нервните рецептори, но колко сладостна, загадъчна и плашеща била истината, когато си оставала неразбрана. Цялата тази красота се усилвала и се превръщала почти в агония поради ужасите, на които толкова скоро бил станал свидетел.

Той продължавал да се изкачва все по-нагоре, учуден от височината. После внезапно мъглата се вдигнала за малко и видял, че приближава върха на доста голяма планина — скоро познал, че това е Карнед Филаст. Много отдавна, преди да започне да отглежда овце, идвал от Гарт на лов по тези места, но чак толкова далеч от къщи не бил стигал.

Сега, когато отново се намирал сред високите хълмове, го обзело друго настроение. Защо трябвало изобщо да се връща при тираничния вид? Защо да изживява болката да съобщи на Елизабет, че никога вече няма да види мъжа си? Защо да не остане да живее на свобода в пустоша, да презре всички хора и се храни със зайци, а може би от време на време с овце, докато накрая някой човек го убие? Защо не? Вече бил живял като диво куче след убийството на Туейтс, но терзанията на съвестта му тогава развалили всичко. Този път щяло да бъде другояче. Вече било ясно, че животът няма какво да му предложи. Наистина, бил си намерил някакво място, но само благодарение на помощта и толерантността на човека. Това място обаче му било тясно. Не можел да разгърне изцяло способностите си. Чудно, но в този случай не мисълта за Томас, а за овцете, които ще останат без стопанин, разсеяла мрачното му настроение.

Мъглата паднала ниско над планините и почти се стъмнило, но той вече знаел къде се намира и тръгнал надолу към блатистата долина, а после поел по склона на Арениг Фах. Скоро стигнал Карнед Яго, после

препъвайки се в мрака излязъл на пътя и го прекосил близо до Кум Присор. Дивата блатиста долина била вече зад него. Сириус навлязъл в познатите пасища. Сега дори в тъмнината всяка скала, всяко възвишение, всяко езерце, дори всяко стръкче пирен му били познати и му навявали спомени. Тук намерил мъртва овца и полуродено агне. Тук спрели с Томас, за да закусят през една от онези дълги разходки, които никога нямало да се повторят. Тук убил заек. Но макар всяка крачка да му била позната, напредвал бавно поради тъмнината и гъстата мъгла. Стигнал в Гарт почти в полунощ. По моите изчисления, тъй като тръгнал от Търстастоун рано сутринта, трябва да е изминал общо с различните дълги отклонения от правия път доста повече от осемдесет мили. Голяма част от това разстояние била по лоши пътища или през труднопроходими земеделски райони с много огради.

Пред вратата на затъмнената къща Сириус надал специалния си призивен лай. Елизабет веднага му отворила и той се озовал сред ослепителната светлина и познатите миризми на къщата. Преди да успее да каже и дума, тя затворила вратата, коленичила и го прегърнала.

— Слава Богу, че поне един от двамата се връща жив и здрав — казала тя.

— Само аз — отвърнал той.

Тя простенала и мълчаливо го притиснала към себе си. В тази неудобна поза, изтощен от напрежението през последните дни и потиснат от затвореното помещение, той изведнъж изпитал страхотна слабост и се отпуснал в ръцете ѝ. Тя положила главата му на пода и отишла да донесе бренди. След секунда Сириус дошъл на себе си, изправил се с труд на крака, колкото можал избърсал лапите си на изтривалката и със залитане влязъл в хола. После осъзнал, че коремът му е покрит с лепкава черна блатна кал. Елизабет се върнала и го заварила да стои с треперещи крака и наведена глава, и да се чуди какво да прави.

— Легни, съкровище — казала тя. — Няма значение, че ще изцапаш.

После му дала подсладен чай и хляб с мляко.

Танивол

Жените от семейство Трелоун дълбоко преживели смъртта на Томас. Двете момчета били на фронта, но Тамси и Плакси се върнали къщи при майка си за около седмица. Сириус впоследствие ми разказа, че външно Тамси изглеждала по-разстроена от Плакси. Плачела много и демонстративната ѝ скръб още повече засилвала емоционалното напрежение, което неизбежно падало върху Елизабет. За сметка на това Плакси се държала особено студено и неловко. С бледо и почти намусено лице тя се занимавала главно с домакинска работа, а разговорите и спомените оставяла на майка си и сестра си. Един ден Тамси изровила от скрина на Томас овехтяла кутия за носни кърпи, която Плакси като дете била изработила за рождения ден на баща си. С насълзени очи Тамси занесла на сестра си този сувенир, като очевидно очаквала това да стане повод за сантиментални изблици. Плакси ѝ обърнала гръб и промърморила:

— О, стига, за Бога!

После кой знае защо изведнъж яростно се нахвърлила върху Сириус и така бурно го прегърнала, че той се зачудил дали това е проява на нежност или начало на боксов мач. Споменавам този случай, за да подчертая, че отношенията на Плакси с баща ѝ всъщност бяха доста сложни и дълбоки.

Самият Сириус изпитвал истинска, дълбока скръб, която се примесвала с ново вътрешно чувство за независимост. Кучешката му природа оплаквала загубата на господаря си и споменът за топлото покровителство на Томас не го напускаше. Но човешката му интелигентност сега дишала по-свободно. Най-после бил господар на себе си, може би не буквално, но емоционално. Най-после щял да поеме собствената си съдба и да управлява чувствата си. Понякога тази мисъл го плашела, тъй като бил израснал в пълна емоционална зависимост от Томас, който упражнявал върху него върховна власт. Дори когато отстоявал своята воля, той винаги го правел с надеждата, че ще убеди Томас да приеме доводите му и всъщност никога не се противопоставял сериозно на желанията на създателя си. Само че Томас вече го нямало и сега неговото творение се разкъсвало между тревожна неувереност и някаква нова, странна решителност.

Но макар да постигнал емоционално освобождение от Томас, Сириус неизбежно още повече се привързвал към осиновилата го майка.

Колкото и тежък удар да била смъртта на Томас, Елизабет не допуснала това да я сломи. Продължила да води нормален живот, да се грижи за трите евакуирани деца, да поддържа градината, да помага на Сириус в работата с овцете, защото ревматизмът на Пю много се изострил и той вече почти не можел да ходи до по-отдалечените пасища. Плакси предложила да зареже работата си в университета и да се върне вкъщи, но Елизабет не искала и да чуе за това.

— Детето трябва да живее собствения си живот — казвала тя.

Елизабет също така неизбежно все повече се привързвала към Сириус — върховното постижение на творческия гений на Томас, както и нейно собствено осиновено дете. Сега той означавал за нея още повече, отколкото другите ѝ деца, които вече били самостоятелни и нямали нужда от помощ. А Сириус се нуждаел от нея повече от всякога. Веднъж го заварила да се мъчи да поправи телената ограда със зъби и той извикал:

— Ех, да имах ръце! Нощем сънувам ръце!

— Докато съм жива, моите ръце са твои — отвърнала Елизабет.

Между кучето и възрастната жена се създали много близки и топли, но не съвсем щастливи отношения. Елизабет винаги се държала с децата си като с приятели и уважавала тяхната самостоятелност, което давало много добри резултати. Същото отношение имала и към Сириус. Но сега липсата на съпруга ѝ и майчинският ѝ инстинкт я накарали да насочи натрапчиво цялото си внимание към кучето. Желанието да му помага се превърнало в постоянна страст. Тъй като Пю вече бил частично нетрудоспособен и много трудно се намирала добра работна ръка, помощта ѝ била безценна. Но за Сириус това започнало да става досадно. Тя просто не можела да се стърпи да не му помага и прекалявала със съветите си, които той обикновено отхвърлял, стига да намерел убедително извинение. Било чудно, тъжно и съвсем неочаквано, че тази толкова сдържана и толерантна в миналото жена на стари години станала дотеглива. Аз не мога да си обясня тази промяна. Лесно е да се изтъкнат различни фактори в живота ѝ, които биха могли да предизвикат невроза, но защо са се проявили толкова късно и толкова силно, нямам представа. Колко крехко нещо е човешкият дух,

дори и в най-добрия си вид!

Елизабет развила неканена склонност да взема участие в практическото ръководство на фермата и особено във връзките с външния свят. На Сириус това му било много неприятно не само защото тя нямала достатъчно опит и понякога правела сериозни грешки, но и защото много искал местните хора да свикнат да работят направо с него и имал амбиции да играе активна роля в обществения живот на областта. Той вече си бил спечелил уважението им. Не само местните вестници, но и големите национални всекидневници споменавали за „блестящия човек-куче от Северен Уелс“. Единствено недостигът на хартия и обстоятелството, че интересът към войната засенчвал всичко останало, попречили Сириус да се превърне в сензация. По тази причина, той се прочул в околността, без да събужда прекалено голямо внимание в останалата част на страната. От време на време го посещавали различни интелектуалци по препоръка на лабораторията и тези посещения му били много приятни, защото така можел да следи културния живот. Сириус не споделял с никого намерението си след време, когато напълно разработи фермата и нещата в нея улегнат, да играе роля в този живот.

Но да се върна към Елизабет. Може би поради лоялност към Томас, който винаги изпитвал дълбок страх от публичността, тя правела всичко възможно да предпази Сириус от хорските погледи и изобщо от външния свят. Когато най-после се освободила от трите евакуирани деца, за да се посвети изцяло на фермата, Сириус се разкъсвал между радостта си, че ще има повече помощници и страха, че ще му се бъркат в работата, а също между обичта си към Елизабет и раздразнението си от нея, което любезността не му позволявала да покаже външно. Защо тази жена, която дотогава била тактична и сдържана в отношенията си с другите, изведнъж станала толкова агресивна? Сириус го отдавал на преумора и емоционално напрежение поради загубата на съпруга ѝ. Несъмнено известна роля играела и напредналата ѝ възраст. Тя се превръщала в предишната Елизабет само когато някое от децата ѝ се връщало къщи. Тогава Сириус изпитвал облекчението, че вече не е най-скъпоценното ѝ притежание и можел да се занимава с работата си без постоянно да се съобразява с нея.

През есента на 1941 година Елизабет се разболяла.

— Сърдечна слабост — казал доктор Хю Уилямс, — но няма нищо сериозно. Просто се е претоварила и трябва да си почине няколко седмици.

Сириус изпратил доктора до колата и го попитал дали това е истината или само иска да успокои пациентката си. След като повторил няколко пъти въпроса си, докторът го разбрал и го уверил, че казва истината, като наблегнал на необходимостта от дълга почивка. Обаче седмица по-късно Елизабет отказала да лежи и настоявала да ѝ дават някаква по-лека работа във фермата. Това довело до нова криза. Историята се повторила няколко пъти въпреки протестите на Сириус. Явно било, че Елизабет иска да се убие с работа. Тя сякаш била обладана от неясна страст да се изяви, като се самоунищожи чрез всеотдайност към Сириус. Обърканото куче не можело да я следи през цялото време, освен ако не изоставело напълно работата си. В отчаянието си Сириус писал на Тамси, но тя наскоро била родила второ бебе и нямала на кого да го остави, за да се грижи за майка си. Сириус и мисис Пю се редували, но когато състоянието на Елизабет се влошило, а оптимизмът на доктора се сменил с раздразнение и отчаяние, предложили на Елизабет да я пратят на лечение в частна болница. Тя отхвърлила презрително тази идея. Тогава Сириус, въпреки голямото си нежелание, повикал Плакси.

В продължение на няколко седмици Сириус, Плакси и мисис Пю бдели над Елизабет. Общата цел сближила момичето и кучето повече от всякога. Често били заедно, но рядко оставали сами. Това общуване само в присъствието на други хора породило и в двамата силно желание за несмушаван разговор и изострило чувствителността им към най-леката промяна в настроението на другия. Разбира се, тревожели се главно за Елизабет. Неизбежно било да изпитват известно раздразнение, но то не траело дълго, тъй като и двамата били необикновено привързани към нея още от детството си. И двамата се измъчвали от необходимостта да пожертват собствените си неотложни занимания, може би за много дълго време. Всеки знаел, че другият страда и тази мисъл ги сбличавала още повече.

Благодарение на неотклонните и нежни грижи на Плакси Елизабет бързо се възстановила, но колкото повече се подобрявало здравето ѝ, толкова по-непокойна ставала тя. Един ден настояла да се облече и да

слезе в хола. На масата бил оставен неразгърнат вестник. Тя го грабнала и първото заглавие, което прочела, било: „ПОТОПЕН Е АНГЛИЙСКИ КРЪСТОСВАЧ“. Ставало дума за кораба, на който служел Морис. Поради обстоятелството, че германците първи съобщили за потопяването му, адмиралтейството било принудено да наруши правилото си да не публикува такава информация преди да уведоми близките на загиналите. Шокът от новината и напрежението, което последвало, убили Елизабет преди да пристигне съобщението, че синът ѝ е сред оцелелите.

Плакси, въпреки упреците, че е „лишена от човешки чувства“ и е „самолюбива и дива като котка“, била много привързана към майка си, а Елизабет винаги проявявала особена слабост към най-малката си дъщеря и все пак успяла да изгради с нея още по-свободни и по-непринудени отношения, отколкото с по-големите си деца — може би защото си взела поука от вече допуснатите грешки. Смъртта на Елизабет била голям удар за Плакси. Сириус също бил много разстроен — както заради себе си, така и заради Плакси. Цялата тази загадка около смъртта отново го изпълнила с недоумение. Мъртвата Елизабет му се явявала и разговаряла с него. При това гласът не бил на жената, която току-що умряла — на изтощената и раздразнителна Елизабет, а на Елизабет в разцвета на силите си. Тя непрекъснато се намесвала, поне така му се струвало, в мислите му с много разумни забележки. Казвала: „Няма какво толкова да се чудиш! Умове като нашите просто не са достатъчно силни, за да разберат това нещо и каквото и да си мислиш, все ще сбъркаш. Недей да вярваш, че още съществувам, защото това ще е лъжа спрямо разума ти. Но не отхвърляй чувството, че съществувам някъде във вселената, защото това ще е слепота“.

Споделената скръб и общата отговорност още повече сближили Плакси и Сириус. Изтощението ги направило зависими един от друг. И двамата имали много работа. С помощта на семейния адвокат и представител на лабораторията трябвало да уредят семейните дела. Очевидно се налагало да продадат Гарт. Но решението да се откажат от къщата, в която израснали, било много мъчително — това означавало да прекъснат единствената физическа връзка помежду си. Дни наред от сутрин до вечер сортирали покъщнината. Всички мебели трябвало да бъдат продадени с изключение на няколко неща, които Тамси поискала

за своята къща и малкото, което Сириус щял да вземе със себе си в Кар Блай. Трябвало да прегледат книгите, кухненските прибори и сервизи, дрехите, различните вещи на покойните родители — да отделят, опаковат и изпратят вещите на братята и сестрите си. Плакси и Сириус трябвало да съберат своите неща. Всяка сутрин палели голям огън и горели ненужното, а вечерта грижливо го гасели заради затъмнението. Двамата, клекнали на пода в разхвърляната спалня, прегледали всички снимки на родителите си, на техните родители и роднини, на четирите деца и Сириус, на суперовчарските кучета, снимки от различни пътувания, снимки на Сириус с овцете. Всичко това било придружено с разговори, смях, въздишки и накрая трябвало да решат дали да хвърлят нещото в боклука или да го отделят към вещите, които били твърде хубави, за да бъдат унищожени.

Когато свършили всичко, когато мебелите били изнесени и останали само няколко пълни кашони и старите съдове, в които готвели, когато подът бил голи дъски, а къщата — бледо подобие на предишния им дом, Плакси приготвила последния обед за двамата. Тя трябвало да замине с влака рано следобед, а той щял веднага да се захване с изостаналата работа във фермата. Седнали на голия под в хола и обядвали в мълчание пред камината, където били прекарвали толкова много часове през изминалите двайсет години. Старият мек килим вече го нямало. Постлали си шлифера на Плакси. Вместо на старото канапе, тя се облегла на един кашон. Той изблизал и последната капка в последната си купичка чай. Тя загасила цигарата в чашата си.

Изведнъж Плакси казала:

— Много мислих.

— По всичко личи, че е така — отвърнал той.

— Много мислих за нас — продължила тя. — Мама ти помагаше във фермата, нали?

Сириус кимнал и казал, че не знае как ще се справи без Елизабет.

— Новото момиче — добавил той — не може да се сравнява с нея. То си пази ръцете.

— Какво би казал — започнала Плакси, без да вдига поглед от върха на обувките си, — ако... Ще ти е приятно ли, ако остана да ти помагам?

Сириус ближел една раничка на лапата си.

— И още как! Но това е невъзможно — отвърнал той и продължил да ближе болното място.

— Е, защо пък да не остана, щом искам? При това реших, че наистина искам, и то много. Не искам да заминавам никъде, искам да остана тук, стига да ме приемеш.

Сириус спрял да се ближе и я погледнал:

— Не може да останеш. Всичко вече е уредено. Пък и ти не го искаш наистина. Все пак много мило от твоя страна да мислиш, че искаш.

— Но, Сириус, мили, аз наистина искам да остана — не завинаги, но засега. Всичко съм обмислила. Ще наемем Танивол.

Танивол е къщата, предназначена за сезонните работници на Пю, където впоследствие ги открива.

— Всичко ще бъде чудесно — весело извикала Плакси. После, понеже Сириус я гледал тъжно, стеснително добавила: — Но може би не ти харесва идеята?

Той се протегнал и я лизнал по врата.

— Излишно е да питаш. Но ти трябва да живееш живота си. Не може да се откажеш от него заради едно куче.

— Омръзнало ми е да бъда учителка или по-точно да се опитвам да бъда такава. Сигурно малките кретенчета не ме интересуват достатъчно. Сигурно се интересувам твърде много от себе си. Все едно, ще живея както искам.

— А какво ще стане с Робърт, с плановете ти да имаш деца и тъй нататък?

Плакси извърнала глава, помълчала и въздъхнала:

— Той е много мил. Но не знам. Все едно, нали се съгласихме, че трябва да бъда вярна на себе си, а точно в този момент да бъда вярна на себе си означава да остана при теб.

Накрая тя постигнала своето. Веднага отишли при Пю да му съобщят, че плановете им са се променили и възнамеряват да завземат празната къщичка. Естествено Пю много се зарадвал и без много да му мисли весело възкликнал:

— Моите поздравления, мистър Сириус, за хубавата булка!

Плакси се изчервила и не се засмяла на това остроумие, а Пю трябвало да позаглади работата:

— Стара фермерска шега, мис Плакси. Не се обиждайте.

— Засрами се, Люелин! — скарала му се мисис Пю. — Ти си ужасен стар глупак, а помислите ти са мръсни като черно блато!

Всички се засмели.

Преди да пристигне камионът за последния багаж, Плакси отворила кашоните и извадила одеала, чаршафи, кърпи и тъй нататък. Подредила кухненските съдове в празен кашон и направила списък на най-необходимите мебели, които щели да вземат със себе си. Пристигнали хората от транспортната фирма, които малко се ядосали от промените и настъпилото объркване, но Плакси употребила целия си чар и в края на краищата багажът им бил пренесен в Танивол.

Дори двустайна къща изисква време, за да се настаниш в нея. Плакси прекарала следващия ден в уреждане на новия им живот. Сириус почистил двете стаи, излъскал каменния под и решетките, поставил импровизирани черни пердета за затъмняване на прозорците при бомбардировки и купил всички припаси, които било възможно да се намерят във военно време. Вечерта той се върнал от работа и намерил приветлив дом и усмихнатата, макар и доста изморена Плакси. Масата била подредена за вечеря, а до стола били поставени „покривка“ и купичка за Сириус. Той имал два съвсем различни начина на хранене — като диво животно, когато бил навън — със зайци и друга плячка, а къщи му сервирали овесена каша, супа, мляко и хляб, кокали, кифли, кекс и много чай. По едно време станало трудно да му купуват достатъчно храна цоради военновременната купонна система, но Томас използвал връзките си и му осигурил специална дажба като ценно лабораторно животно.

След вечеря Плакси измила чиниите и двамата седнали на старото канапе, което успели да спасят от Гарт. Изведнъж ги обзела тъга.

— Това не е истина, а прекрасен сън. Сигурно ей-сега ще се събудя — казал Сириус.

— Може и да не трае дълго, но докато трае, то е самата истина. В това има нещо справедливо. Трябваше да стане така, за да запечатаме единството на духа си завинаги, каквото и да се случи в бъдеще. Ще бъдем щастливи, не се безпокой — отвърнала Плакси.

Сириус я целунал по бузата.

И двамата били много изморени от работата през деня и скоро

започнали да се прозяват. Плакси запалила свещ и изгасила лампата. В другата стая я очаквало познатото старо легло, а на пода стояла „нощната кошница“ на Сириус — огромен плетен панер с кръгло дюшече. Чудно! Двата били отгледани заедно — малката Плакси и кученцето спяли в една и съща стая и дори когато пораснала, Плакси не се притеснявала да се съблича пред него. Но сега изведнъж проявила срамежливост.

На това място не мога да устоя на изкушението и ще задам на читателя един въпрос. Не се ли нуждае от обяснение внезапното решение на Плакси да се откаже от кариерата си и да остане при Сириус? Става дума за млада жена с изключителен чар, многобройни обожатели и един официален любовник. Тя работи като преподавател, справя се отлично с тази работа, намира в нея добра възможност за самоизява. И изведнъж изоставя всичко и на практика скъсва с любовника си, за да свърже живота си със същество от друг животински вид — най-блестящото творение на баща ѝ. Не ви ли се струва вероятно, че дълбоката причина за това решение е, че тя вътрешно отъждествява Сириус с баща си Томас? Самата Плакси, днес моя жена, се отнася презрително към това обяснение и твърди, че то омаловажава влиянието на Сириус и личността му върху нея. Е, добра или лоша, такава е моята теория.

В деня след нанасянето в Танивол Плакси се захванала да опознава фермерската работа. Почистила кочината, впрегнала коня, натоварила каруцата с тор и я закарала на торището. Освен това помогнала на Сириус да се погрижи за една болна овца в блатистата местност. Към края на деня порботила малко и върху бъдещата градина зад къщата. С малки изключения дните минавали така. Лицето ѝ придобило онзи здрав тен, за който вече споменах, че имаше, когато я открих. Със смесица от отчаяние и гордост тя гледала как ръцете ѝ се покриват с пришки, после с мазоли, драскотини, рани, как загрубяват. Мисис Пю ѝ показала как да дои кравите. Самият Пю я научил да сее овес на ръка, когато инструментът, който тя упорито наричала „посевна машина“, се развали. Във фермата постоянно имало да се вършат безброй безименни неща. Основното ѝ задължение, както ми разказа, било да пази зъбите на Сириус, които започнали да се клатят от честото ухапване на дърво и желязо. Доколкото било възможно, той се стараел да съсредоточи

вниманието си главно върху отглеждането на овце и суперовчарки, но постоянно възниквали дребни проблеми, които изисквали човешка ръка, но можели и да се свършат на място с лапи. Въпреки сръчността, която придобил с толкова мъки, във фермата Сириус през цялото време болезнено изживявал липсата на ръце. Затова пък в блатистата местност той бил в стихията си. Плакси с голямо удоволствие придружавала Сириус и неговите ученици-кучета при походите им. Скачайки из орловата папрат, Сириус напомнял люшкан от вълните, но непотъващ кораб. Препускал напред-назад, давал заповеди на учениците си и приличал едновременно и на генерал, и на коня му. А когато някоя овца се отлъчела от стадото, той се хвърлял след нея и се плъзгал по корем като торпедо.

В новия им живот почти нямало време за отдих, за четене и музика. Контактът със света отвъд хълмовете бил сведен до минимум. Едно рядко удоволствие били пътуванията до овчите пазари. В такива случаи Пю взимал със себе си Сириус, а Плакси го придружавала като доброволна помощничка. Оживлението и напевния уелски говор, блеенето на овцете, разнообразието на човешки и кучешки типаж, задушевната атмосфера в кръчмите и най-вече, разбира се, нескритото възхищение на младежите към хубавата помощничка на Пю, която била изпълнена с весела важност и се държала любезно, но малко особено (например, не носела престилка) — всичко това внасяло разнообразие в уединения живот на Плакси и ѝ било много приятно.

Като се изключат тези редки пътувания, те се виждали с други хора само когато отивали до селото или до някоя от съседните ферми да вземат на заем нещо или на приятелско посещение. Често Плакси се издокарвала, възвръщайки си, доколкото било възможно, вида на млада дама от светското общество и с дълбоко душевно спокойствие крачела из нивите с голямото жилаво куче. Тя приемала с небрежна, царствена самоувереност неизбежното възхищение на младите фермери и овчари и усещала недоумението, което предизвиква с неопределимата си странност.

След няколко месеца обаче се случило нещо, което развалило удоволствието ѝ от такова светско общуване. Тя осъзнала, че колкото и да я харесват много от местните жители, други се възмущават от съжителството ѝ с човека-куче. Постепенно ѝ ставало все по-трудно да

не се смущава, когато се появи със Сириус на обществени места. А очевидната ѝ плахост към него станала причина да плъзнат долни слухове.

Неприятностите започнали с посещението на местния методистки пастор. Този усърден млад човек си наумил да спасява Плакси от вечните мъки в ада. Той бил достатъчно просто устроен, за да повярва, че Сириус е творение на Сатаната и приел сериозно мълвата за извратената връзка между момичето и кучето. Тъй като къщата им влизала в неговата територия, той счел за свой дълг да се намеси. Добре изчислил момента на визитата си. Плакси се била върнала от фермата да приготви вечерята, а Сириус все още бил на работа. Плакси разбрала, че ще се наложи да вечерят късно, но все пак приела преподобния Оуен Лойд-Томас с дружелюбна непринуденост. Всъщност тя се постарала да бъде много мила към него, съзнавайки, че мнението му е важно. След доста увъртания, той казал:

— Мис Трелоун, колкото и да ми е трудно, трябва да изпълня задълженията си на божи служител и да говоря с вас по един много деликатен въпрос. Простите хорица в околността вярват, че вашето куче, или може би то е на господин Пю, не е само необикновено животно, а дух, вселен в кучешка плът. А простите хора, както знаете, понякога стигат по-близо до истината от образованите. Въпреки чудесата, постигнати от науката, може би всъщност ще е по-малко невярно да се каже, че кучето е обладано от някакъв дух, отколкото, че то е само резултат на научните постижения на човека. А ако наистина е обладано, то духът, вселен в него, може би принадлежи на бог, а може би на сатаната. По делата им ще ги познаете. — Пасторът замълчал, хвърлил един стеснителен поглед на Плакси, а после се заел да мачка периферията на шапката си. Накрая продължил. — Съседите са на мнение, мис Трелоун, че е неприлично да живеете сама с кучето. Смята се, че Сатаната вече ви е изкушил в греха чрез човека-куче. Като пастор ще ви дам един съвет. Променете начина си на живот, дори само защото обижда ближните ви.

Според разбирането на този млад божи служител за женската природа, Плакси би трябвало да се изчерви от невинна скромност или греховен срам. Всъщност той очаквал, че ако наистина е прегрешила, ще си признае със сълзи на разкаяние или ще отрече всичко с

лицемерно и неубедително възмущение. Действителната ѝ реакция обаче го смутила. Известно време тя само седяла и го гледала. После станала и без да каже нито дума влязла в килерчето. Върнала се с няколко картофа, седнала и започнала да ги бели.

— Ще ме извините, нали, но трябва да приготвя вечерята. През това време може да поговорим. Вижте какво, аз обичам Сириус. И да го оставя сам сега, ще бъде жестоко и ще помрачи любовта ни, защото от моя страна би било бягство. Мистър Лойд-Томас, вашата религия е любов. Вие несъмнено разбирате, че аз не мога да го напусна.

В този момент на прага се появил Сириус. Застанал там и започнал да души, за да улови миризмата на госта. Плакси протегнала ръка да го посрещне и казала:

— Мистър Лойд-Томас мисли, че не трябва да живеем заедно, защото ти може да си Сатаната, предрешен като куче и вероятно си ме научил да живея в грях — казала тя и се изсмяла.

Това не било много тактично начало, но силата на Плакси никога не е била в такта. Може би, ако не беше направила тази забележка, цялото им бъдеще щеше да протече различно. Лойд-Томас се изчервил и казал:

— Не е хубаво да се правят шеги с греха. На знам дали вършите това нещо, но ако не друго, разбрах, че по дух сте лекомислена.

Сириус се приближил към нея и тя сложила ръка на гърба му. Той все още анализирал миризмата на посетителя. Тя усетила как козината по гърба му настръхва. Кучето издавало едва доловимо ръмжене и тя се изплашила да не побеснее. Сириус направил половин крачка към свещеника и Плакси обвила ръце около врата му.

— Сириус! — извикала тя. — Не ставай глупав!

Лойд-Томас се изправил с подчертано достойнство и казал:

— Моментът не е подходящ да говорим. Помислете върху онова, което ви казах.

В градината се обърнал и през отворената врата видял, че Плакси все още държи с ръце Сириус. Двата го гледали неподвижно. После Плакси навела глава и опряла буза в главата на кучето.

Когато свещеникът си отишъл, Сириус казал:

— Миришеше ми като да е влюбен в тебе. Всъщност има миризма на приличен човек. Но сигурно би предпочел да си мъртва, отколкото да

живееш в грях с мен. Също като Макбейн, който би предпочел да ме няма, ако не може да изстиска и последната капчица информация от тялото и ума ми. Морал и истина! Това са двете най-безмилостни божества! Боя се, че рано или късно ще си имаме големи неприятности с Лойд-Томас.

В проповедите на Лойд-Томас започнали да се промъкват явни намеци за Плакси и Сириус. Той се молел за спасението на онези, които били изкушени от противоестествен порок. Заплашителният тон на проповедите му оказал силно въздействие върху слушателите. Малко по малко хората, които не познавали Плакси отблизо, започнали да се обединяват в значително протестно движение. Те били преизпълнени с праведност, възмущение и тревога — нима не било естествено Господ да накаже цялата околност, задето приютява порочната двойка? Всеки ден плъзвали нови слухове. Някой твърдял, че е видял Плакси да плува гола в езерото с човека-куче. Тази безобидна история била допълнена с твърде неприлични подробности за любовни игри на брега под лъчите на слънцето. Едно момче разказало как надникнало през живия плет в Танивол и видяло Плакси да лежи гола на тревата („черна като негърка от слънцето, честна дума“), а през това време кучето я лижело от главата до петите. Патриотите и шпиономаните също се надигнали. Според тях в кошниците на Сириус имало радиопредавател, с който насочвал вражеските самолети.

Приятелите на Сириус се присмивали на тези истории или възмутено упреквали разпространителите им. Плакси все още успявала да напазува в атмосфера на дружелюбност и внимание. Имало обаче и няколко неприятни инцидента. Майката на едно момиче от селото, което работело при мисис Пю, категорично му забранила да влиза в Танивол. Не след дълго момичето изобщо престанало да ходи в Кар Блай. Често при влизането на Плакси в някой магазин разговорът между собственика и клиентите моментално замирал. Някакви млади хулигани, опитвайки се очевидно да съберат доказателства за скандал, се събирали на отсрещните хълмове, откъдето се виждала къщата. Една вечер, точно преди затъмнението поради бомбардировките, някакъв смелчага се промъкнал до прозореца и надникнал в осветената стая. Със свиреп вой Сириус го изгонил от градината и го преследвал чак до шосето.

Тези дребни инциденти сами по себе си не били особено важни, но показвали, че враждебността се разраства. Плакси вече не желала да ходи до селото. Дватама със Сириус се държели подозрително към всеки посетител. Отношенията помежду им станали доста напрегнати — редували се периоди на нежност и сдържаност.

Дотук съвместният им живот бил много щастлив. През деня усилено работели във фермата или из блатистата местност, често заедно. Плакси имала и много работа в къщата — готвела, чистела и обработвала малката зеленчукова градина. Вечерите обикновено прекарвали със семейство Пю или в някоя от съседните ферми, където основното средство за светски развлечения била музиката. Жителите на Уелс са музикални хора. Те отначало приемали враждебно нетрадиционните произведения на Сириус, но изпълненията му на човешки песни скоро предизвикали аплодисменти. Някои по-изтънчени слушатели дори проявили интерес към кучешките тоналности. Поради слуховете обаче тези светски събирания намалели. Плакси и Сириус все по-често си оставали вкъщи, грижели се за домакинството или пеели странните дуети и сола, които Сириус от време на време композирал. Понякога прекарвали вечерите в четене. Сириус все още изпитвал голямо удоволствие да слуша проза или поезия, изпълнени от приятен човешки глас и често карал Плакси да му чете. Понякога той внасял тънки нюанси в тона и емфазата — въпреки че неговото четене звучало ужасно, с чувствителния си слух улавял различни емоционални ритми и промени в тембъра, които хората най-често пропускали, ако някой не им ги посочи.

Плакси и Сириус все повече усещали заобикалящата ги враждебност и отношенията им започнали да се променят. Обичали се още повече отпреди, но не били така щастливи. Изолираността им, подсилена от презрение към враговете им, още повече ги сближила и всъщност създала такава дълбока близост между тях, каквато повечето читатели едва ли биха разбрали и вероятно биха осъдили. Самата Плакси, макар и да изпитвала истинска радост от любовта си към Сириус, все по-често се тревожела, че близостта с него безвъзвратно я откъсва от човешкия род, а странната симбиоза със същество от друг животински вид ще погуби човешката ѝ същност. Понякога поглеждала в малкото квадратно огледало на тоалетката и изпитвала смущаващото

чувство, че това изобщо не е нейното лице, а лицето на тираничния животински вид, чийто закони е престъпила. Тогава изпитвала ненавист към неизменно човешката си физиономия и същевременно била донякъде учудена и много благодарна, че все още не е заприличала на куче.

Страхът, че ще престане да бъде човек, от време на време събуждал в нея безмълвен антагонизъм към Сириус. Това не произтичало от някакво истинско чувство за грях или непристойност, защото тя била дълбоко убедена, че поведението ѝ е подходящ израз на техния дълбок духовен съюз. Не, източникът на тези редки меланхолични изблици било съзнанието, че се отчуждава от света на нормалните хора. Човешките желания все още били силни в нея и изгнанието я измъчвало. Глупавите обществени табути все още имали силно подсъзнателно въздействие, макар че в съзнанието си тя отдавна ги била отхвърлила. Веднъж казала на Сириус:

— Сигурно наистина съм се превърнала в кучка в човешко тяло и затова човешкото общество ме изхвърля.

— Не, не! — извикал той. — Ти винаги си оставаш изцяло човек, но тъй като си и нещо повече от обикновен човек, също както аз съм нещо повече от обикновено куче, тъй като и двамата сме интелигентни и чувствителни същества, ние сме в състояние да се издигнем над различията си, да прекрачим пропастта, която ни разделя и да бъдем заедно в прекрасното единство на противоположностите.

Така, с тази малко наивна фразеология, към която винаги прибегваше в моменти на дълбоко вълнение, Сириус се мъчел да успокои Плакси. В съзнанието си той не виждаше никакъв конфликт по отношение на тяхната близост. Любовта му към нея съчетаваше кучешка привързаност с човешка равнопоставеност между приятели, а непреодолимият вълчи стремеж за надмощие се примесваше с уважението на един дух към друг.

По-късно както Плакси, така и Сириус ми разказаха много неща за съвместния си живот по онова време. Въпреки че откакто сме се оженили, водена от желанието си да хвърли повече светлина върху Сириус, Плакси настоява да публикувам всички факти, желанието ми да не накърня чувствата ѝ и да не нарушавам нормите на съвременното общество ме принуждава да бъда съдържан.

Именно в такива моменти тя ми е писала онези мрачни писма и с най-различни хитрости ги е пращала от възможно най-отдалечените места, за да не мога да я открия. Тя копнеела за човешка близост и човешка любов, копнеела отново да заживее като обикновено английско момиче и в същото време все повече се привързвала към странния живот и странната любов, които съдбата ѝ била отредила. От писмата ѝ личеше, че жадува да дойда и да я отведа със себе си и същевременно се страхува, че това ще разруши живота ѝ със Сириус.

Глава 15

Необикновеният триъгълник

Вече разказах как открих Плакси и Сириус в Танивол. Ясно беше, че всеки опит от моя страна да я убедя, че трябва да го напусне би я отблъснал от мен. Едва няколко дни след първата ни среща и много разговори помежду ни, осъзнах колко интимни са станали техните отношения. Това откритие ми подежда като шок, но се постарах да не показвам отвращението си. След като видя, че проявявам съчувствие, Плакси скоро разкри сърцето си и изля в дълга изповед цялата история на емоционалната си връзка със Сириус. След дълги разговори на тази тема накрая установих, че се отърсвам от традиционните чувства на пренебрегнатия любовник. Разбрах, че любовта, която свързваше тези две различни по природа същества, е дълбока и благородна. Това обаче ме караше още повече да се страхувам, че никога няма да успея да си възвърна моята странна любима. Освен това бях дълбоко убеден, че не само за мое, но и за нейно добро, тя трябва накрая да се върне към човешкия начин на живот.

През останалите дни от отпуската си прекарвах много време в Танивол, понякога насаме с нея, понякога с двамата. Сириус беше зает през целия ден, но Плакси си позволи да отсъства от работа доста време, за да бъде с мен. Работехме заедно в градината и ѝ помагах с чистенето и готвенето. Освен това направих различни подобрения, за да облекча труда ѝ. Аз съм сравнително сръчен и ми беше много приятно да поставям полици и корнизи за пердетата и да измислям удобства за миене на чинии. Плетеният кош, в който Сириус спеше, се нуждаеше от

поправка, но ми се видя по-добре да отложи това за по-нататък, когато установя приятелски отношения с него. Вършех тези дребни поправки и си приказвахме — ту сериозно, ту с предишното си чувство за хумор. Понякога дори си позволявах да я дразня за „кучешкия ѝ съпруг“. Но при един такъв случай (Плакси миеше чиниите, а аз ги бършех), тя избухна в сълзи. Оттогава се държах по-тактично.

Моето намерение беше, разбира се, постепенно да откъсна Плакси от сегашния ѝ живот, но не и да я разделям от Сириус. Не ѝ предложих да дойде с мен. Всъщност в плана ми влизаше да убедя както нея, така и Сириус, че напълно приемам тяхната близост и начин на живот. Подобренията в къщата, които направих, имаха за цел да подсилят това впечатление. Но те послужиха и за нещо друго. Дадох ми възможност да се изявя за сметка на Сириус, който не можеше да помага въпреки по този начин. Виждах, че сръчността ми го измъчва, срамувах се, че му причинявам болка и въпреки това щом ми се предоставеше възможност, не можех да издържа на изкушението да покажа превъзходството си над него и да зарадвам любимата си. В края на краищата, казвах си, в любовта е като на война, всички средства са позволени. Но се срамувах от себе си. Още повече, че Сириус с нечовешко великодушие ме насърчаваше да помагам на Плакси. Може би беше добре, че си позволих да се държа така, защото благородството на Сириус ме накара бързо да разбера колко прекрасен дух има и започнах да се отнасям към него с топлота и уважение не само защото Плакси го обичаше, но заради самия него.

Общуването ми със Сириус отначало протичаше много неловко и по едно време се страхувах, че присъствието ни в една и съща къща ще се окаже непоносимо и за двамата ни. Той не направи никакъв опит да се отърве от мен. Държеше се дружелюбно и учтиво. Виждах обаче, че му е неприятно да оставя Плакси насаме с мен. Очевидно се страхуваше, че тя всеки миг може да изчезне от живота му. Един от източниците на напрежение между нас двамата беше, че в началото трудно разбирах говора му. По-късно свикнах с неговия своеобразен английски и почти нямах затруднения, но при първото ми посещение в Уелс често изпадах в пълно недоумение, дори когато изговаряше всичко дума по дума и го повтаряше многократно. При тези обстоятелства беше почти невъзможно да се споразумеем. Все пак, преди да замина, успях поне да

разсея първоначалните му страхове, като му показах, че не възнамерявам да играя ролята на ревнив любовник и не осъждам Плакси за връзката ѝ с него. Дори го уверих, че не желая да заставам между тях. На това той отвърна с кратка реч, която с усилие установих, че означава:

— Но ти всъщност искаш да застанеш между нас. Не те упреквам. Искаш тя да живее с теб завинаги. Очевидно е, че тя трябва да бъде или с теб, или с някой друг мъж. Аз не мога да ѝ дам всичко, от което има нужда. Този живот за нея е само временен. Тя е свободна да си тръгне, когато пожелае.

В думите му имаше достойнство и трезвост, и аз се почувствах неудобно заради неискреността си.

Посредством хитроумни маневри успях да си издействам продължение на отпуската, за да прекарам още десетина дни с Плакси и Сириус, като добросъвестно всяка вечер се връщах в хотела. Сириус предложи да спя в къщата, но аз изтъкнах, че това би раздухало допълнително скандала. Особено много ме измъчваше обстоятелството, че аз, който донякъде все още бях официален любовник на Плакси, всяка вечер я целувах за лека нощ пред дворната врата, докато Сириус тактично оставаше вътре. Обземаше ме граничецо с ужас възмущение, че я оставям сама с едно нечовешко същество, което тя по странен начин обича. Една вечер сигурно съм ѝ предал мъчителното си усещане, защото тя страстно се притисна към мен. Обля ме вълна от радост и копнеж и дотам изгубих самообладание, че казах:

— Мила, замини с мен! Този живот е съвсем неподходящ за теб.

Тя се отскубна от прегръдките ми и каза:

— Не, Робърт, ти не разбираш. Аз наистина много те обичам по човешки, но... Как да ти обясня? По свръхчовешки начин, в областта на духа, но затова и чисто физически, обичам другото си скъпо същество, моя странен Сириус. А за него никога няма да има друга освен мен.

— Но той не може да ти даде това, от което имаш нужда. Той сам го каза.

— Разбира се — отвърна тя, — той не може да ми даде онова, от което аз като жена най-много се нуждая. Но аз не съм само жена. Аз съм различна от всички останали жени. Аз съм Плакси. А Плакси е само половината от Сириус-Плакси и е свързана с другата половина. — Тя

замълча, но преди да се сетя какво да отговоря, продължи: — Трябва да тръгвам. Той ще си помисли, че никога няма да се върна.

Тя ме целуна и бързо се прибра вътре.

Следващият ден беше неделя, а по отношение на неделята в Уелс ужасно строго спазват християнските предписания. Във фермите не се работи, само хранят животните, затова Сириус беше свободен. Отидох в Танивол след закуска и заварих Плакси сама и доста смутена да работи в градината. Сириус, каза тя, излязъл и щял да се върне чак привечер. Учудих се и попитах защо, на което тя отговори:

— Каза, че дивото го зове. От време на време изпада в такова настроение, после му минава. Тръгна към Риноп по Римските стълби за една ферма близо до Дъфрин при неговата фантастична Гуен. Тя е красива суперовчарка, сигурно вече се е разгонила и го очаква.

Канех се да изразя възмущение и съчувствие, но Плакси веднага ме прекъсна:

— Не ми е неприятно. Изпитвах това навремето, преди да разбирам нещата. Но сега ми изглежда напълно естествено и правилно. Освен това...

Настоявах да се доизкаже, но тя продължи мълчаливо да копае. Хванах ръцете ѝ, за да я спра. Тя ме погледна в очите, засмя се и не каза нищо. Целунах я по топлата, загоряла от слънцето буза.

Двамата прекарахме деня в човешки секс и дълги разговори. Моята любима страстно отвърщаше на прегръдките ми, но въпреки това знаех, че не ме допуска до най-съкровената си същност. На моменти се хващах, че с ужас си представям как един звяр грубо притиска прелестните човешки форми, които аз сега така ловко прегръщах. Но понякога ми се струваше, че все пак гъвкавото същество в обятията ми, макар и човек, макар и с божествено тяло, все пак не е жена, а някаква изящна самодива или може би лисица, а може би някаква божествена котка, превъплътила се за кратко време в женско тяло. Дори това човешко тяло сякаш не беше съвсем човешко — то беше толкова стройно, изящно и силно, че напомняше повече нимфа, отколкото жена. По едно време Плакси каза:

— О, колко е хубаво! Хубаво е отново да бъдеш човек, дори за малко! Колко си подходяме, скъпи мой!

— Плакси, мила, ти си създадена за това! — извиках аз с радост.

— За това е създадено тялото ми — отвърна Плакси, — но духом никога не мога изцяло да ти принадлежа.

Как мразех животното Сириус в този миг! Тя усети омразата ми, разплака се и поиска да се освободи от прегръдките ми. Но скоро се сдобрихме. Останалата част от деня прекарахме като всички влюбени — разхождахме се из хълмовете, седяхме в градината, готвихме, ядохме.

Когато слънцето се спусна много ниско на запад, аз се приготвих да тръгвам, но тя ме спря.

— Почакай, докато се върне Сириус. Толкова искам да сте приятели.

Късно вечерта седяхме и си приказвахме в малката кухничка, когато чухме да се отваря дворната врата. След миг Сириус застана на прага, като примигваше от светлината на лампата, а ноздрите му поемаха миризмата ни. Плакси го посрещна с разтворени обятия, хвана голямата му глава и я притисна към бузата си.

— Бъдете приятели вие двамата! — каза тя и хвана ръката ми.

Сириус ме погледна в очите и аз му се усмигнах. Той помахаше с опашка.

През последните няколко дни виждах кучето по-често отпреди. Вече не се мъчехме да се избягваме взаимно. Освен това започнах да разбирам говора му много по-добре. Една сутрин, докато Плакси помагаше на мисис Пю да издои кравите, отидох със Сириус и учениците му до високите пасища. Беше удоволствие да го наблюдавам как направлява тези умни, но нечленоразделни същества с лай и напевни команди, неразбираеми за мен, и как те по сигнал от него хващат посочената овца и я държат на земята, докато господарят им преглежда краката или устата ѝ и я маже с лекарство от кошничките, препасани на гърба на някой ученик. През почивките разговаряхме за Плакси и нейното бъдеще, за войната, за перспективите пред човешкия род. Разговорите бяха трудни, защото той трябваше често да повтаря думите си, но малко по малко станахме истински приятели. По пътя към къщи Сириус каза:

— Идвай по-често при нас, докато Плакси е все още тук. Хубаво е за нея. И за мен е хубаво, че сме приятели. Един ден, може би и аз ще ви дойда на гости на вас двамата, ако ме поканите.

Почувствах прилив на топлина към него и отвърнах:

— Ако ние с нея някога имаме дом, той непременно ще бъде и твой.

Глава 16

Плакси е мобилизирана

През следващите няколко месеца често прекарвах почивните дни в Танивол. Колкото повече опознавах Сириус, толкова повече той ме привличаше. Разбира се, скритото и същевременно съзнателно съперничество за Плакси си оставаше. Ние тримата обаче твърдо бяхме решили да създадем поносими отношения помежду си, а напрежението между мен и Сириус силно намаля поради истинската симпатия, която изпитвахме един към друг. Понякога потиснатият конфликт излизаше на повърхността и само благодарение на взаимните героични усилия, такт и сдържаност успяхме да запазим приятелството си. Малко по малко тъждественият дух във всеки от нас, както се изразяваше Сириус, установи надмощие над различната ни природа и личните интереси. Ако не бях изживял тази тройна връзка, не бих повярвал, че такова нещо е възможно. А и нямаше да се справя с моята роля в нея, ако любовта ми към Плакси не беше поначало лишена от чувство за собственост поради факта, че и аз, също като Сириус по своя кучешки начин, бях се радвал на любов и другаде.

Тримата се сплотихме още и поради враждебността на малка, но активна част от местните хора. Преподобният Оуен Лойд-Томас вече няколко пъти изстрелваше прикрити заплахи от амвона. Намериха се и други свещеници, които вероятно подсъзнателно усещаха, че проповедите за „противоестествената любов“ между жената и кучето сигурно ще напълнят църквата и не можеха да устоят на изкушението да си послужат с тази тема. В резултат на това малък, но постоянно нарастващ брой хора, които по едни или други причини бяха емоционално незадоволени и се нуждаеха от обект за преследване, използваша Плакси и Сириус за същата цел, за която нацистите използваша евреите. Повечето съседни бяха приятелски настроени и не се поддаваха на такава фарисейска ненавист. Но в по-отдалечените места, всъщност из цял Северен Уелс, плъзнаха слухове за порочната връзка на

двойката в уединената къщичка в Мерионет, която може би се занимава и с подривна дейност. Плакси започна да получава анонимни писма, които много я разстройваха. Нощем поставяха на вратата бележки, адресирани до „Хрътката на Сатаната“, в някои от които се казваше, че ако не освободи омагьосаното момиче, Сириус ще бъде застрелян. Няколко овце на Пю бяха намерени осакатени. Една беше заклана и оставена пред вратата на Танивол. По оградите се появиха неприлични рисунки, изобразяващи момиче и куче. Местният вестник публикува уводна статия, в която призоваваше населението към действия. В блатистата местност се проведе сражение между кучетата от Кар Блай и група момчета със свои кучета, дошли да убият Сириус. За щастие те нямаха оръжие и бяха отблъснати.

Междувременно събития от друго естество заплашваха да променят съдбата и на трима ни. Аз очаквах скоро да ме прехвърлят в чужбина. Поради тази вероятност Плакси започна да се държи към мен особено нежно. На Сириус също му беше много мъчно и ако се е преструвал, значи е имал забележителна актьорска дарба. Но по-лошо от перспективата за моето заминаване беше, че самата Плакси получи официално нареждане да постъпи в някоя от службите на гражданската отбрана. Надявахме се, че ще я оставят на спокойствие, защото работеше във ферма, но положението ѝ беше необикновено. Властите не разбираха защо една жена с университетско образование трябва да живее сама с кучето си в дълбоката провинция просто защото доброволно работи в съседната ферма. Отначало чиновниците бяха добронамерени и склонни да тълкуват разпоредбите хуманно. Но тъкмо когато изглеждаше, че ще уважат молбата ѝ да остане в Уелс, тонът им изведнъж силно се промени. Допускам, че някой от местните врагове на Сириус е раздухал фантазиите за скандалната и, както се подозираше, родоотстъпническа дейност на странната двойка. Така или иначе, каквато и да беше причината, Плакси получи отговор, че молбата ѝ е отхвърлена. Пю изпрати настойчиво искане да я задържи, но му бе посочено, че лесно може да намери някое местно момиче да я замести, а Плакси трябва да даде своя принос за националната отбрана по начин, съответстващ на квалификацията ѝ. Пю предложи да я назначи като работничка и да ѝ плаща официално определената надница. Това вече явно намирисваше на измама и властите станаха подозрителни и

непреклонни. Заявиха, че Плакси трябва или да постъпи в някоя от женските военни организации, или да започне някаква административна работа. Тя предпочете второто, като се надяваше да я назначат в големите държавни учреждения, евакуирани в Ланкашир и Северен Уелс.

Плакси беше много разстроена от перспективата да замине.

— Това е моят живот — каза тя на Сириус. — Ти си моят живот, поне засега. Знаем, че войната е ужасно важна, но не мога да го почувствам. Струва ми се толкова абсурдна. Пък и не мога да повярвам, че за хода на военните действия има някакво значение дали ще замина или ще остана. Убедена съм, че тук върша по-полезна работа. Имам чувството, че човешката ръка все повече и повече се обръща против нас. О, милият ми Сириус, какво ще правиш тук без мен, когато няма кой да разчесва козината ти и да те къпе! И кой ще ти помага за овцете!

— Ще се справя по някакъв начин — отвърнал той. — А и макар една част от теб да не иска да замине, другата го желае — желае отново да бъде само човек. Пък и ще се отървеш от това глупаво преследване.

— О, да, част от мен иска да замине. Но тази част не е истинското ми аз. Истинското ми аз, цялата истинска Плакси отчаяно желае да остане тук. Частицата от мен, която иска да замине, е само едно измислено аз. Единственото ми успокоение е, че може би като замина, теб ще те оставят на мира.

Накрая настъпил денят на заминаването. Сириус се пренесъл при Пю, но Танивол останал на тяхно разположение, за да бъдат заедно, ако Плакси успее да вземе отпуска. През последната сутрин Сириус положил всички усилия да ѝ помогне да се приготви и държал опашката си гордо вдигната (когато се сетел за това). Скоро трябвало да пристигне селското такси, за да я откара до гарата. Плакси направила чай. Двамата седнали пред камината и мълчаливо го изпили.

— Колко се радвам — каза тя, — че тогава в Гарт реших да остана при теб!

— И аз — отвърнал той. — Само това да не те беше отдалечило толкова от човешкия род.

Чули клаксона на таксито, което свило от главния път и сега се изкачвало на първа скорост към къщата. Плакси въздъхнала дълбоко и каза:

— Човешкият род идва да ме раздели с теб. — После в изблик на чувства се хвърлила върху него и заровила лице в твърдата козина на врата му. Сириус се притиснал към нея и се сгушил в прегръдките ѝ.

— Сега каквото и да се случи, винаги ще имаме тези няколко месеца, които прекарахме заедно — казал той. — Никой не може да ни ги отнеме.

Таксито спряло пред градинската порта и клаксонът пак изсвирил. Двата се целунали. После тя станала, отметнала коса, грабнала багажа си и посрещнала шофьора на вратата. Плакси се качила в колата, отворила прозореца, протегнала ръка да погали Сириус и казала:

— Довиждане, дано имаш късмет!

Предварително били решили, че ще се разделят така и Сириус няма да я изпрати до гарата.

Глава 17

Извън закона

Плакси се надяваше, че ще остане някъде в Северен Уелс, но я изпратиха на много по-отдалечено място, откъдето можеше да се връща при Сириус само за две седмици. През това време животът на Сириус станал труден. На мястото на Плакси Пю наел едно момиче, на име Мери Грифин. Не минало много време и Мери започнала да се страхува от Сириус. Не можела да се примири с факта, че кучето говори и е повисшестоящо от нея. По същото време научила и за скандала около него. Той едновременно я ужасявал и заплелявал. Природата не била дарила момичето с кой знае какви средства да очарова себеподобните си, поради което то не страдало от удоволствието да бъде преследвано от мъжете. Колкото и възмутителна от морална гледна точка да изглеждала перспективата да се люби с голямото куче, един вътрешен глас ѝ нашепвал: „По-добре куче, отколкото никой“. И тя като омагьосана очаквала Сириус да почне да я ухажда, но той не показвал никакви признаци за подобни намерения. Момичето много се потрудило и се научило да разбира говора му с надеждата, че ще открие някакви намеци. Продължавал да се държи със същата студена учтивост. Тогава тя направила несръчни опити да го прелъсти. Той като

че ли изобщо не забелязал това и тя още повече се амбицирала. Мисълта, че дори кучето не я желае, била твърде неприятна и съзнанието ѝ я отхвърляло. За да я потисне, започнала да си внушава, че всъщност не тя, а кучето ѝ прави неприлични намеци, а тя го отблъсква. Мери си измисляла случки, които в съзнанието ѝ постепенно се превръщали от фантазии във фалшиви спомени. Разказвала историите си на познати в селото и постепенно придобила жадуваната слава. Веднъж, след като всичките ѝ усилия да прелъсти Сириус се провалили, тя останала сама в полето до късно през нощта. На другия ден заявила, че животното се нахвърлило върху нея със зъби и нокти, отвело я в една отдалечена къща и я изнасило. Твърдяла, че разкъсаните дрехи и изподрасканите ѝ ръце са от зъбите му.

Тази невероятна история била добре дошла за враговете на Сириус. Те не си направили труда да попитат Мери защо не се е оплакала на властите и не е поискала да я преместят в друга ферма, а удвоили действията си срещу Сириус. Изпратили делегация при Пю и настоявали да убие развратното животно. Пю се изсмял на тези приказки и ги изгонил с думите:

— Все едно да поискате да си отрежа носа, защото не ви харесва как подсмърчам. Не — още по-лошо, защото горкият ми стар нос наистина подсмърча, а човекът-куче не е направил нищо от тези гадости, за които говорите. Да не сте посмели да му сторите зло, защото ще ви предам на полицията. Ако му направите нещо, ще отидете в затвора и ще плащате хиляди лири обезщетение на лабораторията в Кеймбридж.

Пю уволнил Мери Грифит, но за свой ужас открил, че не може да ѝ намери заместничка. Слуховете толкова се засилили, че никоя млада жена не смеела да рискува репутацията си и да работи в Кар Блай.

Враговете на Сириус обаче не се обезсърчили. Винаги като отидел в селото, някой хвърлял камък по него, но щом се огледал да открие злосторника, всички си придавали невинен вид. Веднъж разпознал нападателя — някакъв млад работник. Сириус тръгнал заплашително към него, но веднага го заобиколила тълпа от кучета и хора. За щастие се появили двама негови приятели — местният доктор и селският полицай, които предотвратили сблъсъка.

Пю и жена му също станали жертва на омразата към Сириус.

Намирали кравите и овцете си осакатени, нивите си — изпотъпкани. Полицията била с толкова намален състав, че рядко залавяла злосторниците.

Развръзката настъпила поради един сериозен инцидент. Предавам го така, както ми го разказа Пю, който знаеше всичко от самия Сириус. Човекът-куче бил в планината с друго куче, негов ученик. Внезапно проехтял изстрел, спътникът му подскочил във въздуха, после паднал на земята и заскимтял. Несъмнено изстрелът бил предназначен за Сириус, но ранил другото куче. Вълчето настроение обзело Сириус, той надушил човека и се спуснал към него. Нападателят стрелял повторно, но загубил самообладание и пак не улучил. Той захвърлил пушката, хукнал да бяга към някаква стръмна скала, но преди да успее да се покатери, Сириус го ухапал за глезена. Човекът се мъчел да се отскубне, а Сириус го теглел надолу за крака. Но понеже не бил ухапал здраво, противникът му успял да се освободи. Кучето се търкулнало назад, а човекът, въпреки болката, се изкачил с труд и се скрил зад хълма. Гневът на Сириус се поуталожил. Той потърсил пушката и благоразумно я хвърлил в едно езеро. Другото куче било изчезнало. Сириус го настигнал по пътя за вкъщи — прибирало се, накуцвайки.

Раненият, който се казвал Оуен Пери, се добрал до селото и разказал, че човекът-куче безпричинно го нападнал. Описал как заварил Сириус на хълма над военния лагер да брой сандъците с боеприпаси, които разтоварвали от камиони в този момент. Щом го забелязал, звярът се нахвърлил върху него. По-наивните селяни повярвали на цялата история. Те посъветвали Пери да даде Пю под съд за нанесени щети и да уведоми военните за кучето-шпионин. Разбира се, Пери не направил нищо подобно.

Няколко седмици по-късно Плакси получила телеграма от Пю, която гласяла: „S.O.S. Сириус подивя“. Тъй като началниците й имали добро мнение за нея, тя успяла да си издейства отпуск „по семейни причини“. Два дена след като получила телеграмата, тя пристигнала уморена и разстроена в Кар Блай.

Пю й разказал тревожните новини. След инцидента с Пери Сириус се променил. Вършел си работата както обикновено, но в свободното си време избягвал всякакви контакти с хора и се усамотявал в блатистата местност. Държал се мрачно и раздражително с всички, освен с Пю и

жена му. Един ден му съобщил, че е решил да напусне фермата, за да спаси овцете и реколтата от посегателства.

— Говореше много кротко — казал Пю, — но в очите му светеше див пламък. Козината му изглеждаше безжизнена, нямаше онзи блясък, както когато ти беше тук и се грижеше за него, мис Плакси. На корема имаше рана, която отдавна не зараства — все я мокри в калта. Изплаших се за него. Той се държеше толкова кротко с нас, че се разплаках. Молих го да остане, да не отстъпва пред тази банда хулигани. Двамата ще им дадем да се разберат. Но той отказа. Попитах го какво се кани да прави като се махне оттук, а той ме погледна особено. Тръпки ме побиха, наистина, мис Плакси. Сякаш говорех на див звяр, без чувства и човешка доброта. После изглежда се помъчи да дойде на себе си, защото много нежно ме близна по ръката. Но щом посегнах да го погаля, скочи като ужилен и се отдръпна. Гледаше ме така, сякаш се раздвояваше между приятелството и страха и не знаеше какво да прави. „Брен, казах му, Сириус, стари приятелю! Не си тръгвай, преди да съм извикал мис Плакси!“ Той беше подвил опашка под корема си, поклати я леко и тихичко проскимтя. Протегнах пак ръка към него, но той скочи и побегна. Като стигна до Танивол, спря за миг и после пое нагоре по хълма.

Изминали няколко дни от изчезването на Сириус, през които в околността не се случили никакви сериозни инциденти. Пю бил толкова зает с фермата и с търсенето на заместник за Сириус, че се колебаел дали изобщо да съобщава на Плакси за изчезването му. Един ден зърнал Сириус близо до Танивол и му махнал, но напразно. Тогава изпратил телеграмата до Плакси. После някакъв фермер от Фестиниог намерил една от овцете си убита и разкъсана. Близо до селото открили куче с прехапано гърло — то участвало в битката със Сириус на страната на противниците му. Полицията организираха хайка от въоръжени мъже и кучета, които тръгнали из блатистата местност да търсят опасния звяр. Хайката, казал Пю, току-що се била върнала. Пребродили цялата околност, където намерили разкъсаната овца, но от Сириус нямало следа. На другия ден се канели с още повече хора да претърсят целия район между Фестиниог, Бала и Долгели.

Докато Пю й разказвал всичко това, Плакси не проронила нито дума.

— Гледаше ме без да помръдне — сподели по-късно Пю, — сякаш беше изплашено зайче, а аз — сибирска белка.

Когато Пю завършил разказа си, Плакси каза:

— Утре сутринта ще тръгна да го търся. Знам къде да го намеря.

Мисис Пю я молела да остане в Кар Блай, но тя поклатила глава и си тръгнала. На вратата спряла и тъжно каза:

— Само че ако го намеря, те ще ми го вземат. О, какво да правя?

Пю и мисис Пю не можали да й дадат никакъв полезен съвет.

Като се стъмнило, Плакси се промъкнала до Танивол, запалила печката в кухнята и облякла старите си дрехи. Направила си чай, вечеряла с бисквити и засилила огъня, за да се вижда пушек от комина на сутринта. После пак излязла в тъмната нощ. Тръгнала към блатистата местност по един път, който познавала добре и след няколко часа стигнала до мястото, където преди много години намерила Сириус и убитото пони. На изток небето вече просветлявало. Тя ту го викала по име, ту подсвирквала един стар сигнал. Дълго обикаляла и го викала, но в отговор чувала само блееене на овце и чуруликане на птици. Бродила така, докато слънцето изгряло над Арениг Фаур. Пак претърсила внимателно местността около блатото, където навремето намерила мъртвото пони и накрая попаднала на отпечатък от лапа на голямо куче. Навела се да го разгледа и открила още следи. Едната била от задна лява лапа и Плакси разбрала, че е на прав път. Отпечатъкът на външния пръст бил леко изкривен — Сириус имал този белег от някакво нараняване още като малко кученце. За свое учудване, Плакси се разплакала. Поседяла така известно време, избърсала сълзите си, после разкопчала палтото си и издърпала края на старата си, добре позната на Сириус риза на сини и бели карета. Със сгъваемия нож, който преди често използвала да почиства копитата на овцете, отрязала парченце от ризата и го оставила до следата. Сириус нямало да различи цветовете поради черно-бялото си зрение, но Плакси се надявала, че ще забележи открояващото се каре, а като се доближи, ще го познае. Освен това парченцето от ризата щяло да запази миризмата й дълго време. Сириус щял да разбере, че е намерила следите му и щял да се върне.

Плакси продължила да обикаля из блатата и да оглежда околността с бинокъла, който й бях подарил наскоро, за да наблюдава овцете. (При избора на този подарък сигурно подсъзнателно съм искал да подчертая

насладата от човешкото зрение — то е толкова по-съвършено от кучешкото). Накрая умората и гладът я принудили да се върне в Танивол. Там си направила чай, закусила с останалите бисквити, преоблякла се и отишла в селото. Хората я гледали втренчено. Някои я поздравявали сърдечно в името на старото приятелство, други отвръщали поглед. Дори враждебно настроените все пак били впечатлени от елегантната ѝ външност и се държали почтително, но банда хлапаци започнали да ѝ подвикват нещо на уелски и избухнали в смях.

Плакси отишла в полицията, където хайката вече се събирала. Нейният стар приятел, селският полицай, я приел и изслушал съчувствено горещата ѝ молба за милост.

— Аз ще го намеря — казала тя — и ще го отведа далеч от Уелс. Лудостта му е временна.

Полицаят поклатил глава и отвърнал:

— Ако обаче го намерят те, ще го убият. Искат кръв.

— Но това е убийство! Той не е обикновено животно.

— Не, той е много повече, мис Плакси, знам. Но пред закона си остава животно, а законът изисква опасните животни да се унищожават. Направих всичко възможно, за да забавя работата — повече не мога.

— Кажете им, че кучето е много скъпо и трябва да бъде заловено живо. Обадете се в лабораторията в Кеймбридж — оттам ще потвърдят писмено това.

Полицаят довел инспектора от управлението, който бил пристигнал специално за хайката. Обсъдили положението и инспекторът ѝ разрешил да се обади по телефона в лабораторията. Плакси намерила Макбейн и го помолила веднага да тръгне с колата си, за да прибере Сириус, ако тя успее да го намери преди хайката. Инспекторът също поговорил с Макбейн, който го убедил да промени плана. Щели да се помъчат да хванат кучето живо. С известно нежелание инспекторът дори се съгласил да отложи хайката с един ден, така че мис Трелоун да се помъчи сама да намери кучето си.

Плакси излязла от полицейския участък доста обнадеждена. В бакалницата, където се запасила с продукти, я посрещнали студено, но пекарят се държал приятелски, а добродушният инвалид в будката за цигари, който отдавна бил продал всичката си стока, извадил от джоба

си един пакет и го пъхнал в ръцете ѝ с думите:

— Ще имате нужда от цигари, мис Плакси, нали сме стари приятели.

Плакси изкачила стръмната пътека към Танивол с натежала глава, приготвила храна, облякла пак старите си дрехи и отишла при Пю и жена му да им каже как са се развили нещата. Цяла сутрин обикаляла напразно. После обядвала, спряла да си почине и сънят я победил. Събудила се след няколко часа, скочила на крака и пак тръгнала да търси Сириус. Парчето от ризата, което оставила при блатото, било непокътнато и тя продължила нататък. Искала да провери малката пещера в най-дивото кътче на блатистата местност, която като деца използвали за скривалище. Наблизо намерила следи от куче, но били стари. Нямащо нищо друго. Оставила и на това място парче от ризата си. С натежали крака и свито сърце тръгнала назад. Когато стигнала до блатото, вече било съвсем тъмно. Чудела се какво да прави и накрая решила да чака там, докато съмне. Подслонила се, доколкото могла, в едно обрасло с папрат място под скалите. Заспала въпреки студа. Събудила се призори схваната и премръзнала. От Сириус нямащо никаква следа. Плакси продължила още малко да се лута безцелно и да го вика, а после поела обратно.

Вкъщи закусила, преоблякла се, поосвежила измъченото си лице и пак отишла в полицията. Там с ужас узнала, че предишния ден намерили някакъв човек убит и разкъсан. Това станало на източната страна на Филаст, далече от Арениг. Убитият бил местен овчар. Щом научил, че са забелязали Сириус в околността, той заявил, че ще търси ужасното животно, докато го убие. Не го било грижа колко е ценно за онези безбожници. Тръгнал със стара бойна пушка и куче. Вечерта кучето се върнало много развълнувано без господаря си. Спасителната група намерила тялото на човека, а до него лежала празната пушка.

След този инцидент полицията решила без отлагане да предприеме действия за унищожаването на Сириус. Изпратени били хайки във всички краища на Северен Уелс.

В пълна паника Плакси веднага тръгнала към блатистата местност. Парчето плат на мястото, където било загинало понито, сега липсвало и имало пресни следи, но не била сигурна дали са на Сириус. Откъснала още едно парче от ризата си, оставила го на същото място и тръгнала

към старото скривалище, като оглеждала с бинокъла всеки хълм и всяка долина. Само веднъж видяла двама мъже с пушки, които се движели по билото на далечен хълм — нямало никакви други следи от хайката. Денят бил слънчев, духал северозападен вятър. В такъв ден трудно можело да се скриеш. Все пак блатистата област била огромна, а преследвачите — малко.

Когато приближила до скривалището, видяла Сириус — с опашка между краката, с наведена глава, като уморен кон. Идвала срещу вятъра и зад гърба му, затова той не я усетил, докато не го повикала. Щом чул името си, Сириус подскочил и се обърнал към нея с ръмжене. В устата си стискал парчето от ризата ѝ. Тръгнала към него, като повтаряла името му. Той не помръдвал и продължавал да гледа заплашително, но като стигнала на няколко крачки от него, отстъпил назад и изръмжал.

Тя не знаела какво да направи, затова протегнала ръце и извикала: — Сириус, скъпи мой, това съм аз — Плакси.

Опашката под корема му помръднала в знак, че я разпознава и обича, но зъбите му все още били оголени. Той заскимтял, разкъсван от противоречия. Щом тя пристъпела към него, той се дърпал назад и ръмжал. Плакси дълго и безуспешно се мъчила да спечели доверието му и накрая се отчаяла. Покрила лице с ръце, легнала на земята и заридала. Тази гледка на безсилие и мъка очевидно извършили чудото, което разтворените ѝ ръце не могли да постигнат, защото Сириус допълзъл до нея и скимтял, разкъсван от страх и любов, докато най-последно протегнал муцуна и я докоснал. Познатата миризма избистрила съзнанието му. Той душел лицето ѝ, а Плакси не смеела да помръдне, за да не го изплаши. Започнал да ближе бузите ѝ с топлия си език, но тя не се отдръпнала, въпреки че имал лош дъх като на див звяр, а мисълта за убития от него човек я изпълвала с отвращение.

— Плакси! Плакси! Плакси! — проговорил накрая Сириус и притиснал муцуната си към нея. Чак тогава тя се осмелила да го прегърне.

— Да отидем в леговището — казала тя. — Трябва да се скрием, докато се стъмни, после ще слезем в Танивол и ще чакаме Макбейн да дойде да ни вземе с колата. Помолих го да побърза.

Едва ли можели да намерят по-добро прикритие от това. В подножието на скалите имало малка пещера. Входът към нея бил

обрасъл с папрат. Върхът бил недостъпен, така че никой не можел да ги забележи отгоре. Вътре намерили изсъхналите листа, които много отдавна самата Плакси нахвърляла, за да си направи легло. Сега нахъсали още папрат, разположили се удобно и малко по малко Плакси му припомнила общото им минало и успяла да го изтръгне от лудостта. Разговаряли няколко часа и ги обземало все по-голямо спокойствие и радост. Плакси неведнъж споменавала за бъдещето им, но щом станело дума за това, Сириус помръквал.

— Ще напуснем Уелс и ще отглеждаме овце някъде в Шотландия, веднага щом намерим подходящо място — казала Плакси.

— За мен няма място в света на хората, но няма и друг свят — отвърнал ѝ Сириус. — За мен няма място никъде във вселената.

— Там, където съм аз, винаги ще има място и за теб. Аз съм твоят дом, твоята опора. И твоята жена, твоята вярна Плакси.

Той близнал ръката ѝ и казал:

— През последните няколко дни, когато не се задушавах от ярост към целия човешки род, копнеех за теб. Но ти не трябва да се обвързваш с мен. Все едно, не можеш да създадеш отделен свят за мен. Разбира се, във всеки свят, където бих могъл да живея, ти ще присъстваш като най-прекрасната миризма, която винаги ще следвам. Но ти не можеш да създадеш цял отделен свят за мен. В интерес на истината, за мен е невъзможно да имам какъвто и да е свят, защото собствената ми природа е безсмислена. Духът в мен се нуждае от света на хората, вълкът — от дивото. Бих могъл да се чувствам добре само в страната на чудесата, където и вълкът ще е сит, и агнето ще е цяло.

Двамата чули в далечината някакъв глас и сърцата им се разтуптели. Притиснали се един към друг и зачакали мълчаливо, благодарни за дълбоката сянка в пещерата. Слънцето вече било почти залязло. Стъпките съвсем наближили. Сириус потръпнал в прегръдките ѝ и заръмжал.

— Тихо! Не ставай глупав! — прошепнала Плакси. Помъчила се да запуши устата му с едната си ръка, а с другата отчаяно го притискала към себе си. Стъпките отминали входа на скривалището им, а после се отдалечили и заглъхнали. След няколко минути тя не издържала, предпазливо го пуснала и му казала:

— Сега, за бога, стой тихо!

Дълго стояли така и само от време на време разменяли по някоя дума. Започнало да се стъмнява и Плакси си помислила, че най-тежката част от изпитанията им е свършила.

— Скоро ще е съвсем тъмно и ще можем да се приберем вкъщи — казала тя, — в Танивол, кучето ми, и ще си направим страхотна вечеря. Ужасно съм гладна. А ти?

Сириус помълчал и после отвърнал:

— Вчера ядох човешко месо. — Той сигурно усетил потръпването й, защото добавил: — Бях подивял. И пак ще подивея, ако не ме прегърнеш.

Плакси го прегърнала и тихичко се засмяла от радост. Вече си представяла как пътуват в безопасност към Кеймбридж.

Тя станала и предпазливо погледнала навън. Последните лъчи на залеза угасвали. От врага нямало никаква следа. Заобиколила една скала и пак не видяла опасност. Поразходила се наоколо, поогледала се и изпитала нужда да се облекчи. Клекнала в храстите и тихо започнала да подсвирква мелодията, която двамата още от детството си свързвали с това познато действие. Сириус трябвало да подеме припева, но мълчал. Тя повторила мелодията няколко пъти, но нямало отговор. Изведнъж се разтревожила, тръгнала бързо назад и видяла, че той стои пред пещерата и души въздуха с изправена опашка и настръхнала козина. В същия миг се появило друго куче и Сириус с яростен лай се нахвърлил върху неканения гостенин, който подвил опашка и побягнал. Двете кучета изчезнали зад хълма. Чуло се ожесточено ръмжене и лай, после човешки гласове и изстрел, последван от кучешки вой. Плакси замръзнала от ужас. След секунда се обадил непознат мъжки глас:

— Дявол да го вземе! Улучих другото куче! Проклетникът избяга! Стреляли още два пъти.

— Няма смисъл. Много е тъмно — казал друг глас.

Плакси наблюдавала двамата мъже, скрита зад скалата. Те отишли да разгледат убитото куче, а после се отправили надолу към селото. Щом се скрили, тръгнала да търси Сириус. След малко се върнала в пещерата, като се надявала да го намери там. Нямало го. Тя се лутала в тъмнината и от време на време тихичко го викала. Обикаляла така с часове. Към полунощ чула далечен звук на сирени. Прожектори осветили облаците и след малко високо в небето преминал самолет,

движеш се на североизток, после още един, последван от много други. Долетели далечни изстрели, а после отекнала силна експлозия. Изморена до смърт, Плакси все повече се отдалечавала от скривалището и викала Сириус.

Накрая, почти в краката си, чула приглушен звук. Отстъпила и го видяла проснат на тревата. Той едва събрал сили да помръдне с крайчеца на опашката си за поздрав. Плакси коленичила до него, прокарала ръка по тялото му и усетила, че хълбокът му е мокър и лепкав. Някой от последните изстрели го бил улучил, въпреки че в здрача мъжът видял само, че кучето продължава да тича. Тежко раненият Сириус успял да се добере до по-безопасно място, но болката и загубата на кръв накрая го повалили. Тя носела със себе си от къщи медикаменти за първа помощ, сложила марля върху раната и я привързала с бинт, докато той потрепервал от болка.

— Трябва да отида за помощ и носилка — казала Плакси.

Той се възпротивил с последни сили, а като се изправила да тръгне, жално я помолил да не го оставя. Тя се проснала отчаяна до него и притиснала лице към муцуната му.

— Мили мой — казала Плакси, — налага се да те закараме вкъщи преди разсъмване, за да не те намерят.

Сириус пак простенал слабо и казал нещо като „Умирам... остани при мен... мила Плакси“. След малко добавил: „Умирам... много ми е студено“. Тя съблякла палтото си, завила го и се помъчила да се притисне към него, за да го стопли. Той казал нещо, което ѝ се сторило като „Не съм създаден за теб. Робърт е за теб“. Изпълнена с любов и състрадание, тя отвърнала: „Но, скъпи мой, душите ни са създадени една за друга“. Последните му думи били: „Плакси-Сириус — струваше си“. След няколко минути той леко отворил уста и Плакси видяла на слабата светлина на настъпващото утро белите зъби и изплезения език. Тя заровила лице в гъстата козина на врата му и беззвучно заплакала.

Дълго останала така, докато неудобната поза я принудила да се изправи. Цялото ѝ тяло се разтърсило от дълбока въздишка, в която имало скръб, любов, състрадание, но същевременно изтощение и облекчение. Изведнъж усетила, че е премръзнала и трепери. Разтрила ръце да се стопли, внимателно вдигнала палтото си и го облякла. Тази постъпка ѝ се сторила безчувствена и пак се заплакала, а после се

навела да го целуне още веднъж. Постояла приклепнала с ръце в джобовете до него и напипала малкия бинокъл, който ѝ бях подарил. Дори това ѝ се сторило непочтително към мъртвото куче, но си припомнила, че Сириус ме бе приел като приятел.

След малко сирените пак прозвучали далече долу в селцата — протяжно, тъжно, с нотка на благодарност. Чуло се блеене на овце и далечен кучешки лай. Над Арениг Фаур зората вече пламтяла като огромен пожар. „Какво да правя?“ — питала се тя. Спомнила си как само преди няколко часа лекомислено подсвирквала тяхната песничка и напразно чакала отговор от него. Била сломена от този спомен и от усещането за пропастта, която ги разделяла сега. Той, който бил толкова близо, сега ѝ се струвал далечен като онези отдавна изчезнали бозайници, от които били произлезли и двамата. Вече никога нямало да чуе песните му.

Тогава се сетила какво трябва да направи. Щяла да изпълни реквием за него. Върнала се при любимото си куче и се обърнала към изгрева. После с толкова твърд и силен глас, колкото можела, запяла странната песен, която Сириус бил съчинил за нея в неповторимия си стил. Фразите без думи сякаш символизирали кучешкото и човешкото, които се борили за надмощие в него през целия му живот. Лаят се примесвал с човешки гласове, редували се две теми — едната била топла и блестяща — това била самата Плакси, а другата звучала объркано — това бил Сириус. Композицията започвала бодро и игриво, но преминавала в трагично звучене. Този финал преди не ѝ харесвал, но сега изведнъж разбрала, че трагичната му участ била неизбежна. Под въздействието на тази музика тя разбрала, че въпреки неповторимостта си Сириус през целия си живот и дори сега, след смъртта си, символизира нещо универсално, нещо общо за всички пробуждащи се духове както на Земята, така и в най-далечните галактики. Защото тъмното звучене на музиката се осветявало от сияние, което Сириус наричал „цвят“ — красотата, която самият той така и не видял. Но сигурно това била онази красота, която никой дух — нито човешки, нито кучешки — никога не е виждал ясно, онази светлина, която никога не е озарявала нито земята, нито морето, и все пак пробуждащият се разум съзира частица от нея навсякъде.

Плакси продължавала да пее, когато златният изгрев обхванал

небето на изток. След миг ярките лъчи на слънцето озарили Сириус и сякаш го запалили.